

Başlarken

Değerli Okuyucularımız!

Kamu Yararı Statüsündeki Mahalli İdareler Derneğimizin 2022 yılının Mart ayı'na ait Dergimizi sizlerin istifadesine sunuyoruz.

- Basın Yayın Faaliyetlerine ilişkin Cumhurbaşkanlığı Genelgesinde; Milli kültürümüzü yabancılaştırmaya ve yozlaşmaya karşı muhafaza etmek, geleceğimizin teminatı olan çocuk ve gençlerimizin, sosyal medya ortamları da dâhil bazı mecralardaki tüm yazılı, sözlü ve görsel basın ve yayımların zararlı içeriklerine maruz kalmaları sonucu bedensel ve zihinsel gelişimlerinin olumsuz etkilenmesini önlemek adına gereken adımların kararlılıkla atılması gerekmekte olduğu beyan edilmiştir. Bu itibarla *milli ve manevi değerlerimize uymayan yazılı, sözlü ve görsel basın ve yayım faaliyetleri aracılığıyla aile kurumunu, çocukları ve gençliği hedef alan tedbir ve tehlikelerin yayılımını önlenmesi hususunda tüm kurum ve kuruluşlar tarafından gerekli hassasiyetin gösterilmesi*, yöneticileri tarafından sürecin titizlikle takibinin ve gereğinin yapılması talep edilmektedir.
- Nisan Ayında Meclislerde görüşülüp karara bağlanması gereken konuları tekrar hatırlatmak istiyoruz.

- **Encümen Üyelerinin Seçimi** (5393 s. Kanununun 33.mad)¹,

- **İhtisas Komisyonlarının belirlenmesi ve üye seçimi** (5216 s. Kanununun 15. mad. ve 5393 s. Kanununun 24. Mad.),

- **Yıllık Faaliyet Raporlarının görüşülmesi** (5393 s. Kanununun 56. mad.)²,

- **Denetim Komisyonunun Raporunun okunması** (5393 s. Kanununun 25. mad., ve BMÇY 22 nci maddesi)³,

- **Belediye Başkan veya meclis üyeleri tarafından gündeme alınması önerilen ve gündeme alınan diğer konuları**

görüülecektir. Konuları tekrar gözden geçirmek üzere dergimizin sitesindeki⁴ makaleleri incelemeniz yararlı olacaktır.

- **Dergimizin bu ay ki sayısında sizler için hazırladığımız makale konu başlıklarından bazıları;**

- Belediye meclis üyelerinin özürsüz veya izinsiz birleşimlere veya toplantılara katılmama halinde meclis üyeliğinin belediye meclisi kararıyla sona erdirilmesi halleri ele alıp, incelenmiştir.

Tüm Dünya'yı ekonomik, sosyolojik vb. doğrultuda etkileyen Covid-19 sürecinde imalat sektöründe çok önemli maliyet artışları meydana gelmiştir. Ve bu maliyet artışların önceden öngörülemeyecek ciddi boyutlara ulaşmıştır. Bu kapsamda; geçtiğimiz günlerde 24 Şubat 2022 tarihli Resmi Gazete'de Cumhurbaşkanlığı Kararı ile Covid -19 Kaynaklı Ek Fiyat Farkı ve Sözleşmenin devrine ilişkin usul ve esaslara ilişkin yapılan düzenleme ile idareler tarafından fiyat farkı kararnameyi çerçevesinde yeni ihalelerde uygulanacak yeni fiyat farklarına ilişkin değişiklikler sizlere örneklerle anlatılmıştır.

- Belediyelerin mülkiyetinde bulunan taşınmazların kiralanmasında ve süre bitimi sonrası tahliyesinde uygulanması gereken mevzuat incelenmiştir.

Gelecek sayıda daha buluşmak dileğiyle sağlıklı, mutlu ve esen kalınız.

1 https://www.mahalliidarelerdergisi.com.tr/pg_373_belediye-encumeni-uyelerinin-seciminin-idari-yargida-dava-edilmesi

2 https://www.mahalliidarelerdergisi.com.tr/pg_646_belediye-baskanlari-tarafindan-her-yil-hazirlanan-faaliyet-raporlari

3 https://www.mahalliidarelerdergisi.com.tr/pg_285_belediye-denetim-komisyonlarinin-kurulusu-ve-calisma-yontemi

4 <https://www.mahalliidarelerdergisi.com.tr>

İçindekiler

MAKALE ADI	YAZAR	SAYFA
Özürsüz veya İzinsiz Birleşimlere veya Toplantılara Katılmama Halinde Belediye Meclis Üyelığının Sona Ermesi	Mustafa DÖNMEZ	3
Belediyelerde Sözleşmeli Personelin 2022-2023 Yılları İçin Toplu Sözleşme Ödemeleri ve Yardımları	Akın ŞİMŞEK	14
Belediye Mülkiyetindeki Taşınmazların Kiralanmasında ve Kira Süresi Bitiminde Uygulanması Gereken Mevzuata İlişkin Değerlendirme	Salih KAN	25
İhale Sözleşmelerinin Uygulanmasında Dürüstlük Kuralı, Hakkın Kötüye Kullanılması Yasası, İyi Niyet Kuralı, Yazılılık Kuralı ile Bunların Hukuki Sonuçları	Saadetdin Tunahan BAYKARA	28
Büyükşehir Belediyeleri Performans Esaslı Bütçesi ve Büyükşehir Belediye Meclisinin Denetim Yetkisinin Mali Özerklik Açısından Değerlendirilmesi	Cem KASAPÖĞLU	44
Belediyelerin SGK Para Cezalarına İlişkin Bulguları ve Öneriler	Mahmut ÇOLAK	52
Belediye ve İl Özel İdarelerinde Taşınır Mal Kaydı	Hikmet BAL	57
Belediye Başkanı ve Meclis Üyeleri ile Belediyenin Memur ve Sözleşmeli Personelinin Belediye Şirketlerinde Görev Alabilme Esasları	Mustafa YAVUZ	62
Disiplin Hukukunda Haksız Tahrir Dikkate Alınır mı?	Oktay ÇAMDELEN	69
İç Denetim Değer Katar	Sezgin ERÖZBAĞ	73
Tam ve Kuru Mülkiyette İndirimli Emlak Vergisi Uygulaması	Salih ÇALAL	77
Yıllık İzin Belediye İşçileri Yönünden Ücrete Dönüşmesi ve Uygulanacak Faiz	Cumhur Sinan ÖZDEMİR	81
Covid -19 Kaynaklı Ek Fiyat Farkına İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi Yayımlandı.	Gürkan GÜVEN	89
Yeni Fiyat Farkı Düzenlemeleri	Avukat Necati TORUN	95
Mevzuat Fihristi		101
Yargı Kararları		112
Genelge, Görüşler ve Tebliğler		137
Soru - Cevap		142

PRATİK BİLGİLER

Devlet Memurlarıyla İlgili Mali Haklar	148	Gayrimenkul Sermaye İratlarında Uygulanan Kira İstisna Tutarı	166
Devlet Memurlarına Sağlanan Sosyal Yardımlar	149	Hizmet Erbabına İşyeri Veya İşyerinin Müstemilatı Dışında Kalan Yerlerde Yemek Verilmek Suretiyle Sağlanan Menfaatlere İlişkin İstisna Tutarı	166
Belediye Başkan Ödeneği	150	Basit Usule Tabi Olmanın Genel Şartlarından Olan İşyeri Kira Bedeline İlişkin Tutar	166
Belediye Meclis Üyeleri Huzur Hakkı	150	Engelliler İçin Vergi İndirimi	166
Belediyenin Nüfusuna Göre Belediye Encümen Ödeneği	151	Yeniden Değerleme Oranları	166
İl Genel Meclis Üyelerinin Huzur Hakları	151	Görevden Uzaklaştırma Halinde Ödenecek Ücret	167
İl Encümen Brüt Ödenekleri	151	Ücretli Yıllık İzinler	167
Asgari Ücretin Net Hesabı Ve İşveren Maliyeti	152	İş Akdinin Feshinde İhbar Tazminatı Tutarları	167
Gelir Vergisine Tabi Gelirlerin Vergilendirilmesinde Esas Alınan Tarife	153	Memur Ödemelerinden Yapılan Kesintiler	168
1608 Sayılı Kanununa Göre 2021 Yılı Belediye İdari Para Cezaları	153	Devlet Memurlarına Hastalık Ve Refakat İzni	169
2559 Sayılı Polis Vazife Ve Selahiyet Kanununa Göre 2022 Yılı Belediye İdari Para Cezaları	154	Memurlarda Açıkta Vekalette Ödenecek Ücret	170
3194 Sayılı İmar Kanunu'na İlişkin İdari Para Cezaları	155	Devlet Memurlarında Kurum Dışından Vekalette Ücret	170
4857 Sayılı İş Kanunu'na Göre Uygulanacak Para Cezaları	157	Kurum İçinden Vekalette Ödenecek Ücret	171
Çeşitli Kanun Ve Cumhurbaşkanlığı Kararnamelerine Göre Bütçe Kanununda Gösterilmesi Gereken Parasal Sınırlara Ait Cetvel	159	1593 Sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu	172
5326 Sayılı Kabahatler Kanunu'na Göre Verilecek Para Cezaları	160	Ödemelerde Vergi Borcu Sorgulama	173
İdari Para Cezası Gerektiren Fiillerin Tekrarı	161	Ödemelerde SGK Borcu Yoktur Talep Etme Borç Limitleri	173
Belediye Para Cezası Niteliğinde Olup da, Mahkemelerde Verilen Para Cezaları	162	2886 Sayılı Devlet İhale Kanunundaki Parasal Limitler	174
Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği	162	Sular Hakkında Kanun	175
5846 Sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu	163	Tahsildarların Üzerinde Tutabilecekleri Para Limiti	175
7126 Sivil Savunma Kanunu	163	Belediye Meclis Ve Encümen İçin Uzlaşma Limitleri	175
6301 Sayılı Öğle Dinlenmesi Kanunu	163	Mimarlık Ve Mühendislik Hizmet Bedellerinin Hesabında Kullanılacak 2022 Yılı Yapı Yaklaşık Birim Maliyetleri	176
Şirketli Çalışanlardan Prime Esas Kazançlardan İstisna Tutulacak H - Cetveli	164	Parasal Sınırlar	180
Fazla Çalışma Ücretleri	165	KİK Eşik Değerler Ve Parasal Limitler	184

ÖZÜRSÜZ VEYA İZİNSİZ BİRLEŞİMLERE VEYA TOPLANTILARA KATILMAMA HALİNDE BELEDİYE MECLİS ÜYELİĞİNİN SONA ERMESİ

Mustafa DÖNMEZ

İçişleri Bakanlığı

(E) Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

Şube Müdürü

1. GİRİŞ

Belediye Kanunu hükümlerine göre, belediye meclisi üyeliği kendiliğinden, meclis kararı ve yargı kararı ile olmak üzere üç halde sona ermektedir.

Bu kapsamda, belediye Meclis üyeliği, ölüm ve istifa durumunda kendiliğinden sona erer. Meclis üyeliğinden istifa dilekçesi belediye başkanlığına verilmesi ve başkan tarafından meclisin bilgisine sunulması yeterlidir.

Özürsüz veya izinsiz olarak arka arkaya üç birleşim günü veya bir yıl içinde yapılan toplantıların yarısına katılmayan üyenin üyeliğinin düşmesine, savunması alındıktan sonra belediye meclisi üye tam sayısının salt çoğunluğuyla karar verilmektedir.

Belediye meclisi üyeliğine seçilme yeterliğinin kaybedilmesi durumunda ise, valinin bildirmesi üzerine Danıştay tarafından üyeliğin düşmesine karar verilmektedir.

Bu yazımızda belediye meclis üyeleri- nin özürsüz veya izinsiz birleşimlere veya

toplantılara katılmama halinde meclis üyeliğinin belediye meclisi kararıyla sona erdirilmesi hallerini ele alıp, inceleyeceğiz.

2. ÖZÜRSÜZ VEYA İZİNSİZ BİRLEŞİMLERE VE TOPLANTILARA KATILMAMA HALİNDE SONA ERME

Meclis üyeliğinin sona ermesi halleri, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 29, Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'nin 9/A maddesinde düzenlenmiştir.

5393 sayılı Yasanın 29 uncu maddesine göre; *"Meclis üyeliği, ölüm ve istifa durumunda kendiliğinden sona erer. Meclis üyeliğinden istifa dilekçesi belediye başkanlığına verilir ve başkan tarafından meclisin bilgisine sunulur.*

Özürsüz veya izinsiz olarak arka arkaya üç birleşim günü veya bir yıl içinde yapılan toplantıların yarısına katılmayan üyenin üyeliğinin düşmesine, savunması alındıktan sonra üye tam sayısının salt çoğunluğuyla karar verilir.

Belediye meclisi üyeliğine seçilme yeterliğinin kaybedilmesi durumunda, vali-

nin bildirmesi üzerine Danıştay tarafından üyeliğin düşmesine karar verilir.”

Aynı hüküm doğrultusunda Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'nin 9/A maddesi; “Meclis üyeliği, ölüm ve istifa durumunda kendiliğinden sona erer. Meclis üyeliğinden istifa dilekçesi belediye başkanlığına verilir ve başkan tarafından meclisin bilgisine sunulur.

Özürsüz veya izinsiz olarak arka arkaya üç birleşim günü veya bir yıl içinde yapılan toplantıların yarısına katılmayan üyenin üyeliğinin düşmesine, savunması alındıktan sonra üye tam sayısının salt çoğunluğuyla karar verilir.” hükmünü içermektedir.

Söz konusu maddelerde yer alan hükümlere göre; belediye meclis üyesinin özürsüz veya izinsiz olarak arka arkaya;

- 3 birleşim günü veya
- 1 yıl içinde yapılan toplantıların yarısına,

katılmaması durumunda, üyeliğinin

Bu kavramları bir tablo üzerinde gösterelim.

Tablo : Belediye Meclisinin (X) Ayı Olağan Toplantısı

1. Gün	2. Gün	3. Gün	4. Gün	5. Gün
1. Birleşim	2. Birleşim	3. Birleşim	4. Birleşim	5. Birleşim
1.Oturum (10.00-12.00)	1.Oturum (10.00-12.00)	1.Oturum (10.00-12.00)	1.Oturum (10.00 -12.00)	1.Oturum (10.00 -12.00)
2.Oturum (14.00-15.00)	2.Oturum (14.00 -15.00)	2.Oturum (14.00-15.00)	2.Oturum (14.00-15.00)	
3.Oturum (15.15 -16.15)	3.Oturum (15.15 -16.15)	3.Oturum (15.30-17.00)		
4.Oturum (16.30 -17.30)	4.Oturum (16.30 -17.30)			

Tabloda da görüleceği üzere, belediye meclisinin bir gün içinde yapacağı oturumların tamamı birleşim, bir birleşimin ara ile bölünen her birine **oturum** (*oturumun belli bir sayısı yoktur; gündemde yer alan konulara bir veya birden fazla olabilir*), meclisin bir ay içinde yapacağı 1 ila 5 birleşimin tamamı **toplantı** olarak adlandırılır.

A. BİRLEŞİMLERE KATILMAMA

5393 sayılı Yasa'nın 29 uncu maddesine göre; belediye meclisinin bir ay içinde yapılan 5 günlük toplantısının üç birleşimine (her bir gününe) özürsüz veya izinsiz **arka arkaya** katılmayan meclis üyesinin üyeliğinin düşmesine, savunması alındıktan sonra üye tam sayısının salt çoğunluğuyla karar verilecektir.

Bu durumda, bir belediye meclis üyesinin üyeliğinin düşürülmesi hakkında karar alınacağı zaman önce düşürülmeye konu hallerin (özür, mazeret/hastalık hali nedeniyle izin, mazeretsiz devamsızlık) tespit edilmesi ve ilgili üyenin savunmasının alınması gerekmektedir.

Buna göre; belediye meclisinin bir ay içinde yapılan 5 günlük toplantısının **birinci ve dördüncü** günlük birleşimine

katılan ya da sadece **üçüncü** günlük birleşime katılan bir meclis üyesinin durumu **arka arkaya** 3 birleşime katılmama keyfiyetini ortaya çıkarmadığından, meclis üyeliğinin düşürülmesine karar verilemeyecektir.

Birden fazla birleşimden oluşan toplantılarda özürsüz veya izinsiz olarak toplantıya katılım sağlanmadığının tespiti, toplantının tüm birleşimlerine katılım sağlanmaması halinde mümkün olup, araya fasılaların girdiği üç toplantıya katılmamak düşürme sebebi olmayacaktır.

Ayrıca, **birleşimlere devamsızlık** nedeniyle üyeliğin düşürülmesine ilişkin karar, devamsızlığın özürsüz veya izinsiz olarak arka arkaya gerçekleşmiş olması; **toplantılara devamsızlık** nedeniyle üyeliğin düşürülmesine ilişkin karar ise devamsızlığın bir yıl içinde yapılan toplantılara özürsüz veya izinsiz olarak katılım sağlanmamasının gerçekleşmiş olması durumunda verilebilecektir.

Örneğin; bir belediye meclisinin Haziran ayı toplantısını 5 gün olarak yaptığını ve Meclis Üyeleri (A), (B), (C) ve (D)'nin birleşimlere katılma durumlarının aşağıdaki gibi olduğu varsayalım:

Toplantı	Üye A	Üye B	Üye C	Üye D
1.Birleşim	Katıldı	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı
2.Birleşim	Katılmadı	Katıldı	Katılmadı	Katılmadı
3.Birleşim	Katılmadı	Katılmadı	Katıldı	Katılmadı
4.Birleşim	Katıldı	Katıldı	Katılmadı	
5.Birleşim	Katılmadı	Katılmadı	Katılmadı	

Tabloda görüldüğü üzere, Meclis Üyesi (A) Haziran ayı toplantısının 2, 3, 5 inci günü; Meclis Üyesi (B) 1, 3, 5 inci günkü; Meclis Üyesi (C) 1, 2, 4, 5 inci günkü; Meclis Üyesi (D) ise 1, 2 ve 3 üncü günkü birleşimlerine izinsiz ve mazeretsiz katılmamıştır.

Buna göre, arka arkaya 3 birleşim günü (1, 2 ve 3 üncü gün) meclis toplantılarına katılmayan (D)'nin üyeliği meclis kararı ile düşürülecek iken; meclis üyesi (A), (B) ve (C)'nin üyelikleri ise birleşimlere devamsızlıkları arka arkaya olmadığı için düşürülemezdir.

Belediye Meclis Üyelerinin seçilme yeterliğinin kaybedilmesi durumunda meclis üyeliğinden düşürülmesine Danıştay tarafından karar verilirken, toplantılara katılmama nedeniyle meclis üyeliğinden düşürülmesine ise **Danıştay kararına gerek olmadan belediye meclisince karar** verilmektedir. Başka bir deyişle, belediye meclis üyesinin meclis toplantılarına katılmaması nedeniyle, üyeliğinin düşürülmesi, organlık sıfatının sona erdirilmesi olarak nitelendirilemeyeceğinden, Danıştay kararına gerek bulunmayıp, meclis kararı yeterli olmaktadır.

Nitekim, bir belediye meclis üyesinin 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 29 uncu maddesi uyarınca belediye meclis üyeliğinden düşürülmesine ilişkin olarak Danıştay 8. Dairesinin 26.02.2018 tarihli ve E.2017/7039, K.2018/1048 sayılı Kararında; *'Anayasa'nın 124. maddesinin 4. fıkrasında, "Mahalli idarelerin seçilmiş organlarının, organlık sıfatını kazanmalarına ilişkin itirazların çözümü ve kaybetmeleri, konusundaki denetim yargı yolu ile olur."* hükmü yer almaktadır.

2575 sayılı Danıştay Kanunu'nun 24.

maddesinin 2. fıkrasında, "Danıştay, belediyeler ile il özel idarelerinin seçimle gelen organlarının organlık sıfatlarını kaybetmeleri hakkındaki istemleri inceler ve kararara bağlar." hükmüne yer verilmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Meclis üyeliğinin sona ermesi" başlıklı 29. maddesinde ise, "Meclis üyeliği, ölüm ve istifa durumunda kendiliğinden sona erer. Meclis üyeliğinden istifa dilekçesi belediye başkanlığına verilir ve başkan tarafından meclisin bilgisine sunulur.

Özürsüz veya izinsiz olarak arka arkaya üç birleşim günü veya bir yıl içinde yapılan toplantıların yarısına katılmayan üyenin üyeliğinin düşmesine, savunması alındıktan sonra üye tam sayısının salt çoğunluğuyla karar verilir.

Belediye meclisi üyeliğine seçilme yeterliğinin kaybedilmesi durumunda, valinin bildirmesi üzerine Danıştay tarafından üyeliğin düşmesine karar verilir." hükmü yer almaktadır.

Dosyanın incelenmesinden; ... belediye meclis üyesi olan'nın, özürsüz veya izinsiz olarak arka arkaya üç birleşim günü toplantıya katılmadığından bahisle, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 29. maddesinin 2. fıkrası uyarınca belediye meclis üyeliğinin düşürülmesine karar verildiği, Valiliği'nin 19/10/2017 gün ve 9598 sayılı yazısıyla, 5393 sayılı Kanununun 29. maddesi gereği adı geçenin Belediye Meclis Üyeliğinden düşürülmesinin istenildiği anlaşılmaktadır.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden; sadece seçilme yeterliğinin kaybedilmesi durumunda Danıştay tarafından belediye meclis üyeliğinin düşürülmesine karar verileceği; toplantılara katılmama nedeniyle

meclis üyeliğinden düşürülme durumunda ise; belediye meclisinin üye tam sayısının salt çoğunluğuyla üyeliğin düşürülmesine karar verileceği, bu durumda Danıştay kararına gerek bulunmadığı, öte yandan, belediye meclis üyeliğinin düşürülmesine ilişkin belediye meclis kararının yargı denetimine tabi olması nedeniyle, yetkili idare mahkemesinde ilgisi tarafından dava konusu edilebileceği anlaşılmaktadır.

Bu durumda, belediye meclis üyesinin özürsüz veya izinsiz olarak arka arkaya üç birleşim günü toplantıya katılmadığından bahisle üyeliğinin düşürülmesi istemi hakkında **belediye meclisinin yetkili olması ve bu konuda Danıştay kararına gerek olmaması** karşısında, istemin incelenmesine olanak bulunmamaktadır

Açıklanan nedenlerle, Belediye Meclis Üyesi olan ...'nın, 5393 sayılı Kanununun 29. maddesi hükmü uyarınca Belediye Meclis Üyeliğinden **düşürülmesi isteminin incelenmeksizin reddine, ...** hükmedilmiştir.

Şunu da belirtelim ki, belediye meclis üyesinin haklı bir sebep olan tutukluluk hali ile toplantılara katılmaması sonucu, üst üste üç toplantıya katılmadığı gerekçesiyle üyeliği düşürülemez.

Danıştay 8. Dairesi'nin 24.3.1987 gün ve E.1986/466, K.1987/136 sayılı Kararında; "Tutuklu bulunduğu süre içinde üst üste üç meclis toplantısına katılmayan belediye meclis üyesinin düşürülemeyeceği" belirtilmiştir.

B. TOPLANTILARA KATILMAMA

5393 sayılı Yasa'nın 29 uncu maddesinin ikinci fıkrası hükmüne göre; özür-

süz veya izinsiz olarak arka arkaya bir yıl içinde yapılan toplantıların yarısına katılmayan üyenin, üyeliğinin düşmesi-ne, savunması alındıktan sonra üye tam sayısının salt çoğunluğuyla karar verilmektedir.

Belediye Yasası'nın 20 nci maddesi uyarınca; belediye meclisleri, bir aylık tatil hariç, yılın 11 ayında olağan toplantı, yılda 3 defadan fazla olmamak üzere de olağanüstü toplantı yapar. Buna göre, belediye meclisleri, bir aylık tatil hariç, bir yıl içinde en az 11, en çok 14 toplantı yapar.

Bu durumda, belediye meclisi, bir üyenin Ocak - Haziran aylarında arka arkaya 6 birleşime katılmadığı gerekçesiyle üyeliğini düşüremez. Çünkü, yıl sonuna kadar belki olağanüstü toplantıyı gerektiren bir veya birden fazla durum ortaya çıkabilir ve meclisin olağanüstü toplanması gerekebilir. Ancak, meclis her halükarda 14'ten fazla toplantı yapamayacağı için bir üyenin yıl içinde katılmadığı toplantı sayısı 7'yi bulursa ilk meclis toplantısında üyeliğinin düşürülmesi görüşülerek karara bağlanır.

İşte belediye meclis üyelerinin, özürsüz veya izinsiz olarak arka arkaya bir yıl içinde yapılan toplantının yarısına katılmaması durumunda, meclis üyeliğinin düşürülmesine karar verilecektir.

Örneğin; (A) Belediye Meclisinin Temmuz ayında bir aylık tatil hariç, 11 olağan, 3 kez de olağanüstü toplantı yaptığını varsayalım. Meclis üyesi (X)'in toplantılara katılımı aşağıdaki gibidir:

Aylar	Belediye Meclisi Toplantısı		Üye X
	Olağan	Olağanüstü	
Ocak	+		Katıldı
Şubat	+		Katıldı
Mart	-	-	Katılmadı (2)
Nisan	+		Katıldı
Mayıs	+		Katıldı
Haziran	+		Katıldı
Temmuz	Tatil	-	Katılmadı
Ağustos	-		Katılmadı
Eylül	+		Katıldı
Ekim	-	-	Katılmadı (2)
Kasım	+		Katıldı
Aralık	-		Katılmadı
Toplam	11 Toplantı	3 Toplantı	Katıldı : 7 Katılmadı : 7

(+ : Katıldı, - : Katılmadı)

Tabloda görüldüğü üzere, Meclis Üyesi (X), bir yıl içinde yapılan 11 olağan, 3 olağanüstü olmak üzere 14 toplantının 7'sine katılmış, 7'sine de katılmamıştır. Üye (X) durumu ile ilgili bir mazeret de beyan etmemiştir. İşte bu durumda söz konusu üye, bir yıl içinde yapılan toplantıların yarısı olan 7 toplantıya katılmadığı için, Ocak ayı toplantısında savunması alındıktan sonra meclis üyeliği düşürülür.

Ancak, düşürülme kararı verilirken, ilgili üyenin özürsüz veya izinsiz olarak arka arkaya üç birleşim günü toplantıya katılmadığının veya yıl içinde yapılan toplantıların yarısına iştirak etmediğinin belediye meclisi başkanlığınca doğru şekilde tespit edilmesi, yapılan tespit sonucunda belediye meclis üyesinin savun-

masının alınması, savunmanın belediye meclisince değerlendirilerek üyeliğinin düşüp düşmemesine üye tam sayısının salt çoğunluğu ile karar verilmesi gerekmektedir.¹

Danıştay 8. Dairesi'nin 24.05.1999 gün ve E.1999/355, K.1999/3146 sayılı Kararında; belediye meclisi üyesinin üst üste üç toplantıya özürsüz olarak katılmaması nedeniyle belediye meclis üyeliğinin düşürülebilmesi için, usulüne uygun olarak toplantı tebligatı yapılması ve toplantıların birbirini izleyen üç toplantı olmasının gerektiği belirtilmiştir.

Nitekim, Danıştay 1. Dairesi'nin 02.03.2004 gün ve E.2004/15, K.2004/22 sayılı Kararında; "... Belediye Meclisinin

¹ İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün 18.4.2006 tarihli ve 53859 sayılı yazısı da aynı yöndedir.

2003 yılı Ekim ayı olağan toplantısına ait gündemin mahalli gazetede ilan edilmek ve meclis üyelerinin adreslerine posta ile gönderilmek suretiyle duyurulduğu, Meclisin 2003 yılı ekim ayında 1, 3, 15 ve 30 ekim günlerinde dört toplantı yaptığı, meclis üyelerinden ..., ... ve ...'un 01.10.2003 ve 03.10.2003 günlü toplantılara mazeretsiz olarak katılmadıkları, 15.10.2003 günlü üçüncü toplantı için de ... ve ... tarafından müşterek imzalı 15.10.2003 günlü, ... tarafından imzalı 15.10.2003 günlü, belediye başkanlığına hitaben yazılan dilekçelerde mazeretleri nedeniyle 15.10.2003 günlü meclis toplantısına katılmayacaklarını bildirdikleri, toplantıya katılan meclis üyelerinden üçü tarafından imzalanan aynı tarihli dilekçe ile meclis başkanına başvurularak meclis çalışmalarına mazeretsiz katılmayan üyeler hakkında yasal işlem yapılmasının istenildiği, mazeret dilekçelerinin meclis başkanınca o günkü toplantıda meclise sunulmadığı, 30.10.2003 günlü toplantıda yapılan oylama sonucunda mazeretleri nedeniyle izinli sayılmalarına ilişkin talepleri reddedilen üyeler hakkında yasal işlem yapılması yönündeki istemin kabulüne ve bu suretle üst üste üç toplantıya katılmadıkları gerekçeyle beş meclis üyesinin üyelikten istifa etmiş addolunmalarına karar verildiği ... anlaşılmıştır.

... Olayda, 15.10.2003 günlü belediye meclisi toplantısına katılmayacağını belirterek aynı gün dilekçe veren meclis üyelerinin dilekçelerinin, 15.10.2003 tarihli toplantıda maddelere geçilmeden önce görüşülmesi ve oylanması gerekirken, bir sonraki toplantı olan 30.10.2003 tarihinde görüşülerek mazeretlerinin kabul edilmediğine karar verilmesinde ve birbirini izleyen üç toplantı gününde mazeretsiz

olarak toplantılarda bulunulmadığının kabulünde yukarıda yer alan hükümlere uyarlık bulunmadığı, dolayısıyla itiraz eden meclis üyelerinin birbirini izleyen iki toplantıya mazeretsiz katılmadığı sabit olmakla birlikte 15.10.2003 günündeki üçüncü toplantıya mazeretsiz katılmadıkları hakkında o toplantıda belirlenmiş bir meclis iradesinin varlığından söz etmek de mümkün bulunmamaktadır.” denilmiştir.

Danıştay 11. Dairesi'nin 31.01.1979 gün ve E.1975/4536, K.1979/229 sayılı Kararında ise; belediye meclisinin birbirini izleyen üç toplantısına katılmayan belediye meclis üyesinin, üçüncü toplantıya hastalık sebebiyle katılmadığını belirten hükümet tabipliğince tasdikli raporunu başkanlığa sunması halinde, belediye meclis üyeliğinden düşürülmesine karar verilemeyeceğine hükmedilmiştir.

Burada hemen belirtelim ki, belediye meclisinin, üyeliğin düşürülmesine ilişkin kararlarına karşı meclis üyesinin itiraz hakkı vardır. Bu nedenle, üyeliği düşürülen meclis üyesi meclis kararının iptali için 60 gün içerisinde idari yargı nezdinde dava açabilir.

C. BİRLEŞİME VE TOPLANTILARA KATILMAYAN ÜYENİN ÜYELİĞİNİN DÜŞÜRÜLMESİ YÖNTEMİ

Özürsüz veya izinsiz olarak arka arkaya üç birleşim günü veya bir yıl içinde yapılan toplantıların yarısına katılmayan üyenin, üyeliğinin düşmesi kanunda belirtilen sürecin tamamlanmasıyla olabilmektedir.

Konu ile ilgili Belediye Kanunu'nun 29 uncu maddesi belli işlemlerin yapılmasını şart koşmaktadır. Söz konusu madde hükmüne göre; özürsüz veya izinsiz olarak arka arkaya üç birleşim günü

veya bir yıl içinde yapılan toplantıların yarısına katılmayan üyenin üyeliğinin düşürülebilmesi için;

- Üyenin savunmasının alınması,
- Meclisin, üye tam sayısının salt çoğunluğuyla düşürülmesi yönünde karar vermesi,

gerekir.

Madde hükmünde, meclis üyesinin savunmasının kimin tarafından alınacağı belirtilmemiş olmakla birlikte, yasa gereği meclisin başkanı olan ve meclis çalışmalarını yönetmekle yetkili belediye başkanınca alınacağı tabiidir.

Meclis üyesine savunma hakkı tanınmadıkça düşürme konusu gündeme alınıp karara bağlanamaz. Savunma hakkı, Anayasa'da ifadesini bulan temel haklardan biridir. Bu nedenle, devamsızlığı bulunan üyeye savunmasını hazırlamak için yeterli zaman verilmelidir. Bu süre 7 günden az olmamalıdır.

Üyenin savunmasının alınmasını müteakip, konu meclise sunulur. Savunma, meclis üyelerine önceden dağıtılabileceği gibi, mecliste okutulurak üyelerin bilgisine sunulur. Gerekirse ilgili üyeye söz verilerek açıklama yapılması da istenebilir.² Daha sonra oylamaya geçilir.

Meclis üyeleri, özürsüz veya izinsiz olarak arka arkaya üç birleşim günü veya bir yıl içinde yapılan toplantıların yarısına katılmayan üyenin savunma yapmaması ya da mazeretini yetersiz bulması durumunda, **üye tam sayısının salt çoğunluğu** üyeliğin düşürülmesi yönünde oy kullanırsa, ilgilinin üyeliği düşer.

Örnek 1: Üye tam sayısı belediye baş-

kanı dahil 32 olan bir belediye meclisinde salt çoğunluk 17'dir. Bu meclisin eksiksiz toplanması halinde, 17 üyenin kabul (düşürülmesi), 15 üyenin ret (düşürülmemesi) yönünde oy kullanması durumunda, meclis üye tam sayısının salt çoğunluğu sağlandığından üyelik düşer.

Örnek 2: Üye tam sayısı belediye başkanı dahil 32 olan bir belediye meclisinin 20 üye ile toplandığını varsayalım. Bu mecliste yapılan toplantıda; 16 üye kabul (düşürülmesi), 4 üyenin ret (düşürülmemesi) yönünde oy kullanması durumunda, meclis üye tam sayısının salt çoğunluğu sağlanmadığından üyeliğin düşmesi söz konusu değildir. Çünkü, bu oylamada üye tam tamsayısının salt çoğunluğu değil, toplantıya katılanların salt çoğunluğu sağlanmıştır.

Meclis üyeliğinin düşürülmesi ile ilgili olarak önemli bir konu da, üyeliğin düşürülüp düşürülmemesi konusunda meclisin takdir yetkisinin sınırının ne olduğudur. Yani **meclis, özürsüz veya izinsiz olarak arka arkaya üç birleşim günü veya bir yıl içinde yapılan toplantıların yarısına katılmayan üyenin üyeliğini düşürmek zorunda mıdır?**

Konu ile ilgili olarak Belediye Yasası'nın 29 uncu maddesindeki; "... üyeliğinin düşmesine, savunması alındıktan sonra üye tam sayısının salt çoğunluğuyla karar verilir. " hükmüne bakıldığında, meclise bir takdir yetkisi verilmiş olduğu izlenimi edinilmektedir.

Oysa, bir yıl içerisinde yapılan meclis toplantıların yarısına katılmayan belediye meclisi üyesinin üyeliğinin düşürülmesi konusunda belediye meclisine tanıyan bir takdir yetkisi bulunmamaktadır.

Nitekim, Yasa hükmünde "karar ve-

² Hayrettin Güngör, Belediyenin Organları **Meclis, Encümen, Başkan**, Kont-Der Yayını, Ankara 2013, s.117

rilebilir.” şeklinde değil, **“karar verilir”** şeklinde kesin bir hükme yer verildiği tartışma götürmeyecek kadar açıktır.

Bu açık hükme karşın konuyla ilgili bazı tereddütler de yok değil. İşte bu noktada İdare Mahkemesi ve Danıştay tarafından verilen bazı kararlar bu konuda bize ışık tutmaktadır.

Adana İli Karataş İlçe Belediye Meclisi'nin; 5393 sayılı Yasa'nın emredici kurları uyarınca bir yıl içerisinde yapılan meclis toplantılarının yarısına kabul edilebilir bir mazereti olmaksızın katılmayan belediye meclis üyesinin üyeliğini düşürmemekte ısrar ettiği, bunun üzerine başkan tarafından düşürülmeme yönündeki meclis kararının iptali istemiyle açılan davada, Adana 2. İdare Mahkemesi'nce verilen Kararda³; “... Belediye Meclisi Üyesi...’ın 2005 yılında yapılan belediye meclisi toplantılarının yarısına katılmadığından bahisle, 03.01.2006 tarihinde savunmasının alındığı, belediye meclisinin 05.01.2006 tarihli toplantısında konunun görüşülerek savunmasının meclis huzurunda okunduğu, bir sonraki toplantıda görüşülerek karara bağlanmasına oy birliği ile karar verildiği, takibeden 05.02.2006 tarihli meclis toplantısında konunun görüşüldüğü, yapılan oylama sonucunda belediye başkanının belediye meclis üyeliğinin düşmesi yönündeki oyuna karşılık toplantıya katılan diğer üyelerin tamamının oyu ile meclis üyeliğinin düşürülmesine ilişkin 03.02.2006 tarih ve 11 sayılı meclis kararının alındığı, Belediye Başkanının 06.02.2006 tarih ve 228 sayılı gerekçeli yazısı ile meclis kararının yeniden görüşülmek üzere meclise iade edildiği, belediye meclisinin 03.03.2006 tarihinde

meclis kararının yeniden görüşülmek üzere ve tüm üyelerinin katılımı ile toplandığı, 8 ret 1 kabul oyuyla meclis üyeliğinin düşürülmemesi yönündeki kararda ısrar edilerek 03.03.2006 tarih ve 12 sayılı kararın alındığı, Mahkememizin 06.06.2006 tarihli ara kararına verilen yanıtta ise belediye meclisinin 2005 yılı içerisinde 12 kez toplandığı ve yoklama cetvellerinde tespit edilen 6 toplantıya meclis üyeliğinin düşürülmesi istenilen kişinin katılmadığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda, 5393 sayılı Yasanın 29. maddesi uyarınca belediye meclis üyeliğinin düşürülmesi konusunda belediye meclisine herhangi bir takdir yetkisi verilmemesi karşısında 2005 yılı içerisinde yapılan meclis toplantılarının yarısına kabul edilebilir bir mazereti olmaksızın katılmayan belediye meclisi üyesinin üyeliğinin düşürülmesine ilişkin olarak tesis edilen 03.03.2006 tarih ve 2006/12 sayılı işlemde hukuka uyarluk bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, açıkça hukuka aykırı olan yürütülmesi durumunda te-lafisi güç zararlar doğuracak dava konusu işlemin yürütülmesinin durdurulması isteminin, 2577 sayılı Kanun’un 27/2 maddesi uyarınca teminat aranmaksızın esastan bir karar verilinceye kadar kabulüne,... oyçokluğu ile karar verildi.” denilerek, bir yıl içerisinde yapılan toplantıların yarısına kabul edilebilir bir mazereti olmaksızın katılmayan meclis üyesinin üyeliğinin, 5393 sayılı Yasa'nın 29. maddesi hükmüne göre düşürülmesi konusunda belediye meclisine bir takdir yetkisi verilmediğinden bahisle yürütmeyi durdurma kararı verilmiştir.

Ancak, Adana İdare Mahkemesi'nin meclis üyesinin üyeliğinin düşürülmesi

3 Adana 2. İdare Mahkemesi'nin 7.8.2006 tarihli ve E.2006/1216 sayılı Kararı

gerektiği yönünde yürütmenin durdurulması kararına karşın, belediye meclisinin yargı kararını yasal süresi içinde uygulamayarak, kendisine yasalarla verilen görevleri süresi içinde yapmaması üzerine İçişleri Bakanlığı'nın bildirimini üzerine Danıştay 8 inci Dairesince anılan Belediye Meclisi'nin feshine karar verilmiştir.⁴

Bu kararla, bir yıl içerisinde yapılan toplantıların yarısına kabul edilebilir bir mazereti olmaksızın katılmayan meclis üyelerinin üyeliğinin, 5393 sayılı Yasa'nın 29. maddesi hükmüne göre düşürülmesi konusunda belediye meclisine bir takdir yetkisi verilmediği yönündeki hüküm Danıştay 8. Dairesi'nce de uygun görülmektedir, benimsenmiştir.

Söz konusu yargı kararları karşısında; meclisin, özürsüz veya izinsiz olarak arka arkaya üç birleşim günü veya bir yıl içinde yapılan toplantıların yarısına katılmayan üyenin, üyeliğini makul bir gerekçe göstermeksizin düşürmekten başka seçeneği bulunmamaktadır.

Şu halde meclis başkanına düşen görev, devamsızlığı olan üyenin, üyeliğinin düşürülmesini gündeme alıp, mecliste görüşülmesini sağlamak olacaktır.

► **Belediye meclisi üyesinin düşürülmesi hakkında yapılan birleşim veya toplantıya ilgili meclis üyesi katılıp oy kullanabilir mi ?**

Bir belediye meclis üyesinin üyeliğinin düşürülmesi hakkında yapılan birleşim veya toplantıya ilgili meclis üyesi katılıp oy kullanabilir.

Belediye meclis üyeliğinin düşürülmesine ilişkin kararın görüşüleceği bir-

leşim veya toplantıdan önce ilgili meclis üyesinin devamsızlık halinin (özür, mazeret/hastalık hali nedeniyle izin, mazeretsiz devamsızlık) meclis başkanlığınca tespit edilmesi gerekmektedir.

Yapılan tespit sonucunda belediye meclis üyesinin savunmasının alınmasını müteakip, konu meclise sunulur. Görüşmeler sırasında gerekirse ilgili üyeye söz verilerek açıklama yapılması da istenebilir.

5393 sayılı Yasa'nın "Başkan ve meclis üyelerinin görüşmelere katılmayacağı durumlar" başlıklı 27 nci maddesindeki; "Belediye başkanı ve meclis üyeleri, münhasıran kendileri, ikinci derece dâhil kan ve kayın hısımları ve evlatlıkları ile ilgili işlerin görüşüldüğü meclis toplantılarına katılamazlar." hükmü; ihale, alım, satım ve akçalı işleri⁵, yani üyelerin belediye ile menfaat işleriyle ilgili olduğundan, hakkında düşürülme kararı oylanacak meclis üyesinin oylamaya katılıp oy kullanması durumunu kapsamadığı kanısındayız.

Nitekim, belediye başkanı tarafından hazırlanıp her yıl meclise sunulan yıllık faaliyet raporunun görüşüldüğü toplantıya belediye başkanı katılabildiği gibi, oy da kullanmaktadır.

Dolayısıyla belediye meclis üyesinin kendisi hakkında düşürülme görüşülmesinin yapılacağı toplantılara katılması, görüşmeler sırasında kendisine söz verilerek açıklama yapması ve oy kullanması da mümkündür.

3. SONUÇ

Belediye Meclislerinin kanunlarla ve diğer mevzuatla verilmiş çok sayıda

⁴ Danıştay 8. Dairesi'nin 14.1.2008 günlü ve E.2007/7360, K.2008/31 sayılı kararı

⁵ Belediyeye ilişkin gelirlerin gerçekleştirilmesi; yükümlülerinden alınması ve kamu hizmetleri için yapılacak ödeme ve giderlerin karşılanması gibi işlerdir.

görevleri vardır. Bu kapsamda, meclis üyelerinin belediye meclisine verilen görevler bağlamında toplantılara katılıp, beldeye ve belde halkına hizmet etmeleri **görevleri ve sorumlulukları** gereğidir.

Belediye Meclis üyelerinin mazeretleri veya izin almaları durumunda toplantılara katılamayabilirler.

Ancak, Meclis üyelerinin özürsüz veya izinsiz olarak arka arkaya;

- Üç birleşim günü veya
- Bir yıl içinde yapılan toplantıların yarısına

katılmayan üyenin üyeliğinin düşmesine, savunması alındıktan sonra belediye meclisinin üye tam sayısının salt çoğunluğuyla karar verilir.

Bu şekilde meclis üyelerinin üyeliğinin düşürülebilmesi için;

- Üyenin savunmasının alınması,
- Meclisin, üye tam sayısının salt çoğunluğuyla düşürülmesi yönünde karar vermesi,

gerekir.

Meclis üyelerinin özür ve izinli halleri, 5393 sayılı Yasa'nın 32 nci maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre; meclis üyeleri hastalıkları süresince izinli sayılacaklar, ayrıca, kendilerine mazeretleri durumunda, bir yıl içindeki toplantı süresinin yarısını aşmamak şartıyla istekleri üzerine meclis tarafından izin verilebilecektir.

Ayrıca, mevzuatta meclis üyesinin savunmasının kimin tarafından alınacağı belirtilmemişse de, savunmanın meclisin başkanı ve meclis çalışmalarını yönetmekle yetkilendirilmiş belediye başkanı alınacağı tabiidir.

Üyenin savunmasının alınmasından sonra konunun meclise sunulması ve gerekirse ilgili üyeye söz verilerek açıklama yapılması da istenebileceği kanısındayız.

Mevcut mevzuat ve yargı kararlarına göre, bir yıl içerisinde yapılan toplantıların yarısına kabul edilebilir bir mazereti olmaksızın katılmayan meclis üyesinin üyeliğinin, düşürülmesi konusunda belediye meclisine bir takdir yetkisi verilmediği görüldüğünden, belediye meclisince, **özürsüz veya izinsiz olarak arka arkaya üç birleşim günü veya bir yıl içinde yapılan toplantıların yarısına haklı bir gerekçe olmaksızın katılmayan üyenin, üyeliğini düşürülmesine karar verilecektir.**

Ancak hemen belirtelim ki, belediye meclis üyesinin haklı bir sebep olan tutukluluk hali ile toplantılara katılmaması sonucu, üst üste üç toplantıya katılmadığı gerekçesiyle üyeliği düşürülemeyecektir.

Bu arada, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nca yayımlanan 18.2.2022 tarihli ve 71188846/2989378 sayılı Genelgede (Genelge 2022/3) belirtildiği üzere, “... yaşanan pandemi sürecinde belediye meclis üyelerinin yeni tip koronavirüs (covid - 19) hastalığı sebebiyle yürürlüğe konulan genelgeler veya alınan kararlara uygun gerekçelerle (karantina, hastalık, rapor, tedbir vb.) katılmadığı toplantılar ve birleşimler bakımından özürlü veya izinli olarak kabul edilmesi gerektiği”ni hatırlatmakta yarar görmekteyiz.

Son olarak belirtelim ki, devamsızlığı sebebiyle meclis üyeliği düşürülen üyenin, meclis kararının iptali için 60 gün içinde idari yargı nezdinde dava açma hakkı vardır.

Akın ŞİMŞEK

Kamu Yönetimi Uzmanı

BELEDİYELERDE SÖZLEŞMELİ PERSONELİN 2022-2023 YILLARI İÇİN TOPLU SÖZLEŞME ÖDEMELERİ VE YARDIMLARI

1. GİRİŞ

Kapsamdaki kamu kurum ve kuruluşlarında olduğu gibi belediye ve bağlı kuruluşlarında da sözleşmeli personel istihdam edilebilmektedir. Genel olarak sözleşmeli personel hakkında varsa özel kanunlarında yer alan düzenlemeler ile Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esaslar uygulanmakta iken belediyelerde ve bağlı kuruluşlarında ise sözleşmeli personel öncelikle 5393 sayılı Belediye Kanununun 49 uncu maddesi dikkate alınmaktadır. Bu Kanunla düzenlenmeyen hususlarda ise vize şartı aranmaksızın 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin (B) fıkrasına göre istihdam edilenler hakkındaki hükümler uygulanmaktadır.

Belediyelerde görev yapan memurlar ile sözleşmeli personele gerek 657 sayılı Devlet memurları Kanunu gerekse diğer ilgili kanunları uyarınca ödeme ve yardımlar yapılmakta iken ikişer yıllık dönemler için geçerli olan toplu görüşmeler neticesinde imzalanan toplu sözleşmelerle de yardım ve ödemeler farklı olarak belirlenebilmektedir.

Bu çalışmada belediyeler ve bağlı ku-

ruluşlarında görev yapan sözleşmeli personel istihdamına kısaca yer verildikten sonra 5393 sayılı Belediye Kanunu, Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esaslar ve Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2022 ve 2023 Yıllarını Kapsayan 6. Dönem Toplu Sözleşme¹ hükümleri çerçevesinde yardım ve ödemelerinden bahsedilecektir.

2. BELEDİYE VE BAĞLI KURULUŞLARINDA SÖZLEŞMELİ PERSONEL İSTİHDAMI

Belediye ve bağlı kuruluşlarında sözleşmeli personel istihdamına 5393 sayılı Belediye Kanununun “Norm kadro ve personel istihdamı” başlıklı 49 uncu maddesinde yer verilmiştir. Bu düzenleme gereğince belediyenin ve bağlı kuruluşlarının norm kadroları, belirlenmiş ilke ve standartlar çerçevesinde belediye meclisi kararıyla belirlenmektedir. Belediye ve bağlı kuruluşlarında, norm kadroya uygun olarak çevre, sağlık, veterinerlik, teknik, hukuk, ekonomi, bilişim ve iletişim, plânlama, araştırma ve geliştirme, eğitim

¹ 25 Ağustos 2021 tarih ve 31579 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmıştır

ve danışmanlık alanlarında avukat, mimar, mühendis, şehir ve bölge plâncısı, çözümleyici ve programcı, tabip, uzman tabip, ebe, hemşire, veteriner, kimyager, teknisyen ve tekniker gibi uzman ve teknik personel yıllık sözleşme ile çalıştırılabilmektedir. Sözleşmeli personel eliyle yürütülen hizmetlere ilişkin boş kadrolara ayrıca atama yapılamamaktadır. Bu personelin, yürütecekleri hizmetler için ihdas edilmiş kadro unvanının gerektirdiği nitelikleri de taşımaları şarttır.

Avukat, mimar, mühendis (inşaat mühendisi ve harita mühendisi olmak kaydıyla) ve veteriner kadrosu bulunmayan veya işlerin azlığı nedeniyle bu unvanlarda kadrolu personel istihdamına ihtiyaç duyulmayan belediyelerde, bu hizmetlerin yürütülmesi amacıyla, haftanın ya da ayın belirli gün veya saatlerinde kısmi zamanlı olarak da sözleşme ile personel çalıştırılabilmektedir.

Bu personel hakkında 5393 sayılı Kanunla düzenlenmeyen hususlarda vize şartı aranmaksızın 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin (B) fıkrasına göre istihdam edilenler hakkındaki hükümler uygulanmaktadır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin (B) fıkrası hükmü uyarınca kamu idare, kurum ve kuruluşlarında mali yılla sınırlı olarak sözleşme ile çalıştırılan ve işçi sayılmayan kamu hizmeti görevlileri hakkında uygulanmak amacıyla da Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esaslar² yayımlanmıştır. Bu esaslarda dönem dönem ihtiyaca uygun olarak değişiklik veya ilaveler yapılmaktadır. Sözleşmeli personel, sözleşmelerinde belirtilen görev yeri dı-

şında çalıştırılmamaktadır. Yine sözleşmelerinde belirtilen görev dışında başka bir işte de çalıştırılmamaktadırlar.

Mahalli idarelerde istihdam edilen sözleşmeli personelin ücretleri ile ücret tavanları ve ödeme esasları her memur maaş katsayısı değişikliklerinde Hazine ve Maliye Bakanlığınca bir genelge ile duyurulmaktadır. Bu kapsamda 2022 yılı Ocak ayı için 06/01/2022 tarihli (Sıra No:3) ve 22./01.2022 tarihli (Sıra No:6) genelgeler yayımlanmıştır. Bu genelgelerde de belirtildiği üzere belediyeler ve il özel idareleri ile mahalli idare birliklerinin meclisleri veya büyükşehir belediyeleri bağlı kuruluşlarının yönetim kurulları, 5393 sayılı Kanunun 49 uncu maddesi çerçevesinde 1/1/2022 tarihinden sonra da çalıştırmaya devam olunacak veya 2022 yılında ilk defa istihdam edilmeye başlanacak sözleşmeli personel için genelgeye ekli (1) Sayılı Cetvel'de gösterilen ücret tavanlarını aşmamak kaydıyla net ücret tespitine yetkilidir. 5393 sayılı Kanunun 49 uncu maddesi çerçevesinde 2021 yılında çalıştırılan sözleşmeli personelden 2022 yılında da görevlerine devam etmeleri uygun görülenlerin net ücretlerinin tespitine ilişkin yetkili meclis veya yönetim kurulu kararı 2022 yılı Ocak ayı içerisinde alınmış ve ilgililerle 1/1/2022 tarihinden itibaren geçerli olacak şekilde yapılacak sözleşmelerin yenileme işlemlerinin de yine 2022 yılı Ocak ayı içerisinde tamamlanmış olması gerekmektedir. Ayrıca, 5393 sayılı Kanunun 49 uncu maddesi çerçevesinde tam zamanlı sözleşmeli personel istihdamına ilişkin uygulamaların ilgili meclis veya yönetim kurulu kararı ile verilen iznin amacına uygun olarak yürütülüp yürütülmediğinin tespiti için, tam zamanlı

2 28 Haziran 1978 tarih ve 16330 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

sözleşmeli personel istihdamına yönelik olarak alınacak meclis veya yönetim kurulu kararlarında her bir kadro unvanı için kaç adet tam zamanlı sözleşmeli personel istihdamına izin verildiği de açıkça karara bağlanacaktır.

Belediye meclisleri ücret tavanlarını aşmamak şartıyla 2022 yılı Şubat ayı sonuna kadar net sözleşme ücretlerini yeniden tespiti yetkili kılınmıştır. Bu kapsamda sözleşme ücretleri yeniden tespit edilen sözleşmeli personel ile 1 Ocak 2022 tarihinden geçerli olacak şekilde yapılacak sözleşmelerin yenileme işlemlerinin 2022 yılı Şubat ayı sonuna kadar tamamlanmış olması gerekmektedir.

3. SÖZLEŞMELİ PERSONEL YİYECEK YARDIMI

Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2022 ve 2023 Yıllarını Kapsayan 6. Dönem Toplu Sözleşme ile 19/11/1986 tarihli ve 86/11220 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliği hükümlerinden aynı usul ve esaslar çerçevesinde sözleşmeli personel pozisyonlarında istihdam edilen personelin de yararlanması öngörülmüştür.

Hazine ve Maliye Bakanlığınca 2022 yılı Ocak ayı için yayımlanan “Mahalli İdare Sözleşmeli Personel Ücret Tavanları” konulu 06/01/2022 tarihli Genelge

(Sıra No:3) ile de uygulamaya açıklık getirilmiştir. Bu düzenlemeler gereğince de 5393 sayılı Kanununun 49 uncu maddesi çerçevesinde mahalli idarelerde sözleşmeli personel olarak istihdam edilenlerin de Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliği ve bahsedilen genelge çerçevesinde sözleşme döneminde yiyecek yardımından yararlandırılması gerekmektedir.

2022 yılında öğle yemeği servisinde faydalanacak olan memurlardan ve sözleşmeli personelden alınacak asgari yemek bedellerine ilişkin esasları belirlemek amacıyla yayımlanan ve genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri, özel bütçeli idareler, kamu iktisadi teşebbüsleri, döner sermayeli kuruluşlar ve diğer kamu idarelerindeki memurlar ile sözleşmeli personeli kapsayan Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliği Uygulama Tebliği³ (Sıra No: 2) ile de esaslar açıklanmıştır.

Öncelikle yiyecek yardımının gerektirdiği giderler, yemek maliyetlerinin Ankara, İstanbul ve İzmir illeri için üçte ikisini, diğer iller için yarısını aşmamak üzere kurum bütçelerine konulan ödeneklerle karşılanacaktır. Yemek bedelinin bütçeden karşılanamayan kısmı ise yemek yiyenlerden alınacaktır.

³ 2 Ocak 2022 tarih ve 31717 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

Sözleşmeli personelden 15/1/2022 tarihinden 14/1/2023 tarihine kadar alınacak yemek bedelleri

1)	Aylık brüt sözleşme ücretleri 5.245 TL'ye kadar (5.245 TL dahil) olanlardan	2,52 TL
2)	Aylık brüt sözleşme ücretleri 8.850 TL'ye kadar (8.850 TL dahil) olanlardan	4,37 TL

3)	Aylık brüt sözleşme ücretleri 12.225 TL'ye kadar (12.225 TL dahil) olanlardan	7,93 TL
4)	Aylık brüt sözleşme ücretleri 12.225 TL üzerinde olanlardan	10,09 TL

Kuruluşlar, personelin kadro veya pozisyon unvanını, hizmetlerinin özelliğini, yemek maliyetlerini ve yemek servisinin farklı mahallerde daha iyi şartlarda sunulması gibi hususları dikkate alarak bu miktarların üzerinde yemek bedeli tespit edebilir.

4. EMEKLİ OLAN SÖZLEŞMELİ PERSONELE TAZMİNAT ÖDENMESİ

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 1 inci maddesinin (D) fıkrasında bu Kanun Hükmünde Kararname kapsamına giren personel ile 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (II) sayılı cetvelde yer alan personel ve kamu kurumlarında işçi olarak istihdam edilenlerden;

- Emekliliğini isteyen veya emekliye sevk olunanlara,
- Haklarında toptan ödeme hükümleri uygulananlara,
- Emekli iken yeniden hizmete alındıktan sonra cezaen olmamak üzere görevlerine son verilenlere,
- Kendi kusurları olmaksızın sözleşmesi feshedilen veya hizmet sürelerinin bitiminde ayrılan sözleşmeli subay, sözleşmeli ast-subay, uzman erbaş ve sözleşmeli erbaş ve erler ile terhis olan yedek subaylara, yedek astsubaylara,

- Bunlardan görevde iken ölenlerin kanuni mirasçalarına

damga vergisi hariç herhangi bir vergiye tâbi tutulmaksızın (12.105) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarında tazminat ödenmesi hükme bağlanmıştır. Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2022 ve 2023 Yıllarını Kapsayan 6. Dönem Toplu Sözleşme ile de (12.105) gösterge rakamının (13.558) olarak uygulanması ve ayrıca ayın veya haftanın bazı günleri ya da günün belirli saatleri gibi kısmi zamanlı çalışanlar ile proje süreleriyle sınırlı olarak çalışanlar hariç olmak üzere sözleşmeli personel pozisyonlarında istihdam edilip sözleşmeleri emeklilik, yaşlılık veya malullük aylığı ya da sürekli iş göremezlik geliri bağlanması sebebiyle sona erenlerden mevzuatı veya sözleşmesi uyarınca benzeri mahiyette ödeme yapılmayanlar hakkında da 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 1 inci maddesinin (D) fıkrası hükmü uygulanması öngörülmüştür.

01.01.2022-30.06.2022 tarihleri arasında sözleşmeleri emeklilik, yaşlılık veya malullük aylığı ya da sürekli iş göremezlik geliri bağlanması sebebiyle sona eren sözleşmeli personele ödenecek tazminat tutarı

Gösterge		Katsayı		Brüt Tutar		Damga Vergisi (0,00759)		Net Ödenecek
13.558	X	0,235445	=	3.192,16	-	24,22	=	3.167,94 TL

5. SÖZLEŞMELİ PERSONEL OLARAK İSTİHDAM EDİLEN TEKNİK PERSONELE İLAVE ÜCRET ÖDENMESİ

Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2022 ve 2023 Yıllarını Kapsayan 6. Dönem Toplu Sözleşmenin İkinci Kısım Birinci Bölümünün 31 inci maddesi “KİT’lerde 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararname kapsamında sözleşmeli personel olarak istihdam edilen ve 2006/10344 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Devlet Memurlarına Ödenecek Zam ve Tazminatlarla İlişkin Karara ekli (II) sayılı Cetvelin “E- Teknik Hizmetler” bölümünün 6 ncı sırasında ek özel hizmet tazminatı ödenmesi öngörülen yerlerde fiilen çalışanlardan;

a) Grup başmühendisi, başmühendis, başmimar, mühendis, mimar, şehir plancısı, jeolog, hidrolog, hidrojeolog, fizikçi, jeofizikçi, kimyager, biyolog, teknik amir, teknik şef, atölye şefi, teknik uzman ve jeomorfoloj pozisyonlarında bulunanlara en yüksek Devlet memuru aylığının %3’ü,

b) Başekspert, ekspert, topograf ve tekniker pozisyonlarında bulunanlara en yüksek Devlet memuru aylığının %2’si,

c) Başteknisyen, teknisyen, teknik ressam ve sürveyan pozisyonlarında bulunanlara en yüksek Devlet memuru aylığının %1,2’si,

oranında çalıştıkları her gün için ilave ücret ödenir. İlave ücretin kimlere ödeneceği, iş programları ve çalışma mahallerinin özellikleri dikkate alınarak, üçer aylık dönemler itibarıyla ilgili birim amirlerince

belirlenir. Ödemeler görevin fiilen yerine getirilmesinden sonra üçer aylık dönem sonlarında yapılır. Üçer aylık dönemler itibarıyla ödenecek toplam ilave ücret tutarı, (a) bendinde belirtilenler için %60’ı, (b) bendinde belirtilenler için %40’ı ve (c) bendinde belirtilenler için ise %24’ü geçemez.

(2) Ayın veya haftanın bazı günleri ya da günün belirli saatleri gibi kısmi zamanlı çalışanlar ile proje süreleriyle sınırlı olarak çalışanlar hariç olmak üzere birinci fıkrada sayılan unvanlı pozisyonlarda ilgili mevzuatı uyarınca istihdam edilen sözleşmeli personelden ilgili mevzuatı veya sözleşmesi uyarınca benzeri mahiyette ödeme yapılmayanlar hakkında da birinci fıkra hükmü aynı usul ve esaslar çerçevesinde uygulanır.” Hükmünü amirdir. Bu düzenlemeye ilişkin esaslar da Hazine ve Maliye Bakanlığınca 2022 yılı Ocak ayı için yayımlanan “Mahalli İdare Sözleşmeli Personel Ücret Tavanları” konulu 06/01/2022 tarihli Genelge (Sıra No:3) ile açıklanmıştır. Bu kapsamda söz konusu 31 inci maddede sayılan unvanlarda 5393 sayılı Belediye Kanununun 49 uncu maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca istihdam edilen tam zamanlı sözleşmeli personelin de anılan 31 inci maddede yer verilen usul ve esaslar çerçevesinde ilave ücret ödemesinden yararlandırılması gerekmektedir.

6. MAHALLİ İDARELERDE İLGİLİ MEVZUATINA GÖRE AVUKAT VE HUKUK MÜŞAVİRİ KADRO UNVANINA İLİŞKİN GÖREVLERDE SÖZLEŞMELİ PERSONEL OLARAK GÖREV YAPANLARA YOL TAZMİNATI VERİLMESİ

Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2022 ve 2023 Yıllarını Kapsayan 6. Dönem Toplu Sözleşmenin İkinci Kısım Birinci Bölümünün 41 inci maddesi “(1) 8/5/1991 tarihli ve 3717 sayılı Adli Personel ile Devlet Davalarını Takip Edenlere Yol Gideri ve Tazminat Verilmesi ile 492 Sayılı Harçlar Kanununun Bir Maddesinin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanunun 2 nci maddesinde öngörülen görevleri ifa etmeleri kaydıyla;

a) 657 sayılı Kanuna tabi olarak, Avukat, Müşavir Avukat unvanlı kadrolarda bulunanlar ile Hukuk Müşaviri veya 1. Hukuk Müşaviri unvanlı kadrolarda bulunanlardan avukatlık ruhsatına sahip olup kurumlarını yargı mercilerinde temsil yetkisine haiz olanlara,

b) 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (II) sayılı Cetvelde yer alan avukat pozisyonlarında bulunanlardan kurumlarını yargı mercilerinde temsil yetkisini haiz olanlara,

c) 657 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin (B) fıkrası çerçevesinde Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulmuş olan “Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esaslara göre vize edilmiş Avukat unvanlı pozisyonlarda tam zamanlı sözleşmeli personel olarak çalışanlara,

ç) Mahalli idarelerde ilgili mevzuatına göre avukat ve hukuk müşaviri kadro unvanına ilişkin görevlerde sözleşmeli personel olarak görev yapanlara,

anılan maddede hazine avukatları için öngörülen yol tazminatı; aynı miktar, usul ve esaslar dahilinde ödenir.” Hükmünü

amirdir. Adli personele ve Devlet davalarını takibe yetkili Hazine Avukatları, Hazine Avukatı olmayan il ve ilçelerde davaları takibe yetkili daire amirleri ve 3402 sayılı Kanuna göre yetkili kılınan kişiler ile muhakemat hizmetlerinde görev yapan memurlara yol gideri ve tazminat verilmesi amacıyla çıkarılan 3717 sayılı Adli Personel ile Devlet Davalarını Takip Edenlere Yol Gideri ve Tazminat Verilmesi ile 492 Sayılı Harçlar Kanununun Bir Maddesinin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanunun 2 nci maddesi gereğince de kapsamdaki personele yol giderleri tazminatı ödenmektedir. Bu düzenleme kapsamında daire dışında yapılması gereken her keşif ve icra işlemi ile sosyal çalışmacı, psikolog ve pedagoglarla sınırlı olmak üzere araştırma, inceleme ve rapor işlemleri için; hâkimlere, Cumhuriyet savcılarına, adli tabiplere, icra müdürleri ve yardımcılara ile icra işlemlerini yapmakla yetkili memurlara, Hazine avukatlarına, Hazine avukatı olmayan il ve ilçelerde davaları takibe yetkili daire amirleri ve 3402 sayılı Kadastro Kanununa göre yetkili kılınan kişilere ve hâkim veya Cumhuriyet savcısının kararı üzerine görevlendirilen sosyal çalışmacı, psikolog ve pedagoğlara (275); yazı işleri müdürlerine, muhakemat hizmetlerinde görev yapan memurlara, zabıt kâtiplerine ve ceza ve infaz kurum personeli hariç olmak üzere diğer adli ve idarî yargı personeline (200); mübaşir ve hizmetlilere (150) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutar kadar yol tazminatı ödenmektedir. Bu nedenlerle yol tazminatı bütçenin ilgili tertibinden her ayın sonunda ödenmekte ve ayrıca yevmiye ödenmemekte-

dir. Bir kişinin alacağı aylık yol tazminatı tutarı, en yüksek Devlet memuru aylığının ek gösterge dahil iki katını geçememektedir. Ödenen yol tazminatı damga vergisi hariç herhangi bir vergiye tabi tutulmamakta ve yol giderleri ilgili kişiler tarafından karşılanmaktadır. Görülen işler birden fazla ise ödenecek yol gideri uzaklıkla orantılı şekilde hesaplanmalıdır.

Böylece mahalli idarelerde avukat ve hukuk müşaviri kadrolarına karşılık görev yapan sözleşmeli personele de daire dışında yapılması gereken her keşif ve icra işlemi için 275 gösterge rakamının memur maaş katsayısı çarpımı neticesinde bulunan tutarda yol tazminatı ödenecektir. Aylık hesaplanan tazminat tutarı da brüt olarak en yüksek devlet memuru aylığını geçemeyecektir.

Bu kapsamda da 01.01.2022-30.06.2022 döneminde kapsamdaki her işlem için brüt $275 \times 0,235445 = 64,75$ TL tutarda yol tazminatı hesaplanacaktır. Aynı dönemde aylık brüt tutar da en yüksek devlet memuru aylığı tutarı olan 2.236,72 TL yi geçemeyecektir.

7. SÖZLEŞMELİ PERSONELİN HARCIRAHI VE SEYYAR GÖREV TAZMİNATI

Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esasların⁴ 4 üncü maddesi ile görev yeri dışına geçici olarak gönderilenlerin gündelik ve yol giderlerinin 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümlerinde saptanan süreyi ve 1 inci derece Devlet memurlarına ödenen harcırah miktarını

aşmamak üzere sözleşmelerinde belirtileceği hüküm altına alınmıştır. Ayrıca madde yer alan “Sözleşmeli personele geçici görev yolluğu dışında harcırah ödenecek” ibresi Danıştay⁵ tarafından iptal edilmiştir.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğünün “Sözleşmeli personel istihdamı” konulu 2021/26 sayılı Genelgesi⁶ ekinde yer alan tip sözleşmelerden 5393 Sayılı Belediye Kanununun 49 Uncu Maddesinin Üçüncü Fıkrası Gereğince (Tam Zamanlı) Olarak Çalıştırılacak Sözleşmeli Personele İlişkin Hizmet Sözleşmesinin (EK-1/a) 10 uncu maddesi de “Madde 10- Görev mahalli dışında geçici olarak görevlendirilen sözleşmeli personelin gündelik ve yol masrafı, 6245 sayılı Harcırah Kanununda düzenlenmiş olan esas ve usuller çerçevesinde vedereceli Devlet memuru için belirlenmiş olan tutar dikkate alınarak hesaplanır.” olarak hazırlanmıştır.

Bu kapsamda görev yapan sözleşmeli personelin görev mahalli dışında geçici olarak görevlendirilmesi halinde gündelik ve yol masrafları için 1 inci derece Devlet memurlarına ödenen harcırah miktarını aşmamak üzere tip sözleşmede yer alan boşluğa uygun görülen derecenin yazılması gerekmektedir.

Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2022 ve 2023 Yıllarını Kapsayan 6. Dönem Toplu Sözleşmenin İkinci Kısım Birinci Bölümünün 48 inci

4 28.06.1978 tarih ve 16330 sayılı Resmi Gazete, (6/6/1978-7/15754, BKK)

5 Danıştay 2. Dairesinin 26/12/2013 tarihli ve E:2009/140, K:2013/12270 sayılı kararı.

6 <https://yerelyonetimler.csb.gov.tr/genelgeler-i-90284>

maddesi “MADDE 48- (1) 6245 sayılı *Harcirah Kanununun sürekli görev yolluğuna ilişkin hükümleri, aynı Kanuna tabi idarelerde ayın veya haftanın bazı günleri ya da günün belirli saatleri gibi kısmi zamanlı çalışan sözleşmeli personel hariç olmak üzere, sözleşmeli personel pozisyonlarında istihdam edilenlerden mevzuatı veya sözleşmesi uyarınca sürekli görev yolluğu ödenmeyenler hakkında 5 inci derece kadrolu memur için tespit olunan gündelik tutarı esas alınarak uygulanır.*

(2) 6245 sayılı Kanunun 49 uncu maddesine ilişkin hükümleri, birinci fıkrada bulunan personelden mevzuatı veya sözleşmesi uyarınca anılan maddede belirtilen tazminattan yararlanamayanlar hakkında da uygulanır. Ancak, söz konusu personel hakkında 49 uncu madde hükümlerinin uygulanmasında, 5 inci derece kadrolu memur için tespit olunan gündelik tutarı esas alınır.” hükmünü amirdir. Bu düzenleme gereğince istisnalar hariç sözleşmeli personel pozisyonlarında istihdam edilenlere durumlarına göre mevzuatı veya sözleşmesi uyarınca sürekli görev yolluğu ödenmeyenler hakkında 5 inci derece kadrolu memur için tespit olunan gündelik tutarı esas alınarak uygulanacaktır.

6245 sayılı Kanunun 9 uncu maddesi uyarınca memuriyette iken bulunduğu yerden başka bir yere naklen atanarlara ve geçici görevle ve vekâleten başka yerde buldukları sırada asıl memuriyet mahallerinden başka yere naklen atanarlara, eski görev yerinden itibaren yolluk ödenmektedir. Aynı Kanunun 10 uncu maddesi gereğince de yurt içinde veya yurt dışında görev yapmakta iken yurt

çinde veya yurt dışındaki sürekli bir göreve naklen atanan ya da yabancı ülkelerdeki memuriyet merkezi değiştirilen memur ve hizmetlilere yeni görev yerlerine kadar yol masrafı, yevmiye, aile masrafı ve yer değiştirme masrafı verilmektedir.

6245 sayılı harcirah Kanununun “Seyyar olarak vazife gören memur ve hizmetliler” başlıklı 49 uncu maddesi “Madde 49 – Asli görevleri gereği memuriyet mahalli dışında ve belirli bir görev bölgesi (Merkez veya il kuruluşuna dahil birimlerde il sınırı, bölge şeklinde çalışan birimlerde bölge sınırı) içinde fiilen gezici olarak görev yapan memur ve hizmetlilere gündelik ve (Aşağıda unvanları sayılanlar hariç) yol masrafı ödenmez.

Bunlardan, Maliye ve Gümrük Bakanlığınca görev unvanları ile iş ve çalışma özellikleri uygun görülenlere; bu Bakanlıkça vize edilen cetvellere dayanılarak fiilen gezici görev yaptıkları günler için almakta oldukları aylık/kadro derecelerine göre müstehak oldukları yurtiçi gündeliklerinin üçte biri günlük tazminat olarak verilir.

Takip memuru, gezici sağlık memuru, ebe, orman muhafaza memuru, koruyucu, koruma memuru, posta dağıtıcısı, hat bakıcısı, tahsildar, gezici başöğretmen ve görev niteliklerinin bunlara benzerliği Maliye Bakanlığınca onaylanacak diğer memur ve hizmetlilerin yol masrafları mutat taşıt araçlarına fiilen ödedikleri miktarlar üzerinden karşılanır.” hükmünü amirdir.

Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2022 ve 2023 Yıllarını Kapsayan 6. Dönem Toplu Sözleşmenin

İkinci Kısım Birinci Bölümünün 48 inci maddesinin ikinci fıkrası ile de 6245 sayılı Kanununun 49 uncu maddesine ilişkin hükümlerinin bu toplu sözleşme maddesinin birinci fıkrası⁷ kapsamında bulunan personelden mevzuatı veya sözleşmesi uyarınca bahsedilen 49 uncu maddede belirtilen tazminattan yararlanamayanlar hakkında da uygulanması öngörülmüştür. Ancak, söz konusu personel hakkında da 49 uncu madde hükümlerinin uygulanmasında, 5 inci derece kadrolu memur için tespit olunan gündelik tutarının esas alınacağı da belirtilmiştir. Bu nedenlerle kapsamdaki sözleşmeli personel pozisyonlarında istihdam edilenlerden fiilen gezici olarak çalışanlara durumlarına göre mevzuatı veya sözleşmesi uyarınca sürekli görev yolluğu ödenmeyenler hakkında 5 inci derece kadrolu memur için tespit olunan gündelik tutarı esas alınarak seyyar görev tazminatlarının hesaplanması gerekmektedir.

8. SOSYAL DENGE TAZMİNATI

Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2022 ve 2023 Yıllarını Kapsayan 6. Dönem Toplu Sözleşmenin Yerel Yönetim Hizmet Koluna İlişkin kısmının birinci maddesinde de belirttiği üzere belediyeler ve bağlı kuruluşları ile il özel idarelerinin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine, 4688 sayılı Kanununun 32 nci maddesinde

⁷ "MADDE 48- (1) 6245 sayılı Harcırah Kanununun sürekli görev yolluğuna ilişkin hükümleri, aynı Kanuna tabi idarelerde ayın veya haftanın bazı günleri ya da günün belirli saatleri gibi kısmi zamanlı çalışan sözleşmeli personel hariç olmak üzere, sözleşmeli personel pozisyonlarında istihdam edilenlerden mevzuatı veya sözleşmesi uyarınca sürekli görev yolluğu ödenmeyenler hakkında 5 inci derece kadrolu memur için tespit olunan gündelik tutarı esas alınarak uygulanır."

yer alan usul ve esaslar çerçevesinde ödenebilecek sosyal denge tazminatı aylık tavan tutarı, en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) %120'si (01.01.2022-30.06.2022 döneminde 2.684,07 TL) dir. Sosyal denge tazminatının verilmesi yönünde yapılabilecek sözleşmelerde, tavan tutarı aşmamak kaydıyla çeşitli adlar altında yapılan ödemeler dahil ödenebilecek tazminatın aylık tutarı, görev yapılan birim ve iş hacmi, görevin önem ve güçlüğü, görev yerinin özelliği, çalışma süresi, kadro veya görev unvanı ile derecesi gibi kriterlere göre farklı olarak belirlenebilmektedir. Sosyal denge sözleşmesinin taraf sendikası, üyesi olmayan kamu görevlilerinden, aynı unvanlı üyesinden aldığı aidatın iki katına kadar sosyal denge sözleşmesi aidatı alabilmektedir. Bu aidatı ödeyen kamu görevlileri de söz konusu sözleşmeden aynı usul ve esaslar dahilinde yararlanmaktadır.

9. SÖZLEŞMELİ PERSONELİN EK ÖDEMESİ

Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2022 ve 2023 Yıllarını Kapsayan 6. Dönem Toplu Sözleşmenin Yerel Yönetim Hizmet Koluna İlişkin kısmının 2 nci maddesinde kapsamdaki sözleşmeli personelin ek ödemesine ilişkin hususlara yer verilmiştir. Bu düzenleme gereğince 3/1/2012 tarihli ve 2012/2665 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan "Sözleşmeli Personele Ek Ödeme Yapılmasına Dair Karar"ın 1 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamında yer alan sözleşmeli personele yapılmakta olan ek ödeme, sözleşmeli

çalıştırılmasına esas alınan kadro unvanında sözleşmeli personel olarak geçen hizmet süresine göre aynı kadro unvanı için 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (1) sayılı Cetvelde belirlenen ek ödeme oranları üzerinden, meclis ve yönetim kurulu kararı aranmaksızın anılan Bakanlar Kurulu Kararında belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde ödenmektedir.

Bu düzenlemeye ilişkin esaslar da Hazine ve Maliye Bakanlığınca 2022 yılı Ocak ayı için yayımlanan “Mahalli İdare Sözleşmeli Personel Ücret Tavanları” konulu 06/01/2022 tarihli Genelge (Sıra No:3) ile açıklanmıştır. Bu genelgede de açıklandığı üzere öncelikle 5393 sayılı Kanunun 49 uncu maddesinin üçüncü fıkrası çerçevesinde tam zamanlı sözleşmeli personel olarak istihdam edilenlere 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ek 9 uncu maddesinin dokuzuncu fıkrasına göre ek ödeme verilmesine ilişkin uygulama, anılan Toplu Sözleşmenin Üçüncü Kısım Dördüncü Bölümünün 2 nci maddesinde farklı bir düzenlemeye tabi tutulmuştur. Bu çerçevede, ilgili personel hakkında uygulanması gereken ek ödeme oranları ile bu oranların karşılığı olan ek ödeme tutarı tavanları genelgeye ekli (2) Sayılı Cetvel’de gösterilmiştir. Söz konusu sözleşmeli personelin ek ödeme uygulamasından yararlandırılmasında, 3/1/2012 tarihli ve 2012/2665 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan “Sözleşmeli Personele Ek Ödeme Yapılmasına Dair Karar”da belirtilen usul ve esaslar ile birlikte aşağıdaki hususlara da uyulması gerekmektedir.

1) İlgili personel için ayrıca bir meclis

kararı veya yönetim kurulu kararı alınmaksızın ve 1/1/2022 tarihinden geçerli olmak üzere; 2022 yılına ilişkin sözleşmesinde belirtilen kadro unvanı ile sınırlı olmak kaydıyla sözleşmeli personelin aynı mahalli idarede geçen hizmet süresi hesaplanmak suretiyle ve hesaplanan hizmet sürelerine karşılık olarak Genelgeye ekli (2) Sayılı Cetvel’de denk gelen ek ödeme oranı üzerinden ek ödeme hesabı yapılması gerekmektedir.

2) 5393 sayılı Kanunun 49 uncu maddesinin dördüncü fıkrası çerçevesinde kısmi zamanlı olarak çalıştırılan sözleşmeli personel ek ödeme uygulamasından yararlandırılmayacaktır.

3) Ek ödeme damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve sigorta prim kesintisine tabi tutulmayacaktır.

4) Ek ödeme tutarı, mevcut sözleşme örneğinin ücret maddesinden sonra gelmek üzere yeni bir madde olarak sözleşmede gösterilecektir.

5) Ek ödeme tutarı, maaş bordrosunda sözleşme ücreti ile birleştirilmeksizin ayrı bir sütun halinde ayrıca gösterilecektir.

10. BELEDİYELERDE DEFİN HİZMETLERİNDE GÖREV YAPANLARIN FAZLA ÇALIŞMA ÜCRETLERİ

Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2022 ve 2023 Yıllarını Kapsayan 6. Dönem Toplu Sözleşmenin Yerel Yönetim Hizmet Koluna İlişkin kısmının 10 uncu maddesinde genel olarak 2429 sayılı Ulusal Bayram ve Genel Tatiller Hakkında Kanuna göre genel tatil

günü sayılan günler ve hafta tatili günü kapsamına giren günlerde belediyelerin imam, gassal, memur ve şoför unvanlı kadrolarında bulunanlardan, belediyelerde yürütülen defin hizmetlerinde fiilen görev yapanlara çalıştıkları her gün için yılı merkezi yönetim bütçe kanununda belirlenen fazla çalışma saat ücretinin 3 katının 6 saate tekabül eden tutarı kadar fazla çalışma ücreti ödenmesi öngörülmüştür. Aynı düzenlemede **belediyelerin tabip kadrolarında Devlet memuru veya sözleşmeli personel olarak** görev yapanlardan ilgili mevzuatında mahalli idareler tarafından defin işlemleri öncesinde yerine getirilmesi zorunluluğu bulunan hizmetler sebebiyle göreve çağrılanlara da çalıştıkları her gün için yılı merkezi yönetim bütçe kanununda belirlenen fazla çalışma saat ücretinin 3 katının 6 saate tekabül eden tutarı kadar fazla çalışma ücreti ödeneceği belirtilmiştir.

2022 yılı Bütçe Kanunu eki K Cetveli III. FAZLA ÇALIŞMA ÜCRETİ bölümü (A) Saat Başı Fazla Çalışma Ücreti kısmında “1- 657 sayılı Kanunun 178 inci maddesi uyarınca fazla çalışma karşılığında saat başına yapılacak ödeme 2,70 Türk Lirasıdır.” denilmek suretiyle 2022 yılı saat başına yapılacak fazla çalışma ücreti belirlenmiştir. Bu kapsamda da **belediyelerin tabip kadrolarında Devlet memuru veya sözleşmeli personel olarak** görev yapanlardan ilgili mevzuatında mahalli idareler tarafından defin işlemleri öncesinde yerine getirilmesi zorunluluğu bulunan hizmetler sebebiyle göreve çağrılanlara da çalıştıkları her gün için fazla çalışma ücretleri 2022 yılında 2,70 TL X 3 = 8,10 TL X 6 = 48,60 TL olarak hesaplanacaktır.

11. SONUÇ

Belediyelerde sözleşmeli personel çalıştırılmasında öncelikle sözleşme hazırlanması ve imzalanarak yürürlüğe konulmasında Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü'nün “Sözleşmeli personel istihdamı” konulu 31.12.2021 tarih ve 2021/26 sayılı Genelgesi⁸ ekinde yer alan tip sözleşmelerin dikkate alınması gerekmektedir. Bu tip sözleşmelerde az da olsa gündelikler gibi takdire bırakılan hususlar varsa boş bırakılmadan tamamen durdurulmalıdır. Genelge eki 2 sayılı listede yer alan unvanlarda tam zamanlı sözleşmeli personel çalıştırılabilecektir.

Genelgede de açıkça belirtildiği üzere sözleşmeli olarak çalıştırılan personelin yürütülecek hizmetler için ihdas edilmiş kadro unvanının gerektirdiği nitelikleri taşımaları şart olup bu hususa titizlikle dikkate edilmesi gerekmektedir. Bu nitelikte konusunda Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esaslar ekinde yer alan asgari nitelikleri gösterir cetveldeki aranan nitelikler veya Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Personelinin Görevde Yükselme ve Unvan değişikliği Esaslarına Dair Yönetmelikte belirlenmiş olan nitelikler dikkate alınmalıdır. Belediyeler bu iki mevzuatta belirlenmiş niteliklerden birini tercih edebilmekte olup ancak bunlar dışına çıkamamaktadırlar. Esaslarda yer almayan unvanlar için ise yönetmelikte yer alan unvanlar için belirlenmiş niteliklere bakılması gerekmektedir.

⁸ <https://yerelyonetimler.csb.gov.tr/genelgeler-i-90284>

Salih KAN

Sayıştay Başkanetçisi

BELEDİYE MÜLKİYETİNDEKİ TAŞINMAZLARIN KİRALANMASINDA VE KİRA SÜRESİ BİTİMİNDE UYGULANMASI GEREKEN MEVZUATA İLİŞKİN DEĞERLENDİRME

1. GİRİŞ

6570 sayılı Gayrimenkul Kiraları Hakkında Kanun'a tabi kira sözleşmesinin konusunu oluşturan taşınmazlar, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nda "Konut ve Çatılı İşyeri Kiraları" başlığı altında düzenlenmiştir. 6570 sayılı Kanun'un 7'nci maddesinde düzenlenen tahliye sebepleri ise 6098 sayılı Kanun'unda ise kira sözleşmesi sona erme sebepleri olarak hüküm altına alınmıştır. Kamu kurum ve kuruluşları kamusal hizmet sunma amacıyla kurulmuş olan idareler olsa da mülkiyetindeki taşınmazları gelir getirici bir işlem olarak üçüncü kişilere kiralamaktadır. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu'nda mahalli idare olarak adlandırılan belediyelerde mülkiyetindeki taşınmazları ilgili mevzuat çerçevesinde üçüncü şahıslarla kiracılık ilişkisi kuracak sözleşmelerle kiralamaktadır. Kira sözleşmesi taraflar arasında özel hukuk ilişkisi yaratsa da kamu kurum kuruluşlarının tüm işlemlerinde kamu yararı zorunluluğu bu işlemlerin belirli usul ve esaslarla donatılmasını gerektirmektedir. Bu sebeple kamu kurum ve kuruluşlarının kira sözleşmelerinde uygulanacak

hükümler özel hukuka tabi işlemlerden farklı mevzuatlarla belirlenmiştir. Makalemizde belediyelerin mülkiyetinde bulunan taşınmazların kiralınmasında ve süre bitimi sonrası tahliyesinde uygulanması gereken mevzuata ilişkin değerlendirmelere yer verilecek olup konu detaylı olarak irdelenecektir.

2. MEVZUAT VE DEĞERLENDİRMELE

Belediyelerin kuruluşunu, organlarını, yönetimini, görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esaslarını düzenleyen 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda taşınmaz kiralalarının hangi organ tarafından hangi sürelerle yapılacağı açıkça hüküm altına alınmıştır.

Belediye mülkiyetindeki taşınmazların süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına belediye encümeni; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesisine belediye meclisi yetkilidir. Bu organların kararı olmadan belediye mülkiyetinde taşınmazların kiraya verilmesi mümkün değildir. Ayrıca belediye taşınmazlarının kiralama usule

de yetkili organlar tarafından alınan kararlardan sonra belediyelerin tabi olduğu ihale usullerine göre yerine getirilmektedir. Ayrıca 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 75' inci maddesi hükümlerinin belediye taşınmazları hakkında da uygulanacağı 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda belirtilmiştir.

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun "Kapsam" başlıklı 1'inci maddesinde; "Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelerin, özel idare ve belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri aynı hak tesisi ve taşıma işleri bu Kanunda yazılı hükümlere göre yürütülür." denilmekte olup kapsamdaki kamu idarelerinin taşınmaz kiralamasında bu mevzuat hükümlerinin uygulanması gerektiği de açık olarak hüküm altına alınmıştır.

Tüm bu mevzuat çerçevesinde belediye taşınmazlarının hangi usul ve sürelerle kiraya verileceği belirtilmişken belediye taşınmaz kira sözleşmelerinin sona erdirilmesi konusunda 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu ile 5393 sayılı Belediye Kanunu arasında hangi mevzuat hükümlerinin uygulanacağı konusunda tereddütler yaşanabilmektedir. Hatta 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu 5393 sayılı Belediye Kanunundan daha sonra yürürlüğe girdiğinden 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu hükümlerinin uygulanması gerektiği yönünde görüşler de ortaya çıkmıştır. 6098 sayılı Borçlar Kanunu'nun 347'nci maddesinde; "Konut ve çatılı işyeri kiralalarında kiracı, belirli süreli sözleşmelerin süresinin bitiminden en az on beş gün önce bildirimde bulunmadıkça, sözleşme aynı koşullarla bir yıl için uzatılmış sayılır. Kiraya veren, sözleşme süresinin bitimine dayanarak sözleşmeyi sona

erdiremez. Ancak, on yıllık uzama süresi sonunda kiraya veren, bu süreyi izleyen her uzama yılının bitiminden en az üç ay önce bildirimde bulunmak koşuluyla, herhangi bir sebep göstermeksizin sözleşmeye son verebilir. Belirsiz süreli kira sözleşmelerinde, kiracı her zaman, kiraya veren ise kiranın başlangıcından on yıl geçtikten sonra, genel hükümlere göre fesih bildiriyle sözleşmeyi sona erdirebilirler." Denilmektedir.

Madde hükmüyle taşınmaz kiralamalarında konut ve çatılı iş yerlerinde kira sürelerinin kendiliğinden ve 10 yıla kadar uzatılabileceği belirtilmiştir. Halbuki belediyelerde 10 yıla kadar kiraya verme yetkisi sadece belediye meclisine aittir. Görüleceği üzere belediye mülkiyetindeki taşınmazlarda borçlar kanunu hükümlerinin uygulanması ihale usulü ile kiralama zorunluluğu olan yerlerin sözleşmelerinin kendiliğinden uzamasına dolayısıyla ihalesiz kullanım sorunlarına yol açmaktadır.

Konuyla ilgili tartışmalara yol açacak farklı yargı kararları olsa da Yargıtay Hukuk Genel Kurulunun 2017/971 E. 2019/148 K. Sayılı kararıyla belediye mülkiyetindeki taşınmazlara ilişkin işlemlerde 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun uygulanması gerektiği belirtilmiştir. Yine Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü'nün 25/08/2021 tarih ve 1570775 sayılı görüşü "...Öte taraftan, Sayıştay'ın 2018 yılı muhtelif denetim raporlarında 2886 sayılı Kanunun hükümleri karşısında 6098 sayılı Kanunun 347'nci maddesinin birinci fıkrasının belediye taşınmazlarına uygulanma olanağı bulunmadığı, belediye taşınmazlarının sözleşme süresi bitiminde yeniden ihale edilmeksiz-

zin kullandırılmayacağı, yine belediye- nin maliki olduğu taşınmazların kiraya verme ve sözleşme uygulama sürecinde 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerince işlem yapılması, sözleşme süresi sonunda yeniden ihale sürecinin başlatılması, sözleşme süre uzatımı gibi mevzuata aykırı uygulamalara yer verilmemesi, süre sonunda taşınmazın tahliyesinin sağlanarak fuzuli şağil durumuna düşen kişiler hakkında, yine aynı Kanun hükümlerince tahliye işlemlerinin başlatılması gerektiği yönünde bulgular tesis edilmiştir...İlgili mevzuat hükümleri incelendiğinde; kamu idarelerince taşınır ve taşınmaz edinilmesi, yönetilmesi, trampası, elden çıkarılması, ecrimisilin tahsil ve takibinde izlenecek yöntem, Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin yönetimi ve korunması, işgali malların tahliyesi gibi hususlar noktasında ilgili kanunlarındaki hükümlerin uygulanması gerektiği ve kamu idarelerine ait malları edinme, kiralama, tahsis, yönetim, kullanma ve elden çıkarma işlemlerinin, mevzuatında öngörülen kurallar dâhilinde ve hizmetin amacına uygun olarak verimlilik ve tutumluluk ilkesine göre yapılmasının zorunlu olduğu, bu bakımdan 6098 sayılı Kanun hükümlerinin özel kanunlarda hüküm bulunması halinde kamu taşınmazları üzerinde uygulanmasının mümkün olmadığı, dolayısıyla 2886 sayılı Kanun'da yer alan kiralama usulü, bedeli, süresi, sona ermesi ve yeniden kiralamaya ilişkin özel hükümler karşısında 6098 sayılı Kanun'un genel hüküm niteliğindeki hükümlerinin uygulanamayacağı değerlendirilmektedir..." şeklindedir.

Yukarıda belirtilen görüşten de açık olarak anlaşılacağı üzere 2886 sayılı Kanun'da yer alan kiralama usulü, bedeli, süresi, sona ermesi ve yeniden kirala-

maya ilişkin özel hükümler karşısında 6098 sayılı Kanun'un genel hüküm niteliğindeki mevzuatın uygulanamayacağı değerlendirilmektedir. Bu kapsamda belediye taşınmazlarının kira süresinin bitiminden sonra 6098 sayılı Borçlar Kanunu'nun hükümlerinin uygulanmaması ve kira süresinin 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerince sonlandırılması gerekmektedir.

3. SONUÇ

Sonuç olarak yapılan açıklamaların doğrultusunda özetle belediye mülkiyetinde bulunan konut ve çatılı işyeri niteliğindeki taşınmazlarının üçüncü şahıslara kiralınması ve kira süresi sonunda hangi mevzuatın uygulanacağı konusunda yaşanan farklı görüşler Yargıtay Hukuk Genel Kurulu ve son Bakanlık görüşüyle ortadan kaldırılmış ve belediye taşınmazlarının kiralama usulü, bedeli, süresi, tahliyesi ve yeniden kiralamaya ilişkin özel hükümler karşısında 6098 sayılı Kanun'un genel hüküm niteliğindeki hükümlerinin uygulanamayacağı değerlendirilmektedir.

KAYNAKÇA

5393 sayılı Belediye Kanunu

2886 sayılı Devlet İhale Kanunu

6098 sayılı Borçlar Kanunu

6570 sayılı Gayrimenkul Kiraları Hakkında Kanun

5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu

<https://www.yargitay.gov.tr/>

<https://csb.gov.tr/>

Saadetdin Tunahan BAYKARA

Sayıştay Uzman Denetçisi

İHALE SÖZLEŞMELERİNİN UYGULANMASINDA DÜRÜSTLÜK KURALI, HAKKIN KÖTÜYE KULLANILMASI YASAĞI, İYİ NİYET KURALI, YAZILILIK KURALI ile BUNLARIN HUKUKİ SONUÇLARI

ÖZET

Kamu ihale sözleşmelerinde taraflar sözleşme hükümlerinin uygulanmasında eşit hak ve yükümlülüklerle sahiptir. Ancak ödemelerde kullanılan kaynağın kamu kaynağı olması nedeniyle ihale sözleşme uygulamalarında yükleniciler tarafından yapılan olağan ve olağan dışı talep ve başvuruların idarelerce hukuka uygun bir çerçevede karşılanması önem arz etmektedir. İhale sözleşmeleri ile ilgili uygulama, kontrol, denetim ve soruşturmalarda usul ve esasa ilişkin doğru kararın verilmesi, varsa ihmal ve kusurun saptanması noktasında işlemin veya eylemin değerlendirilmesinde kullanılacak normlar ve ilkeler ilişkisinin tam ve doğru olarak bilinmesi gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: İhale, Sözleşme, Dürüstlük Kuralı, Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı, İyi Niyet Kuralı, Yazılılık Kuralı, Yaptırım

1. GİRİŞ

Kamusal tedarik sürecinin günümüz dünyasında en efektif, en rekabetçi ve eşitlikçi yönetim yöntemlerinden birisi ihale yapılması yöntemidir. Yasal¹ tanımla ihale, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda² yazılı usul ve şartlarla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin istekliler arasından seçilecek birisi üzerine bırakıldığını gösteren ve ihale yetkilisinin onayını müteakip sözleşmenin imzalan-

ması ile tamamlanan işlemlerdir. Yapılan ihaleler sonrasında yasada öngörülen çok istisnai durumlar haricinde bu ihalelerin sözleşme ile bağlanması zorunludur. Yine Yasal tanımla ihale sözleşmesi mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinde idare ile yüklenici arasında yapılan yazılı anlaşmayı ifade etmektedir. Hak ve yükümlülükler noktasında tarafların eşitliği prensibini yasal ilke olarak kabul eden kamu ihale sözleşme sistemimiz idareye ile yüklenici arasındaki ihale uygulama safhasındaki pek çok iş, işlem ve iletişim için özel usuller ve esaslar getirmiştir. Makalemizin konusu olan ihale sözleş-

1 T.C. Cumhurbaşkanlığı mevzuat bilgi sistemi. (<http://www.mevzuat.gov.tr/>). Erişim tarihi: 16.12.2021

2 22.01.2002 tarih ve 24648 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmıştır.

melerinin uygulanmasında yapılan talep ve başvurular ile bunlara dair verilen kararlar ile kurumsal cevapların dürüstlük kuralı, hakkın kötüye kullanılması yasağı, iyi niyet kuralı ve yazılılık kuralı ile bunların hukuki sonuçlarının hangi hukuk normları çerçevesinde ele alınması gerektiği takip eden başlıklar altında genel olarak izah edilecektir.

2. İHALE SÖZLEŞMELERİ

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun³ "Hüküm bulunmayan haller" başlıklı 36'ncı maddesinde *"Bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde Borçlar Kanunu hükümleri uygulanır."* Denilmektedir. Türk Borçlar Kanunu⁴nun "Türk Medenî Kanunu ile ilişkisi" başlıklı 646'ncı maddesinde *"Bu Kanun, 22/11/2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanununun Beşinci Kitabı olup, onun tamamlayıcısıdır."* Denilerek Türk Borçlar Kanunu'nun Türk Medenî Kanunu'nun bir tamamlayıcısı olduğu vurgulanmıştır. Dolayısıyla ihale sözleşmeleri ve bu sözleşmelerin uygulanmasında ve yorumlanmasında öncelikle İhale mevzuatına başvurulmalı ihale mevzuatında doğrudan hükmü bulunmayan hukuk normları konusunda ise Türk Borçlar Kanunu ve Türk Medenî Kanunu hükümlerine başvurulmalıdır.

Esasen hukuki niteliği itibariyle bir özel hukuk sözleşmesi olan kamu ihale sözleşmelerinin, özel hukuk sözleşmelerine hakim olan ve dayanağını Borçlar Hukukumuzdan alan; hukuki güven ve

sözleşmeye bağlılık ilkesi, iyi niyet, doğruluk ve dürüstlük ilkesi, irade serbestisi ilkesi, sözleşme adaleti ilkesi, sözleşmenin değişen şartlara uydurulması ilkesi gibi ilkelere tabi olduğu hususunda kuşku bulunmamakla birlikte, 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun kamu ihaleleri sonucu bağitlanan sözleşmelere uygulanmak üzere özel nitelikli ilkelere de getirmektedir (Kanunun 4 üncü maddesinde hüküm altına alınan temel ilkeler).⁵ Ancak makalemizin konusu ihale mevzuatına özel ilkelere ziyade hukukumuzda uygulanan başlıkta da yer alan genel kuralların ihale sözleşmelerinin uygulanması safhasındaki etkileri olup konu bu çerçevede ele alınacaktır. Bununla birlikte bu ilkelere de Yasal çerçevede değinmekte fayda vardır.

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun "İlkeler" başlıklı 4'üncü maddesinde *" Bu Kanuna göre düzenlenecek sözleşmelerde, ihale dokümanında yer alan şartlara aykırı hükümlere yer verilemez. Bu Kanunda belirtilen haller dışında sözleşme hükümlerinde değişiklik yapılamaz ve ek sözleşme düzenlenemez. Bu Kanun kapsamında yapılan kamu sözleşmelerinin tarafları, sözleşme hükümlerinin uygulanmasında eşit hak ve yükümlülüklerle sahiptir. İhale dokümanı ve sözleşme hükümlerinde bu prensibe aykırı maddelere yer verilemez. Kanunun yorum ve uygulanmasında bu prensip göz önünde bulundurulur."* Ve 5'inci maddesinde *"idarelerce yapılacak sözleşmeler Tip Sözleşme hükümleri esas alınarak*

3 22.01.2002 tarih ve 24648 Sayılı Resmî Gazetede yayımlanmıştır.

4 04.02.2011 tarih ve 27836 Sayılı Resmî Gazetede yayımlanmıştır.

5 GÖK, Yaşar. Kamu İhale Sözleşmelerine Hakim Olan İlkeler. <http://www.kimakademi.com.tr/pdf/kamu-ihale-4.pdf> .(Erişim tarihi: 17.12.2021).

düzenlenir. Mal ve hizmet alımlarında, Kurumun uygun görüşü alınmak kaydıyla istekliler tarafından hazırlanması mutlak olan sözleşmeler kullanılabilir.” Denilmekle ihale sözleşmelerinin içeriklerinin belirlenmesinde belli sözleşme hükümleri dışında (sözleşmenin süresi, miktarı, fiyat farkı, cezalar v.b.) sınırsız hareket alanı olamayacağı, bir nevi Borçlar Kanunu’nda hakim olan sözleşme özgürlüğü ilkesinin (T.B.K Madde 26- Taraflar, bir sözleşmenin içeriğini kanunda öngörülen sınırlar içinde özgürce belirleyebilirler) burada tam anlamıyla geçerli olmadığı görülmektedir. Hal böyle olunca sözleşme içeriği bu kadar katı kurallara ve çerçeveye bağlanan ihale sözleşmelerinin uygulanması çerçevesinde tesis edilen kontrol, kabul ve ödeme işlemlerinin usul ve sınırları da doğal olarak kamu mevzuatının hakim olduğu kural ve ilkelerle belirlenmiştir. Uygulamaya dair bu ilkelerden bazıları tarafların eşitliği prensibinden hareketle daha çok özel hukuk sözleşmelerinde hakim olan ilkeler iken özellikle kontrol, ödeme süreci ve ödeme emri eki belgelerin teşkili konusunda ise daha çok kamu mali mevzuatına hakim olan usul ve ilkeler uygulamaya yön vermektedir.

3. İHALE SÖZLEŞMELERİNİN UYGULAMA SAFHASINDA TESİS EDİLECEK İŞ VE İŞLEMLERDE DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN GENEL KURALLAR

3.1. Dürüstlük Kuralı, Hakkın Kötüye Kullanılması Yasağı Ve İyi Niyet Kuralı

İhale sözleşmelerinin uygulaması safhasında karşımıza çıkan hakediş ve

kontrol işlemleri ile sözleşmenin uygulanması sürecinin son aşamalarındaki iş artışı, süre uzatımı, yeni fiyat tespiti ve kabul işlemleri gibi müesseselerde tarafların dürüstlük kuralı ve iyi niyet kurallarına ne ölçüde özen gösterdikleri önem arz etmektedir. Öncelikle bu kavramların ne anlama geldiği ve mevzuattaki yerine kısaca değinmekte fayda mülâhaza edilmektedir.

4721 sayılı Türk Medenî Kanunu’nun 6 “B. Hukukî ilişkilerin kapsamı” kısmı aynen şu şekildedir;

“I. Dürüst davranma

Madde 2 - Herkes, haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kurallarına uymak zorundadır. Bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını hukuk düzeni korumaz.

II. İyiniyet

Madde 3- Kanunun iyiniyete hukukî bir sonuç bağladığı durumlarda, asıl olan iyiniyetin varlığıdır. Ancak, durumun gereklerine göre kendisinden beklenen özeni göstermeyen kimse iyiniyet iddiasında bulunamaz.

III. Hâkimin takdir yetkisi

Madde 4 - Kanunun takdir yetkisi tanıdığı veya durumun gereklerini ya da haklı sebepleri göz önünde tutmayı emrettiği konularda hâkim, hukuka ve hakkaniyete göre karar verir.”

Görüldüğü üzere bir hakkın dürüstlük ve iyi niyet kuralları çerçevesinde kullanılması esas olup hakkın bu çerçe-

6 08.12.2001 tarih ve 24607 Sayılı Resmî Gazetede yayımlanmıştır

vede kullanılmaması durumunda 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu'nun "Dürüst davranma" başlıklı 2'nci maddesinde yer alan "Bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını hukuk düzeni korumaz" (Dürüstlük Kuralı) hükmü ve "iyi niyet başlıklı" 3'üncü maddesinde yer alan "durumun gereklerine göre kendisinden beklenen özeni göstermeyen kimse iyi niyet iddiasında bulunamaz" hükümleri kapsamında **aleyhe işlem ve hüküm tesisi ile muhatap olmak zorunda kalılabilecektir.**

İhale mevzuatımızda bu durumun önüne geçme adına ihale dokümanı ve projeler henüz ihale aşamasında isteklilerin bilgisine ve kullanımına sunulmakta ve tekliflerin bu çerçevede adil, rekabetçi ve tarafsız bir ortamda hazırlanması öngörülmektedir. İhalelere girmek için söz konusu dokümanları alanlar bunlarda bir hata bir eksiklik veya rekabeti önleyici husus görmeleri halinde daha henüz ihale safhasında idareye başvuru ve Kamu İhale Kurumuna itiraz hakları bulunmaktadır. Elbette ki ihale aşamasında vuku bulacak bu başvurularda da dürüstlük ve iyi niyet kuralı çerçevesinde hareket etmek hukukun ve mevzuatın bir gereğidir. Bununla birlikte ihale safhasında sunulan bu imkanların (dosyayı, projeyi inceleme gerekirse itiraz etme) istekliler/yükleniciler tarafından değerlendirilmeyip sözleşme imzalandıktan sonra sözleşmelerin uygulanması ve hatta kabul veya kesin hesap sürecine sarkan itirazlarının ortaya çıkması halinde bu itiraz ve davranışlarının dürüstlük ve iyi niyet içeren işlem ve eylemler olduğu konusunda şüpheli yaklaşımlara maruz kalması normaldir.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun⁷ tacir olmanın hükümleri kısmında (madde 18) açıkça "Her tacirin, ticaretine ait bütün faaliyetlerinde basiretli bir iş adamı gibi hareket etmesi gerekir." Denilmektedir. Dolayısıyla her biri tüccar olan isteklilerin/yüklenicilerin ihale safhasından sözleşmenin uygulanması ve sonuçlanması aşamasına kadar hatta sözleşme sonrası yükümlülükler konusunda dahi bu iyi niyet ve dürüstlük kuralına riayeti ile basiretli bir iş adamı gibi davranması zorunludur. Buradan hareketle ihale safhasında sunacağı tekliflerin hazırlanması sürecinde isteklilerin kendi iç dinamiklerinde hesapladıkları kar/zarar dengesi veya iş kalemleri arasında kurguladıkları fiyat dağılımı tamamen kendi sorumluluklarında olup sözleşmelerin uygulanması safhasında gerçekleşebilecek iş artışı veya iş eksilişlerinde bu manadaki kar beklentilerini mevzuattaki diğer haklarını ileri sürerek realize etmeye çalışmaları Türk Medenî Kanunu'nun 2 ve 3'üncü maddede yazılı genel kurallara aykırılık teşkil edecektir. Örneğin, yüklenicinin daha fazla kar beklediği bir iş kaleminin idare tarafından projeden veya iş kapsamından çıkarılmasına itiraz edilmesi veya projedeki bir eksikliği görüp zamanında idareye bildirmeyerek buradan kaynaklı olabilecek bir iş artışı beklentisi içine girmesi ve ardından sözleşmenin uygulanması safhasında bu beklentilerinin gerçekleşmemesini bahane ederek diğer hukuki haklarının ardına sığınarak diğer ihale konusu işi sürüncemede bırakması Türk Medenî Kanunu'nun 2 ve 3'üncü

⁷ 14.02.2011 tarih ve 27846 sayılı Resmî Gazete yayımlanmıştır.

maddede yazılı genel kurallara aykırılık teşkil edecektir.

Diğer taraftan ihale safhasında tekliflerin oluşturulması aşamasında gerekli özeni göstermeyen yüklenicilerin söz konusu ihale çerçevesindeki iş ve işlemlerde “yanılma” itirazı da kabul edilmeyecektir. Bilindiği üzere Borçlar Kanunu’nda irade bozuklukları içerisinde sayılan yanılma halinde sözleşme kurulurken esaslı yanılmaya düşen taraf, sözleşme ile bağlı olmamaktadır (madde 30 v.d). Ancak Yasa’nın “Yanılmada dürüstlük kuralları” başlıklı 34 üncü maddesinde açıkça “Yanılan, yanıldığını dürüstlük kurallarına aykırı olarak ileri süremez. Özellikle diğer tarafın, sözleşmenin yanılanın kasdettiği anlamda kurulmasına razı olduğunu bildirmesi durumunda, sözleşme bu anlamda kurulmuş sayılır.” Denilerek **dürüstlük kurallarına aykırı şekilde** yanılma ileri sürülemeyeceği hüküm altına alınmıştır.

Türk Medenî Kanunu’nun 2’nci maddesinde yer alan “Herkes, haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kurallarına uymak zorundadır. Bir hakkın açıkça kötüye kullanılmasını hukuk düzeni korumaz.” Hükümde-açıkça görüldüğü üzere-dürüstlük kuralı yanında “hakkın kötüye kullanılması yasağı” **birlikte** bulunmaktadır. Söz konusu madde hükmü özellikle ihale mevzuatında yüklenicilere sunulan fiyat farkı ve tasfiye hakkı gibi istisnai düzenlemelerde kamu uygulayıcılarının başvuruları değerlendirmesinde önemle dikkate alması gereken bir hükümdür. Örneğin 18.01.2019 Tarih ve 30659 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 7161 sayılı Ver-

gi Kanunları ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla, Kamu İhale Kanunu kapsamında iş yapan yüklenici firmalara tasfiye hakkı verilmiştir. Buna göre söz konusu tasfiye hakkının kapsamına Yasa’da da açıkça vurgulandığı üzere “31.08.2018 tarihinden önce 4734 sayılı Kanuna göre ihalesi yapılan (3 üncü maddesindeki istisnalar dâhil) ve bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla devam eden sözleşmelerden **imalat girdilerinin fiyatlarında beklenmeyen artışlar meydana gelmesi nedeniyle edimlerini yerine getirmekte zorlananlar**” girecektir. Yasa böyle bir hak tanımış iken yapılan başvuruların da Yasa’nın çıkış amacına hizmet eder mahiyette yani sunulan hakkın kapsamında olmasına dikkat edilmesi lazımdır. Aksi durumda söz konusu dönemde imalat girdilerinin fiyatlarında meydana gelen beklenmeyen artışlar ile ilgisi olmayan ihalelerin yüklenicilerinin (mesela herhangi bir imalat girdisi kullanmayan hizmet işlerinin) bu Yasal düzenlemeyi gerekçe göstererek taahhüdünü yerine getirmemesini meri hukuk kuralları korumayacak, böyle bir hakkın kapsamına girmeyen bir yüklenicinin düzenlemenin kapsamına giren diğer yüklenicilerin sahip olduğu hakkın kapsamına girdiği iddiası kabul görme-yecektir. Diğer taraftan görünürde düzenlemenin kapsamında olmakla birlikte zaten başkaca nedenler ile taahhüdünde gecikme yaşayan, hatalı ve kusurlu imalatlar yapan bir yüklenici de burada sunulan hakkı suiistimal edemeyecek ve **hakkın kötüye kullanılması yasağına** tabi olacaktır.

Diğer taraftan dürüstlük kuralına aykırı eylem ve işlemlerin yargıya intikali halinde söz konusu eylem ve işlemlerin yargılamalar sırasında da devamı halinde ayrıca yaptırıma bağlanmıştır. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun⁸ “Dürüst davranma ve doğruyu söyleme yükümlülüğü” başlıklı 29’uncu maddesinde “(1) Taraflar, dürüstlük kuralına uygun davranmak zorundadırlar. (2) Taraflar, davanın dayanağı olan vakıalara ilişkin açıklamalarını gerçeğe uygun bir biçimde yapmakla yükümlüdürler.” Denilmekte ve “Dürüstlük kuralına aykırılık sebebiyle yargılama giderlerinden sorumluluk” başlıklı 327’inci maddesinde ise “(1) Gereksiz yere davanın uzamasına veya gider yapılmasına sebebiyet vermiş olan taraf, davada lehine karar verilmiş olsa bile, karar ve ilam harcı dışında kalan yargılama giderlerinin tamamını veya bir kısmını ödemeye mahkûm edilebilir.” Hükmüne yer verilmektedir.

Görüldüğü üzere hukuk sistemimiz bir eylem veya işlemin başından sonuna (uygulamadan yargılama safhasına kadar tüm süreçte) kadar dürüstlük çerçevesinde ilerlemesini öngörmüş aksi durumu hukuki yaptırımlara ve sonuçlara bağlamıştır.

Türk Medenî Kanunu’nun 2 ve 3’üncü maddede yazılı genel kurallara aykırılık içeren hususlar ile muhatap olmama adına istekliler/yükleniciler tarafından yapılması gereken en önemli eylem ihale dokümanı ve projelerin dikkatlice okunarak tekliflerin basiretli bir tacir gibi hazırlanmasıdır. İdare uygulayıcılarından

8 04.02.2011 tarih ve 27836 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

beklenen en önemli husus ise ihale dokümanı ve projelerin net, açık ve eksiksiz hazırlanması ve aşağıda detaylıca açıklanacağı ve mevzuatın da bir çok yerde defalarca vurguladığı üzere istekli ve yükleniciler ile iletişimde **“yazılılık” kuralına gereken hassasiyetin gösterilmesidir.**

3.2. Yazılılık Kuralı

4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu’nda özellikle ikinci kısımda sayılan Fiyat Farkı, Sigorta, Mücbir Sebepler, Denetim, Muayene ve Kabul İşlemleri, Sözleşmede Değişiklik, Sözleşmenin Devri ve Feshi, Sözleşme kapsamında yaptırılabilir ilave işler, iş eksilişi ve işin tasfiyesi gibi müesseseler ile iş artışı/eksilişi halinde yeni birim fiyatların tespiti ile mukayese cetvellerinin hazırlanması hususlarında dürüstlük ve iyi niyet kuralının hakim kılınması idarelerce özenle gözetilmesi gereken bir mevzudur. Sözleşme uygulamalarında dürüstlük ve iyi niyet kuralının uygulanmasına ve daha sonraki süreçlerde tevsiki gerekmesi halinde ise en gerekli usul şartı işlemlerin “yazılı olma şartıdır”.

İdarî işlemler kural olarak yazılı şekle tâbidir. İdarî işlemin yazılı olması idarenin iradesinin yazılı olarak maddî âleme yansıtılmasını sağlamakla birlikte, idarenin denetimini ve işlemin belgelendirilmesini de amaçlamaktadır. Yazılılık ilkesi Anayasa’nın 125’inci maddesinin üçüncü fıkrasının hükmüyle dolaylı olarak ifade edilmiştir. Söz konusu hükümde idarî işlemlere karşı açılacak davalarda sürenin yazılı bildirim tarihinden başlayacağı belirtilmektedir. Bu hükümden anlaşıldığı

üzere yazılılık idarî işlemlere ilişkin anayasal bir kuraldır.⁹

İhale sözleşmelerinin ayrılmaz bir parçası niteliğindeki Genel Şartname-lerde bu hususa ilişkin zorunluluk ihtiva eden hükümler yer almaktadır. Örneğin yapım işlerinde yüklenicilerle yapılacak her türlü yazışmaların, Yapım İşleri Genel Şartnamesinin “ Bildirimler, olurlar, onaylar, belgeler ve tespitler” başlıklı 5. maddesinde bulunan; “(1) İdare, yüklenici ve yapı denetim görevlisi arasındaki her türlü iletişim, yazılı olarak yapılır. (2) Sözleşmeye göre herhangi bir kişi tarafından bir izin, onay, belge, olur verilmesi, veya tespit yapılması, ihbar, çağrı veya davette bulunulması gerektiğinde, bunlar taraflar aksini kararlaştırmadıkça yazılı olacaktır.” hükümlerine göre yazılı iletişim modeli öngörülmüştür. Benzer düzenleme Hizmet Alımları Genel Şartnamesinin 5’inci maddesinde de bulunmaktadır. Söz konusu “yazılılık şartına” riayet edilmesi ileride yükleniciler tarafında dürüstlük ve iyi niyet kuralına aykırı talep ve şikayetler ile anlaşmazlıkların önüne geçme anlamında en önemli kalkan vazifesi görecektir. Keza tüm ihalelerdeki hakediş raporları ile yapım işlerinde şantiye günlük defter/raporları gibi kontrol teşkilatı ürünü belgelerde dikkat edilirse yüklenici için ayrı bir imza kısmı açılmıştır. Yani aslında ihale mevzuatımız dürüstlük ve iyi niyet kuralına aykırı taleplerin önüne

9 ÇAPTUĞ, Mehpare, AKSOY, Ezgi Avcıoğlu. İdari İşlem Teorisi Açısından Kamu İcra Hukuku İşlemlerinde Yetki Ve Şekil Unsuru. D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Şeref ERTAŞ’a Armağan, C. 19, Özel Sayısı. 2017, s. 2893-2953 (Sayfa 2918-2919). <https://hukuk.deu.edu.tr/wp-content/uploads/2017/11/10-MEH-PARE-CAPTUG-EZGI-AKSOY.pdf> .(Erişim tarihi: 17.12.2021). Özay, s. 451. Gözler, C. I, s. 830. Gözübüyük/Tan, C. I, s. 395. Akyılmaz/Sezginer/ Kaya, s. 419.

geçme adına “yazılı mutabakat sistemi-ne” de özellikle önem vermiştir. Geriye kalan tek şey idare uygulayıcılarının bu konudaki gereken hassasiyeti göstermeleridir. Aksi durumda ihale mevzuatına aykırılıktan kaynaklı hak kayıpları ortaya çıkabilecektir.

Aşağıda ihale uygulama safhalarında en çok karşılaşılan ve “yazılılık kuralının” ne denli önemli olduğunu hatırlatan, hak kaybı yaşanmaması açısından da üzerinde ciddiyetle durulması gereken genelle-le her ihalede sıklıkla karşılaşılan husus-lara değinilecektir:

i. İş artışı ve süre uzatım kararında yüklenici ve idareyi bağlayıcı sürenin başlangıcının tespitinde

4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu’nda iş artışı ve süre uzatımı verilebilecek haller sayılmıştır. Kanun; genel olarak süre uzatımını “mücbir sebep” şartına, iş artışını ise “öngörülemeden durumların meydana gelmesi” şartına bağlamıştır. Süre uzatımı verilmesinin genel şartı olan mücbir sebep halinin varlığı olmakla birlikte, 4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu’nun iş artışı ile ilgili 24’üncü maddesinde yer alan “... oran dahilinde, süre hariç sözleşme ve ihale dokümanındaki hükümler çerçevesinde aynı yükleniciye yaptırılabilir...” ifadesinden de anlaşıldığı üzere, ihale konusu bir işte “iş artışı”na gidilmesi halinde süre uzatımı kararı da verilebilecektir. 4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu’nun süre uzatımı ile ilgili “Mücbir Sebepler” başlıklı 10’uncu maddesinde; “...mücbir sebebin meydana geldiği tarihi izleyen yirmi gün içinde yüklenicinin

idareye **yazılı olarak** bildirimde bulunması ve yetkili merciler tarafından belgelendirilmesi zorunludur.” Denilmektedir. Mevzuatta süre uzatım kararı alınması sürecinde gerekli şartlar genel olarak mücbir hallerin varlığı ve yüklenici için şart koşulan 20 gün içinde idareye yazılı başvurma zorunluluğudur. Kanun koyucu Kamu İhale Kurumuna mücbir sebeplere dair yetki vererek süre uzatım kararı için gerekli mücbir hallerin neler olabileceğine dair tereddüte mahal vermemiştir. Ancak yüklenici için 20 gün içinde başvuru zorunluluğu açıkça düzenlenmiş iken, “başvurunun değerlendirilmesinde ve kararın alınmasında idareyi bağlayan bir süre olup olmadığı” hususu Kanun maddesinde açıkça zikredilmemiştir.

Mevzuattaki mevcut durum yukarıdaki şekilde olmakla birlikte ilgili hükümlerden açıkça anlaşılacağı üzere süre uzatımında yükleniciye tanınan 20 günlük kısıtlayıcı süre ihale konusu işin sürüncemede kalmasını önlemek amacıyla konulmuş bir hükümdür. İlgili mevzuatta idare için açıkça bir süre öngörülmemiş olması; idarenin süre uzatımına dair yüklenicinin başvurusunu sürüncemede bırakıp çok daha ileri tarihlerde, hatta iş bittikten sonra geçmişe dönük süre uzatım kararı verilmesini haklı kılacak bir durum değildir. Böyle bir uygulama ihale mevzuatındaki ilgili hükmün amacına da aykırı olacaktır. Keza aynı şekilde iş artışı kararı; Kanun maddesinde yer alan “... anlaşılması durumunda.” ve “..tamamlanacağı anlaşılan..” ifadelerinden de görüleceği üzere işin devamı esnasında veya en geç işin bitmesi gereken tarihten evvel alınması gereken bir karardır. İş artışı

kararının sözleşmesine göre iş bitim tarihinden evvel alınması gerekliliğini ifade eden bu kanuni ifadeler karşısında özellikle iş artışı nedeniyle verilecek süre uzatım kararlarının, geçmişe dönük alınması ihale usul mevzuatına uygun olmayacaktır. Bu şekilde iş artışı ve süre uzatımı kararı alınması Kanun maddesinde amaçlanana da uygun olmayacağı açıktır.¹⁰

Görüldüğü üzere ihale sözleşme uygulamalarında en çok rastlanılan müesseselerden iş artışı ve süre uzatımlarında sürelerin tespitinde ve kurumlarca verilen cevapların usule uygunluğunun denetiminde bu kapsamdaki tüm iletişimin yazılı olması ve bunun önemi son derece açıktır. Aksi durumda süre uzatım kararı verilememesi ve gecikme cezası ve hatta bildirimli fesih kararı ile muhatap olunmasına yol açabilecek bir hal ortaya çıkabilecektir.

ii. Proje eksiklikleri veya hatalarına itirazda süre ve yazılılık kuralı

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu’nun 471’inci maddesinde;

“Yüklenici, üstlendiği edimleri iş sahibinin haklı menfaatlerini gözeterek, sadakat ve özenle ifa etmek zorundadır.

Yüklenicinin özen borcundan doğan sorumluluğun belirlenmesinde, benzer alandaki işleri üstlenen basiretli bir yüklenicinin göstermesi gereken mesleki ve teknik kurallara uygun davranışı esas alınır.” denilmektedir.

¹⁰ BAYKARA, Saadetdin Tunahan. İş Artışı Ve Süre Uzatım Kararında İdareyi Bağlayıcı Süre. Güncel Mevzuat Dergisi. Ekim 2013. Sayı 94.

Yapım İhaleleri Uygulama Yönetmeliği¹¹ eki Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin 14'üncü maddesinin üçüncü fıkrasında, "Yüklenici, üstlenmiş olduğu işleri, sorumlu bir meslek adamı olarak fen ve sanat kurallarına uygun olarak yapmayı kabul etmiş olduğundan, **kendisine verilen projeye ve/veya teknik belgelere göre işi yapmakla, bu projenin ve/veya teknik belgelerin iş yerinin gereklerine, fen ve sanat kurallarına uygun olduğunu, ayrıca işin yapılacağı yere, kullanılacak her türlü malzemenin nitelik bakımından yeterliliğini incelemiş, kabul etmiş ve bu suretle işin teknik sorumluluğunu üstlenmiş sayılır. Bununla birlikte yüklenici, kendisine verilen projelerin ve/veya şartnamelerin, teslim edilen işyerinin veya malzemenin veyahut talimatın, sözleşme ve eklerinde bulunan hükümlere aykırı olduğunu veya fen ve sanat kurallarına uymadığı hususundaki karşı görüşlerini teslim ediliş veya talimat alış tarihinden başlayarak on beş gün içinde (özellikli bakımından incelenmesi uzun sürebilecek işlerde, yüklenicinin isteği halinde bu süre idarece artırılabilir) idareye yazı ile bildirmek zorundadır. Bu sürenin aşılması halinde yüklenicinin itiraz hakkı kalmaz.** Yüklenicinin iddia ve itirazlarına rağmen, idare işi kendi istediği gibi yaptırdığı takdirde yüklenici, bu uygulamanın sonunda doğabilecek sorumluluktan kurtulur." denilmektedir. Görüldüğü üzere bu tip durumlarda hak kaybına uğramama adına önemli bir usul şartı (**sürelili ve yazılı bildirim**) uygulanmaktadır.

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin 14'üncü maddesinde ön görülen bildirim

11 04.03.2009 tarih ve 27159 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmıştır.

müessesesindeki usule (**süresinde yazı ile bildirme**) dikkat etmeyen yapım işini üstlenen yükleniciler proje müellifinin hatası ve kusurundan kaynaklı aleyhlerine gerçekleşecek maliyet artışlarından kaçınamayacaklar ve olası kamu zararlarının hakedişlerinden mahsup edilmesini önleyemeyeceklerdir. Buna ilişkin Sayıştay Kararlarında da¹² Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin 14'üncü maddesinde ön görülen bildirim/itiraz müessesesine özellikle ve dikkatle değinilmiştir.¹³

iii. İş yapma sürecinde projeye dışı veya aykırı imalatlarda "yazılılık" kuralı

Yapım İşleri Genel Şartnamesi'nin "Sözleşme ve eklerine uymayan işler" başlıklı 23'üncü maddesinde aynen, "Madde 23 - (1) Yüklenici projelerde kendiliğinden hiç bir değişiklik yapamaz. Proje ve şartnamelere uymayan, eksik ve kusurlu oldukları tespit edilen işleri yüklenici, yapı denetim görevlisinin talimatı ile belirlenen süre içinde bedelsiz olarak değiştirmek veya yıkıp yeniden yapmak zorundadır. Bundan dolayı bir gecikme olursa sorumluluğu yükleniciye aittir. Bununla birlikte, **yüklenici tarafından proje ve şartnameden farklı olarak yapılmış olan işlerin, fen ve sanat kurallarına ve istenen özelliklere uygun oldukları idarece tespit edilirse, bu işler yeni durumları ile de kabul edilebilir. Ancak bu takdirde yüklenici, daha büyük boyutta veya fazla**

12 Sayıştay Temyiz Kurulu 14.03.2018 Tarih ve 44228 Tutanak Nolu Kararı ile Sayıştay 6'ncı Dairesi 29.01.2019 tutanak tarih ve 88 no lu ilamı (Karar No 619). <https://kararlar.sayistay.gov.tr/tkk/> (Erişim tarihi:19.12.2021).

13 BAYKARA, Saadetdin Tunahan. Yapım İş İhalelerinde Uygulanamayan Kusurlu Projelerden Sorumluluk. Mahalli İdareler Dergisi. Sayı Eylül 2020.

miktarda malzeme kullandığını ve daha fazla emek harcadığını öne **sürerek fazla bedel isteyemez**. Bu gibi hallerde hakediş raporlarına, proje ve şartnamelerde gösterilen veya yazılı talimatla bildirilen boyutlara göre hesaplanmış miktarlar yazılır. Bu şekilde yapılan işlerin boyutları, emeğin değeri ve malzemesi daha az ise bedeli de ona göre ödenir.” Kuralına yer verilmektedir. Buna göre bir yüklenici kontrol teşkilatının **yazılı talimatı veya onayı olmadan** proje dışında bir imalat yaparsa söz konusu imalat kaleminin bedelini ileride gerçekleşecek mukayese hesaplamalarında artı olarak talep edemeyecektir. Ancak kontrol teşkilatının yazılı talimatı veya onayı olmadan gerçekleşen söz konusu proje dışı imalat eksik bir imalat ise bu durumda mukayese hesaplamalarında eksi olarak yer alacaktır. Buradan hareketle yüklenici eğer ek bir imalattan para almak istiyorsa (iş artışı) kontrol teşkilatının yazılı talimatı veya onayı ile hareket etmeli, mevzuatın açık hükmü olan yerlerde iyi niyetin yanında mevzuatın gerektirdiği usul şartlarına riayeti öncelikle ve kontrol teşkilatının yazılı talimatı veya onayı olmadan proje dışında bir imalata girişmemelidir. Aksi durumda usulü ihmal ve usule aykırılık iyi niyeti koruyamayabilecektir. Yukarıda yer verdiğimiz mevzuatın amir hükmü gereği “*durumun gereklerine göre kendisinden beklenen özeni göstermeyen kimse*” iyi niyet iddiasında bulunamayacaktır.

iv. Sözleşmeye aykırılık hallerinde fesih sürecinin başlatılmasında idarece yazılı ihtar şartı

Yapım ihaleleri ile bu işlere ait ihale dokümanında taahhüde aykırı husus-

lar ile ilgili cezai müeyyide içeren yaptırımlar öngörülmekte ve bu yaptırımlara rağmen aykırılığın devam etmesi halinde sözleşmenin fesih edileceği hükümlerine yer verilmektedir. 4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun “İdarenin sözleşmeyi feshetmesi” başlıklı 20'nci maddesinde;

“Madde 20- Aşağıda belirtilen hallerde idare sözleşmeyi fesheder:

a) Yüklenicinin taahhüdünü ihale dokümanı ve sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirmemesi veya işi süresinde bitirmemesi üzerine, ihale dokümanında belirlenen oranda gecikme cezası uygulanmak üzere, **idarenin en az on gün süreli ve nedenleri açıkça belirtilen ihtarına rağmen** aynı durumun devam etmesi,

b) Sözleşmenin uygulanması sırasında yüklenicinin 25 inci maddede sayılan yasak fiil veya davranışlarda bulunduğuunun tespit edilmesi,

Hallerinde, ayrıca protesto çekmeye gerek kalmaksızın kesin teminat ve varsa ek kesin teminatlar gelir kaydedilir ve sözleşme feshedilerek hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilir.” denilmektedir.

Kanunun 20'nci maddesinin gerekçesinde¹⁴ ise; “Akde bağlanan bir taahhüdün yüklenici tarafından yerine getirilmemesi halinde, Borçlar Kanununun 106'ncı maddesine uygun olarak sözleşmenin süreye bağlı bildirimli feshi ile yüklenicinin sözleşmenin uygulanması sırasında Kanunda belirtilen yasak fiil veya davranışlarda

¹⁴ Kamu İhale Kurumu web sitesi. <https://www.ihale.gov.tr/Mevzuat.aspx> (Erişim tarihi: 18.12.2021).

bulunduğunun tespiti halinde bildirim yapılmaksızın fesih düzenlenerek, protesto çekmeye ve karar almaya gerek kalmaksızın kesin teminatın gelir kaydedilmesi ve sözleşmenin feshi öngörülmüştür.” İfadelerine yer verilmiştir. Kanun maddesinin gerekçesinden de anlaşılacağı üzere 4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu’nun “İdarenin sözleşmeyi feshetmesi” başlıklı 20’nci maddesinde 2 türlü fesih öngörülmüş olup (bildirimli ve bildirim-siz fesih), yüklenicinin taahhüde aykırı iş ve işlemlerinin gerçekleşmesi halinde belirli bir ceza, ihtar ve süre öngörülmüş, buna rağmen taahhüde aykırılığın devam etmesi halinde fesih (**bildirimli fesih** süreci) yoluna gidileceği hüküm altına alınmıştır. Yasak fiili ve davranışların tespiti halinde ise **bildirimsiz fesih** uygulanacak olmakla birlikte ancak burada da bir “tespit yapılması” gerekmekte olup bu tespitin de yazılı bir tutanağa bağlanması zorunluluğunda (genel mevzuat hükümleri ile ihale mevzuatında yer alan yazılı iletişim zorunluluğu içeren hükümlerden hareketle) kuşku bulunmamaktadır. Burada da yazılılık kuralına aykırı hareket edilmesi işin özellikle tasfiye sürecinin gecikmesine, ihale konusu işin kamunun kullanımına sunulur hale getirilmesinde gecikmeye ve mali zarara sebep olabilecektir.

4. TALEP VE BAŞVURULARIN DEĞERLENDİRME SÜRECİ VE GENEL KURALLARA AYKIRILIĞIN YAPTI-RIMLARI

4.1. İdarelerce Değerlendirme Süreci ve Takdir Yetkisi Sınırı

Takdir yetkisinin sınırlarından mak-sat, bu yetkinin hangi sınırlar içerisinde

ve hangi ilke ve kurallara dayanılarak ve uyularak kullanılacak alan olduğunun tanımlanmasıdır. Bu sınırlar, anayasal, kanuni ilke ve kurallar ile yazılı olmayan ve fakat mahkeme kararlarıyla ortaya konulan hukukun genel ilkeleridir.¹⁵ Bununla birlikte yasada usul ve esası açıkça belirlenmiş uygulamalar ve yasanın öngördüğü özel ve genel ilkeler ile ilgili takdir yetkisinin sınırsızlığından bahsetmek de mümkün değildir. Yine Yasal hakların kullanımında ve bunların değerlendirilmesi sürecinde, adil yolun seçiminde karar konu başvuru ve taleplerin öncesi ve sonrasının doğru analiz ve tahliline, kararın normatif temellerden ziyade objektif temellere oturtulması ve gerekçenin hem özel hukuk hem de genel hukuk karşısında kabul edilebilirliğine özen gösterilmelidir.

4735 sayılı Yasanın imkan tanıdığı hallerde yükleniciler tarafından idarelere yapılan başvurular yukarıda yer verilen ihale mevzuatı ve ihale mevzuatında hüküm bulunmayan hallerde Genel Hukuk Kuralları/İlkeleri çerçevesinde değerlendirerek çözüme kavuşturulmalıdır. İhale sözleşmeleri özel hukuk sözleşmeleri olması nedeniyle idare ve yüklenici arasındaki ihtilaflar Adli yargı sistemi içerisinde çözülmektedir. Ancak burada Sayıştay denetim ve yargılamasının müdahil olduğu konularda durum farklıdır. Bu şekilde Sayıştay yargısına intikal etmiş olan “kamu zararı” nitelikli ihtilafların nihai çözüm yerinin Sayıştay yargısı olduğunu vurgulamakta fayda vardır (*Sayıştayın kesin hükümleri* hakkında ilgililer yazı-

15 KALABALIK, Halil. İdarenin Takdir Yetkisinin Sınırları ve Yargusal Denetimi. Gazi Üniversitesi Hukuk Dergisi C1.S1.1997. Sayfa 172. https://webftp.gazi.edu.tr/hukuk/dergi/1_1_10.pdf (Erişim tarihi: 19.12.2021)

*lı bildirim tarihinden itibaren onbeş gün içinde bir kereye mahsus olmak üzere karar düzeltilmesi isteminde bulunabilirler. Bu kararlar dolayısıyla **idari yargı yoluna başvurulamaz** 1982 Anayasası Md.160). Hatta 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun¹⁶ 78'inci maddesinde yer alan "Adli, idari ve askeri mahkemelerce verilen hükümler, Sayıştayın denetim yapmasına ve hükme bağlamasına engel değildir." Hükmü gereği adli, idari ve askeri mahkemelerce verilen hükümler **Sayıştay denetimlerine dahi engel değildir**. Buradan hareketle kurumların ihale sözleşmeleri kapsamında yükleniciler tarafından yapılan talep ve başvurulara yetkililerin vermiş olduğu cevapların içeriği dava konusu edilmesi halinde adli mahkemelerde veya resen Sayıştay denetimlerine ve akabinde gerekmesi halinde Sayıştay yargısına konu olabilecektir. İşte burada kullanılacak bu takdir yetkisinin hukuk kuralları ile sınırlı olduğu gerçeğini unutmadan idari ve mali içerikli işlem tesisinin önemi ortaya çıkmaktadır. Zira yetki aşımı veya yetkinin hukuka aykırı kullanımı halinde idari ve mali sorumluluk kamusal yetkiyi kullananların üzerinde kalacaktır.*

*İhale sözleşmelerinde tarafların eşitliği ilkesi bir taraftan yüklenicilerin mağdur edilmemesini öngörürken aynı zamanda kamunun menfaatinin de gözetilmesi gerektiği esasına dayanır. Dolayısıyla söz konusu talep ve başvuruların şekli veya içeriği **özelde ihale mevzuatı ilke ve hükümlerine genelde hukukun genel ilke ve kurallarına aykırı** olmasına rağmen olumlu karşılık bulması, bunun da artışa engel veya eksilmeye sebep nite-*

16 19.12.2010 tarih ve 27790 sayılı Resmî Gazetede yayımlanmıştır.

likli mali sonucu olması halinde denetim ve soruşturmalarda 5018 sayılı Yasa'nın 71'inci maddesindeki kamu zararı gündeme gelebilecektir.

Özetle kurumsal denetimlerde ve birim/şahıs soruşturmalarında, kullanılan takdir yetkisinin hukuki çerçevede kalıp kalmadığı, yüklenicilerce gerçekleştirilen başvuru ve talepler ile bunlara verilen cevabi karşılıkların şekli ve içeriği açısından bir bütün haliyle özelde ihale mevzuatı ilke ve hükümlerine genelde hukukun genel ilke ve kurallarına uygunluğu/aykırılığı çerçevesinde ele alınmalıdır. Zira 5018 sayılı Yasa'nın 71'inci maddesindeki kamu zararı tanımında yer alan "*Kamu zararı; kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı **karar**, işlem veya eylemleri sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunmasıdır*" amir hüküm gereği kamu yetkililerinin vermiş olduğu kararların hukuka uygun ve hukukun tanıdığı yetki sınırı içerisinde kalması gerekmektedir. Örneğin, bilindiği ve yukarıda yer verildiği üzere 4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun süre uzatımı ile ilgili "Mücbir Sebepler" başlıklı 10 uncu maddesinde; "*...**mücbir sebebin meydana geldiği tarihi izleyen yirmi gün içinde** yüklenicinin idareye **yazılı olarak** bildirimde bulunması ve yetkili merciler tarafından belgelendirilmesi zorunludur.*" Denilmekle süre uzatım kararlarında hem bir mücbir sebebin varlığı hem de yüklenicinin yazılı ve süreli başvurusu bir usul şartı olarak yer almaktadır. Burada örnek bir olayda mücbir sebep yerine yüklenicinin kendi kusurundan kaynaklı (işe ilişkin resmi başvurularını geç yapması, eleman temi-

nini geç yapması, imalata geç başlaması, iş programında geri kalması v.b) bir sebep ile süre uzatım talebi süresinde ve yazılı dahi olsa kabul edilmeyecektir. Burada başvuru süre ve yazılılık kuralına uygun olmakla birlikte yüklenicinin kendi kusurlu davranışı sonucu iş gecikmesinde yaşanan durum bu noktaya gelmiştir. Bu gecikmenin nedenleri yasal düzenlemelerdeki mücbir sebep halleri yönüyle değerlendirilmeye tabi tutulacağı gibi yüklenicinin bu sebebin ortadan kaldırmadaki iyi niyetli eylem veya çabası da elbette ki göz önünde bulundurulmalıdır. Buna rağmen yüklenici kusurlu çıkıp üstüne bir de idarece bu kusurlu hal görmezden gelinip cezasız süre uzatımı kararı verilirse bunun sonucu kamunun hukuka aykırı verilen süre uzatım kararı neticesinde tahsil edilmesi gereken gecikme cezasının tahsil edilmemesidir. 5018 sayılı Yasa yönüyle gecikme cezalarının hiç tahsil edilmemesi veya eksik tahsili noktasında kamu kaynağında “artışa engel olunması” nitelikli kamu zararı ile sonuçlanmaktadır. Buradan sonra yapılacak işlem denetim ve soruşturmalarda uygun illiyet bağı kurularak sorumluların tespiti ve kamunun mahrum kaldığı gelirin yerine konulması için sorumlulardan veya yüklenicisinden hesaplanan kamu zararının tahsil/tazmin sürecinin başlatılmasıdır.

4.2. Genel Kural ve İlkelere Aykırılıkla İlgili İhale Sözleşmeleri Açısından Genel Hukuki Sonuçlar

İyi niyet veya dürüstlük kuralına aykırı eylem ve işlemlerin yüklenicinin taahhüdünü ihale dokümanı ve sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getir-

memesi veya işi süresinde bitirmemesi ile sonuçlanması halinde 4735 sayılı Yasanın 20’inci maddesinde yer alan müeyyideler uygulanmakla birlikte bildirimli fesih müessesesi devreye girecek, verilen sürenin sonunda da aynı durumun devam etmesi halinde yine aynı maddeye göre sözleşme feshedilerek hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilecektir. Buradaki “genel hükümler” şeklinde atıf konusu olan hükümler Borçlar Kanunu’nun ilgili genel hükümleridir. Ancak ihale sözleşmelerinde uygulama safhalarındaki karşılaşılan olumsuz durumlara anında ve usulüne uygun müdahale hem yüklenici hem de idare açısından hukuki hakların kullanılması bağlamında hayati önemdedir. Aksi durumda usulde atlanan her eksik işlem idare açısından hakediş kesintisinin yapılmaması noktasında kamu kaynağında “eksilmeye neden olunması”; gecikme cezalarının veya teminatların eksik tahsili noktasında kamu kaynağında “artışa engel olunması” şeklinde kamu zararları ile sonuçlanabilecektir. Yüklenici açısından ise özellikle fesih ve sonrasındaki yaptırımlara karşı zamanında hukuki hakkının kullanılamamasına sebep olabilecektir.

Sözleşmenin idarece fesih edilmesi halinde yükleniciye uygulanacak yaptırımlar Kamu İhale Sözleşme Kanununun 22 ve 26’ncı maddelerinde yazılmıştır. Buna göre taahhüde aykırı iş ve işlemler nedeniyle bildirimli fesih yaptırımına tabi tutulan yüklenicinin;

1-Kesin teminat ve varsa ek kesin teminatları alındığı tarihten gelir kaydedileceği tarihe kadar Devlet İstatistik

Enstitüsünce (TÜİK) yayımlanan aylık toptan eşya fiyat endeksine göre güncellenir. Güncellenen tutar ile kesin teminat ve varsa ek kesin teminatların tutarı arasındaki fark yükleniciden tahsil edilir.

2-Fesih sürecinin en başından yani işin geciktiği andan itibaren hesaplanan gecikme cezası tahsil olunur.

3-Ayrıca bu yüklenici için Kanun'un 22'nci maddesinin atf yaptığı 26'ncı maddesine göre ihalelere katılmaktan yasaklama kararı verilir.

Görüldüğü üzere bu kadar ağır yaptırımlarla sonuçlanacak bir işlemin idarece başlatılması sürecinin yazılı olmaması beklenemeyecektir. Zira hem bildirimli fesih uygulamasındaki "yazılı ihtar/bildirim" hem de bildirmsiz fesih uygulamasındaki "yazılı tespit tutanağının tanzimi" ve son olarak bunların usulüne uygun olarak tebliği, muhatap yükleniciye hukuk devleti olmanın bir gereği olarak yasal hakkını kullanma imkanının sunulması açısından önemli usul işlemleridir.

Yüklenicilerce gerçekleştirilen iyi niyet veya dürüstlük kuralına aykırı eylem ve işlemler ile hakkın kötüye kullanılması yasağı kapsamındaki girişimlerin hukuk nezdindeki en önemli sonucu yüklenicilerin taleplerinin idari başvurularda ve muhakeme hukukunda karşılık bulamamasıdır. Bunun bir diğer sonucu da hem ortaya çıkan mali külfetten sorumlu tutulma hem de yasaklama kararı yaptırımları ve devamında geleceğe şamil ihaleli ticari faaliyetten ve kardan mahrumiyettir.

Diğer taraftan yukarıda da bahsedildiği üzere dürüstlük kuralına aykırı eylem ve işlemlerin yargıya intikali halinde söz konusu eylem ve işlemlerin yargılamalar sırasında da devamı halinde ayrıca yaptırıma bağlanmıştır. Buna göre 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun "Dürüst davranma ve doğruyu söyleme yükümlülüğü" başlıklı 29'uncu maddesi çerçevesinde gereksiz yere davanın uzamasına veya gider yapılmasına sebebiyet vermiş olan taraf, davada lehine karar verilmiş olsa bile, karar ve ilam harcı dışında kalan yargılama giderlerinin tamamını veya bir kısmını ödemeye mahkûm edilebilecektir.

Özetle hukuk sistemimiz dürüstlük ilkesi başta olmak üzere yukarıda yer verilen ilke ve hükümlere aykırılığı hem hükmün tesisinde korumamakta hem de yargılama giderlerinde ilgili tarafı mahkum etmektedir.

5. SONUÇ

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamında ihale edilen ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu kapsamında imzalanan ihale sözleşmeleri başta olmak üzere ihale sözleşmelerinden kaynaklı hakların kullanılması ve ileri sürülmesi ile bu çerçevedeki başvuruların idarelerce değerlendirilmesinde olası bir kamu zararına yol açmama adına yukarıda yer alan mevzuatta yazılı dürüstlük kuralı, hakkın kötüye kullanılması yasağı, iyi niyet kuralı ve yazılılık kuralı müesseselerinin uygulayıcılar tarafından çok iyi kavranması ve benimsenmesi gerekmektedir. Bunun için öncelikle sözleşme uygulamalarının ve başvuruların ele

alınmasında, bunların hukuki içerik ve sonuçlarının değerlendirilmesinde yukarıda yer verilen hukuk normlarının birbiriyle ilişkisi göz ardı edilmemelidir. Son olarak bir hususu vurgulamakta ayrıca fayda vardır. Şöyle ki Türk Medeni Kanunu'ndaki dürüstlük kuralı, iyi niyet kuralı ve hakkın kötüye kullanılması yasağı genel düzenlemeler olup söz konusu genel kurallar her olayda uygulanacak kurallar değildir. Söz konusu genel kurallar somut iş ve işlemler bazında ve yine bu somut iş ve işlemlere özgü özel ve açık esas/usul nitelikli mevzuat düzenlemeleri bulunması halinde uygulanacak hükümler değildir. Bu şekildeki genel kurallar somut iş ve işlemlere hukukun genel yaklaşım çerçevesinin çizilmesi açısından son derece önemli olup bazen de özel mevzuatın hukuken karşılamada zorlandığı uyuşmazlıklarda hukuka ve hakkaniyete uygun yorumunun şekillenmesinde önemli bir maddesi vazifesi görmektedirler. Buradan hareketle özellikle ihale sözleşmeleri ile ilgili yürütülecek denetim ve soruşturmalarda zararın tespiti, ihmal ve kusurun saptanması noktasında işlemin veya eylemin en başından en sonuna kadarki tüm sürecinin yukarıda detaylıca verilen normlar ve ilkeler ilişkisi çerçevesinde ele alınmasının hukuka ve hakkaniyete daha uygun olacağı değerlendirilmektedir.

KAYNAKÇA

T.C. Cumhurbaşkanlığı mevzuat bilgi sistemi. <http://www.mevzuat.gov.tr/> (Erişim tarihi: 16.12.2021)

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu-22.01.2002 tarih ve 24648 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır. <http://www.mevzuat.gov.tr/> (Erişim tarihi: 16.12.2021)

www.mevzuat.gov.tr/ (Erişim tarihi: 16.12.2021)

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu-22.01.2002 tarih ve 24648 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır. <http://www.mevzuat.gov.tr/> (Erişim tarihi: 16.12.2021)

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu-04.02.2011 tarih ve 27836 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır. . <http://www.mevzuat.gov.tr/> (Erişim tarihi: 16.12.2021)

GÖK, Yaşar . Kamu İhale Sözleşmelerine Hakim Olan İlkeler. <http://www.kimademi.com.tr/pdf/kamu-ihale-4.pdf> .(Erişim tarihi: 17.12.2021).

4721 sayılı Türk Medenî Kanunu-08.12.2001 tarih ve 24607 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır. <http://www.mevzuat.gov.tr/> (Erişim tarihi: 16.12.2021)

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu-14.02.2011 tarih ve 27846 sayılı Resmi Gazete yayımlanmıştır. <http://www.mevzuat.gov.tr/> (Erişim tarihi: 16.12.2021)

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu-04.02.2011 tarih ve 27836 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır. <http://www.mevzuat.gov.tr/> (Erişim tarihi: 16.12.2021)

ÇAPTUĞ, Mehpere, AKSOY, Ezgi Avcioğlu. İdari İşlem Teorisi Açısından Kamu İcra Hukuku İşlemlerinde Yetki Ve Şekil Unsuru. D.E.Ü. Hukuk Fakültesi Dergisi, Prof. Dr. Şeref ER-TAŞ'a Armağan, C. 19, Özel Sayısı. 2017, s. 2893-2953 (Sayfa 2918-2919).

<https://hukuk.deu.edu.tr/wp-content/uploads/2017/11/10-MEHPARE-CAPTUG-EZGI-AKSOY.pdf> .(Erişim tarihi: 17.12.2021). Özay, s. 451. Gözler, C. I, s. 830. Gözübüyük/Tan, C. I, s. 395. Akyılmaz/Sezginer/ Kaya, s. 419.

BAYKARA, Saadetdin Tunahan. İş Artışı Ve Süre Uzatım Kararında İdareyi Bağlayıcı Süre. Güncel Mevzuat Dergisi. Ekim 2013. Sayı 94.

Yapım İhaleleri Uygulama Yönetmeliği eki Yapım İşleri Genel Şartnamesi-04.03.2009 tarih ve 27159 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır. <http://www.mevzuat.gov.tr/> (Erişim tarihi: 16.12.2021)

Sayıştay Temyiz Kurulu 14.03.2018 Tarih ve 44228 Tutanak Nolu Kararı ile Sayıştay 6'ncı Dairesi 29.01.2019 tutanak tarih ve 88 no lu ilamı (Karar No 619) <https://kararlar.sayistay.gov.tr/tkk/> (Erişim tarihi: 19.12.2021)

BAYKARA, Saadetdin Tunahan. Ya-

pım İş İhalelerinde Uygulanamayan Kursurlu Projelerden Sorumluluk. Mahalli İdareler Dergisi. Sayı Eylül 2020.

Kamu İhale Kurumu web sitesi <https://www.ihale.gov.tr/Mevzuat.aspx> (Erişim tarihi: 18.12.2021)

KALABALIK, Halil. İdarenin Takdir Yetkisinin Sınırları ve Yargısal Denetimi. Gazi Üniversitesi Hukuk Dergisi C1.S1.1997. Sayfa 172. https://webftp.gazi.edu.tr/hukuk/dergi/1_1_10.pdf (Erişim tarihi: 19.12.2021)

6085 sayılı Sayıştay Kanunu-19.12.2010 tarih ve 27790 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır. <http://www.mevzuat.gov.tr/> (Erişim tarihi: 16.12.2021)

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu -Resmi Gazete Tarihi: 24.12.2003, Sayısı: 25326. <http://www.mevzuat.gov.tr/> (Erişim tarihi: 16.12.2021)

Cem KASAPÖĞLU

Müdüř, Afyonkarahisar Belediyesi

BÜYÜKŞEHİR BELEDİYELERİ PERFORMANS ESASLI BÜTÇESİ VE BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE MECLİSİNİN DENETİM YETKİSİNİN MALİ ÖZERKLİK AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

1. GİRİŞ

Devlet, kuruluş veya toplulukların belirli bir dönem içindeki gelir ve giderlerinin oranlama niceliklerini önceden belirleyen, onaylayan ve bu işlemlerin yapılmasına izin veren kanun veya kararlar bütünü bütçe olarak tanımlanmaktadır.

Belediye bütçesi ise, belediyenin bir yıllık faaliyetlerini ve her bir faaliyet için ne kadar ödenek tahsis edileceğine vesile olan, belediye başkanı tarafından stratejik planlara uygun olarak hazırlanacak, belediyenin yürütme ve karar organı olan encümen ve mecliste görüşülerek kabul edilecektir.

Çalışmamızda; Belediye bütçe ve kesin hesabına ilişkin mer'î mevzuat hükümleri, yargı kararları incelenecek, büyükşehir belediyelerinin hazırlık süreçleri ile büyükşehir ilçe belediye bütçelerine, büyükşehir belediye meclislerinin denetim yetkisi mali özerklik kavramı ışığında ele alınacaktır.

Anahtar kelimeler: Bütçe, kesin hesap, denetim yetkisi, mali özerklik.

2. İLÇE BELEDİYELERİNİN GÖRÜŞLERİNİ ALARAK BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİNİN STRATEJİK PLANINI, YILLIK HEDEFLERİNİ, YATIRIM PROGRAMLARINI VE BUNLARA UYGUN OLARAK BÜTÇESİNİ HAZIRLAMASI

5216 sayılı Yasa'nın 7 nci maddesinin (a) bendiyle; ilçe belediyelerinin görüşlerini alarak büyükşehir belediyesinin;

- Stratejik planını,
- Yıllık hedeflerini,
- Yatırım programlarını,
- ve bunlara uygun olarak bütçesini hazırlamak görev ve yetkisi, büyükşehir belediyelerine verilmiştir.

Stratejik planın hazırlanmasına ilişkin hususlar, 2000 li yılların başından itibaren kamu sektöründe sıkça kullanıldığı, gerek 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda, gerekse 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda ayrıntılı şekilde açıklanmıştır.

Stratejik plan, 5018 sayılı Yasa'nın "Tanımlar" başlıklı 3 üncü maddesinin (n) bendinde, "Kamu idarelerinin orta ve uzun vadeli amaçlarını, temel ilke ve politikalarını, hedef ve önceliklerini, performans ölçütlerini, bunlara ulaşmak için izlenecek yöntemler ile kaynak dağılımlarını içeren planını," ifade eder şeklinde tanımlanmıştır.

Aynı Yasa'nın "Stratejik planlama ve performans esaslı bütçeleme" başlıklı 9 uncu maddesinde, "Kamu idareleri; kalkınma planları, programlar, ilgili mevzuat ve benimsedikleri temel ilkeler çerçevesinde geleceğe ilişkin misyon ve vizyonlarını oluşturmak, stratejik amaçlar ve ölçülebilir hedefler saptamak, performanslarını önceden belirlenmiş olan göstergeler doğrultusunda ölçmek ve bu sürecin izleme ve değerlendirmesini yapmak amacıyla katılımcı yöntemlerle stratejik plan hazırlarlar. Kamu idareleri (belediyeler), kamu hizmetlerinin istenilen düzeyde ve kalitede sunulabilmesi için bütçeleri ile program ve proje bazında kaynak tahsislerini; stratejik planlarına, yıllık amaç ve hedefleri ile performans göstergelerine dayandırmak zorundadırlar. Stratejik plan hazırlamakla yükümlü olacak kamu idarelerinin ve stratejik planlama sürecine ilişkin takvimin tespiti, stratejik planların kalkınma planı ve programlarla ilişkilendirilmesine yönelik usul ve esasların belirlenmesine Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı yetkilidir.

Kamu idareleri bütçelerini stratejik planlarında yer alan misyon, vizyon, stratejik amaç ve hedeflerle uyumlu ve performans esasına dayalı olarak hazırlarlar. Kamu idarelerinin bütçelerinin stratejik planlarda belirlenen performans göster-

gelerine uygunluğu ve idarelerin bu çerçevede yürütecekleri faaliyetler ile performans esaslı bütçelemeye ilişkin diğer hususları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir. Maliye Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve ilgili kamu idaresi tarafından birlikte tespit edilecek olan performans göstergeleri, kuruluşların bütçelerinde yer alır. Performans denetimleri bu göstergeler çerçevesinde gerçekleştirilir." hükmünü taşımaktadır.

Yine aynı Yasa'nın 11 inci maddesinde, belediyelerde belediye başkanının üst yönetici olduğu ve üst yöneticilerin, idarelerinin stratejik planlarının ve bütçelerinin kalkınma planına, yıllık programlara, kurumun stratejik plan ve performans hedefleri ile hizmet gereklerine uygun olarak hazırlanması ve uygulanmasından, sorumlulukları altındaki kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi ve kullanımını sağlamaktan, kayıp ve kötüye kullanımının önlenmesinden, mali yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesi, izlenmesi ve bu Kanunda belirtilen görev ve sorumlulukların yerine getirilmesinden meclislerine karşı sorumlu oldukları belirtilmektedir. Stratejik planın hazırlanmasına ilişkin hususlar, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 41 inci maddesinde de ayrıntılı şekilde açıklanmıştır. Bu bağlamda anılan Yasa'nın 41 inci maddesini ve bu vesileyle stratejik planı kısaca hatırlatmamaya çalışalım. Belediye Kanunu'nun 41 inci maddesi; belediye başkanının, mahalli idareler genel seçimlerinden itibaren altı ay içinde; kalkınma planı ve programı ile varsa bölge planına uygun olarak stratejik plan ve ilgili olduğu yıl başından önce de yıllık performans programı hazırlayıp belediye meclisine

sunacağını; stratejik planın, varsa üniversiteler ve meslek odaları ile konuyla ilgili sivil toplum örgütlerinin görüşleri alınarak hazırlanacağını ve belediye meclisi tarafından kabul edildikten sonra yürürlüğe gireceğini; stratejik plan ve performans programının bütçenin hazırlanmasına esas teşkil edeceğini ve belediye meclisinde bütçeden önce görüşülerek kabul edileceğini öngörmektedir.

Bu itibarla, büyükşehir belediye başkanı, mahalli idareler genel seçimlerinden itibaren 6 ay içinde;

- İlçe belediyeleri,
- Üniversiteler,
- Meslek odaları,
- Konuyla ilgili sivil toplum örgütlerinin Görüşlerini alarak, kalkınma planı mayıs ayında hazırlık dönemi, ağustos ayında belediye başkanının onaylaması ve encümen tarafından meclise sunulması, eylül ayı başında mecliste kabul edilerek kasım ayında ilgili Bakanlığa ve Aralık ayında halka duyurulması ve programı ile varsa bölge planına uygun olarak stratejik plan ve ilgili olduğu yıl başından önce de yıllık performans programı hazırlayıp büyükşehir belediye meclisine sunması gerekmektedir.

Stratejik plan, büyükşehir belediye meclisince kabul edildikten sonra yürürlüğe girmektedir. Stratejik plan ve performans programının bütçenin hazırlanmasına esas teşkil edeceğinden, büyükşehir belediye meclisinde bütçeden önce gö-

rüşülerek kabul edilmesi gerekmektedir. 5393 sayılı Yasa'nın 41 inci maddesinde mahalli idareler genel seçimlerinden itibaren altı ay içinde hazırlanması öngörülen stratejik planlar, Geçici 4 üncü maddeye göre, Yasa'nın yürürlüğe girmesinden (13 Temmuz 2005) itibaren bir yıl içerisinde hazırlanacağı belirtilmektedir.

5216 sayılı Yasa'nın 7 nci maddesinin (a) bendi, ayrıca büyükşehir belediyelerine, ilçe belediyelerinin görüşlerini alarak;

- Yıllık hedeflerini,
- Yatırım programlarını,
- ve bunlara uygun olarak bütçesini, hazırlamak görev ve yetkisi vermiştir. Bunlara ilişkin açıklamalara, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nda ayrıntılı şekilde yer verildiğinden, burada mükerrerlik yer vermemek açısından tekrarlanmamıştır.

Burada; 22 Nisan 2021 tarihli ve 31462 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren, "Stratejik Planlar Ve Performans Programları İle Faaliyet Raporlarına İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelikten bahsetmekte fayda olacaktır.

"Performans Esaslı Program Bütçe" kavramının "Malî saydamlığın, hesap verilebilirliğin ve kaynak tahsisinde etkinliğin sağlanması ile harcama önceliği geliştirilmesine yönelik; hükümet harcama ve faaliyetlerinin program sınıflandırmasına göre tasnif edildiği, politika amaç ve hedefleriyle ilişkilendirildiği ve karar alıcılara bilgi sağlamak üzere kamu hizmet sunumu performansına ilişkin bilgilerin bütçeleme süreçlerinde sistematik olarak kullanıldığı bütçe sistemini" şeklinde ayrıntılı olarak

tanımlandığı ve yönetmelikteki diğer tanımlarda da vurgulandığı görülmektedir. Bununla birlikte “Faaliyet” kavramı da “Kamu kaynağı kullanmak suretiyle belirli bir ürünün ya da hizmetin sunulması amacıyla, planlama aşamasından üretim ve hedef kitleye sunum aşamasına kadar gerçekleştirilen iş, işlem ve süreçler bütünü” şeklinde yer verilmiştir.

Yine mahalli idareler; Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi’ne dair 1 Numaralı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca 2018 yılından itibaren Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına bağlanmıştır. Bu çerçevede mahalli idarelerde; bakanların sorumluluğuna ilişkin mülga yönetmeliğin 6’ncı maddesinde belirtilen sorumluluk; İçişleri Bakanlığında, Yeni Yönetmelikte bu sorumluluk Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanına tevdi edilmiştir. Bu hususu da göz ardı etmemek gerekir.

3. BELEDİYE BÜTÇESİ VE KESİN HESABINA İLİŞKİN MER’İ MEVZUAT HÜKÜMLERİ

Kamu Yönetiminin Temel İlkeleri ve Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanun Tasarısının 3. maddesinde stratejik plan, “kamu kurum ve kuruluşlarının orta ve uzun vadeli amaçlarını, temel ilke ve politikalarını, hedef ve önceliklerini, performans ölçütlerini, bunlara ulaşmak için izlenecek yöntemler ile kaynak dağılımlarını içeren plan” olarak tanımlanmaktadır. Aynı tanımlama 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nda da yer almaktadır.

5018 sayılı Kanuna göre, “kamu idareleri; kalkınma planları, programlar, ilgili

mevzuat ve benimsedikleri temel ilkeler çerçevesinde geleceğe ilişkin misyon ve vizyonlarını oluşturmak, stratejik amaçlar ve ölçülebilir hedefler saptamak, performanslarını önceden belirlenmiş olan göstergeler doğrultusunda ölçmek ve bu sürecin izleme ve değerlendirmesini yapmak amacıyla katılımcı yöntemlerle stratejik plan hazırlarlar. Kamu idareleri, kamu hizmetlerinin istenilen düzeyde ve kalitede sunulabilmesi için bütçeleri ile program ve proje bazında kaynak tahsislerini; stratejik planlarına, yıllık amaç ve hedefleri ile performans göstergelerine dayandırmak zorundadırlar.”

Bu bağlamda, 5393 Sayılı Belediye Kanunu’nun 18. maddesinin (a) bendi gereğince belediyenin stratejik planı ile yatırım ve çalışma programını görüşmek ve kabul etmek belediye meclisinin görevidir. Aynı Kanunun 34. maddesinin (a) bendine göre, stratejik planı ve yıllık çalışma programını inceleyerek belediye meclisine görüş bildirmek ise encümenin görevidir. Encümen tarafından incelenerek görüş raporuna bağlanmamış olan stratejik plan ile yıllık çalışma programı ise belediye meclisine sunulmamaktadır.

Bütçe ile ilgili usul ve esaslar 27.05.2016 tarihli ve 29724 (Mükerrer) Sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği’nin 24, 25, 26, 27, 29 ve 32 nci maddelerinde açıklanmıştır. Mali hizmetler birimi, diğer birimlerden gelen gider tekliflerini birleştirip, gelir bütçesini ve izleyen iki yılın gelir tahminlerini hazırlayarak, bütçe ilke ve hedefleri doğrultusunda kurumun bütçe tasarısını oluşturur. Birimlerden gelen ayrıntılı harcama programları da dikkate alınmak suretiyle kurumun

ayrıntılı harcama programı ve finansman programı hazırlanarak bütçe tasarısına eklenir. Üst yönetici tarafından gerekli inceleme ve düzeltme yapıldıktan sonra bütçe tasarısı, belediye ve bağlı idarelerde Ağustos ayının son gününe kadar kadar, il özel idarelerinde ise Eylül ayının ilk iş günü encüme havale edilir. Encüme sunulan bütçe tasarısı ve izleyen iki yıla ait gelir ve gider tahminleri ile bir önceki yıla ve içinde bulunulan yıla ait (bütçe hazırlığının yapıldığı ay itibarıyla) bütçe gerçekleştirmeleri, Bakanlıkça belirlenecek şekil ve içerikte Eylül ayının ilk haftası içinde, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu uyarınca merkezi yönetim bütçe tasarısına eklenmek üzere Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına gönderilir. Bakanlık, bütçe rakamlarının elektronik ortamda gönderilmesini isteyebilir. Encüme havale edilen bütçe tasarısı incelenip encümen görüşü ile birlikte en geç Eylül ayının son haftası içinde üst yöneticiye verilir. Encümen tarafından görüşülerek üst yöneticiye sunulan bütçe tasarısı, büyükşehir ilçe belediyelerinde Ekim ayı toplantısında görüşülmek üzere Ekim ayının birinci gününden önce; il özel idareleri, büyükşehir belediyeleri ve diğer belediyelerde ise Kasım ayı toplantısında görüşülmek üzere Kasım ayının birinci gününden önce meclise sunulur.

Bağlı idare bütçeleri de genel kurulda Büyükşehir Belediyesinin Kasım ayı toplantısında görüşülür. Büyükşehir ilçe belediye meclisleri Ekim ayı toplantısının ilk oturumunda, il genel meclisleri, büyükşehir ve diğer belediye meclisleri ise Kasım ayı toplantısının ilk oturumunda bütçe tasarısını, incelenmek üzere plan ve bütçe komisyonuna havale ederler.

Meclisin bütçe görüşmesine rastlayan toplantı süresi plan ve bütçe komisyonu toplantı süresi de dahil olmak üzere en çok yirmi gündür. Meclis bu süre içinde bütçeyi görüşüp karara bağlar. Bütçe görüşmelerinde ad okumak suretiyle oy kullanılır. Meclis, bütçeyi bütünüyle reddedemez, aynen veya değiştirerek kabul eder. Meclis bütçeyi bütünüyle reddeder ve yasal süresi içerisinde bütçe çıkarılamazsa, durum üst yönetici tarafından 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu'nun 22 nci, 5393 sayılı Belediye Kanununun 30 uncu maddelerine göre değerlendirmek üzere Bakanlığa bildirilir. Kabul edilen bütçe, mali yılbaşından itibaren yürürlüğe girer. Bütçe, kurumun diğer meclis kararları gibi kesinleşir ve yürürlüğe girer. Herhangi bir nedenle yılı bütçesi kesinleşmemiş ise, bütçe kesinleşinceye kadar geçen yıl bütçesinin uygulanmasına devam olunur. Bütçenin kabulüne kadar yapılan işlemler yeni yıl bütçesine göre yapılmış sayılır ve kullanılan ödenekler yılı bütçesi ödeneklerinden düşülür. Tahsil edilen gelirler de yeni yıl bütçesine mal edilir.

İl özel idarelerinde bütçe tasarısının süresi içerisinde kesinleşmemesi hâlinde vali, görüşüyle birlikte durumu İçişleri Bakanlığına bildirir. İçişleri Bakanının otuz gün içinde vereceği karar kesindir.

Kesin hesap; mali hizmetler birimi tarafından mali yılın bitiminden itibaren hazırlanarak, üst yönetici tarafından il özel idarelerinde Mart, belediyelerde Nisan ayı içinde encüme sunulur. Encümen kesin hesabı en geç Nisan ayının sonuna kadar inceleyip, görüşü ile birlikte meclisin Mayıs ayı toplantısında görüşülmek üzere üst yöneticiye sunar.

Büyükşehir ilçe belediyelerinin kesin hesapları ayrıca Büyükşehir belediye meclisinde görüşülmez. Ancak Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 14. maddesine göre büyükşehir belediye başkanına gönderilir. Kesin hesap Haziran ayının sonuna kadar Sayıştay Başkanlığına gönderilir.

Büyükşehir belediyesinin, ilçe belediye bütçeleri üzerindeki yetkileri kısaca aşağıda belirttiğimiz şekildedir;

Büyükşehir belediye bütçe tasarısı ile ilçe belediyelerinden gelen bütçe tasarıları büyükşehir belediye meclisine sunulur; büyükşehir belediye meclisince yatırım ve hizmetler arasında bütünlük sağlayacak biçimde aynen veya değiştirilerek kabul edilir. Büyükşehir, ilçe belediye bütçeleri, büyükşehir belediye meclisinde Kasım ayı toplantısında, birlikte görüşülerek karara bağlanır ve büyükşehir belediyesince tek bütçe ve gerekirse ciltler hâlinde bastırılır. İlçe belediyelerine onaylı birer örnekleri gönderilir.

Büyükşehir belediye meclisi, ilçe belediyelerinin bütçelerini kabul ederken; **a)** Bütçe metnindeki kanun, tüzük ve yönetmeliklere aykırı madde ve ibareleri çıkarmaya veya değiştirmeye, **b)** Belediyenin tahsile yetkili olmadığı gelirleri çıkarmaya, kanunî sınırlar üzerinde veya altında belirlenmiş olan vergi ve harçların oran ve miktarlarını kanunda öngörülen sınırlarına çekmeye, **c)** Kesinleşmiş belediye borçları için bütçeye konulması gerekip de konulmamış ödeneği eklemeye, **ç)** Ortak yatırım programına alınan yatırımlar için gerekli ödeneği eklemeye, yetkilidir. Büyükşehir belediye meclisince ilçe belediye bütçelerinde yapılan değişikliklere karşı on gün içinde Danıştay'a itiraz edilebilir.

4. BELEDİYELER ARASINDA GÖREV VE YETKİ İHTİLAFI

Büyükşehir kapsamındaki belediyeler arasında hizmetlerin yerine getirilmesi bakımından uyum ve koordinasyon, büyükşehir belediyesi tarafından sağlanır. Büyükşehir belediyesi ile ilçe belediyeleri veya ilçe belediyelerinin kendi aralarında hizmetlerin yürütülmesiyle ilgili ihtilaf çıkması durumunda, büyükşehir belediye meclisi yönlendirici ve düzenleyici kararlar almaya yetkilidir.

Büyükşehir belediyelerinde meydan, bulvar, cadde, yol, sokak, park, spor ve kültürel tesislerin büyükşehir belediyesi ile büyükşehir kapsamındaki diğer belediyeler arasında dağılımına ilişkin esaslar büyükşehir belediye meclisi tarafından belirlenir. Büyükşehir belediyesi mücavir alanlarının ilçe belediyeleri arasındaki bölüşümü büyükşehir belediye meclisince yapılır.

Büyükşehir belediyesi, 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun 7 nci maddede sayılan hizmetleri, malî ve teknik imkânları çerçevesinde, nüfus ve hizmet alanlarını dikkate alarak, bu hizmetlerden yararlanacak büyükşehir kapsamındaki diğer belediyeler arasında dengeli olarak yürütmek zorundadır. İlçe belediyelerine ait görevlerden bir veya birkaçı, bedeli kendileri tarafından karşılanmak ve istekte bulunmak kaydıyla, büyükşehir belediye meclisinin kararına dayanarak, ortaklaşa veya bizzat büyükşehir belediyesi tarafından yapılabilir.

Büyükşehir belediyesi, ilçe belediyeleri ile ortak projeler geliştirebilir ve yatırım yapabilir. Büyükşehir belediyesi, kesinleşmiş en son yıl bütçe gelirinin % 10'unu aşmamak ve bütçede ödeneği ay-

rılmış olmak şartıyla, ilgili belediyenin yatırım programında yer alan projelerin finansmanı için büyükşehir belediye başkanının teklifi ve meclisin kararıyla ilçe belediyelerine mali ve aynî yardım yapabilir. Büyükşehir belediyesi ile bağlı kuruluşları, belediye başkanının onayı ile birbirlerinin nakit ihtiyacını karşılayabilir. Bu şekildeki ödünç vermelerde faiz uygulanmaz.

Yapılacak herhangi bir yatırımın büyükşehir belediyesi ile bağlı kuruluşlarından bir veya birkaçını aynı anda ilgilendirdiği ve tek elden yapılmasının maliyetleri düşüreceğinin anlaşıldığı durumlarda, büyükşehir belediye meclisi, yatırımı kuruluşlardan birinin yapmasına karar verebilir. Bu takdirde yatırımın ilgili diğer kurumu ilgilendiren kısmına ait harcama tutarı o kurumun hesabında borç, yatırımcı kuruluş hesabında alacak olarak gösterilir.

İmar mevzuatı uyarınca belediyelerin otoparkla ilgili olarak elde ettikleri gelirler beş yıllık imar programına göre hazırlanan kamulaştırma projesi karşılığında bölge otoparkı için gerekli arsa alımları ile inşasında kullanılır. Bu gelirler bu fıkrada belirtilen amaç dışında kullanılmaz.

“Büyükşehir Belediye Başkanının İlçe Belediye Meclisi Kararını Geri Çevirmesi” ile ilgili Danıştay Kararı:

Dava: Temyiz İsteminde Bulunan (Davacı): ... Büyükşehir Belediye Başkanlığı

Karşı Taraf (Davalı): ... Belediye Başkanlığı

İstemin Özeti: ... Belediye Meclisinin 2.1.2006 gün ve 4 sayılı işleminin iptali

istemiyle açılan davada; Çankaya Belediyesinde çalışan ve hizmet süreleri sona eren işçilerin 2006 yılı vizeleri gelinceye kadar Belediye Bütçe Muhasebe Usulü Yönetmeliğine göre çalıştırılmaları ve bu kişilerin ücretlerinin ödenmesi hususunda Belediye Başkanına ve Belediye Encümenine yetki verilmesi yolunda dava konusu işlemin tesis edildiği, bu kararın 5216 sayılı Yasanın 14/6. Maddesi uyarınca 3.1.2006 tarihli yazıyla ... Büyükşehir Belediyesine gönderildiği, Büyükşehir Belediyesinin 17.1.2006 gün ve 65 sayılı yazısı ile vizesiz geçici işçi çalıştırmayacağından bahisle kararın yeniden görüşülmesi istemiyle iade ettiği, ... Büyükşehir Belediye Başkanlığına gönderilen 20.1.2006 gün ve 01119 sayılı ... Belediye Başkanlığı İşlemi ile de dava konusu ... Belediye Meclisi Kararının 5216sayılı Yasanın 14. Maddesinde 7 günlük süre geçtikten sonra yeniden görüşülmesi istenildiğinden bahisle kesinleştiği ileri sürülerek ... Kaymakamlığına gönderildiğinin bildirildiği, ... Belediye Meclisinin 2.1.2006 gün ve 4 sayılı kararının Büyükşehir Belediye Başkanlığına gönderildiği tarihten itibaren yeniden görüşülmesi için 7 günlük yasal süresi içinde ... Belediye Başkanlığına iade edilmemiş olması nedeniyle kesinleştiği, kesinleşen bu kararın iptali istemiyle Büyükşehir Belediye Başkanlığının kayıtlarına girdiği 20.1.2006 tarihinden itibaren 5216 sayılı Yasanın 14. Maddesi uyarınca 10 gün içinde dava açılması gerekirken 11. gün olan 31.1.2006 tarihinde açılan davanın süre aşımı nedeniyle esasının incelenme olanağı bulunmadığı gerekçesiyle davayı 2577 sayılı Yasanın 15/1-b maddesi uyarınca süre aşımı nedeniyle reddeden ... 10. İdare Mahkemesinin 26.4.2006 gün ve E:2006/244, K:2006/1112 sayılı kararı-

nın; kararı hukuk müşavirliğine iletiildiği tarihin esas alınması gerektiği öne sürülerek, 2577 sayılı Yasanın 49. Maddesi uyarınca temyizden incelenerek bozulması istemidir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Sekizinci Dairesince işin gereği görüşüldü:

İdare ve Vergi Mahkemeleri tarafından verilen kararların temyiz yolu ile incelenip bozulabilmeleri 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 49. Maddesi 1. Fıkrasında yazılı nedenlerin bozulmasına bağlıdır.

Sonuç: İdare Mahkemesince verilen kararın dayandığı gerekçe usul ve yasa-ya uygun olup, bozulmasına gerektiren bir neden bulunmadığından, temyiz isteminin reddi ile anılan kararın onanmasına karar verildi. (Danıştay 8. Daire Kararı, Karar Tarihi: 09.02.2007, Esas: 2006/5676, Karar:2007/612)

5. SONUÇ

Büyükşehirde ilçe belediyelerinin bütçeleri üzerinde büyükşehir belediye meclisinin denetim yetkisinin mali özerklik açısından değerlendirilmesi

İdare üzerindeki en etkili denetim yolu şüphesiz yargısal denetimdir. Anayasamızın 125. maddesinde “ İdarenin her türlü eylem ve işlemine karşı yargı yolu açıktır.” hükmü ile ifade edilmiştir.

Yerel yönetimlerin denetim türleri- ni; Yargısal Denetim, Siyasal Denetim, İç Denetim, Ombudsman Denetimi ve Kamuoyu Denetimi şeklinde sınıflandırmak mümkündür.

Belediye meclisi ise; bilgi edinme ve denetim yetkisini faaliyet raporunu değerlendirme, denetim komisyonu, soru,

genel görüşme ve gensoru yoluyla kullanır.

Meclisin bilgi edinme ve denetim yollarından olan; “Belediye başkanınca meclise sunulan bir önceki yıla ait faaliyet raporundaki açıklamalar, meclis üye tam sayısının dörtte üç çoğunluğuyla yeterli görülmezse, yetersizlik kararıyla görüşmeleri kapsayan tutanak, meclis başkan vekili tarafından mahallin mülki idare amirine gönderilir. Vali, dosyayı gerekçeli görüşüyle birlikte Danıştaya gönderir. Yetersizlik kararı, Danıştayca uygun görüldüğü takdirde belediye başkanı, başkanlıktan düşer.” hüküm gereğince; büyükşehir belediyelerinin ilçe belediyeleri üzerindeki mali tahakkümünün derecesi net bir şekilde anlaşılmaktadır.

KAYNAKÇA

Aydınlı, H.İ. (2004). Sosyo-Ekonomik Dönüşüm Sürecinde Belediyeler. Ankara: Nobel Yay.

Çöpoğlu, M. (2017).6360 Sayılı Kanun Ekseninde Yerel Yönetim Reformları. İstanbul: Der Yay.

Dönmez, M. (2019). Açıklamalı-İçti-hatlı Belediye Kanunu ve Büyükşehir Belediyesi Kanunu. Ankara: Mevzuat Yay.

Nadaroğlu, H. (2003). Mahalli İdareler: Teorisi, Ekonomisi, Uygulaması. İstanbul: Beta Yay.

Oktay, T. (2008). Osmanlı Döneminde Modern Belediye Kurumunun Doğuşu ve Gelişimi. İstanbul: TDBB.

Ulusoy, A. ve Akdemir, T. (2006). Mahalli İdareler: Teori-Uygulama-Maliye. 4. Baskı. Ankara: Seçkin Yay.

Zengin, O. (2014). Büyükşehir Belediyesi Dönüşümü (Son On Yılın Değerlendirmesi). Ankara Barosu Derneği.

Mahmut ÇOLAK

Sosyal Güvenlik Başmüfettişi

BELEDİYELERİN SGK PARA CEZALARINA İLİŞKİN BULGULARI VE ÖNERİLER

1. GİRİŞ

Tüzel kişi işveren sayılan mahalli idareler ve mahalli idare şirketlerine 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu açısından Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından kesilen idari para cezaları her yıl asgari ücretin değişmesine bağlı olarak artırılmaktadır. Bu çalışmamızda belediyelerin SGK para cezalarına ilişkin bulguları ve önerileri değerlendirilecektir.

2. SGK İDARİ PARA CEZALARINI GEREKTİREN FİİLLER

5510 sayılı Kanun gereğince idari para cezalarını gerektiren fiiller aşağıda maddeler halinde sadece başlıklar olarak belirtilmiştir.

- Sigortalı İşe Giriş Bildirgesi
- Sigortalı İşten Ayrılış Bildirgesi
- İşyeri Bildirgesi
- Denetime Engel Olmak, Cebir ve Tehdit Kullanmak
- İşyeri Kayıtlarının Saklanması ve İbrazı
- Muhtasar Prim ve Hizmet Beyanname
- Meslek Adı ve Kodu
- İşyeri Kayıtlarının Geçersizliği
- İhale Yoluyla Alınan İşlerin Bildirilmesi
- Sigortasız Olanların Bildirilmesi
- Yapı Ruhsatı ve Diğer Ruhsatların Bildirilmesi
- 5510 Sayılı Kanunun 100'üncü Maddesi Kapsamında Bilgi ve Belgelerin Gönderilmesi
- İstirahat Raporlarının Girişi
- Genel Sağlık Sigortası Durum Değişikliklerinin Bildirilmesi
- HİTAP (Hizmet Takip Programı) Girişi
- Asgari İşçilik Uygulamasıyla İlgili İstenilen Bilgi ve Belgelerin Gönderilmesi
- Vazife Malullüğünün Bildirilmesi

3. SAYIŞTAY DENETİM RAPORLARINDA SGK İDARİ PARA CEZALARIYLA İLGİLİ BULGULAR

Bulgu-1: Sosyal Güvenlik Kurumuna Bildirim Yapılmaması Nedeniyle Para Cezası ve Gecikme Zammı Ödenmesi

Şirketin, SGK'ya yapılması gerekli bildirimlerin zamanında yapılmaması nedeniyle de idari para cezası ödediği tespit edilmiştir.

5510 Sayılı Sosyal Güvenlik ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 102'nci maddesinde kurumca verilecek idari para cezaları düzenlenmiştir. Buna göre kanun hükmüne uygun ve zamanında bildirim yapılmaması halinde maddede belirtilen müeyyidelerle karşılaşılacaktır. Yapılan incelemelerde, Şirketin 2020 yılı içinde toplam 180.980,69 TL tutarında gecikme zammı ve idari para cezası ödediği görülmüştür. Ödenen bu cezanın büyük kısmının işçi ve işveren sigorta primlerinin SGK'ya zamanında ödenmemesinden doğan gecikme zamlarından, bir kısmının da çalışanların kullandıkları raporlara ilişkin bildirimlerin SGK'ya zamanında verilmemesi nedeniyle 5510 sayılı Kanun hükümleri doğrultusunda SGK tarafından tatbik edilen idari para cezalarından kaynaklandığı tespit edilmiştir.

Bulguyla ilgili olarak Şirketin verdiği cevaba göre; SGK'ya yapılması gereken bildirimlerin zamanında yapılmamasına hem iş kazasına uğrayan hem de muhasebe biriminde çalışan personelin ihmal ve dikkatsizliğinin neden olduğu ancak Şirkete kesilen cezanın maaşlarından kesilmek suretiyle ilgili personelden tahsil

edilmeye devam edildiği, primlerin zamanında ödenmemesinin ise kaynak yetersizliğinden ileri geldiği anlaşılmaktadır.

Kamu kurumlarına yapılması gerekli olan bildirimlerin zamanında ve eksiksiz yapılmasına ilişkin işlemler ilgili personelin görevi iken bunların takibini yapmak, kamu alacaklarının zamanında ödenmesini garanti altına alacak kaynağı temin etmek, Şirketin finansal yönetimini sağlamak yani özetle; Şirketin benzer cezai işlemlere maruz kalmaması için bu kapsamdaki yönetsel ve mali kontrolleri oluşturmak ve işlerliğini sağlamak ise Şirket yönetiminin görev ve sorumluluğudur.

Bulgu-2: Yasal Yükümlülüklerin Zamanında Yerine Getirilmemesi Nedeniyle İdari Para Cezası Ödenmesi

Aylık prim ve hizmet belgelerinin belirtilen süre içerisinde Sosyal Güvenlik Kurumuna verilmemesi nedeniyle idari para cezası ödenmek zorunda kalındığı tespit edilmiştir.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 86'nci maddesinde öngörülen; aylık prim ve hizmet belgelerinin, Aylık Prim ve Hizmet Belgesinin Sosyal Güvenlik Kurumuna Verilmesine ve Primlerin Ödenme Sürelerine Dair Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ'de ve Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği'nde belirtilen süre içerisinde Sosyal Güvenlik Kurumuna verilmesi gerekmektedir.

Yapılan incelemede; Şirket tarafından aylık prim ve hizmet belgelerinin mevzuatta belirtilen süre içerisinde ilgili Ku-

ruma verilmemesi sebebiyle 5510 sayılı Kanun'un 102'nci maddesine istinaden idari para cezası uygulandığı ve Şirketin 2020 yılında toplam 11.030,00 TL idari para cezası ödemek zorunda kaldığı görülmüştür. Söz konusu yükümlülüklerin zamanında yerine getirilmemesi Şirketin ilave mali yük altına girmesine sebep olduğundan mevzuatta belirtilen sürelerle dikkat edilmesi önem arz etmektedir.

Şirket tarafından bahse konu idari para cezalarının ödenmesine neden olan yetkili muhasebe yöneticisi ile ilgili tutanakların tutulmak suretiyle iş akdinin sona erdirildiği, adli yargıda dava açmaya yönelik şikâyetle bulunulduğu, dava ve icra takiplerinin Şirket avukatı nezdinde yürütüldüğü belirtilmiştir. Bulgu konusu tespitin devam edip etmediği takip eden denetimlerde izlenecektir.

Bulgu-3: Bazı İhalelerde Sosyal Güvenlik Kurumuna Bildirim Zorunluluğuna Uyulmaması

İdare tarafından gerçekleştirilen bazı ihalelerin Sosyal Güvenlik Kurumuna (SGK) zamanında veya hiç bildirilmediği tespit edilmiştir.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun "Prim ve idari para cezası borçlarının hak edişlerden mahsubu, ödenmesi ve ilişiksizlik belgesinin aranması" başlıklı 90'nci maddesine göre, İdare ihale yolu ile yaptıkları her türlü işleri üstlenenleri ve bunların adreslerini onbeş gün içinde SGK'ya bildirmekle yükümlüdür.

Diğer taraftan, Sosyal Güvenlik Kurumu Prim ve İdari Para Cezası Borçlarının

Hak edişlerden Mahsubu, Ödenmesi ve İlişiksizlik Belgesinin Aranması Hakkında Yönetmelik'in "İhalelerin bildirim" başlıklı 5'inci maddesinde de 5510 sayılı Kanun çerçevesinde düzenleme yapılmıştır.

Yapılan incelemede, İdare tarafından gerçekleştirilen 3 ihalenin SGK'ya bildirilmediği; 2 ihalenin ise SGK'ya zamanında bildirilmediği görülmüştür.

SGK'ya bildirim zorunluluğuna uyulmayan ihaleleri gösteren tabloya aşağıda yer verilmiştir.

Anılan mevzuat hükümleri gereğince İdare tarafından gerçekleştirilecek ve bildirilmesi zorunlu ihalelerin zamanında SGK'ya bildirilmesi sağlanmalıdır.

4. SGK İDARİ PARA CEZALARININ İLGİLİ KAMU GÖREVİNDEN TAHSİL EDİLMESİ İLE İLGİLİ SAYIŞTAY DENETİM RAPOR BULGULARI

Bulgu 1: Sosyal Güvenlik Kurumu Tarafından Kesilen İdari Para Cezalarının Bütçeden Ödenmesine Rağmen İlgililere Rücu Edilmemesi

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda belirtilen sigorta iş ve işlemlerine ilişkin yükümlülüklerin yerine getirilmemesi nedeniyle Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından kesilen idari para cezaları Bakanlık bütçesinden ödenmiştir.

Söz konusu Kanunun muhtelif maddelerinde belirtilen yükümlükleri yerine getirmeyen ilgililer hakkında yine aynı Kanunun 102'nci maddesi uyarınca belirlenen idari para cezaları uygulanmaktadır. Bu cezalar bildirgenin kanunda be-

lirtilen usul, şekil ve sürede verilmemesi, gerekli belgelerin kuruma sunulmaması, eksik bildirim, bildirimlerin yasal süresi içinde yapılmaması gibi öngörülen düzenlemelere uygun olmayan işlemlerden kaynaklanmaktadır.

Bakanlığın 2019 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosuna göre Bakanlığın çeşitli birimleri tarafından 8.804.519,18 TL Sosyal Güvenlik Primi Ödemeleri Gecikme Cezası ve Zammı ödemesi yapıldığı görülmektedir. 5018 sayılı Kanunun 11'inci maddesinde üst yöneticilerin sorumlulukları altındaki kaynakların etkili, ekonomik ve verimli şekilde elde edilmesi ve kullanımını sağlamaktan, kayıp ve kötüye kullanımının önlenmesinden, malî yönetim ve kontrol sisteminin işleyişinin gözetilmesinden sorumlu oldukları, 18'inci maddesinde her türlü kamu kaynağının elde edilmesi ve kullanılmasında görevli ve yetkili olanların, kaynakların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak elde edilmesi ve kullanılmasından sorumlu oldukları ifade edilmiştir. Kanunda öngörülen yükümlüklerin yerine getirilmemesinden kaynaklanan söz konusu cezalar nitelik yönünden bir kamu gideri olarak değerlendirilemeyeceği açıktır. Bakanlığın geçmiş dönemlerde söz konusu hususa ilişkin uygulama birimlerini bilgilendirmesine, sorumluluk tespitine kadar cezalar bütçeden ödense bile sorumluluğu bulunanlar hakkında rücu işlemi yapılacağını belirtmesine rağmen hatalı uygulamalar devam etmektedir. Uygulamanın düzeltilmesi ve kamu zararı oluşmaması adına kusur veya ihmali bulunan görevlilerden rücu- en tahsili mutlak suretle sağlanmalıdır.

Bu itibarla 5510 sayılı Kanunda belirtilen yükümlüklerin Bakanlığa bağlı birim ve müdürlükler tarafından öngörülen usul, şekil, süre ve kapsamda yerine getirilmesini sağlayacak ve konusu ve niteliği itibarıyla kamu gideri niteliğinde olmayan bu cezaların oluşmasını engelleyecek tedbirlerin alınması gerekmektedir.

Bulgu-2: İdari Para Cezalarının Sorumlulara Rücu Edilmemesi ve Hatalı Muhasebeleştirilmesi

a) İdari Para Cezaları için Sorumlulara Rücu Edilmemesi Sosyal Güvenlik Kurumunun tahakkuk ettirmiş olduğu idari para cezalarının kurum bütçesinden ödendiği ve bu ödeme sonrasında ceza ve gecikmeye sebebiyet verenler hakkında rücu işlemine başlanmadığı tespit edilmiştir. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 10'uncu maddesinde belirtildiği üzere birim amirleri, amiri oldukları kuruluş ve hizmet biriminde kanun, tüzük ve yönetmeliklerle belirlenen görevleri zamanında ve eksiksiz olarak yapmaktan ve yaptırmaktan, maiyetindeki memurları takip ve kontrol etmekten görevli ve sorumludurlar. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun "Harcama yetkisi ve yetkilisi" başlıklı 31'inci maddesine göre, "Bütçeyle ödenek tahsis edilen her bir harcama biriminin en üst yöneticisi harcama yetkilisidir. Aynı Kanun'unun 33'üncü maddesinde de "gerçekleştirme görevlileri, harcama talimatı üzerine; işin yaptırılması, mal veya hizmetin alınması, teslim almaya ilişkin işlemlerin yapılması, belgelendirilmesi ve ödeme için gerekli belgelerin hazırlanması görevlerini yürütürler." şeklinde ifade edilmiştir.

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 12'nci maddesine göre, "4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) ve (c) bentlerine göre sigortalı sayılan kişileri çalıştıran gerçek veya tüzel kişiler ile tüzel kişiliği olmayan kurum ve kuruluşlar işverendir." İlgili işleri zamanında ve eksiksiz bir şekilde yapmakla görevli olanların yapmış oldukları işlemlerden dolayı bir ceza tahakkuk ettirildiğinde, bu ceza hakkında konuyla alakalı bir soruşturulmanın yapılması gerektiği aşıkardır. Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından tahakkuk ettirilen para cezaları, ilgili kişiye rücu hakkı saklı kalmak kaydıyla işveren tarafından bütçe tertibinden ödenebilir. Sosyal Güvenlik Kurumu'na idari para cezası, gecikme zammı ve takip masraflarının kurum bütçesinden ödendiği görülmüştür. Bu ödeme neticesinde sorumluluğu bulunanlar hakkında rücu işlemlerinin başlatılması gerektiği düşünülmektedir. b) Ödenen İdari Para Cezalarının Muhasebe Kayıtlarının Hatalı Yapılması Bulgumuzun (a) bölümünde belirtilen sosyal güvenlik prim cezası giderlerinin, sosyal güvenlik prim giderleri hesabında izlendiği tespit edilmiştir. Yapılan incelemede, idare birimlerince ödenen sosyal güvenlik prim cezası giderlerinin 630.02.99-Sosyal Güvenlik Primi Ödemeleri Gecikme Cezası ve Zamları hesabında izlenmesi gerekirken 630 01.06, 02.06 ve 03.06 kodlu Sosyal Güvenlik Primi Ödemeleri hesaplarında izlendiği tespit edilmiştir. Ödenen sosyal güvenlik prim cezalarının muhasebeleştirilmesi konusunda Bakanlık merkez ve taşra birimleri arasında uygulama birliği bulunmaması sebebiyle İdare kesin mizanının 630.02.99- Sosyal Gü-

venlik Primi Ödemeleri Gecikme Cezası ve Zamları hesabı bölümünde toplam tutarı 77.102,69 olan 43 kayıt bulunduğu görülmüş olup, bazı birimlerce Sosyal Güvenlik Kurumu'na ödenen idari para cezalarının da prim gideri gibi kaydedilmesi sebebiyle 2019 yılı içerisinde toplam ne kadar idari para cezası ödemesi yapıldığı, dolayısıyla mali tablolarda toplamda ne kadarlık hata olduğu tespit edilememiştir.

5. SONUÇ VE ÖNERİ

Görülebileceği üzere, 5510 sayılı Kanunda yer alan idari para cezaları Sayıştay denetim raporlarında yer almakta olup, söz konusu cezaya neden olan ilgili çalışanlardan rücu yolu ile tazmin edilmesi gerekmektedir.

Bu noktada mahalli idarelere ve şirketlerine sadece 5510 sayılı Kanun gereği değil diğer iş ve sosyal güvenlik mevzuatından kaynaklı fiiller nedeniyle uygulanacak idari para cezalarına dikkat etmeleri kamu zararı ile karşı karşıya kalmalarını engelleyecek ve kendilerinden rücu edilmesinin önünü kesmiş olacaktır.

KAYNAKÇA

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu

Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği
İşveren Uygulama Tebliği

Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi Genel Tebliği

Sayıştay Denetim Raporları

BELEDİYE VE İL ÖZEL İDARELERİNDE TAŞINIR MAL KAYDI

Hikmet BAL

*İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Gen. Müd.
E. Şube Müdürü*

Mahalli İdareler Dergisinin Şubat 2021 sayısında yayımlanan “**Belediyelerde ve İl Özel İdarelerinde Taşınmaz Kaydı ve Muhasebenin Önemi**” adlı makalede; “İdarenin, edindiği taşınmazların edindiğine dair muhasebe kayıtlarını yapması, idarenin malı olmaktan çıkmış taşınmazların çıkarılışlarının muhasebe kaydını yapması, diğer kamu idaresine tahsis ettiği taşınmazın tahsisinin muhasebe kaydını yapması, diğer kamu idarelerince idareye tahsis edilen taşınmazların idareye tahsisinin muhasebe kaydının yapılması yasal bir zorunluluktur.” demek suretiyle belediye ve il özel idarelerinde taşınmaz mal kaydının önemine değinilmiştir.

Yine, Mahalli İdareler Dergisinin Haziran-Temmuz 2021 sayısında yayımlanan “**Belediyelerde Amortisman Muhasebesi**” adlı makalede; amortisman muhasebesinin önemi anlatılmış amortisman muhasebe kayıtlarının usulüne uygun yapılmasının veya yapılmamasının sonuçları vurgulanmıştır.

Her iki makalede; idarenin varlıklarının durumunun, kullanımındaki taşınmaz malların hangilerinin idareye ait,

hangilerinin başka idareye ait olmakla birlikte idarenin kullanımında olduklarının ve gerçek değerlerinin ne olduğunun takibi ve bilinmesinin önemi vurgulanmıştır.

Bu çalışmada ise; idarenin varlıklarının bir kısmı olan taşınır malların kayıtlarının eksiksiz oluşturulması, takibi, idarenin taşınır mallarında meydana gelen artış ve azalışların kaydı konusuna değinilecektir.

2. TAŞINIR MAL KAYITLARI

Bu hususlar Taşınır Mal Yönetmeliğinde düzenlenmiştir. Ayrıca taşınır mal konusunda muhasebe mevzuatına göre yapılması gereken kayıtları unutmamak lazım. Bu yönetmelik belediyeleri ve il özel idareleri ve bunlara ait taşınır malları kapsamaktadır. O halde taşınır mal kayıtlarının bu yönetmeliğe uygun şekilde yapılması gerekmektedir.

Bazı belediyelerde ve il özel idarelerinde bu konuda eksik veya hatalı kayıtların yapıldığı görülmektedir. Eksik ve hatalı kayıtların önlenmesi için, idarelerin yöneticileri tarafından atanacak taşınır kayıt yetkilileri ve taşınır kontrol yetkilile-

rinin Yönetmelikte belirtilen usule uygun şekilde yapabilecek bilgi ve niteliklere sahip personel arasından görevlendirilmeleri büyük önem arz etmektedir.

Yönetmeliğin 12 inci maddesine göre; Kamu idarelerince bütün taşınırların ve bunlara ilişkin işlemlerin kayıt altına alınması esastır. Taşınır kayıtları, harcama birimleri itibarıyla yönetim hesabı verilmesine esas olacak şekilde tutulur. Her bir kaydın belgeye dayanması şarttır.

Yönetmelik, sorumluları, görevlileri ve yetkilileri, tutulacak defter ve belgeleri ve yapılacak işlemleri belirlemiştir.

Yönetmeliğin 5 inci maddesi gereğince; “Harcama yetkilileri taşınırların etkili, ekonomik, verimli ve hukuka uygun olarak edinilmesinden, kullanılmasından, kontrolünden, kayıtlarının bu Yönetmelikte belirtilen esas ve usullere göre saydam ve erişilebilir şekilde tutulmasını sağlamaktan sorumludur. Harcama yetkilileri taşınır kayıtlarının bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak tutulması ve taşınır mal yönetim hesabının hazırlanması sorumluluğunu taşınır kayıt yetkilileri ve taşınır kontrol yetkilileri aracılığıyla yerine getirir.”

Aynı maddede; “Kamu idarelerine ait taşınırların muhafazası ile görevli olan veya kendilerine kullanılmak üzere taşınır teslim edilen kamu görevlileri bu taşınırları en iyi şekilde muhafaza etmek, gerekli bakım ve onarımlarını yapmak veya yaptırmak, veriliş amacına uygun bir şekilde kullanmak ve görevin sona ermesi veya görevden ayrılma halinde iade etmek zorundadırlar.”

“Kamu görevlilerinin kullanımına verilen dayanıklı taşınırlar, kullanıcıları

tarafından başkasına devredilemez. Kullanıcılarının görevden ayrılması halinde söz konusu taşınırların ambara iade edilmesi zorunludur. Bu şekilde teslim yapılmadan personelin kurumla ilişkisi kesilmez.” denilmektedir.

Yönetmeliğin 4 üncü maddesinde; “Taşınır kayıt yetkilisi: Taşınırları teslim alan, sorumluluğundaki ambarlarda muhafaza eden, kullanıcılarına ve kullanım yerlerine teslim eden, bu Yönetmelikte belirtilen esas ve usullere göre kayıtları tutan, bunlara ilişkin belge ve cetvelleri düzenleyen ve bu hususlarda hesap verme sorumluluğu çerçevesinde taşınır kontrol yetkilisi ve harcama yetkilisine karşı sorumlu olan görevlileri,”

Taşınır kontrol yetkilisi: “Taşınır kayıt yetkilisinin yapmış olduğu kayıt ve işlemler ile düzenlediği belge ve cetvellerin mevzuata ve mali tablolara uygunluğunu kontrol eden, Harcama Birimi Taşınır Mal Yönetim Hesabı Cetvelini imzalayan ve bu konularda harcama yetkilisine karşı sorumlu olan görevlileri,” ifade eder denilmektedir.

Maddede sözü edilen kendilerine kullanılmak üzere taşınır teslim edilen kamu görevlileri kimlerdir? Kaynağına ve edinme yöntemine bakılmaksızın alınan taşınır malların teslim edileceği ilk görevli taşınır kayıt yetkilisidir.

Taşınır malı idareye girişinden başlayarak aşama aşama ilerleyişi ve dağılımı sürecinden izleyerek bu aşamalarda yapılması gerekenler ve yapmakla görevli kişiler yönünden ele almak, konuyu, işe yönetmelikte unvanları belirtilen görevlileri ve bu görevlilerin yapması gerekenleri saymaktan, daha iyi anlaşılır hale getirecektir.

İdareye girebilecek taşınır mallar “Tüketim Malzemeleri” olarak tasnif edilen “150 İlk Madde ve Malzemeler” olabilir, “Dayanıklı Taşınır” olarak tasnif edilen “253 Tesis, Makine ve Cihazlar”, “254 Taşıtlar Grubu” veya “255 Demirbaşlar Grubu” olabilir.

Yönetmeliğe göre; Satın alınan taşınırlar için, teslim alındıktan sonra, Taşınır Kod Listesindeki hesap kodları itibarıyla üçer nüsha **Taşınır İşlem Fişi** düzenlenir. Taşınır işlem fişini düzenleyecek olan taşınır kayıt yetkilisidir. “Taşınırları teslim alan, sorumluluğundaki ambarlarda muhafaza eden, kullanıcılarına ve kullanım yerlerine teslim eden, bu Yönetmelikte belirtilen esas ve usullere göre kayıtları tutan, bunlara ilişkin belge ve cetvelleri düzenleyen” taşınır kayıt yetkilisidir.

“Taşınır kayıt yetkilileri, harcama yetkililerince, memuriyet veya çalışma unvanına bağlı kalmaksızın, taşınır kayıt ve işlemlerini bu Yönetmelikte belirtilen usule uygun şekilde yapabilecek bilgi ve niteliklere sahip personel arasından görevlendirilir.”

3. TAŞINIR MAL ÇIKIŞI

Tüketim malzemelerinin çıkışı, Taşınır İstek Belgesi karşılığında düzenlenecek **Taşınır İşlem Fişi** ile kaydedilir.

Dayanıklı Taşınırların Kullanıma Verilmesi

Yönetmeliğin 10 ve 23 üncü maddelerine göre;

“Tesis, taşıt ve iş makineleri haricindeki dayanıklı taşınırlar Taşınır İstek Belgesi düzenlenmek suretiyle talep edilir. Talep edilen dayanıklı taşınırlar 6/A örnek numaralı Taşınır Teslim Belgesi düzenlenerek kullanıma verilir.”

Başka bir ifade ile, demirbaş, makine ve cihazların kamu görevlilerinin kullanımına verilmesinde 6/A örnek numaralı Taşınır Teslim Belgesi düzenlenir.

Kara taşıt ve iş makinelerinin yetkili makamın onayına istinaden yönetimin den sorumlu görevliye veya kullanıcıya verilmesinde ise 6 örnek numaralı Taşınır Teslim Belgesi düzenlenir. Bu belge, vardiya usulü çalışılan yerlerde kullanılan kara taşıtları ve iş makineleri için işyerinde koordinasyonu sağlayan sorumlu yönetici adına düzenlenir. Sorumlu yönetici, kendisine teslim edilen taşıt veya iş makinesi ile kullanıcıyı ayrıca tutulacak kayıtlarda izler.

Kara taşıtlarının dışındaki taşıtların sorumluya veya kullanıcılarına devir ve teslimine ilişkin usul ve düzenlenecek belgeler kamu idarelerince ayrıca belirlenir.

Taşınır Teslim Belgesine dayanılarak Dayanıklı Taşınırlar Defterine gerekli kayıtlar yapılır. Fişin birinci nüshası dosyasında saklanır. İkinci nüshası Taşınır Teslim Belgesiyle taşınır teslim edilen görevlilere verilir.

Taşınırlar; oda, büro, bölüm, geçit, salon, atölye, garaj ve servis gibi ortak kullanım alanlarına **Dayanıklı Taşınırlar Listesi** düzenlenmek ve istek yapan birim yetkilisinin ve/veya varsa kullanım alanı sorumlusunun imzası alınmak suretiyle verilir.

Buna göre; personelin kullanımına verilen dayanıklı taşınırlar için **Taşınır Teslim Belgesi** düzenlenmesi ve kullanıcıya imzalatılması gerekir.

Oda, büro, bölüm, geçit, salon, atölye, garaj ve servis gibi ortak kullanım alanlarına verilen dayanıklı taşınırlar için **Da-**

yanıklı Taşınırlar Listesi düzenlenmesi ve istek yapan birim yetkilisinin ve/veya varsa ortak kullanım alanı sorumlusuna imzalatılması gerekir. Bunlar için Taşınır Teslim Belgesi düzenlenmez.

Tesislerin idareye alınışına ve kaydına gelince; 14/3/2016 tarihli ve 2016/8646 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı Eki yönetmelikle yapılan değişiklikle “tesis”in tanımı yapılmış, “tesisın yapımı veya kurulum işinin geçici ve kesin kabul usulüne tabi olması halinde geçici kabulün yapıldığını gösteren tutanağın idarece onaylandığı, diğer hallerde ise işin fiilen tamamlandığını gösteren belgenin idarece düzenlendiği tarihi takiben, toplam maliyet bedeli üzerinden düzenlenecek **taşınır işlem fişi** ile taşınır kayıtlarına alınması” öngörülmüştür.

Buna ilişkin “**Tesis Bileşenleri Cetveli**” getirilmiştir.

“Tesis: Bir makine veya cihazın ürettiği enerjiyi, sesi, görüntüyü ve benzerini ileten, dağıtan veya bir makine veya cihazın gördüğü işi uzağa taşıyan ya da uzakta verileri toplayan, kaydeden makine veya cihazlar arasındaki düzeni sağlayan, birbiriyle entegre makine ve cihazlardan oluşan, gerektiğinde başka yere taşınabilen ve kullanılamaz hale gelene kadar sanal ambar kayıtlarında takip edilen, çeşitleri ile kod numaraları Taşınır Kod Listesinin (B) bölümü 253 hesap detayında yer alan sistemleri,” şeklinde tanımlanmıştır.

Muhasebat Genel Müdürlüğünün 39 sıra nolu “Taşınır Mal Kapsamındaki Tesisler ve Detay Kodları” genel tebliğinde taşınır mal kapsamındaki tesislere ilişkin taşınır II nci düzey kodları ve alt detay kodlarının belirlenmesine ilişkin

düzenlemeler yapılmıştır. Taşınır Kod Listesinde; “B- Dayanıklı Taşınırlar” bölümünün “253.01- Tesisler Grubu” kodu altında alt detay kodları açılmıştır. Tesisler Grubu kod kaydı yapacak kullanıcıların anılan tebliğe bakmaları gerekmektedir.

Yönetmeliğin 13 üncü maddesinde ve başka maddelerinde belirtildiği gibi; Taşınırlar, edinme şekline bakılmaksızın kamu idaresince kullanılmak üzere teslim alındığında giriş; tüketime verildiğinde, satıldığında, başka harcama birimlerine devredildiğinde, bağışlandığında veya yardım yapıldığında, çeşitli nedenlerle kullanılamaz hale geldiğinde, hurdaya ayrıldığında veya kaybolma, çalınma, canlı taşınırın ölümü gibi yok olma hallerinde çıkış kaydedilir.

Giriş ve çıkış kayıtları **Taşınır İşlem Fişine** dayanılarak yapılır.

18 inci maddeye göre; Kullanıma verilen tüketim malzemelerinden herhangi bir nedenle iade edilenler, iadeyi yapan birim yetkilisinin onayını taşıyan ve iade edilen malzemenin cins ve miktarını belirten belge karşılığında teslim alınır ve **Taşınır İşlem Fişi** düzenlenerek tekrar giriş kaydedilir. Fişin birinci nüshası taşınırları iade edene verilir.

4. TAŞINIR GİRİŞ VE ÇIKIŞLARININ MUHASEBE BİRİMİNE BİLDİRİLMESİ

Yönetmeliğin 30 uncu maddesi gereğince; Taşınır kayıt yetkilileri tarafından, kamu idarelerinin muhasebe kayıtlarında ilgili stok ve maddi duran varlık hesaplarında izlenen taşınırlardan; satın alma suretiyle edinilenlerin giriş işlemleri ile değer artırıcı harcamalar için düzenlenen Taşınır İşlem Fişlerinin bir nüshası

ödeme emri belgesi ekinde, muhasebe birimine gönderilir. Diğer şekillerde edinilen taşınırların girişleri ve maddi duran varlık hesaplarında izlenen taşınırların çıkışları için düzenlenen Taşınır İşlem Fişlerinin birer nüshasının, düzenleme tarihini takip eden en geç on gün içinde ve her durumda malî yıl sona ermeden önce muhasebe birimine gönderilmesi zorunludur. Ancak aynı muhasebe biriminden hizmet alan, aynı kamu idaresinin harcama birimleri arasında yapılan taşınır devirlerinde, devreden harcama birimince düzenlenen Taşınır İşlem Fişi muhasebe birimine gönderilmez.

Muhasebe kayıtlarında “150-İlk Madde ve Malzemeler Hesabı”nda izlenen tüketim malzemelerinin çıkışları için düzenlenen Taşınır İşlem Fişleri muhasebe birimine gönderilmez. Bunların yerine, genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinde üç aylık dönemler itibarıyla, diğer idarelerde ise üç ayı geçmemek üzere üst yöneticiler tarafından belirlenen sürede kullanılmış tüketim malzemelerinin taşınır II nci düzey detay kodu bazında düzenlenen onaylı bir listesi, en geç ilgili dönemin son iş günü mesai bitimine kadar muhasebe birimine gönderilir.

Şimdiye kadar yapılan izahatlar doğrultusunda işlem yapıldığı takdirde; taşınır malın idareye girişinden kullanıcılarına teslimine kadar devam eden süreçte ve iade edilmesi durumunda idarede kayda alınmamış, yanlış evrak üzerinde düzenlenmiş, yanlış yere kaydedilmiş veya yanlış kişiler üzerine kaydedilmiş taşınır mal kalmayacaktır. Bu kayıtların yönetmeliğin öngördüğü defterler ve cetvelere doğru olarak işlenmesi durumunda

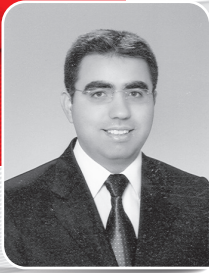
taşınır mal kayıtları daha ayrıntılı, tasnif edilmiş ve toplu olarak görülebilecektir

Her mahalli idaredeki taşınır kayıt yetkilisinin ve taşının kontrol yetkilisinin ve sorumluların, kayıtların bu yönetmeliğe göre yapılması, kontrolü, tüketim malzemelerinin girişi, çıkışı ve iadesi için **taşınır işlem fişi** düzenlenmesi, idarelerde kullanıcılara verildiği halde taşınır teslim mallar için **Taşınır Teslim Belgesi** düzenlenmesi, ortak kullanım alanlarında olup ortak kullanılan, dayanıklı taşınırlar listesi düzenlenmemiş veya dayanıklı taşınırlar listesine alınmamış taşınır mallar var ise bu mallar için **Dayanıklı Taşınırlar Listesi** düzenlenmesi için, tesisler için **Tesis Bileşenleri Cetveli** düzenlenmesi için, üstlerine düşenleri yapmaları idarelerin taşınır mallarını net görebilmeleri ve takibi imkanını sağlayacaktır.

Yönetici ve diğer yetkililerin ve sorumluların kayıtlar üzerinden diğer varlıklarla birlikte taşınır varlıkları gerçek değerleriyle net görebilmeleri ve takip edebilmeleri yönetimin başarısı için gereklidir.

Bu çalışma ile sadece taşınır malların idareye girişi, idarede kullanıma verilmesi, iadesinde izledikleri yol ve bu yolda kullanılan teslim belgeleri üzerinde durmaya çalıştık. Yönetmelik gereğince kullanılan defterler, bu defterlere yapılan kayıtlar, taşınır mal yönetim hesabı ve cetvelleri konusu ve diğer işlemler bir makalenin hacmini çok aşacağından girilmemiştir.

Yetkililerin ve sorumluların dikkatine sunulur.

Mustafa YAVUZ

Gümrük ve Ticaret Uzmanı

BELEDİYE BAŞKANI VE MECLİS ÜYELERİ İLE BELEDİYENİN MEMUR VE SÖZLEŞMELİ PERSONELİNİN BELEDİYE ŞİRKETLERİNDE GÖREV ALABİLME ESASLARI

1. GİRİŞ

Büyükşehir belediyeleri 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun¹ 26. maddesi, diğer belediyeler de 5393 sayılı Belediye Kanununun² 70. maddesi kapsamında kendilerine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre şirket kurabilmektedir. Belediyelerce kurulan ya da sonradan ortak olunan şirketlerin belediye tüzel kişiliği dışında ayrı bir tüzel kişiliği bulunmakta ve bu şirketler esas itibarıyla 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa³ (TTK) göre faaliyet göstermektedir.

TTK'da sayılan şahıs ve sermaye şirketleri, kollektif, komandit, anonim ve limited şirketler olmakla birlikte, belediyeler tarafından kurulabilen veya ortak olunabilen şirket türleri anonim ve limited şirketlerdir. TTK'ya göre anonim şirketlerin organları genel kurul ve yönetim kurulu, limited şirketlerin organları ise müdür, birden fazla müdür varsa

müdürler kuruludur. Anonim şirketlerde yönetim kurulu, limited şirketlerde de müdürler, bu şirketlerin yönetim ve temsil organını oluşturmaktadır.

Anonim şirketlerde esas sözleşmeyle atanmış veya genel kurul tarafından seçilmiş, bir veya daha fazla kişiden oluşan bir yönetim kurulu bulunur. Limited şirketlerin yönetimi ve temsili ise şirket sözleşmesi ile düzenlenir ve bu sözleşmeyle şirketin yönetimi ve temsili, müdür sıfatını taşıyan bir veya birden fazla ortağa veya tüm ortaklara ya da üçüncü kişilere verilebilir.

Anonim şirketlerde yönetim kurulu, limited şirketlerde müdürler, kanun ve esas sözleşme uyarınca genel kurula bırakılmış bulunanlar dışında, şirketin işletme konusunun gerçekleştirilmesi için gerekli olan her çeşit iş ve işlemler hakkında karar almaya yetkilidir.

Peki, belediye başkanları ile belediye meclisi üyeleri ve belediyede çalışan memurlar ve sözleşmeli personel, belediyenin iştirakinin bulunduğu anonim ve limited şirketlerde (sermaye şirketlerinde) yönetim organı üyesi (anonim şirketlerde yönetim kurulu üyesi/limited şirketlerde

1 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 23.07.2004 tarihli ve 25531 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

2 5393 sayılı Belediye Kanunu, 13.07.2005 tarihli ve 25874 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

3 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, 14.02.2011 tarihli ve 27846 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

müdür) olarak görev alabilir mi? İşte bu çalışmada, belediye yöneticilerinin ve personelinin belediye şirketlerinde görev alabilme esasları detaylı olarak ele alınmış ve değerlendirilmiştir.

2. BELEDİYE ŞİRKETLERİNİN YÖNETİM ORGANINDA GÖREV ALABİLME ESASLARI

2.1. Belediye Başkanları ve Meclis Üyeleri Açısından

Belediye başkanları ve meclis üyelerinin, görev yaptıkları belediyenin ortağı olduğu anonim ve limited şirketlerin yönetim organı üyeliğine seçilebileceğine ilişkin mevzuatta açık bir düzenleme bulunmamaktadır. Buna karşılık, söz konusu kişilerin, bu görevleri yanında belediyenin ortağı olduğu şirketlerde yönetici olarak görev almasını engelleyen bir yasaklama da TTK'da veya başka bir kanunda yer almamaktadır.

Bu durumda, belediye başkanları ve meclis üyeleri, belediyenin ortağı olduğu anonim ve limited şirketlerde belediyeyi temsilen, ifa ettikleri asli görevin yanında yönetim organı üyesi (anonim şirketlerde yönetim kurulu üyesi, limited şirketlerde müdür) olabilirler.

Durum böyle olmakla birlikte, belediyeler nezdinde yapılan denetimler sonucunda düzenlenen bazı Sayıştay raporlarında, meclis üyelerinin belediye şirketlerinde yönetim organı üyesi olarak görevlendirilmesinin mevzuata aykırı olduğu ifade edilmekte olup, buna ilişkin olarak bazı raporlarda örneğin,

- Belediye meclisi üyelerinin; belediyenin, belediye başkanının ve gerektiğinde belediye şirketlerinin faaliyetlerini denetleyeceği, değerlendireceği ve gerektiğinde bunlara ilişkin kararlar

alacağı, belediye şirketlerinin ihale alıp belediyeye hizmet sunduğu, dolayısıyla bu şirketlerde yönetim organı üyesi olup aynı zamanda meclis üyeliği görevinin yürütülmesinin etik olmayan bir durum olduğu, ayrıca belediyenin iş ve işlemlerini denetlemekle görevlendirilen denetim komisyonu üyelerinin arasında bu şirketlerde yönetim organı üyesi olan meclis üyelerinin de yer almasının yapılan denetimin objektifliği ve tarafsızlığını zedeleyeceği, bu kapsamda meclis üyelerinin belediye şirketlerinde yönetim organı üyesi olmasının doğru bir yaklaşım olmadığı,⁴

- Belediye Kanununun 28. maddesinde, meclis üyelerinin görevleri süresince belediyeye karşı doğrudan doğruya veya dolaylı olarak taahhüd giremeyeceği ve temsilcilik yapamayacağına hüküm altına alındığı, bu hükümde meclis üyelerinin, belediye şirketi yönetim kurulu üyesi olarak atanamayacağından değil, yönetim kurulunda bulunduğu bir şirketin belediyeye karşı taahhüt altına giremeyeceğinden bahsedildiği, bu düzenlemeye aykırı olacak şekilde, belediye meclisi üyesinin sermayesinin tamamı belediyeye ait olan ve ihaleler vasıtası ile belediyeye karşı taahhüt altına giren şirketin yönetim kurulu başkanı olarak şirket temsilciliği yapmak üzere aylık belli bir huzur hakkı karşılığında görevlendirildiği, bu durumun ise mevzuata uygun olmadığı,^{5,6}

- TTK'nın 359/5. maddesinde; devlet, il özel idaresi, belediye, köy ile diğer kamu

4 <https://sayistay.gov.tr/reports/3026-izmir-konak-belediyesi> (Erişim-21.01.2022).

5 <https://www.sayistay.gov.tr/reports/3111-adiyaman-belediyesi> (Erişim-21.01.2022).

6 <https://www.sayistay.gov.tr/reports/2772-canakkale-gelibolu-belediyesi> (Erişim-21.01.2022).

tüzel kişilerinin pay sahibi olduğu şirketlerde, sayılan tüzel kişilerin veya bunların gerçek kişi temsilcilerinin yönetim kuruluna seçilebileceği hükmünün yer aldığı, 5393 sayılı Belediye Kanununun 17 ve 18. maddelerine göre belediye meclisinin, belediyenin karar organı olduğu, söz konusu organın üyelerinin de belediye tüzel kişiliğini anılan Kanununun 40. maddesinde belirtilen istisna haricinde temsil edemeyeceği, bu durumda, belediyenin pay sahibi olduğu şirketlerin yönetim organlarında, idare temsilcisi sıfatını haiz olmayan belediye meclis üyelerinin idareyi temsilen görevlendirilmemesi ve ilgili yönetim organlarında idarenin tüzel kişiliğinin, yalnızca belediye başkanı ve belediye memurları marifeti ile temsil edilmesi gerektiği,⁷

belirtilmiştir.

Ancak, yukarıda yer verilen raporlardan birincisinde, meclis üyelerinin belediye şirketlerinin yönetim organında görev alması, mevzuata aykırılıktan ziyade etik ve doğru olmayan bir davranış olarak değerlendirilmiştir. İkinci raporlarda ise meclis üyelerinin, belediyeye iş yapan belediye şirketlerinde yönetim organı üyesi olamayacağı, aksi takdirde Belediye Kanununun 28. maddesine aykırı hareket edilmiş olacağı ifade edilmiştir. Ancak, belediye şirketleri, organlarında görev yapan üyelerden ayrı ve farklı bir tüzel kişiliğe sahiptir. Belediye Kanununun mezkûr hükmünde, meclis üyelerinin görevleri süresince ve görevlerinin sona ermesinden itibaren bir yıl süreyle, belediye ve bağlı kuruluşlarına karşı doğrudan doğruya veya dolaylı olarak taahhüde giremeyeceği,

komisyonculuk ve temsilcilik yapamayacağı hükme bağlanmıştır. Ancak zikredilen yükümlülüğün meclis üyelerinin yönetiminde bulunduğu şirketler hakkında uygulanacağına dair hükümde bir açıklama yapılmamıştır. Söz konusu yasağın meclis üyeleri için geçerli olduğu kabul edildiğinde, aynı yasağın belediye başkanları için de mevzubahis olması gerekmektedir. **Buna karşın birçok belediye başkanı, belediyenin iştiraki olan şirketlerin yönetiminde hali hazırda görev almaktadır. Ancak, bu durum Sayıştay raporlarında eleştiri konusu yapılmamaktadır.**

Son raporda ise belediyeyi temsil yetkisinin belediye başkanında olduğu, meclis üyelerinin kural olarak belediyeyi temsil yetkisinin bulunmadığı, dolayısıyla belediye şirketlerinde görev alamayacağı ifade edilmiş, ancak bu tespitle aynı doğrultuda olmayacak şekilde belediye şirketlerinde temsil yetkisi bulunmayan belediye memurlarının görev alabilmesi uygun görülmüş, belediye meclisi üyelerinin ise temsil yetkisi olmadığı gerekçesiyle belediye şirketlerinde görev almalarına karşı çıkmıştır. Bu durumda, her iki grubun (memur kadrosunda bulunan personel ile meclis üyelerinin) temsil yetkisinin bulunmamasına karşın, memurların şirketlerde görev alması mevzuata uygun görülmüşken, meclis üyelerinin görev alması mevzuata aykırı bulunmuş olmaktadır. Ayrıca, belediyeler hukukundaki 'temsil' müessesesi ile şirketler hukukundaki 'temsil' müessesesi birbirinden farklıdır. Buna karşın, TTK'nın 359/5. maddesindeki 'temsilci' kavramı, Belediye Kanununun 37. maddesinde geçen 'temsilci' kavramıyla açıklanmaya çalışılmıştır. Ay-

⁷ <https://www.sayistay.gov.tr/reports/3760-afyonkarahisar-belediyesi> (Erişim-21.01.2022).

rıca, belediye şirketlerinde yönetim organı üyeleri şirketin karar ve irade organı olan genel kurul tarafından seçilmekte, belediyenin şirketteki paylarının genel kurulda kimin tarafından temsil edileceği⁸ ise hali hazırda Ticaret Bakanlığının 15.05.2019 tarihli Genelgesiyle belirlenmiş bulunmaktadır.

Dolayısıyla, belediye meclisi üyelerinin belediye şirketlerinin yönetim organında görev alması, kanaatimizce mevzuata aykırılık oluşturmamaktadır. Ancak, bu durumun etik ve doğru olup olmadığı ve meclis üyelerinin şirketlerde görevlendirilip görevlendirilmemesi gerektiği ayrıca ele alınması ve açıklığa kavuşturulması icap eden bir husustur.

Buradan hareketle, Sayıştay raporlarındaki bulgular ile uygulamada karşılaşılan sorunlar ve farklılıklardan hareketle, meclis üyelerinin durumu da dahil olmak üzere, belediye şirketlerinin yönetim organlarında (anonim şirketlerde yönetim kurulu üyesi, limited şirketlerde de müdür olarak) kimlerin görev alabileceğinin, tüm şüphe ve ihtilafları giderecek ve uygulama birliğini sağlayacak şekilde Ticaret Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığının da görüşleri alınmak suretiyle Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca bir genelge ile düzenlenmesinin gerekli olduğu değerlendirilmektedir.

2.2. Belediyelerde Memur Olarak Çalışan Personel Açısından

Belediyelerde, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa⁹ (DMK) tabi olarak çalışan personelin, belediye şirketlerinde

8 Anonim ve limited şirketlerde ortak, paylarından doğan haklarını kullanmak için genel kurula kendisi katılabileceği gibi, ortak olan veya olmayan bir kişiyi de temsilcisi olarak genel kurula yollayabilir (TTK md. 425).

9 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu, 23.07.1965 tarihli ve 12056 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanmıştır.

yönetim organı üyesi olarak görev alınamayacağı hususunda 5393 sayılı Belediye Kanununda bir hüküm bulunmamaktadır.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 26. maddesinde ise “Büyükşehir belediyesi kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre sermaye şirketleri kullanılabilir. Genel sekreter ile belediye ve bağlı kuruluşlarında yöneticilik sıfatını haiz personel bu şirketlerin yönetim ve denetim kurullarında görev alabilirler.” denilmektedir. Ancak bu hüküm, sayılan kişiler dışında kalan diğer memur personelin belediye şirketlerinde yönetim organı üyesi olamayacağı anlamına gelmemektedir. Bahsi geçen düzenlemede esasen büyükşehir belediyelerinde genel sekreter ve diğer yöneticilerin belediye şirketlerinde görev alabileceği hususu özel olarak ifade edilmiştir.

Bu konuda temel düzenleme ise 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun ‘Ticaret ve diğer kazanç getirici faaliyetlerde bulunma yasağı’ başlıklı 28. maddesidir. Zikredilen madde uyarınca, memurların TTK’ya göre tacir veya esnaf sayılmalarını gerektirecek bir faaliyette bulunması, ticaret ve sanayi müesseselerinde görev alması, ticari mümessil veya ticari vekil veya kollektif şirketlerde ortak veya komandit şirkette komandite ortak olması yasaktır. **Bu doğrultuda, Devlet memuru statüsündeki belediye personeli, kural olarak herhangi bir anonim şirkette yönetim kurulu üyesi ve limited şirkette müdür olamaz. Bu yasağın ihlal edilmesi ise memur açısından disiplin cezasını gerektirir.**

Ancak aynı hükümde, bahsi geçen yasağa ilişkin memurlar açısından bir istis-

naya da yer verilmiştir. Keza DMK md. 28'de yasağa dair genel kural belirtildikten sonra parantez içerisinde "(Görevli oldukları kurumların iştiraklerinde kurumlarını temsilen alacakları görevler hariç)" ibaresine yer verilmek suretiyle, memurların çalıştıkları kurumun iştiraki olan şirketlerde kurumlarını temsilen alacakları görevler, ticaret ve diğer kazanç getirici faaliyetlerde bulunma yasağının dışında tutulmuştur. **Başka bir deyişle, devlet memurlarına, çalıştıkları kurumun ortağı olduğu şirketlerde, kurumlarını temsilen şirketin yönetim organında görev alabilmelerine imkan tanınmıştır.** Söz konusu istisna, belediyelerde çalışan memurlar hakkında da aynen geçerlidir. Bu durumda, belediyede kadrosu memur olan bir personel, ancak görev yaptığı belediyenin iştirakinde ve sadece yönetim organı üyesi (anonim şirket şeklinde kurulan belediye şirketlerinde yönetim kurulu üyesi, limited şirket şeklinde kurulan belediye şirketlerinde müdür) olarak görev alabilir. Ancak, belediye memurunun, sadece çalıştığı belediyenin şirketinde görev alması mümkün olup, **başka bir belediyenin iştirakinde görev alamaz.**

Son olarak belirtelim ki, belediye şirketlerinin yönetim organı üyeliğine seçilen belediye yöneticileri ve memurları, TTK kapsamında söz konusu görev karşılığında ücret/huzur hakkı alabilir.

2.3. Belediyelerde Sözleşmeli Personel Olarak Çalışanlar Açısından

5393 sayılı Belediye Kanununun 49. maddesinde, belediye ve bağlı kuruluşlarında, norm kadroya uygun olarak çevre, sağlık, veterinerlik, teknik, hukuk, ekonomi, bilişim ve iletişim, plânlama, araştırma ve geliştirme, eğitim ve danışman-

lık alanlarında avukat, mimar, mühendis, şehir ve bölge plâncısı, çözümleyici ve programcı, tabip, uzman tabip, ebe, hemşire, veteriner, kimyager, teknisyen ve tekniker gibi uzman ve teknik personelin yıllık sözleşme ile çalıştırılabileceği hüküm altına alınmış olup, anılan madde uyarınca belediyelerde sözleşmeli personel istihdam edilebilmektedir.

Öte yandan, söz konusu maddede ayrıca "Bu personel hakkında bu Kanunla düzenlenmeyen hususlarda vize şartı aranmaksızın 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin (B) fıkrasına göre istihdam edilenler hakkındaki hükümler uygulanır." hükmüne yer verilmiştir. Dolayısıyla, belediyelerde istihdam edilen sözleşmeli personel hakkında 5393 sayılı Kanunda hüküm bulunmayan hususlarda DMK'nın 4/B maddesine¹⁰ tabi sözleşmeli personel için geçerli olan mevzuat düzenlemeleri tatbik olunmaktadır. DMK'nın bahsi geçen hükmüne istinaden Bakanlar Kurulunun 06.06.1978 tarihli ve 7/15754 sayılı Kararı ile yürürlüğe konulan "Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esaslar"¹¹ 8. maddesi, "**Sözleşme ile çalıştırılan personel dışarıda kazanç getirici başka bir iş yapamaz** (Dava vekili, haftanın bazı günleri ya da günün belirli saatlerinde çalıştırılacak avukat, hekim ve uzman hekim, ilçe ve bucak belediyelerinde çalıştırılacak teknik personel ve 657 sayılı

10 DMK'nın 4/B maddesinde, "Kalkınma planı, yıllık program ve iş programlarında yer alan önemli projelerin hazırlanması, gerçekleştirilmesi, işletilmesi ve işlerliği için şart olan, zaruri ve istisnai hâllere münhasır olmak üzere özel bir meslek bilgisine ve ihtisasına ihtiyaç gösteren geçici işlerde, Cumhurbaşkanınca belirlenen esas ve usuller çerçevesinde, ihdas edilen pozisyonlarda, mali yılla sınırlı olarak sözleşme ile çalıştırılmasına karar verilen ve işçi sayılmayan kamu hizmeti görevlileridir." denilmektedir.

11 Bakanlar Kurulunun 06.06.1978 tarihli ve 7/15754 sayılı Kararı eki Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esaslar, 28.06.1978 tarihli ve 16330 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

Kanunun Ek geçici 12 ve 13 üncü maddelerinde sayılan personel ile yurtdışındaki Enformasyon Merkezlerinde görevlendirilecek editörler hariç)” hükmünü amirdir.

Sözleşmeli personelle akdedilen sözleşmelerde de genel itibariyle “Sözleşmeli personel, kazanç getirici başka herhangi bir iş yapamaz.” hükmü yer almaktadır.

Söz konusu mevzuatta, DMK’daki düzenlemeden farklı olarak, sözleşmeli personelin çalıştıkları kurumların iştiraklerinde kurumlarını temsilen alacakları görevleri hariç tutan istisna hükmüne yer verilmemiştir. Bu durumda kanaatimizce, **belediyelerde memur olarak çalışan personelden farklı olarak sözleşmeli personelin, belediye şirketlerinin yönetim organlarında görev almalarının mümkün olmadığı**, söz konusu personelin şirket organlarında görevlendirilmesinin 5393 sayılı Belediye Kanununun 49. maddesi, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4/B maddesi ve Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esasların 8. maddesine aykırılık oluşturacağı değerlendirilmektedir.

3. MEMURLARIN BELEDİYE ŞİRKETLERİNDE YÖNETİM ORGANI ÜYELİĞİ DIŞINDA BAŞKA BİR GÖREV YÜRÜTEMEMESİ

Daha önce ifade edildiği üzere idare ve temsil (yönetim) organı, anonim şirketlerde yönetim kurulu, limited şirketlerde ise müdürlerdir. Bununla birlikte, birçok şirkette, yönetim organı dışında alınan kararların uygulanmasını sağlamak, günlük cari işleri yürütmek ve şirket faaliyetlerinde verimliliği ve uzmanlaşmayı sağlamak amacıyla çeşitli adlar altında birimler oluşturmakta ve bu birimlerde yine farklı unvanlarla personel

istihdam edilmektedir. Genellikle de bu birimlerin başındaki personel “müdür” olarak isimlendirilmektedir. Örneğin, Satın Alma Müdürü, İnsan Kaynakları Müdürü, Bilgi İşlem Müdürü gibi. Uygulamada bu müdürlere, idari müdürler denilmektedir.

İşte aynı ibarelerin kullanılması nedeniyle, limited şirketlerde “organ olan müdürler” için kullanılan terim ile “birim müdürü/genel müdür olan müdürler” için kullanılan terimler zaman zaman karıştırılabilmektedir. Belediye memurları, DMK’nın 28. maddesinde öngörülen istisna kapsamında, belediyenin iştiraki olan şirketlerde ancak belediye tüzel kişiliğini temsil etmek üzere ve asıl işlerinin yanında yönetim organı üyesi olarak görev alabilirler. Yoksa bir belediye çalışanı, belediye şirketinde idari müdür veya başka bir sıfatla görevlendirilemez, bu şirketlerde sürekli veya geçici, tam veya kısmı zamanlı olarak çalıştırılmaz ve dolayısıyla mesaisini şirkette geçiremez. Bu durum, anılan Kanunda öngörülen istisna kapsamında değerlendirilemez ve kurum içi görevlendirme olarak sayılamaz. Aksi takdirde, mezkûr Kanunun 28. maddesinde öngörülen ticaret ve diğer kazanç getirici faaliyetlerde bulunma yasağına aykırı davranılmış olur. Bu halde ise ilgililerin idari, hukuki ve mali sorumluluğu gündeme gelebilir.

Her ne kadar, yukarıda yer verilen değerlendirmelerle aynı doğrultuda olan Sayıştay Temyiz Kurulunun 17.03.2015 tarihli tasdik kararına¹² ilişkin yapılan karar düzeltme talebine ilişkin aynı Kurulca 10.05.2016 tarihinde verilen kararla¹³

12 Sayıştay Temyiz Kurulunun 17.03.2015 tarihli ve Dosya No: 35870, Tutanak No: 40154 sayılı Kararı (<https://kararlar.sayistay.gov.tr/tkk/?krr=9733>).

13 Sayıştay Temyiz Kurulunun 10.05.2016 tarihli ve Dosya No:

bu talep kabul edilmiş ve tazmin kararı kaldırılmışsa da, anılan karar düzeltme kararı ilgili yargılamaya özgü olup, uygulamaya yol gösterici nitelikte değildir. O halde, belediyede memur kadrosunda bulunan personelin, belediyeyi temsilen şirketin yönetim organı üyeliği dışında şirkette idari görev almaları veya mesailerini şirkete özgülemeleri durumunda özellikle Sayıştay denetimlerinde sorunlarla karşılaşılması muhtemeldir.

4. SONUÇ

6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa göre kurulan ve faaliyet gösteren belediye şirketlerinin yönetim organı, anonim şirketlerde yönetim kurulu, limited şirketlerde ise müdürlerdir. Bu şirketlerde yönetim organı, kanunla veya şirket sözleşmesi ile genel kurula bırakılmamış bulunan yönetime ilişkin tüm konularda karar almaya ve bu kararları yürütmeye yetkilidir.

Belediyede memur kadrosunda görev yapan personel, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 28. maddesinde yer alan istisna uyarınca belediye tüzel kişiliğini temsil etmek üzere belediye şirketlerinin yönetim organında görevlendirilebilir. Sözleşmeli personel ise mevzuatta bir istisna öngörülmediğinden anılan şirketlerin yönetim organında görev alamazlar. Hukuki statüsü ister memur, isterse sözleşmeli personel olsun, memurların yönetim organında görev alabilmesinin dışında belediye personeli, şirketlerin idari yapısı içinde yer alan birimlerde müdür olarak veya başka bir sıfatla görevlendirilemez, sürekli veya geçici olarak çalıştırılmaz.

Belediye başkanları ve meclis üyeleri,

35870, Tutanak No: 41866 sayılı Kararı (<https://kararlar.sayistay.gov.tr/tkk/?krr=11982>).

belediyenin ortağı olduğu şirketlerde belediyeyi temsilen, ifa ettikleri asli görevin yanında bu şirketlerin yönetim organı üyeliğine seçilebilir. Ancak son zamanlarda bazı Sayıştay raporlarında, meclis üyelerinin şirket yönetim organlarında görev alması eleştirilmektedir.

Bu durum karşısında, uygulamada karşılaşılan sorunların giderilmesi ve konuya ilişkin uygulama birliğinin sağlanabilmesini teminen, belediye başkanı, belediye meclisi üyeleri ve belediyelerde görev yapan memur ve sözleşmeli personelin, belediye şirketlerinin yönetim organlarında (anonim şirketlerde yönetim kurulu üyesi, limited şirketlerde de müdür olarak) görev alıp alamayacağı ile bu görevlerin ifa edilebilme şartlarının Ticaret Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığının görüşleri de alınmak suretiyle Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca bir genelge ile sarıh bir şekilde açıklığa kavuşturulmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

KAYNAKÇA

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu (23.07.1965 tarihli ve 12056 sayılı R.G.).

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu (23.07.2004 tarihli ve 25531 sayılı R.G.).

5393 sayılı Belediye Kanunu (13.07.2005 tarihli ve 25874 sayılı R.G.).

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (14.02.2011 tarihli ve 27846 sayılı R.G.).

Bakanlar Kurulunun 06.06.1978 tarihli ve 7/15754 sayılı Kararı eki Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esaslar (28.06.1978 tarihli ve 16330 sayılı R.G.).

<https://sayistay.gov.tr>

Oktay ÇAMDELEN

Başmüfettiş

DİSİPLİN HUKUKUNDA HAKSIZ TAHRİK DİKKATE ALINIR MI?

1. GİRİŞ

Bilindiği üzere, 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda 125 nci maddesinde disiplin cezaları ve bu cezaları gerektiren fiil ve davranışlar tek tek sıralanmış olup, aynı maddede disiplin cezası verilmesini gerektiren fiil ve hallere nitelik ve ağırlıkları itibariyle benzer eylemlerde bulunanlara da aynı neviden disiplin cezalarının verileceği belirtilmiştir.

Yani anılan 125. maddesinin dördüncü fıkrasında “Yukarıda sayılan ve disiplin cezası verilmesini gerektiren fiil ve hallere nitelik ve ağırlıkları itibariyle benzer eylemlerde bulunanlara da aynı neviden disiplin cezaları verilir.” hükmü getirilerek, kıyas yoluyla disiplin suçu ihdas edilmesine cevaz verilmiştir.¹

1 BUCAKTEPE Adil, Disiplin Makamlarının Disiplin Cezası Verme Yetkileri zerine Bir Değerlendirme, Gazi Üni. Hukuk Fakültesi Dergisi C.XIX. Y. 2015, Sa.2, Makalenin dipnotunda, “Disiplin suçları konusunda kanunilik ilkesinin geçerli olup olmadığı konusunda hem yargı kararlarında hem de doktrinde farklı görüşler bulunmaktadır. Yıldırım, 125. maddenin dördüncü fıkrasının Anayasa'nın 38. maddesine aykırı olduğunu ifade etmektedir. Yazara göre her türlü ceza ancak kanunla konulabilir. Örneğimize ya da kıyas yoluyla disiplin cezası ve başka türlü ceza verilemez. Yıldırım, s. 288. Giritli/Bilgen/Akgüner tarafından da anılan fıkra da kıyasa izin verildiği için kabulünün mümkün olmadığını ifade edilmektedir. Giritli/ Bilgen/Akgüner, s. 620. Gözler/Kaplan ise disiplin suçları konusunda kanunilik ilkesinin geçerli olmadığını ifa-

Konuya ilişkin bir Anayasa Mahkemesi kararında² “İdarenin faaliyetleri çok çeşitli, karmaşık ve değişken olduğundan disiplin cezasını gerektirecek fiillerin tümünün kanunda tek tek belirlenmesi güçtür” denilmiş ve bu durumun kanunla düzenleme ilkesine aykırı olmadığı açıkça belirtilmiştir. Buna karşılık, bu husus uygulamada tereddütlere ve farklılıklara neden olabileceği gibi doktrinde de konunun farklı yorumlanmasını ve değerlendirilmesini de beraberinde getirmektedir.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 125. maddesinde disiplin cezası gerektiren disiplin suçları sayma (tadedi) yoluyla sayılmıştır. Başka bir ifadeyle disiplin suçları tahdidi yani sınırlı sayıda değildir. Kıyasa izin veren bu maddeler göstermektedir ki disiplin cezaları açısından da kanunilik ilkesi geçerli iken disiplin suçlarında kanunilik ilkesi geçerli değildir.³

de etmektedir. Gözler/Kaplan, s. 661. Disiplin suçlarında kanunilik konusunda yargı kararlarında da birlik bulunmamaktadır. Bu konuda çelişkili kararlar için bkz: Anayasa Mahkemesi, E. 2010/28, K. 2011/139, Karar Tarihi: 20.10.2011, Resmi Gazete” denilmiştir.

2 Esas Sayısı : 2013/110, Karar Sayısı : 2014/8. Bkz. 09.05.2014 tarih ve 28995 sayılı Resmi Gazete.

3 BOZ Selman Sacit, Memur Disiplin Hukukuna Hakim Olan

Dolayısıyla, her ne kadar doktrinde farklı görüşler bulunsa da, kanun koyucu disiplin cezasını gerektiren fiil ve davranışların hepsine saymak yerine belli başlı fiil ve davranışları sıralamış ve memurun fiil ve davranışı karşılığında bire bir olmasa bile benzer neviden disiplin cezasının verilebileceğini belirtmiştir. Ancak, memurun disiplin cezasını gerektiren fiil ve davranışta bulunurken, haksız tahrik olması halinde disiplin cezasının verilmesinde bu durumun dikkate alınıp alınmayacağı önem arz etmektedir.

Temel İlkeler, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.25, S.2, 2017, s.15-41. Makalenin dipnotunda, “Disiplin suç ve cezalarında kanunilik ilkesinin uygulanıp uygulanmayacağı hususu öğretilde tartışmalıdır. Anayasa’nın “suç ve cezalara ilişkin esaslar” başlıklı 38. maddesinde yer alan “ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirleri ancak kanunla konulur” hükmü ile “genel ilkeler” başlıklı 138. maddesinde yer alan “memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir” hükmü doğrultusunda kimi yazarlar disiplin suç ve cezalarında kanunilik ilkesinin tatbik edilmesi gerektiğini belirten kimi yazarlar aksini savunmaktadır. Tartışmalar için bkz. GÖZLER, Kemal, (2009), *İdare Hukuku*, C. 2, İkinci Baskı, Bursa, s. 751-752; KAYA (2005), s. 63-67; AKYILMAZ (2004), s. 249-250; KARAHANOĞULLARI (1999), s. 60-62; ÇAĞLAYAN (2017), s. 545 vd.; Danıştay disiplin cezalarında kıyasın mümkün olduğuna karar vermektedir. Danıştay disiplin cezalarında kıyasın uygulanabileceğini Yükseköğretim Kurumları Yönetici, Öğretim Elemanı ve Memurları Disiplin Yönetmeliği’ne karşı açılan davada ifade etmiştir. Ancak aynı görüşte olduğum karşı oy şu şekildedir: Danıştay İdari Dava Daireleri Genel Kurulu, T. 09.11.2000, E. 2000/646, K. 2000/1119: “Hukuk devletinde ceza yaptırımına bağlanan her eylemin tanınması, suçların kesin biçimde ortaya konulması, ne tür eylemlerin yasaklandığının hiçbir kuşkuya yer vermeyecek biçimde belirtilmesi ve buna göre de cezanın saptanması zorunludur. Bu şekilde bir saptama yapmadan idareye sınırsız bir takdir hakkı tanıyarak kıyas yoluna disiplin suç ve cezası verilmesi yolunu açan düzenlemede hukuka uyarlık bulunmadığından; temyize konu kararın yönetmeliğin 12. maddesinin iptal isteminin reddine ilişkin kısmının bozulması oyuyla, bu kısma ilişkin onama kararına karşıyız”, www.sinerjimevzuat.com.tr, e.t. 07.03.2016; 657 sayılı Kanun’un 125. maddesinin Anayasa’nın 38. maddesine aykırı olduğu vurgulanmaktadır; YILDIRIM (2014), s. 288; Her ne kadar disiplin suçlarının tek tek belirlenmesi hizmet gereklerine uygun olmayıp imkânsız gibi görülse de kıyasın tıpkı ceza hukukunda olduğu gibi disiplin hukukunda da yasak olması gerekir. Nitekim Devlet memurluğundan çıkarma disiplin cezası uygulamasında kıyas çok tehlikeli sonuçlar doğurabilir. Ancak disiplin hukukunda kıyasın tamamen yasaklanmasının mümkün olmaması halinde ise Yükseköğretim Kurumları Öğrenci Disiplin Yönetmeliğinin “öngörülmemiş disiplin suçları” başlıklı 10. maddesinde olduğu gibi sadece uyarma ve kınama disiplin cezalarında geçerli olması daha uygun olacaktır.” denilmiştir.

2. HAKSIZ TAHRİK

Devlet Memurları Kanununun 125 nci maddesinin;

“**Kınama**” başlıklı (B) fıkrasında, “İş arkadaşlarına, maiyetindeki personele ve iş sahiplerine kötü muamelede bulunmak” ve “İş arkadaşlarına ve iş sahiplerine söz veya hareketle sataşmak”,

“**Aylıktan Kesme**” başlıklı (C) fıkrasında, “Görev sırasında amirine sözle saygısızlık etmek”,

“**Kademe İlerlemesinin Durdurulması**” başlıklı (D) fıkrasında, “Amirine veya maiyetindekilere karşı küçük düşürücü veya aşağılayıcı fiil ve hareketler yapmak” ve “Amirine, maiyetindekilere, iş arkadaşları veya iş sahiplerine hakarete bulunmak veya bunları tehdit etmek”,

“**Devlet Memurluğundan Çıkarma**” başlıklı (E) fıkrasında, “Amirlerine, maiyetindekilere ve iş sahiplerine fiili tecavüzde bulunmak”

hükümleri yer almakta olup, bu hükümler kapsamındaki disiplin cezasını gerektiren fiil ve hallerde haksız tahrik gündeme gelebilmektedir.

Ancak, “**haksız tahrik**”, Türk Ceza Kanunu’nun 29 uncu maddesinde düzenlenerek, haksız bir fiilin meydana getirdiği hiddet veya şiddetli elemin etkisi altında suç işleyen kimseye, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası yerine onsekiz yıldan yirmidört yıla ve müebbet hapis cezası yerine oniki yıldan onsekiz yıla kadar hapis cezası verileceği, diğer hallerde verilecek cezanın dörtte birinden dörtte üçüne kadarı indirileceği hükme bağlanmış iken, Devlet Memurları Kanunu’nda bu konuda bir düzenleme olmadığı gibi memurun fiil ve davranışına karşılık verile-

cek disiplin cezasında “*haksız tahrik*”in dikkate alınacağına ilişkin bir hüküm yer almamaktadır.

Buna karşılık, özellikle disiplin cezalarını gerektiren fiil ve haller arasında sayılan ve yukarıya aktarılan hükümlerden görüleceği üzere, iş arkadaşlarına, amirlerine, iş sahiplerine karşı hakarete bulunması, onlarla kavga edilmesi vb. durumlarda, haksız tahrikin dikkate alınıp alınmayacağı yargı kararlarına konu olmuş ve uygulanacak disiplin cezasında da haksız tahrikin dikkate alınması gerektiği belirtilmiştir.

3. KONUYA İLİŞKİN YARGI KARARLARI

Danıştay, disiplin cezaları yönüyle ceza hukukunun genel prensiplerinin uygulanmasını kabul etmiş ve bu çerçevede “*haksız tahrik*”i disiplin cezalarında hafifletici neden olarak görmüştür.⁴ Bu hususta bir kararında, “İnzibati cezaları tatbik ederken, idari mevzuatta yazılı olmasa bile, ceza hukuku prensiplerinin tatbiki iktiza eder. Bu itibarla haksız tahrik neticesinde ve mukabele ederek amirini tahkir eden memura verilen inzibati cezanın, hafifletilmesi lazım gelir.” ve bir başka kararında da, “... *Amirin ağır tahriki, hakareti veya dövme girişimi üzerine, amirle memur arasında meydana gelen karşılıklı hakaret ve dövme olaylarından dolayı memurun anılan Tüzük hükümlerine göre meslekten çıkarılmasına olanak bulunmamaktadır. Amirin başlatıldığı karşılıklı hakaret ve dövme olayında memurun davranış ve eyleminin söz konusu Tüzüğün diğer hükümlerine göre*

4 YEŞİL İsmail, Ceza Hukuku Genel İlkelerinin İdari Cezalara Uygulanabilirliği” başlıklı Yüksek Lisans Tezi, sahife 149, Ankara 2010.

değerlendirilmesi gerekmektedir....” diyerek, haksız tahrike ilişkin esasların disiplin cezalarında uyguladığını açıkça göstermiştir.⁵

Danıştay’ın son yıllarda konuya ilişkin vermiş olduğu kararlarda mevcut olup, 03.12.2019 tarihli Kararında⁶, “... *Adli suçlar için öngörülen cezaların idari suçlar için öngörülen cezalardan genellikle daha ağır olması, hürriyeti bağlayıcı cezaların kural olarak adli suçlar yönünden geçerli olabilmesi, idari suçlarda kanun koyucunun daha hafif yaptırıma bağladığı bir hukuki değer ihlal edilmesi ve öngörülen yaptırımın da genellikle idari bir makam tarafından idari usuller izlenerek uygulanması nedeniyle ceza hukuku bakımından getirilen genel ilkelerin idari suç ve cezalara aynen uygulanması çoğu zaman mümkün olmamakla birlikte, bu ilkelerin memur disiplin hukukunun niteliğine uygun düştüğü ölçüde uygulanması gerektiği görüşü Danıştay Onikinci Dairesi ve Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu kararlarıyla istikrar kazanmıştır.*

Bu nedenle, kamu görevlilerinin işlemiş olduğu disiplin suçlarıyla ilgili olarak haksız tahrik ya da karşılıklı hakaret hallerinin söz konusu olduğu durumlarda, olayın özelliğine göre faile daha hafif bir ceza verilmesi veya hiç ceza verilmemesi hususlarının cezayı verecek makamlar tarafından değerlendirilmesi ve bu değerlendirme sonucuna göre bir işlem tesis edilmesi, hem ceza hukukunun genel ilkelerine hem de hakkaniyete daha uygun düşecektir...”

5 YEŞİL İsmail, Ceza Hukuku Genel İlkelerinin İdari Cezalara Uygulanabilirliği” başlıklı Yüksek Lisans Tezi, sahife 149-150, Ankara 2010. (Danıştay 10. Dairesi, T. 19.12.1990, E. 1989/314, K. 1990/3069, Danıştay 5. Daire, T. 23.02.1952, E. 616, K. 3119)

6 Danıştay 12 nci Dairesinin Esas No: 2016/4750, Karar No: 2019/9565

denilerek, disiplin hukukunun niteliğine uygun olduğu durumlarda, ceza hukuku ilkelerinin uygulanabileceğinin Danıştay kararlarıyla istikrar kazandığı ve disiplin cezası verilirken haksız tahrik veya hafifletici hareketlerin varlığına göre daha hafif disiplin cezası veya disiplin cezasının hiç verilmemesi hususlarının değerlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Keza, Danıştay 12 nci Dairesinin 20.06.2019 tarihli Kararında⁷ da, Disiplin Hukuku uygulamasında haksız tahrik ve karşılıklı hakaret hallerinin söz konusu olduğu durumlarda, olayın özelliğine göre faile daha hafif bir ceza verilmesi veya hiç ceza verilmemesi hususlarının cezayı verecek olan idare tarafından değerlendirilmesi ve bu değerlendirme sonucuna göre işlem tesis edilmesi İdare Hukuku'nun niteliğine uygun düşeceği ifade edilmiştir.

4. SONUÇ

Yukarıya aktarılan yargı kararlarından da anlaşılacağı üzere, her ne kadar 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda haksız tahrikin disiplin cezası verilirken dikkate alınıp alınmayacağına ilişkin bir düzenleme olmasa da, özellikle disiplin cezalarını gerektiren fiil ve haller arasındaki iş arkadaşlarına, amirlerine, iş sahiplerine karşı hakarete bulunma, onlarla kavga etme vb. durumlarında, ceza hukuku ilkeleri arasında yer alan haksız tahrikin bulunması halinde, disiplin cezası vermeye yetkili olanların gerekirse bir hafif disiplin cezasının uygulanması veya hiç disiplin cezası verilmemesi hususunun değerlendirmesi gerekmektedir.

Konuya ilişkin yargı kararları çerçeve-

sinde, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na, "Geçmiş hizmetleri sırasındaki çalışmalarını olumlu olan ve ödül veya başarı belgesi alan memurlar için verilecek cezalarda bir derece hafif olmaları uygulanabilir." hükmüne benzer olarak, haksız tahrikin bulunduğu hallerde bir derece hafif olan disiplin cezasının verilebileceğine yönelik bir düzenlemenin de yapılabileceği değerlendirilmektedir.

KAYNAKÇA

Devlet Memurları Kanunu

Türk Ceza Kanunu

Anayasa Mahkemesinin Esas Sayısı : 2013/110, Karar Sayısı: 2014/8 sayılı Kararı

Danıştay 12 nci Dairesinin Esas No: 2016/4750, Karar No: 2019/9565 sayılı Kararı

Danıştay 12 nci Dairesinin 20 / 06 / 2019 tarihli Esas No: 2019 / 1652, Karar No: 2019 / 5170 sayılı Kararı

BUCAKTEPE Adil, Disiplin Makamlarının Disiplin Cezası Verme Yetkileri zerine Bir Değerlendirme, Gazi Üni. Hukuk Fakültesi Dergisi C.XIX. Y. 2015

-BOZ Selman Sacit, Memur Disiplin Hukukuna Hakim Olan Temel İlkeler, Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.25, S.2, 2017, s.15-41.

-YEŞİL İsmail, Ceza Hukuku Genel İlkelerinin İdari Cezalara Uygulanabilirliği" başlıklı Yüksek Lisans Tezi, Ankara 2010.

⁷ Esas No: 2019/1652, Karar No: 2019/5170

İÇ DENETİM DEĞER KATAR

Sezgin ERÖZBAĞ

Ankara Büyükşehir Belediyesi
ASKİ Genel Müdürlüğü
İç Denetim Birimi Başkanı

1. GİRİŞ

Bilindiği üzere, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 5 nci kısmında "iç kontrol sistemi" düzenlenmiş, 55 nci maddesinde de iç kontrol, "idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, mali bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan mali ve diğer kontroller bütünü" olarak tanımlanmıştır.

Ancak 5018 sayılı Kanun'un gerek yukarıda belirtilen gerekse "Kapsam", "Kontrolün yapısı ve işleyişi" ve "İç denetim" başlıklı madde düzenlemelerine rağmen kamu idarelerinin önemli bir kısmında iç denetçi atamalarının ya hiç yapılmadığını ya da yeterli sayıda yapılmadığını görmekteyiz.

Makale içeriğinde iç denetçi atama-

larının yapılmasının hem kanuni bir gereklilik olması hem de idarelerin faaliyetlerine değer katacağı hususu değerlendirilmeye çalışılmıştır.

2. İÇ DENETİMİN MİSYONU

IIA (Uluslararası İç Denetçiler Enstitüsü) tarafından 1947 yılında iç denetimle ilgili yapılan tanımlamada; kurum faaliyetlerini incelemek ve değerlendirmek üzere tesis edilmiş bağımsız bir değerlendirme faaliyeti olduğu açıklanmış, buna göre iç denetimin temel amacının mali bilgilerin doğruluğunu ve güvenilirliğini tespit etmek olduğu belirtilmiştir.

Günümüzde iç denetimin bu yönü hala geçerliliğini ve önemini korumakla birlikte aynı zamanda kuruma "danışmanlık hizmeti" vermesi ve "değer katması" da beklendiğinden, bu beklenti iç denetimin amacına yönelik yapılan yeni tanımlamalara da yansımıştır.

Nitekim IIA tarafından son yıllarda iç denetimin yönetime değer katma misyonu ön plana çıkartılarak buna göre yeni bir tanımlama yapılmış; *kurumun risk yönetimi, kontrol ve yönetim süreçleri-*

nin etkinliğini değerlendirmek ve geliştirmek amacıyla yönelik sistemli ve disiplinli bir yaklaşım getirerek kurumun amaçlarına ulaşmasına yardımcı olur şeklinde belirtilmiştir.

Bu yeni tanımlamada iç denetimin danışmanlık yönü ile de yönetime yardımcı olma gibi bir misyonu olduğu vurgulanmıştır. Dolayısıyla iç denetimin gelişim süreci incelendiğinde mali hesapların incelenmesinden, yönetim faaliyetlerinin değerlendirilmesine doğru bir geçiş yaşandığı net bir şekilde görülmektedir.

Faaliyetin olduğu her yerde risk olduğu gerçeğinden hareketle kurumun risklerini nasıl yönettiği iç denetimin ana odağıdır. Bu bağlamda iç denetçi bir kurum ya da organizasyonda yürütülen faaliyet, iş ve işlemleri yönetimden farklı ve tarafsız bir gözle değerlendirir. Bu değerlendirme yapılırsa iken odak noktası faaliyetlere ilişkin risklerin bilinmesi, iyi yönetilmesi ve bu risklere yönelik olarak tasarlanan iç kontrollerin etkinliğidir.

Mesleğin icrasında iç denetçinin sorması ve cevap araması gereken ilk üç soru şunlar olmalıdır:

1) Kurum karşı karşıya olduğu riskleri biliyor mu?

2) Bu riskleri yönetmek için neler yapıyor? (iç kontroller gibi)

3) Bu riskleri yönetmek için alınan tedbirler etkin mi? (iç kontroller etkin çalışıyor mu?)

Bilindiği üzere riskler geleceğe dönük, hedeflere ulaşılmasını engelleyebilecek olaylardan kaynaklanan potansiyel sonuçlardır. **Geçmişte yapılan hata veya suistimaller mutlaka bir risk nedeni ile**

oluşan sonuçlardır. Bu nedenle iç denetim doğası gereği, mevzuata değil riske odaklı, işleminden çok sistem ve süreçle ilgilenen, geçmişe değil ileriye yönelik bir denetim anlayışını içinde barındırmaktadır. En önemli özelliği de, kurumsal faaliyetleri geliştirmeyi ve değer katmayı misyon edinerek stratejik amaç ve hedeflerin gerçekleşmesinde yönetime yardımcı olmasıdır.

3. KAMU İDARELERİNDE İÇ DENETÇİ ATAMALARI

5018 sayılı Kanunda iç kontrole ilişkin tanım incelendiğinde dört ana husus üzerinde durulduğu görülmektedir.

Bunlar;

1) İdarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini,

2) Varlık ve kaynakların korunmasını,

3) Muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını,

4) Malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini, Sağlamaktır.

5018 sayılı Kanun yukarıda belirtilen bu amaca ulaşabilmek için kurumların “iç kontrol” sistemlerini kurmalarını bir gereklilik olarak görmüş, iç kontrolü bir sistem olarak isimlendirmiş ve değerlendirmiştir.

Kurumların harcama yetkilileri, görev ve yetki alanları çerçevesinde iç kontrolün işleyişinden sorumlu tutulmuş, malî yönetim ve kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ve yöntemlerin Hazine ve Maliye Bakanlığınca, iç denetime ilişkin

standartlar ve yöntemlerin de İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenip, geliştirilip uyumlaştırılacağı mevzuat ile düzenlenmiştir.

5018 sayılı Kanun'un "Kapsam" başlıklı 2 nci madde düzenlemesi "*Bu Kanun, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri, sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idarelerden oluşan genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin malî yönetim ve kontrolünü kapsar.*" şeklinde olup, buna göre söz konusu Kanun kapsamında olan kamu idarelerinde iç denetim faaliyetinin olması aynı zamanda iç kontrol sisteminin de gereğidir.

Nitekim 5018 sayılı Kanun'un "Kontrolün yapısı ve işleyişi" başlıklı 57 nci maddesinde ki "*Kamu idarelerinin malî yönetim ve kontrol sistemleri; harcama birimleri, muhasebe ve malî hizmetler ile ön malî kontrol ve iç denetimden oluşur.*" Düzenlemesinden de bu husus net bir şekilde anlaşılmaktadır.

Ayrıca söz konusu maddenin devamında yer alan; Yeterli ve etkili bir kontrol sisteminin oluşturulabilmesi için; mesleki değerlere ve dürüst yönetim anlayışına sahip olunması, malî yetki ve sorumlulukların bilgili ve yeterli yöneticilerle personele verilmesi, belirlenmiş standartlara uyulmasının sağlanması, mevzuata aykırı faaliyetlerin önlenmesi ve kapsamlı bir yönetim anlayışı ile uygun bir çalışma ortamının ve saydamlığın sağlanması bakımından ilgili idarelerin üst yöneticileri ile diğer yöneticileri tarafından görev, yetki ve sorumluluklar göz önünde bulundurulmak suretiyle gerekli önlemler alınır hükmünden, iç denetim faaliyetlerinin olması gerektiği anlaşılmaktadır.

Dolayısıyla Kanun'un yukarıda belirtilen hükümlerinden iç kontrol sisteminin kurulması ve işleyişi için iç denetim faaliyetinin gerekliliği hiçbir yoruma mahal olmayacak şekilde açık olup, Kanun'un "İç denetim" başlıklı 63 ncü maddede düzenlemesine göre de iç denetim faaliyetleri sadece iç denetçiler tarafından yerine getirilebilmektedir.

Ancak 5018 sayılı Kanun kapsamında yer alan kamu idareleri incelendiğinde bakanlıklar, üniversiteler, belediyeler, il özel idareleri dahil önemli bir kısmında iç denetçi atamalarının yapılmadığını ya da yeterli sayıda atama yapılmadığını görmekteyiz.

Nitekim İç Denetim Koordinasyon Kurulunun en son 15.10.2021 tarihinde ilan ettiği listeye göre kamu idarelerinin tümü itibarıyla iç denetçi kadrolarındaki doluluk oranı %43 olarak görülmektedir.

Diğer taraftan iç denetçilik sınavına girmiş, başarılı olmuş ve sertifikasyon eğitimini tamamlayarak sertifikasını almış, ancak iç denetçi kadrosu boş olan idarelere başvuru yaptığı halde ataması yapılmayan yüzlerce iç denetçi adayı olduğu da bilinmektedir.

Üstelik bu kişilerin önemli bir kısmı unvan ve pozisyon itibarıyla kamu idarelerinde idarecilik tecrübesi olanlar veya mesleğe yarışma sınavına tabi tutularak alınan denetçi, müfettiş, kontrolör gibi denetim elemanları, ayrıca avukat, doktor, eczacı, diş hekimi, veteriner, mimar, şehir plancı, şehir ve bölge plancı, mühendis, muvazzaf subaylık, komiserlik vs. gibi görevlerde belli bir süre görev yapmış olanlardır.

Bilindiği üzere kamu idarelerince her yılsonunda düzenlenmekte olan faaliyet raporlarının ekinde harcama birimi yetkilileri ve üst yöneticiler tarafından verilen “**iç kontrol güvence beyanı**” yer almaktadır. Ancak bu beyanlara dayanak teşkil eden hususlardan birinin de iç denetim faaliyeti olması gerektiği bir gerçektir. Şayet bir kurumda iç denetim faaliyeti yok ise iç kontrol sisteminin güvence ayağının eksik kalacağı unutulmamalıdır.

5. SONUÇ

5018 sayılı Kanunun amacı, kalkınma planları ve programlarda yer alan politika ve hedefler doğrultusunda, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesi ve kullanılmasını, hesap verebilirliği ve mali saydamlığı sağlamaktır.

Dolayısıyla bu Kanunun getirdiği iç kontrol sisteminin kurulması, işletilmesi ve sahiplenilmesinin;

- *Stratejik yönetim ve vizyoner bir bakış açısı ile mevzuata uygun bir şekilde önceliklerin en iyi şekilde belirlenmesine, risk yönetimi anlayışının sağlanması ve gelişmesine,*
- *Kurum varlıklarının korunmasına, israfın ve yersiz harcamaların önüne geçilmesine,*
- *Veri girişlerinin eksiksiz ve doğru tutulmasına,*
- *Yönetim kademelerinin zamanında ve doğru karar almalarına,*

Katkı sağlayacağı iyi uygulama örnekleri ile de tecrübe edilmiştir.

Bu sistemin odaklandığı iki husus **kurumsallaşma ve risk yönetimidir**. Bu anlayışın yerleşmesi kurumların hem stratejik hedeflerine ulaşmasına, hem de soruşturmalar ve Sayıştay sorgularına muhatap olunmamasına veya asgari düzeyde olunmasına makul bir güvence sağlayacaktır. İç kontrol sistemi ne kadar güçlü ise idarelerin iç ve dış risklere karşı duruşu o kadar güçlü, dolayısıyla stratejik hedeflere ulaşması da o kadar kolay ve rahat olur.

İç kontrol, kurumların **stratejik hedeflerini gerçekleştirmenin yolu** olup, iç denetimin esas gayesi de, iç kontrol sisteminin etkinliğini, performansını ve yeterliliğini değerlendirmek ve sistem içerisinde aksayan yönlerle ilişkin üst yönetime bildirimde ve tavsiyelerde bulunmaktır.

Hal böyle olunca, iç kontrol sisteminin izlenmesi, değerlendirilmesi ve sistem içerisindeki yetersiz noktaların tespiti için mutlaka iç denetim faaliyeti gereklidir.

Bu bağlamda iç denetimin temel amacının kurumlara değer katmak olduğu, iç denetim faaliyetlerinin de; kurumların, “**risk yönetimi**”, “**kontrol**” ve “**yönetişim**” süreçlerinin geliştirilmesine katkıda bulunmak, iş süreçlerini iyileştirmek, kaynakların etkili ve verimli kullanılmasını sağlamak, hata, hile ve suiistimallerin önlenmesine yardımcı olmak, risklerin neden olabileceği kayıpları azaltmak, kurumların itibarını korumak ve nihayet stratejik hedeflerine ulaşmasına katkı sağlamak olduğu bilinmeli ve mutlaka desteklenmelidir.

Salih ÇALAL

Ticaret Bakanlığı Başmüfettişi

TAM VE KURU MÜLKİYETTE İNDİRİMLİ EMLAK VERGİSİ UYGULAMASI

1. GİRİŞ

Eşya üzerindeki hakların en güçlüsü sayılan mülkiyet, günümüz hukuk terminolojisinde daha çok Roma hukuku temeline dayanan ve bazı Batı dillerinde “property” (propriété) kelimesiyle karşılanan hakkı ifade eder. Bu anlamda tam mülkiyet mülkün tamamına, her hakkına sahip olmaktır, ortaksız ve tamamına sahip olmaktır. Kuru mülkiyet ise gayrimenkulde hak sahibi olup tasarruf sağlamayan, intifa hakkı ile hareket edebilen terime denir. Bir diğer adı çıplak mülkiyettir. Tapuda adına kayıtlı tam mülkiyet ve kuru mülkiyet olmak üzere iki ayrı gayrimenkulün maliki olan kişilerin indirimli bina vergisi oranı (sıfır) uygulamasından yararlanıp yararlanamayacağı hususunda makalemiz içerisinde açıklamalarda bulunulacaktır.

2. TAM VE KURU MÜLKİYET

Mülkiyet hakkı, taşınır (menkul) ya da taşınmaz (gayrimenkul) bir eşya üzerinde hak sahibine kullanma, yararlanma ve tasarruf yetkisi veren, hukuk düzeninin sınırları içinde kullanılabilen, mutlak

ve aynı bir haktır. Mülkiyet hakkına sahip kişi (malik) mülkiyetinde olan nesneyi kullanma, başkalarına devretme, tahrip etme, nesnenin ürünlerinden yararlanma yetkisine sahiptir. Buna tam mülkiyet denir. Bu hak mutlak nitelikte olduğundan herkese karşı ileri sürülebilir. Mülkiyet hakkı, Türk Medeni Kanunu’na göre ancak maddi varlıklar üzerinde kurulabilmekte olup taşınır ve taşınmaz mülkiyeti olarak ikiye ayrılır. Bu ayrımın önemi özellikle mülkiyet hakkının devrinde, rehninde kendini gösterir. Taşınmaz mülkiyetinin devri geçerli bir borçlandırıcı işlem ve tapu sicilinde tescil istemi ile tescilden oluşan tasarruf işleminin yapılması ile gerçekleşirken taşınır mülkiyeti geçerli bir borçlandırıcı işlem ve zilyetliğin devri ile gerçekleşir. Taşınmaz rehni- nin kurulması tapu sicilinde tescile bağlı iken taşınır rehni taşınır malın teslimine bağlıdır.

Kuru mülkiyet ya da diğer bir adıyla çıplak mülkiyet, taşınmazın kullanma ve yararlanma yetkisine sahip olmayan kişinin tapu üzerinde isim hakkına sahip olması anlamını taşır. Öncelikle kuru mül-

kiyet hakkı ya da çıplak mülkiyet hakkı ile ilgili tanım yapabilmek için intifa hakkını bilmek gerekmektedir. İntifa hakkı, belirli bir mülk üzerinde sahiplik kazanmadan sadece kullanma haklarına sahip olan kişiye verilen isimdir. Kuru mülkiyet ise intifa hakkı sahibinin bulunduğu bir gayrimenkulde mülkün asıl sahibi olan kişiye verilen isimdir. Buradan da anlaşıldığı gibi tapu sahipleri, mülkiyeti bir başkasına devredebilme hakkına yani intifa etme hakkına sahiptir.

İntifa hakkı başkasına ait olmak üzere sahip olunan mülkiyet şeklidir. Kuru mülkiyette o gayrimenkul ve menkul maldan yararlanma hakkı kanun gereği veya akit ile başkasına ait kılınmıştır. Kuru mülkiyet hakkına sahip olanın bu maldan yararlanması söz konusu değildir. Gayrimenkul üzerindeki yararlanma ya da kullanma hakkına intifa hakkı denir. Gayrimenkul sahibi; mülkiyeti üzerinde tutup kullanma hakkını başkasına devreder. Çıplak mülkiyet, mal sahibi kimselerin, söz konusu gayrimenkulün intifa hakkını bir başka kimseye verdiği takdirde söz konusu olur. İntifa hakkının kurulmasıyla malikin yararlanma yetkisi intifa hakkı sahibi lehine tamamen sınırlandırılmış olur. Bu çerçevede, intifa hakkı, hak konusunun tüm ekonomik faydalarını kapsadığından, malike yalnız kuru mülkiyet kalmaktadır. Malik, eşya üzerinde yalnız hukuksal tasarruf yetkisini korur. Yani kuru mülkiyet sahibi olan gayrimenkulü satabilir ya da ipotek ettirebilir. Ancak taşınmazı kullanamaz veya kiraya veremez. Gayrimenkulden yararlanma yetkisi intifa hakkı sahibinindir. Yani gayrimenkulü dilediği gibi kullanabilir, kiraya verebilir.

Kuru mülkiyet hakkına sahip olan kişi, emlak üzerinde hiçbir yetkisi olmayan ancak tapu üzerinde ismi yer alan kişidir. Kuru mülkiyet hakkı, sahip olan kimseye herhangi bir gelir ve yarar sağlamayan ve mal varlığında da bir değişiklik meydana getirmeyen haktır.

Taşınmaz mal sahibi kuru mülkiyet satışı işlemi intifa hakkını kendi üzerinde tutup sadece kuru mülkiyet yani çıplak mülkiyet hakkını devredebilir. Bu işlemde taşınmaz mal sahibi, ölene kadar taşınmazdaki haklarını kullanabilir. Kuru mülkiyeti devralan kişi, taşınmaz malın sahibi öldükten sonra, kuru mülkiyetini devrettiği kişinin herhangi bir tapu müdürlüğüne başvurusu ile intifa hakkını talep edebilir. Bu işlemden sonra kuru mülkiyet sahibi adına tapu senedi tam mülkiyet olarak çıkar ve taşınmaz malın tamamını almış olur. Kuru mülkiyet harcı ile ilgili söz konusu tapu işlemleri için kuru mülkiyet hakkı sahibi ile intifa hakkı sahibi taşınmaz üzerinden belirli oranda tapu harcı ödemektedirler. Harç ödeme noktasında kuru mülkiyet ve intifa hakkı, tapu işlemleri sürecinde tapu harcı verirken ayrı ayrı oranlarda harç ödemesi yapmaktadır. Bu noktada 492 sayılı Harçlar Kanunu'na bağlı (4) sayılı tarifinin "I- Tapu İşlemleri" başlıklı bölümünün 20'nci maddesinin (e) fıkrasında, gayrimenkul üzerine irtifak hakkı tesis ve devrinde (634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanununa göre yapılan kat irtifakları hariç olmak üzere) tesis ve devir için ödenen bedel (Bu bedel, üzerinde hak tesis edilen gayrimenkulün emlak vergisi değerinin iki katından çok olamaz) üzerinden devir alan için binde 20 oranında (2020 yılı

için) harç alınacağı hükme bağlanmıştır. Aynı maddenin sonunda (e) fıkrada yer alan intifa hakkı ile (f) fıkrada yer alan kuru mülkiyetin değerleri Harçlar Kanununun 64 üncü maddesinin son fıkrasına göre hesaplanan miktarlardan düşük olmayacağı belirtilmiştir.

3. TAM VE KURU MÜLKİYETTE İNDİRİMLİ EMLAK VERGİSİ UYGULAMASI

1319 sayılı Kanunun 3 üncü maddesine göre, bina vergisinin mükellefi, binanın maliki, varsa intifa hakkı sahibi, her ikisi de yoksa binaya malik gibi tasarruf edendir. 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 8 inci maddesinin ikinci fıkrasında, “Cumhurbaşkanı, kendisine bakmakla mükellef kimsesi olup on sekiz yaşını doldurmamış olanlar hariç olmak üzere hiçbir geliri olmadığını belgeleyenlerin, gelirleri münhasıran kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları aylıktan ibaret bulunanların, gazilerin, engellilerin, şehitlerin dul ve yetimlerinin Türkiye sınırları içinde brüt 200 m² ‘yi geçmeyen tek meskeni olması (intifa hakkına sahip olunması hali dahil) halinde, bu meskenlerine ait vergi oranlarını sıfıra kadar indirmeye yetkilidir. Bu hüküm, yukarıda belirtilenlerin tek meskene hisse ile sahip olmaları halinde hisselerine ait kısım hakkında da uygulanır. Muayyen zamanda dinlenme amacıyla kullanılan meskenler hakkında bu hüküm uygulanmaz. Geliri olmadığını belgelemenin usul ve esaslarını belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir” hükmü yer almaktadır.

Anılan hükmün verdiği yetkiye dayanılarak çıkarılan 2006/11450 sayılı

Bakanlar Kurulu Kararı ile kendisine bakmakla mükellef kimsesi olup on sekiz yaşını doldurmamış olanlar hariç olmak üzere hiçbir geliri olmadığını belgeleyenlerin, gelirleri münhasıran kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları aylıktan ibaret bulunanların, gazilerin, engellilerin, şehitlerin dul ve yetimlerinin Türkiye sınırları içinde brüt 200 m² yi geçmeyen tek meskene veya tek meskende hisseye sahip olmaları halinde (intifa hakkına sahip olunması hali dahil), bu meskene ait bina vergisi oranı 2007 ve müteakip yıllar için sıfıra indirilmiştir.

38 Seri No.lu Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliğinin “I. İndirimli Bina Vergisi Oranı Uygulaması” başlıklı bölümünde,

“..

1. İndirimli Bina Vergisi Oranından Yararlanacak Mükellefler

Bakanlar Kurulunca belirlenecek indirimli vergi oranından, Türkiye’de brüt yüzölçümü 200 m²’yi geçmeyen tek meskeni olan veya tek meskenin intifa hakkına sahip bulunan;

...

- Gelirleri münhasıran kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları emekli, dul, yetim, ölüm ve malûliyet aylığından ibaret bulunanlar,

...

Yararlanacaklardır.

...

3. İndirimli Vergi Oranının Uygulanması İle İlgili Diğer Hususlar

...

c) *Birden fazla meskeni olanların veya birden fazla meskende hisseye sahip olanların meskenlerine indirimli vergi oranı uygulanmayacaktır.*” denilmektedir.

İndirimli bina vergisi oranı (sıfır) uygulaması 200 m²'yi geçmeyen tek meskene sahip olanların meskenlerine uygulanacak olup, birden fazla meskeni olanların veya birden fazla meskende hisseye sahip olanların meskenlerine ise uygulanmayacaktır. Bu durumda, diğer şartların taşınması halinde indirimli bina vergisi (sıfır oran) uygulamasından, gelirleri münhasıran kanunla kurulan sosyal güvenlik kurumlarından aldıkları aylıktan ibaret bulunanlar, gaziler, engelliler, şehitlerin dul ve yetimleri yararlanabilecektir. Dolayısıyla, tam mülkiyet ve kuru mülkiyet olmak üzere adına kayıtlı iki ayrı taşınmazı olan mükelleflerin indirimli bina vergisi oranı (sıfır) uygulamasından yararlanması mümkün bulunmamaktadır.

4. SONUÇ

Tam mülkiyet mülkün tamamına, her hakkına sahip olmaktır, ortaksız ve ta-

mamına sahip olmaktır. Kuru mülkiyet ya da diğer bir adıyla çıplak mülkiyet, taşınmazın kullanma ve yararlanma yetkisine sahip olmayan kişinin tapu üzerinde isim hakkına sahip olması anlamını taşır. Kuru mülkiyette o gayrimenkul ve menkul maldan yararlanma hakkı kanun gereği veya akit ile başkasına ait kılınmıştır.

Yukarıdaki hüküm ve açıklamalara göre, indirimli bina vergisi oranı (sıfır) uygulaması 200 m²'yi geçmeyen tek meskene sahip olanların meskenlerine uygulanacak olup, birden fazla meskeni olanların veya birden fazla meskende hisseye sahip olanların meskenlerine ise uygulanmayacaktır. Dolayısıyla, tam mülkiyet ve kuru mülkiyet olmak üzere adına kayıtlı iki ayrı taşınmazı olan mükelleflerin indirimli bina vergisi oranı (sıfır) uygulamasından yararlanması mümkün bulunmamaktadır.

KAYNAKÇA

1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu
11/08/1970 – 13576 sayılı Resmi Gazete

492 sayılı Harçlar Kanunu 17/07/1964
– 11756 sayılı Resmi Gazete

YILLIK İZİN BELEDİYE İŞÇİLERİ YÖNÜNDE ÜCRETE DÖNÜŞMESİ VE UYGULANACAK FAİZ

Cumhur Sinan ÖZDEMİR

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
İş Başmüfettişi

1. GİRİŞ

4857 sayılı İş Kanunu'nun, 59'uncu maddesinde, iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde, işçiye kullandırılmayan yıllık izin sürelerine ait ücretlerin son ücret üzerinden ödeneceği hükme bağlanmıştır. Yıllık izin hakkının ücrete dönüşmesi için iş sözleşmesinin feshi şarttır. Bu noktada, sözleşmenin sona erme şeklinin ve haklı nedene dayanıp dayanmadığının önemi bulunmaktadır.

Yıllık izinlerin kullandırıldığı noktasında ispat yükü işverene aittir. İşveren yıllık izinlerin kullandırıldığını imzalı izin defteri veya eşdeğer bir belge ile kanıtlamalıdır. Bu konuda ispat yükü üzerinde olan işveren, işçiye yemin teklif edebilir. Akdin feshi halinde kullanılmayan yıllık izin sürelerine ait ücret, işçinin kendisine veya hak sahiplerine ödenir. Böylece, iş sözleşmesinin feshinde kullanılmayan yıllık ücretli izin hakkı izin alacağına dönüşür. Bu nedenle zamanaşımı da iş sözleşmesinin feshinden itibaren işlemeye başlar. Kanunda, iş sözleşmesinin feshinde ödenmesi gereken izin ücreti için kesin bir ödeme günü belirlenmiş değildir. Yasada, sözleşmenin feshi anı yıllık ücretli izin hakkının ücrete dönüşmesi, bir başka anlatımla izin ücretine hak kazanma zamanı olarak kabul edilmiştir. İş sözleşmesinin feshedildiği tarihte izin ücreti muaccel olur, ancak faiz başlangıcı bakımından işverenin ayrıca temerrüde düşürülmesi gerekir.

2. YILLIK ÜCRETİ İZİN

Anayasa'nın, 50'inci maddesine göre; dinlenmek çalışanların hakkıdır. Ücretli yıllık izin hakları ve şartları kanunla düzenlenir. Yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemez ve tek taraflı olarak feragat edilemez. Yıllık izin hakkı bir dinlenme iznidir. Bir yıl boyunca çalışıp izne hak kazanan işçinin bu hakkını kullanması ruh ve sağlık durumu açısından önem taşır. Anayasa'nın, 50'inci maddesi doğrultusunda yıllık ücretli izinler, 4857 sayılı İş Kanunu'nun, 53-60'ncü maddeleri ile Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği'nde düzenlenmiş, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nda 422-425'inci maddelerinde düzenlenmiştir.

A. İş Kanunu Yönünden

2.1. Yıllık Ücretli İzin Hakkı ve İzin Süreleri

İşyerinde işe başladığı günden itibaren, deneme süresi de içinde olmak üzere, en az bir yıl çalışmış olan işçilere yıllık ücretli izin verilir. Yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemez. Niteliklerinden ötürü bir yıldan az süren mevsimlik veya kampanya işlerinde çalışanlara İş Kanunu'nun yıllık ücretli izinlere ilişkin hükümleri uygulanmaz. İşçilere verilecek yıllık ücretli izin süresi, hizmet süresi;

- Bir yıldan beş yıla kadar (beş yıl dahil) olanlara ondört günden,
- Beş yıldan fazla onbeş yıldan az olanlara yirmi günden,
- Onbeş yıl (dahil) ve daha fazla olanlara yirmialtı günden, az olmaz.

Yer altı işlerinde çalışan işçilerin yıllık ücretli izin süreleri dörddergün arttırılarak uygulanır. Ancak onsekiz ve daha küçük yaştaki işçilerle elli ve daha yukarı yaştaki işçilere verilecek yıllık ücretli izin süresi yirmi günden az olamaz. Yıllık izin süreleri iş sözleşmeleri ve toplu iş sözleşmeleri ile artırılabilir.

2.2. Yıllık İzne Hak Kazanma ve İzni Kullanma Dönemi

Yıllık ücretli izine hak kazanmak için gerekli sürenin hesabında işçilerin, aynı işverenin bir veya çeşitli işyerlerinde çalıştıkları süreler birleştirilerek göz önüne alınır. Bir işverenin İş Kanunu kapsamına giren işyerinde çalışmakta olan işçilerin aynı işverenin işyerlerinde İş Kanunu

kapsamına girmeksizin geçirmiş buldukları süreler de hesaba katılır. Bir yıllık süre içinde İş Kanunu'nun, 55'inci maddesinde sayılan haller dışındaki sebeplerle işçinin devamının kesilmesi halinde bu boşlukları karşılayacak kadar hizmet süresi eklenir ve bu suretle işçinin izin hakkını elde etmesi için gereken bir yıllık hizmet süresinin bitiş tarihi gelecek hizmet yılına aktarılır.

İşçinin gelecek izin hakları için geçmesi gereken bir yıllık hizmet süresi, bir önceki izin hakkının doğduğu günden başlayarak gelecek hizmet yılına doğru hesaplanır. İşçi her hizmet yılına karşılık yıllık iznini gelecek hizmet yılı içinde kullanır. Aynı bakanlığa bağlı işyerleri ile aynı bakanlığa bağlı tüzel kişilerin işyerlerinde geçen süreler ve kamu iktisadi teşebbüsleri yahut özel kanuna veya özel kanunla verilmiş yetkiye dayanılarak kurulan banka ve kuruluşlar veya bunlara bağlı işyerlerinde geçen süreler, işçinin yıllık ücretli izin hakkının hesaplanmasında göz önünde bulundurulur.

4857 sayılı İş Kanunu'nun, 54' üncü maddesinde yer alan; "...işçi hesaplanacak her hizmet yılına karşılık, yıllık izni gelecek hizmet yılı için de kullanır..." hükmü gereği, işçilerin kullanmadıkları yıllık ücretli izinleri gelecek yıla devreder. Diğer bir ifadeyle yıllık izinler yanmaz.

2.3. Yıllık İzin Bakımından Çalışılmış Gibi Sayılan Haller

4857 sayılı İş Kanunu'nun, 55'inci maddesi gereği, aşağıda belirtilen durumların varlığı halinde işçilerin çalışmadıkları günler yıllık izin bakımından çalışılmış gibi sayılacaktır.

- İşçinin uğradığı kaza veya tutulduğu hastalıktan ötürü işine gidemediği günler.
- Kadın işçilerin doğumdan önce ve sonra çalıştırılmadıkları günler.
- İşçinin muvazzaf askerlik hizmeti dışında manevra veya herhangi bir kanundan dolayı ödevlendirilmesi sırasında işine gidemediği günler. Bu sürenin yılda doksan günden fazlası sayılmaz.
- Çalışmakta olduğu işyerinde zorlayıcı sebepler yüzünden işin aralıksız bir haftadan çok tatil edilmesi sonucu olarak işçinin yeniden işe başlaması şartıyla çalışmadan geçirdiği zamanın onbeş günü.
- Hafta tatili, ulusal bayram, genel tatil günleri.
- Röntgen muayenelerinde çalışanlara pazardan başka verilmesi gereken yarım günlük izinler.
- İşçilerin arabuluculuk toplantılarına katılmaları, hakem kurullarında bulunmaları, bu kurullarda işçi temsilciliği görevlerini yapmaları, çalışma hayatı ile ilgili mevzuata göre kurulan meclis, kurul, komisyon ve toplantılara yahut işçilik konuları ile ilgili uluslararası kuruluşların konferans, kongre veya kurullarına işçi veya sendika temsilcisi olarak katılması sebebiyle işlerine devam edemedikleri günler.

- İşçilerin evlenmelerinde üç güne kadar, ana veya babalarının, eşlerinin, kardeş veya çocuklarının ölümünde üç güne kadar verilecek izinler.
- İşveren tarafından verilen diğer izinler ile kısa çalışma süreleri.
- İş Kanunu uygulanması sonucu olarak işçiye verilmiş bulunan yıllık ücretli izin süresi.

2.4. Yıllık Ücretli İznin Uygulanması

Yıllık ücretli izin işveren tarafından bölünemez. Bu iznin işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesi zorunludur. Ancak, 4857 sayılı İş Kanunu'nun, 53'üncü maddesinde öngörülen izin süreleri, tarafların anlaşması ile bir bölümü on günden aşağı olmamak üzere bölümler hâlinde kullanılabilir.

Örneğin; 1 yıllık kıdemi olan işçi, 14 günlük yıllık izninin bir bölümünü 10 gün olarak kullandıktan sonra kalan kısmını 1+1+1+1 şeklinde, 1+3 şeklinde veya 2+2 şeklinde kullanabilecektir. Aynı şekilde yıllık izni 20 veya 26 gün olan işçilerde bir bölümünü 10 günden aşağı olmamak üzere kullandıktan sonra, kalan kısımlarını istedikleri şekilde anlaşmak suretiyle kullanabileceklerdir. İşveren tarafından yıl içinde verilmiş bulunan diğer ücretli ve ücretsiz izinler veya dinlenme ve hastalık izinleri yıllık izne mahsup edilemez. Yıllık ücretli izin günlerinin hesabında izin süresine rastlayan ulusal bayram, hafta tatili ve genel tatil günleri izin süresinden sayılmaz.

Yıllık ücretli izinleri işyerinin kurulu bulunduğu yerden başka bir yerde geçi-

recek olanlara istemde bulunmaları ve bu hususu belgelemeleri koşulu ile gidiş ve dönüşlerinde yolda geçecek süreleri karşılamak üzere işveren toplam dört güne kadar ücretsiz izin vermek zorundadır. İşveren, işyerinde çalışan işçilerin yıllık ücretli izinlerini gösterir izin kayıt belgesi tutmak zorundadır.

Alt işveren işçilerinden, alt işvereni değiştirdiği hâlde aynı işyerinde çalışmaya devam edenlerin yıllık ücretli izin süresi, aynı işyerinde çalıştıkları süreler dikkate alınarak hesaplanır. Asıl işveren, alt işveren tarafından çalıştırılan işçilerin hak kazandıkları yıllık ücretli izin sürelerinin kullanılıp kullanılmadığını kontrol etmek ve ilgili yıl içinde kullanılmasını sağlamakla, alt işveren ise tutmak zorunda olduğu izin kayıt belgesinin bir örneğini asıl işverene vermekle yükümlüdür.

2.5. Yıllık İzin Ücreti

İşveren veya işveren vekili, yıllık ücretli iznini kullanan her işçiye izin dönemine ilişkin ücreti ile ödenmesi bu döneme rastlayan diğer ücret ve ücret niteliğindeki haklarını izine başlamadan önce peşin olarak vermek veya avans olarak ödemek zorundadır. Günlük, haftalık veya aylık olarak belirli bir ücrete dayanmayıp da akort, komisyon ücreti, kâra katılma ve yüzde usulü ücret gibi belirli olmayan süre ve tutar üzerinden ücret alan işçinin izin süresi için verilecek ücret, son bir yıllık süre içinde kazandığı ücretin fiili olarak çalıştığı günlere bölünmesi suretiyle bulunacak ortalama üzerinden hesaplanır.

Ancak, son bir yıl içinde işçi ücretine zam yapıldığı takdirde, izin ücreti işçinin

izine çıktığı ayın başı ile zammın yapıldığı tarih arasında alınan ücretin aynı süre içinde çalışılan günlere bölünmesi suretiyle hesaplanır. Yüzde usulünün uygulandığı yerlerde izin ücreti yüzdelerden toplanan para dışında işveren tarafından ödenir. Yıllık ücretli izin süresine rastlayan hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil ücretleri ayrıca ödenir. Kısmi süreli ve çağrı üzerine çalışanlara; izin dönemine rastlayan çalışması gereken sürelerle ilişkin ücretleri, yıllık izin ücreti olarak ödenir. İzin ücretinin belirlenmesinde; fazla çalışma karşılığı alınacak ücretler, primler, sosyal yardımlar ve işyerinin devamlı işçisi olup, normal saatler dışında hazırlama, tamamlama, temizleme işlerinde çalışan işçilerin bu işler için aldıkları ücretler hesaba katılmaz.

2.6. Yıllık İzinde Çalışma Yasağı ve Sigorta Primi

Yıllık ücretli iznini kullanmakta olan işçinin izin süresi içinde ücret karşılığı bir işte çalıştığı anlaşılırsa, bu izin süresi içinde kendisine ödenen ücret işveren tarafından geri alınabilir. Sigortalılara yıllık ücretli izin süresi için ödenecek ücretler üzerinden iş kazaları ile meslek hastalıkları primleri hariç, diğer sigorta primleri 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'ndaki esaslar çerçevesinde işçi ve işverenler yönünden ödenir.

2.7. Yıllık İzinde İspat Yükü

Yıllık izinlerin kullandırıldığı noktada ispat yükü işverene aittir. İşveren yıllık izinlerin kullandırıldığını imzalı izin defteri veya eşdeğer bir belge ile kanıtlamalıdır. Bu konuda ispat yükü

üzerinde olan işveren, işçiye yemin tek-
lif edebilir. 4857 sayılı İş Kanunu'nun,
59'uncu maddesinde, iş sözleşmesinin,
herhangi bir nedenle sona ermesi halin-
de, işçiye kullandırılmayan yıllık izin
sürelerine ait ücretlerin son ücret üzerin-
den ödeneceği hükme bağlanmıştır.

Akdin feshi halinde kullanılmayan
yıllık izin sürelerine ait ücret, işçinin
kendisine veya hak sahiplerine ödenir.
Böylece, iş sözleşmesinin feshinde kulla-
nılmayan yıllık ücretli izin hakkı izin ala-
cağına dönüşür. Bu nedenle zamanaşımı
da iş sözleşmesinin feshinden itibaren
işlemeye başlar.

Yıllık izin hakkının ücrete dönüşmesi
için iş sözleşmesinin feshi şarttır. Bu nok-
tada ilişkinin sona erme şeklinin ve haklı
olup olmadığının önemi bulunmamaktadır.
6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri
Kanunu'nun, 194'üncü maddesinde somutlaştı-
tırma yükü ve delillerin gösteril-
mesi hükmü düzenlenmiş olup, madde
uyarınca taraflar, dayandıkları vakıaları,
ispata elverişli şekilde somutlaştırmak;
dayandıkları delilleri ve hangi delilin
hangi vakıanın ispatı için gösterildiğini
açıkça belirtmek zorundadırlar. Aynı Ka-
nunun 31'inci maddesinde ise hakimin
davayı aydınlatma ödevi düzenlenmiş
olup madde uyarınca, hakim uyuşmaz-
lığın aydınlatılmasının zorunlu kıldığı
durumlarda, maddi veya hukuki açıdan
belirsiz yahut çelişkili gördüğü hususlar
hakkında, taraflara açıklama yaptırabi-
leceği, soru sorabileceği ve delil gösteril-
mesini isteyebileceği düzenlenmiştir.

Nitekim Yargıtay¹'in konuya ilişkin

1 Yargıtay 9.HD-E:2018/4724-K:2021/297-T:12.01.2021

“...Taraflar arasında davacının yıllık
izin ücreti alacağıının bulunup bulun-
madığı noktasında uyuşmazlık bulun-
maktadır.4857 sayılı Kanunun 59'uncu
maddesinde, iş sözleşmesinin herhangi
bir nedenle sona ermesi halinde, işçiye
kullandırılmayan yıllık izin sürelerine ait
ücretlerin son ücret üzerinden ödeneceği
hükme bağlanmıştır. Yıllık izin hakkının
ücrete dönüşmesi için iş sözleşmesinin
feshi şarttır. Bu noktada, sözleşmenin
sona erme şeklinin ve haklı nedene da-
yanıp dayanmadığının önemi bulunma-
maktadır. Yıllık izinlerin kullandırıldığı
noktasında ispat yükü işverene aittir. İş-
veren yıllık izinlerin kullandırıldığını im-
zalı izin defteri veya eşdeğer bir belge ile
kanıtlamalıdır.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Ka-
nunu'nun, 31'inci maddesinde, hakimin
davayı aydınlatma ödevi düzenlenmiş
olup, madde uyarınca, hakim uyuşmaz-
lığın aydınlatılmasının zorunlu kıldığı
durumlarda, maddi veya hukuki açıdan
belirsiz yahut çelişkili gördüğü hususlar
hakkında, taraflara açıklama yaptırabi-
leceği, soru sorabileceği ve delil gösteril-
mesini isteyebileceği düzenlenmiştir.

Somut uyuşmazlıkta...işyerinde 17 yıl
8 aylık çalışması bulunan davacının hak
ettiği 314 günlük izin süresinden çalışma
süresi boyunca 26 gün izin izin kullandı-
ğı kabulüne göre bakiye 288 günlük yıllık
ücretli izin karşılığı alacak hesabı yapılmıştır.
Davacının çalışma süresi boyunca
sadece 26 gün ücretli izin kullanmış ol-
ması hayatın olağan akışına aykırı oldu-
ğundan, 6100 sayılı Hukuk Muhakemele-
ri Kanunu'nun, 31'inci maddesi uyarınca

hakimin davayı aydınlatma ödevi kapsamında 17 yıl boyunca izin kullanıp kullanmadığı hususunun davacı asile açıklattırılması, davacı beyanı ile tüm deliller birlikte değerlendirilmek suretiyle varılacak sonuca göre bir karar verilmesi gerekirken, eksik inceleme ile yazılı şekilde karar verilmesi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir...” kararında da belirtildiği üzere yıllık izinlerin kullandırıldığı noktasında ispat yükü işverene aittir. İşveren yıllık izinlerin kullandırıldığını imzalı izin defteri veya eşdeğer bir belge ile kanıtlamak zorundadır.

2.8. Yıllık İzin Ücret Alacağında Zamanaşımı

İş Kanunu'nun, 59'uncu maddesi “iş sözleşmesinin, herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücreti, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödenir. Bu ücrete ilişkin zamanaşımı iş sözleşmesinin sona erdiği tarihten itibaren başlar...” hükmü gereği yıllık izin ücreti iş sözleşmesinin feshi ile muaccel olur. İş sözleşmesi devam ederken kullanılması gereken ve iş sözleşmesinin feshi ile alacak niteliği doğan yıllık izin ücreti alacağının zamanaşımı süresinin fesih tarihinden başlatılması gerekir. İş Kanunu'nun, “Zamanaşımı Süresi” başlıklı Ek:3'üncü maddesi hükmü gereği yıllık izin ücretine ilişkin davalar, hakkın doğumundan itibaren beş yıllık zamanaşımına tabi tutulmuştur.

B. Türk Borçlar Kanunu Yönünden

6098 sayılı Türk Borçlar Kanununa göre; İşveren, en az bir yıl çalışmış olan

işçilere yılda en az iki hafta ve onsekiz yaşından küçük işçiler ile elli yaşından büyük işçilere de en az üç hafta ücretli yıllık izin vermekle yükümlüdür. Yıllık ücretli izinler, kural olarak aralıksız biçimde verilir; ancak tarafların anlaşmasıyla ikiye bölünerek de kullanılabilir. İşveren, yıllık ücretli izin tarihlerini, işyerinin veya ev düzeninin menfaatleriyle bağdaştığı ölçüde, işçinin isteklerini göz önünde tutarak belirler. İşveren, yıllık ücretli iznini kullanan her işçiye, yıllık ücretli izin süresine ilişkin ücretini, ilgili işçinin izne başlamasından önce peşin olarak ödemek veya avans olarak vermekle yükümlüdür. İşçi, hizmet ilişkisi devam ettiği sürece, işverenden alacağı para ve başka menfaatler karşılığında yıllık ücretli izin hakkından feragat edemez. Hizmet sözleşmesinin herhangi bir sebeple sona ermesi hâlinde, işçinin hak kazanıp da kullanamadığı yıllık izin sürelerine ait ücreti, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödenir. Bu ücrete ilişkin zamanaşımı, hizmet sözleşmesinin sona erdiği tarihte işlemeye başlar.

3. YILLIK İZİN BELEDİYE İŞÇİLERİ YÖNÜNDEN ÜCRETE DÖNÜŞMESİ VE UYGULANACAK FAİZ

4857 sayılı İş Kanunu'nun, 59'uncu maddesinde, iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde, işçiye kullandırılmayan yıllık izin sürelerine ait ücretlerin son ücret üzerinden ödeneceği hükme bağlanmıştır. *Yıllık izin hakkının ücrete dönüşmesi için iş sözleşmesinin feshi şarttır. Bu noktada, sözleşmenin sona erme şeklinin ve haklı nedene da-*

yayıp dayanmadığının önemi bulunmamaktadır.

Yıllık izinlerin kullandırıldığı noktada ispat yükü işverene aittir. İşveren yıllık izinlerin kullandırıldığını imzalı izin defteri veya eşdeğer bir belge ile kanıtlamalıdır. Bu konuda ispat yükü üzerinde olan işveren, işçiye yemin teklif edebilir. Akdin feshi halinde kullanılmayan yıllık izin sürelerine ait ücret, işçinin kendisine veya hak sahiplerine ödenir. Böylece, iş sözleşmesinin feshinde kullanılmayan yıllık ücretli izin hakkı izin alacağına dönüşür².

Bu nedenle zamanaşımı da iş sözleşmesinin feshinden itibaren işlemeye başlar. İş Kanunu'nun, 59'uncu maddesinde, iş sözleşmesinin feshi halinde kullanılmayan izin sürelerine ait ücretlerin, son ücret üzerinden ödenmesi gerektiği kurala bağlanmıştır. Ancak, Yasada izin ücreti için kesin bir ödeme günü belirlenmiş değildir. İş sözleşmesinin feshedildiği tarihte izin ücreti muaccel olur. Bununla birlikte, faiz başlangıcı bakımından işverenin ayrıca temerrüde düşürülmesi gerekir.

Yargıtayın³ konuya ilişkin emsal kararına göre, iş sözleşmesinin feshinde ödenmesi gereken izin ücreti, geniş anlamda ücret içinde değerlendirilmemiş ve İş Kanunu'nun, 34'üncü maddesinde sözü edilen bankalarca mevduata uygulanan en yüksek faize karar verilemeyeceği kabul edilmiştir. Bu durumda izin ücreti için uygulanması gereken faiz, yasal faiz olacaktır.

Nitekim Yargıtay⁴ bir kararında da davacının yıllık ücretli izin alacağına yasal faiz yerine en yüksek banka mevduat faizinin uygulanmasına karar verilmesini isabetsiz bulup, kararı bozmuştur.

Nitekim Yargıtay⁵'in konuya ilişkin "...4857 sayılı Kanunun 59'uncu maddesinde, iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde, işçiye kullandırılmayan yıllık izin sürelerine ait ücretlerin son ücret üzerinden ödeneceği hükme bağlanmıştır. Yıllık izin hakkının ücrete dönüşmesi için iş sözleşmesinin feshi şarttır. Bu noktada, sözleşmenin sona erme şeklinin ve haklı nedene dayanıp dayanmadığının önemi bulunmamaktadır. Yıllık izinlerin kullandırıldığı noktasında ispat yükü işverene aittir. İşveren yıllık izinlerin kullandırıldığını imzalı izin defteri veya eşdeğer bir belge ile kanıtlamalıdır.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun, 31'inci maddesinde, hakimin davayı aydınlatma ödevi düzenlenmiş olup, madde uyarınca, hakim uyuşmazlığın aydınlatılmasının zorunlu kıldığı durumlarda, maddi veya hukuki açıdan belirsiz yahut çelişkili gördüğü hususlar hakkında, taraflara açıklama yaptırabileceği, soru sorabileceği ve delil gösterilmesini isteyebileceği düzenlenmiştir. Somut uyuşmazlıkta... davacının çalışma süresi boyunca hiç izin kullanmadığı kabulüne göre yıllık ücretli izin karşılığı alacak hesabı yapılmıştır. Davacının çalışma süresi boyunca hiç ücretli izin kullanmaması hayatın olağan akışına aykırı olduğundan, hakimin 6100 sayılı Hukuk Muha-

2 Yargıtay 9.HD-E:2015/15632-K:2018/09004-T:18.04.2018

3 Yargıtay 9.HD-E:2007/30158-K:2008/28418-T:24.10.2008

4 Yargıtay 9.HD-E:2017/14679-K:2018/03549-T:20.02.2018

5 Yargıtay 9.HD-E:2017/17048-K:2020/15978-T:12.11.2020

kemeleri Kanunu'nun, 31'inci maddesinde düzenlenen davayı aydınlatma ödevi çerçevesinde; Mahkemece, davacı asilin çalışma süresi boyunca ücretli izin kullanıp kullanmadığı, kullanmış ise kaç gün yıllık ücretli izin kullandığı konusunda beyanı alınması gerekirken, eksik inceleme ile yazılı şekilde karar verilmesi hatalı olup bozmayı gerektirmiştir..." kararında da belirtildiği üzere yıllık izin hakkının ücrete dönüşmesi için iş sözleşmesinin feshi şarttır.

4. SONUÇ

Yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemez ve tek taraflı olarak feragat edilemez. Yıllık izin hakkı bir dinlenme iznidir. Bir yıl boyunca çalışıp izne hak kazanan işçinin bu hakkını kullanması ruh ve sağlık durumu açısından önem taşır. 4857 sayılı İş Kanunu'nun, 59'uncu maddesinde, iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde, işçiye kullandırılmayan yıllık izin sürelerine ait ücretlerin son ücret üzerinden ödeneceği hükme bağlanmıştır. Yıllık izin hakkının ücrete dönüşmesi için iş sözleşmesinin feshi şarttır. Bu noktada, sözleşmenin sona erme şeklinin ve haklı nedene dayanıp dayanmadığının önemi bulunmamaktadır.

İş Kanunu'nun, 59'uncu maddesinde, iş sözleşmesinin feshinde ödenmesi gere-

ken izin ücreti için kesin bir ödeme günü belirlenmiş değildir. Yasada, sözleşmenin feshi anı yıllık ücretli izin hakkının ücrete dönüşmesi, bir başka anlatımla izin ücretine hak kazanma zamanı olarak kabul edilmiştir. İş sözleşmesinin feshedildiği tarihte izin ücreti muaccel olur, ancak faiz başlangıcı bakımından işverenin ayrıca temerrüde düşürülmesi gerekir. Bu durumda izin ücreti için uygulanması gereken faiz, yasal faiz olacaktır.

KAYNAKÇA

4857 sayılı İş Kanunu

Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliği

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu

6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu

Yargıtay 9.HD-E:2007/30158-K:2008/28418-T:24.10.2008

Yargıtay 9.HD-E:2017/14679-K:2018/03549-T:20.02.2018

Yargıtay 9.HD-E:2015/15632-K:2018/09004-T:18.04.2018

Yargıtay 9.HD-E:2017/17048-K:2020/15978-T:12.11.2020

Yargıtay 9.HD-E:2018/4724-K:202

Gürkan GÜVEN

Mühendis

Yapım İşleri İhale Hukuku Uzmanı

COVID -19 KAYNAKLI EK FİYAT FARKINA İLİŞKİN CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMESİ YAYIMLANDI.

1. GİRİŞ

Tüm Dünya'yı ekonomik, sosyolojik vb doğrultuda etkileyen Covid-19 sürecinde imalat sektöründe çok önemli maliyet artışları meydana gelmiştir. Ve bu maliyet artışların önceden öngörülemezcek ciddi boyutlara ulaşmıştır. Demir ve beton gibi inşaat işlerinin önemli bir kısmında 2 katından fazla maliyet artışı meydana gelmiştir. Kamu ihalelerini kazanan bir çok firma gerek kamu idareleri gerekse hükümet nezdinde bu maliyet artışlarını gündeme getirmişlerdir. Bir süredir kamuoyunda ek fiyat farkı düzenlemesi beklenmekteydi.

22 Ocak 2022 tarihli ve 31727 sayılı Resmi Gazete'de söz konusu ek fiyat farkı ile ilgili düzenleme yürürlüğe girmiştir.

Bireysel Emeklilik Tasarruf Ve Yatırım Sistemi Kanunu İle Bazı Kanunlarda Ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'u 11'inci maddesinde Resmi Gazete'de yeni değişiklikler yayımlanmıştır.

Kanundaki düzenlemeler uyarınca

yüklenici firmalar hemen idarelerden fiyat farkı talebinde bulunmuştur. İdareler ise ödeme yapmayı bekletmekteydiler. Bunun nedeni söz konusu düzenlemenin içeriğinde Cumhurbaşkanı'na verilen yetkiydi.

Geçtiğimiz günlerde 24 Şubat 2022 tarihli Resmi Gazete'de Cumhurbaşkanı tarafından Covid -19 Kaynaklı Ek Fiyat Farkı ve Sözleşmenin devrine ilişkin usul ve esaslar yayımlanmış olup makalemizin konusunu teşkil edecektir.

2. EK FİYAT FARKI VE SÖZLEŞMENİN DEVRİNE İLİŞKİN GEÇİCİ DÜZENLEME

4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nda yer alan düzenlemeler uyarınca yüklenicilere fiyat farkı ödenebilmesi katı kurallara bağlanmıştır. Ancak daha öncede belirttiğimiz üzere Covid-19 sürecinde imalat sektöründe çok önemli maliyet artışları meydana gelmiştir. Ve bu maliyet artışların önceden öngörülemezcek boyutlara ulaşmış duruma gelmiştir.

22 Ocakta yürürlüğe giren yeni düzenleme ile fiyat farkına ilişkin bu katı kurallara bir yumuşama ve esneklik getirilmiştir.

2.1. Mevzuatta Gerçekleştirilen Son Düzenleme

Bireysel Emeklilik Tasarruf Ve Yatırım Sistemi Kanunu İle Bazı Kanunlarda Ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'u 11'inci maddesinde söz konusu düzenlemeye yer verilmiştir;

5/1/2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“Ek fiyat farkı ve/veya sözleşmelerin devri

GEÇİCİ MADDE 5 – Ülkemizde ve dünyada hammadde temininde ve tedarik zincirlerinde yaşanan aksaklıklar ile girdi fiyatlarındaki beklenmeyen artışlar nedeniyle 1/12/2021 tarihinden önce 4734 sayılı Kanuna göre ihalesi yapılan ve bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla devam eden veya bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce fesih veya tasfiye edilmeksizin kabulü/geçici kabulü yapılan mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine ilişkin Türk lirası üzerinden yapılan sözleşmelerde, 1/7/2021 ile 31/12/2021 tarihleri arasında (bu tarihler dâhil) gerçekleştirilen kısımlar için, ihale dokümanında fiyat farkı verilmesine ilişkin hüküm bulunup bulunmadığına bakılmaksızın, 1/7/2021 ile 30/11/2021 tarihleri arasında (bu tarihler dâhil) ihalesi yapılan işlerde ihale tarihinin (son teklif verme tarihi) içinde bulunduğu aya ait endeks, 1/7/2021

tarihinden önce ihale edilen işlerde ise 2021 yılı Haziran ayına ait endeks temel endeks olarak kabul edilerek ve sözleşme fiyatları kullanılarak yüklenicinin başvurusu üzerine sözleşmesine göre hesaplanan fiyat farkına ilave olarak ek fiyat farkı verilebilir.

Ayrıca bu kapsamdaki sözleşmeler, yüklenicinin başvurusu ve idarenin onayı ile devredilebilir. Devredilen sözleşmelerde devir alacaklarda ilk ihaledeki şartlar, devir tarihi itibarıyla aranacak olup devirden kaynaklanan kısıtlama ve yaptırımlar uygulanmaz. Yüklenimi ortak girişim tarafından yürütülen sözleşmelerde ortaklar arasında devir veya hisse devirlerinde ilk ihaledeki yeterlik şartları aranmaz. Sözleşmeyi devreden yüklenicinin teminatı iade edilir. Bu kapsamda devredilecek sözleşmelerden damga vergisi alınmaz.

Sözleşmenin bu madde kapsamında devredilmesi durumunda birinci fıkra hükmü saklı kalmak üzere yüklenici devir tarihine kadar gerçekleştirdiği işler ya da imalatlar dışında idareden herhangi bir mali hak talebinde bulunamaz. Yüklenici tarafından idareye uygun görülecek can ve mal güvenliği ile yapı güvenliğine yönelik tedbirlerin alınması şarttır.

Bu madde kapsamında ek fiyat farkı verilebilecek alım türlerini, ürün ve girdileri, ek fiyat farkı verilmesi veya sözleşmenin devri için idareye başvuru süreleri ile devir işlemlerinin tamamlanacağı süre dâhil ek fiyat farkı hesaplamalarına ve sözleşmelerin devrine ilişkin esas ve usulleri tespite Cumhurbaşkanı yetkilidir.

...

2.2. Düzenlemenin Kısaca Açıklanması

Ek fiyat farkına ilişkin, 1 Aralık 2021 tarihinden önce ihalesi yapılmış ve 22 Ocak 2022 tarihi itibarıyla devam eden veya 22 Ocak 2022 den önce tasfiye edilmeden kabulü yapılan işlere ait sözleşmelerde uygulanabilecektir.

Kanundaki düzenleme uyarınca 1 Temmuz 2021 ve 31 Aralık 2021 tarihleri arasında(bu tarihlerde dahil) gerçekleştirilen kısımlar için ihale dokümanında fiyat farkı ödenmeyecek denilse dahi ek fiyat farkı ödenecektir.

1 Temmuz ve 30 Kasım 2021 tarihleri arasında ihalesi yapılan işlerde ihale tarihinin içinde bulunduğu aya ait endeks temel endeks

1 Temmuz tarihinden önce ihale edilen işlerde ise 2021 Haziran ayına ait endeks temel endeks olarak kabul edilecektir.

Ayrıca sözleşmelerini devretmek isteyen istekliler için özel bir düzenleme yapılmıştır. Sözleşmeler, yüklenicinin başvurusu ve idarenin onayı ile devredilebilir. Sözleşmenin devri için 4735 sayılı Kanun'un 16'ncı maddesinde yer alan zorunlu halin ortaya çıkmasına gerek bulunmamaktadır. Devredilen sözleşmelerde devir alacaklarda ilk ihaledeki şartlar, devir tarihi itibarıyla aranacaktır. Bu kapsamda devredilecek sözleşmelerden damga vergisi alınmayacaktır.

3. CUMHURBAŞKANLIĞI'NA VERİLEN EK YETKİ DOĞRULTUSUNDA EK FİYAT FARKI'NIN HESAPLANMASI

Kanunda getirilen düzenleme dikkat edilecek olunursa ek fiyat farkı verilebilecek alım türlerini, ürün ve girdileri, ek fiyat farkı verilmesi veya sözleşmenin devri için idareye başvuru süreleri ile devir işlemlerinin tamamlanacağı süre dâhil ek fiyat farkı hesaplamalarına ve sözleşmelerin devrine ilişkin esas ve usulleri tespit etmiş Cumhurbaşkanı yetkili kılınmıştır. 24 Şubat tarihli Resmi Gazete'de ek fiyat farkına ilişkin bu düzenlemeler yayımlanmış olup ilgili düzenlemelere aşağıda yer verilmiştir;

3.1. Ana Kurallar

- Ek fiyat farkının hesaplanabilmesi için yüklenicinin 24 Şubat tarihinden itibaren 30 gün içinde idareye yazılı olarak başvurması gerekmektedir.
- Hesaplama sonucunda fiyat farkı eksi çıkacak olursa hakkedişten kesinti yapılmayacaktır. Normal şartlarda fiyat farkı eksi çıkması durumunda hakkedişten kesinti yapılmaktadır.
- Devam eden işlerdeki fiyat farkı ödeme sürelerini etkilemez. Bunlara da ek fiyat farkı ödenebilecektir.
- 1 Temmuz 2021 ve 31 Aralık 2021 tarihleri arasında sözleşmelerin gerçekleştirilen kısımlarının iş veya teslim programına uygun olması şartı aranmayacaktır.
- İş veya teslim süresi 1 Temmuz 2021 den önce sona eren ancak bu tarihten sonra gecikme cezası uygulanarak devam eden sözleş-

melerde, ek fiyat farkı hesaplanmayacaktır.

- Ancak süre uzatımı idareden kaynaklı bir sebepten kaynaklanmış ise 1 Temmuz 2021 v 31 Aralık 2021 tarihleri arasında fiyat farkı hesaplanacaktır.
- Ek fiyat farkı sözleşme bedelini etkilemeyecektir. Bu nedenle Damga Vergisi de doğmayacaktır.

3.2. Ek Fiyat Farkına İlişkin Dikkat Edilecek Kurallar

Ek Fiyat Farkı'na ilişkin düzenlemede yapım, hizmet ve mal alımlarına yönelik olarak farklı düzenlemeler bulunmaktadır.

Ancak temelde dikkat edilmesi gereken husus şu şekilde özetlenebilir;

Normal süreçte devam eden işlere ilişkin Fiyat farkı hesabı, fiyat farkı kararnamelelerinde yer alan 0,90 katsayı üzerinden hesaplanmaktadır.

Makalede açıkladığımız ek fiyat farkında ise farklı katsayılar düzenlenmiştir. Bu katsayılar;

a) İhale dokümanında fiyat farkı hesaplanmayacağı düzenlenen sözleşmelerde 0,56

b) İhale dokümanında fiyat farkı hesabında kullanılacak girdilerin ağırlık oranlarına ilişkin temsil katsayıları ile endeksler belirlenmeksizin TÜİK tarafından Yİ-ÜFE endeksi esas alınarak düzenlenen sözleşmelerde 0,41

c) İhale dokümanında sadece Fiyat Farkına İlişkin esasların 6'ncı maddesine

göre fiyat farkı hesaplanacağı sözleşmelerde 0,33

Olarak uygulanacaktır.

3.3. Örnek Fiyat Farkı Hesaplanması

Örneğimizde fiyat farkının ödenmeyeceği doğrultusundaki ihalelerde nasıl bir fiyat farkı hesaplanacağı olacaktır.

Uygulamada da en çok bu konuda talep olacağı beklenmektedir.

Örnek 1: İhale Tarihi Temmuz 2021 ile 31 Aralık Tarihine Kadar Gerçekleştirilen İhalelerde Hesaplama

İhale Tarihi: 1 Eylül 2021 olsun = Temel endeks Eylül ayına ilişkin alınacaktır.

Kasım ayındaki Hakedişi 1 milyon TL olarak yükleniciye ödenmiş olsun.

Fiyat farkı formülü aşağıdaki gibidir;

$$F = \text{Hakediş tutarı} \times B \text{ Katsayısı} \times \left[\frac{\text{Güncel endeks}}{\text{Temel endeks}} - 1 \right]$$

$$F = 1.000.000,00 \times 0,56 \times \left[\frac{858,43/741,58}{1} - 1 \right]$$

$$F = 560.000,00 \times 0,15756897$$

$$F = 88.238,62 \text{ TL ek bir fiyat farkı hesaplanacaktır.}$$

Örnek 2: İhale Tarihi Temmuz 2021 Tarihinden Önce Gerçekleşen İhalelerde Fiyat Farkı

Bu örnekte de ihale tarihi mart 2021 olsun.

Yeni düzenlemede bu durumlarda temel endeks haziran 2021 olarak alınması hüküm altına alınmıştır. (693,54)

Ekim ayında bu ihaleye yönelik 1 milyon TL bir hakediş ödemesi gerçekleştirilmiş olsun.

$$F = \text{Hakediş tutarı} \times B \text{ Katsayısı} \times [(Güncel \text{ endeks} / \text{temel endeks}) - 1]$$

$$F = 1.000.000,00 \times 0,9 \times ((780,45/693,54)$$

$$F = 560.000,00 \times 0,125314$$

F = 70.175,84 TL ek bir fiyat farkı hesaplanacaktır.

4. CUMHURBAŞKANLIĞI KARARI DOĞRULTUSUNDA SÖZLEŞMENİN DEVRİ

İlgili Kanun değişikliğinde yüklenici firmalara ek fiyat farkı dışında sözleşmenin devri konusunda da imkan verildiği görülmektedir.

Sözleşmenin Devredilmesi hususu var olan Kanunlarda da yer almakta olup 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'nun 16'ncı maddesinde aşağıdaki düzenlemeler yer almaktadır;

Sözleşme, zorunlu hallerde ihale yetkilisinin yazılı izni ile başkasına devredilebilir. Ancak, devir alacaklarda ilk ihaledeki şartların aranması zorunludur. Ayrıca, isim ve statü değişikliği gereği yapılan devirler hariç olmak üzere, bir sözleşmenin devredildiği tarihi takibeden üç yıl içinde aynı yüklenici tarafından başka bir sözleşme devredilemez veya devralınamaz. İzinsiz devredilen veya devir alınan veya bir sözleşmenin devredildiği tarihi takibeden üç yıl içinde devredilen veya devir alınan sözleşmeler feshedilerek, devreden ve devir alanlar hakkında 20,22 ve 26 ncı madde hükümleri uygulanır.

Görüleceği üzere sözleşmenin ihaleye ilişkin sözleşme yürütüm sürecinde devri katı kurallar çerçevesinde mümkündür.

22 Ocakta yürürlüğe giren yeni düzenlemelerde ilişkin bu konuda da bir esneklik sağlanmıştır. 24 Şubat 2022 tarihinde yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararının 9'uncu maddesinde geçici olarak sözleşmenin devri ile ilgili kurallar düzenlenmiştir. Bu doğrultu da;

- Sözleşmelerini devretmek isteyen istekliler için özel bir düzenleme yapılmıştır.
- Sözleşmeler, yüklenicinin başvurusu ve idarenin onayı ile devredilebilir. Sözleşmenin devri için 4735 sayılı Kanun'un 16'ncı maddesinde yer alan zorunlu halin ortaya çıkmasına gerek bulunmamaktadır.
- 24 Şubat tarihinden itibaren 60 gün içinde idareye yazılı olarak başvuruda bulunması ve idarenin onayı ile devredilebilir.
- Başvuru sonrasında 30 gün içinde idare karar alacaktır. İdare onay verirse onay tarihinden itibaren 30 gün içinde de devre ilişkin işlemler tamamlanacaktır. İşler tamamlanmaz ise başvuru yapılmamış kabul edilir. Yüklenicinin idareye başvuruda bulunması sözleşmeden kaynaklanan yükümlülüklerini ortadan kaldırmayacaktır.
- Devredilen sözleşmelerde devir alacaklarda ilk ihaledeki şartlar, devir tarihi itibarıyla aranacaktır.

COVID -19 KAYNAKLI EK FİYAT FARKINA İLİŞKİN CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMESİ YAYIMLANDI.

- Yüklenim ortak girişim tarafından yürütülüyor ise ortaklar arasında devir veya hisse devirlerinde ilk ihaledeki şartlar aranmayacaktır.
- Sözleşme devrinden önce 3 yıl önce bir başka sözleşmeyi devretmemiş olmak gibi bir şart aranmayacaktır.
- Sözleşmeyi devreden yüklenicinin teminatı iade edilir.
- Bu kapsamda devredilecek sözleşmelerden damga vergisi alınmaz. Normal şartlarda devredilen sözleşmelerde sözleşme damga vergisi dörtte bir oranında alınmaktadır.
- Devredilen sözleşmelerde ek fiyat farkı talebinde bulunulabilir.

5. SONUÇ

Tüm Dünya'yı ekonomik, sosyolojik vb doğrultuda etkileyen Covid-19 sürecinde imalat sektöründe çok önemli maliyet artışları meydana gelmiştir. Ve bu maliyet artışların önceden öngörülemeyecek ciddi boyutlara ulaşmıştır. Demir ve beton gibi inşaat işlerinin önemli bir kısmında 2 katından fazla maliyet artışı meydana gelmiştir. Kamu ihalelerini kazanan bir çok firma gerek kamu idareleri gerekse hükümet nezdinde bu maliyet artışlarını gündeme getirmişlerdir. Bir

süredir kamuoyunda ek fiyat farkı düzenlemesi beklenmektedir.

22 Ocak 2022 tarihli ve 31727 sayılı Resmi Gazete'de söz konusu ek fiyat farkı ile ilgili düzenleme yürürlüğe girmiştir. Bireysel Emeklilik Tasarruf Ve Yatırım Sistemi Kanunu İle Bazı Kanunlarda Ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'u 11'inci maddesinde Resmi Gazete'de yeni değişiklikler yayımlanmıştır.

Kanundaki düzenlemeler uyarınca yüklenici firmalar hemen idarelerden fiyat farkı talebinde bulunmuştur. İdareler ise ödeme yapmayı bekletmekteydiler. Bunun nedeni söz konusu düzenlemenin içeriğinde Cumhurbaşkanı'na verilen yetkiydi.

24 Şubat 2022 tarihli Resmi Gazete'de ise Kanunda yer alan bu değişiklikler doğrultusunda Cumhurbaşkanı tarafından Ek Fiyat Farkı ve Sözleşmenin devrine ilişkin usul ve esaslar yayımlanmış

Bu noktada gerek yüklenici firmaların gerekse idarelerin sözleşmenin devri veya ek fiyat farkı ödemesi alabilmeleri için makalemizde belirtmiş olduğumuz üzere yazılı başvuruda bulunmaları ve usul ve esaslarda yer alan süreleri geçirmemeleri gerekmektedir.

KAYNAKÇA

www.resmigazete.gov.tr

YENİ FİYAT FARKI DÜZENLEMELERİ

Avukat Necati TORUN

İhale Hukuku Uzmanı

1. GİRİŞ

Kamu alımlarının ana mevzuat 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'dur. Ayrıca bu Kanunların hizmet, mal, yapım ve danışmanlık için ayrı ayrı ihale uygulama yönetmelikleri ve tebliğleri ile devasa bir alt mevzuatı bulunmaktadır.

Bu devasa mevzuatta zaman zaman Danıştay kararları ile yeni içtihatların oluşması veyahut ihale süreçlerinde yeni ihtiyaçların ortaya çıkmasıyla değişiklikler olabilmektedir.

Geçtiğimiz günlerde 24 Şubat 2022 tarihli ve 31727 sayılı Resmi Gazetede yeni fiyat farkı düzenlemeleri yayımlanmıştır. Makalemizde idareler tarafından fiyat farkı kararnamesi çerçevesinde yeni ihalelerdeki değişikliklere yer verilecektir.

2. FİYAT FARKININ HUKUKİ TEMELİ

İhaleler öncesinde istekli firmalar tarafından maliyet hesabı her zaman mümkün olamamaktadır. Özellikle yıllara sari işler diyebileceğimiz işler için bu maliyet hesaplarını gerçekleştirmek mümkün değildir.

Haliyle Kanun koyucu tarafından 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu çerçevesinde akdedilen sözleşmelerde ihale süreci içinde verilen fiyat tekliflerinin sözleşme yürütümü içinde ek bir ödeme ödenmesini sağlayacak şekilde fiyat farkı ödenmesinin hukuki temeli 4735 sayılı Kanun'un 8'inci maddesinde aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir;

Fiyat farkı verilebilmesi

Madde 8- Sözleşme türlerine göre fiyat farkı verilebilmesine ilişkin esas ve usulleri tespitKamu İhale Kurumunun teklifi üzerine Cumhurbaşkanı yetkilidir.

Sözleşmelerde yer alan fiyat farkına ilişkin esas ve usullerde sözleşme imzalandıktan sonradeki değişiklik yapılamaz

Görüleceği üzere 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'ndaki hükümler çerçevesinde yüklenicilere ödenecek fiyat farkına ilişkin 2 önemli kural bulunmaktadır.

a) Sözleşme türlerine göre fiyat farkı verilebilmesine ilişkin esas ve usulleri tespit Kamu İhale Kurumunun teklifi üzerine Cumhurbaşkanı yetkili olup mal, hizmet eve yapım işlerinde fiyat farkının

nasıl hesaplanıp ödeneceğine ilişkin usul ve esaslar ilgili fiyat farkı kararnamelerinde düzenlenmiştir.

b) Sözleşmelerde yer alan fiyat farkına ilişkin esas ve usullerde sözleşme imzalandıktan sonra değişiklik yapılamayacaktır.

Şöyle ki ihaleye çıkan idare tarafından sözleşme yürütümü esnasında fiyat farkının ödenmeyeceğine ilişkin bir düzenleme yer almakta ise yüklenici firmalar açısından ek maliyetler nedeniyle fiyat farkı talebinde bulunulsa dahi idare tarafından bu şekilde bir fiyat farkı ödemesi gerçekleştirilemeyecektir.

3. MEVZUATIN YENİ UYGULAMASINDA FİYAT FARKI UYGULAMASI

24 Şubat 2022 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren değişiklikler sonucunda yeni düzenlemelerde aşağıdaki hususlara dikkat edilmesi gerekmektedir;

3.1. Mal Alımlarında Fiyat Farkı Hesaplamasında Yeni Düzenlemeler

Mal Alımlarına Yönelik Fiyat Farkı Esaslarında aşağıdaki konularda değişiklik yapılmıştır;

- Kapsam Maddesinde Değişiklikler Gerçekleştirilmiştir

Mal alımlarında fiyat farkı ödemesi yapılabilecek alımların türü değişmemiştir. Elektrik, doğal gaz, ilaç, petrol ürünleri ve sıvılaştırılmış petrol gazı ürünleri alımlarında uygulanacaktır. Ayrıca bu konularda sayılmamakla birlikte diğer mal alımlarında da fiyat farkı ödemesi olabilecektir. Bu konuda şu konuya dikkat edilmesi gerekmektedir. Sözleşme sü-

resi 180 gün takvim süresi olan mal alımlarında uygulanabilecektir. Ayrıca fiyat farkı sadece 180 günden sonra ki kısımlar için uygulanabilecektir.

- LPG dışında Sıvılaştırılmış doğal gaz olan LND içinde fiyat farkı hesabı getirilmiştir.
- İhale Tarihi itibarıyla baz alınacak (A1 katsayısında petrol ürünleri için değişiklik getirilmiştir;

Yeni düzenleme ile;

a) LNG için ihalenin yapıldığı aya ait EPDK tarafından aylık yayımlanan ortalama satış fiyatını, diğer doğalgaz türleri için ihalenin yapıldığı aya ait TÜİK tarafından yayımlanan aylık yurt için üretici fiyat endeksi, 2003=100,CPA 2008 kısım, bölüm ve gruplarına göre tarihsel seri tablosunun 35.2 numaralı "Gaz İmalatı, Ana şebeke üzerinden gaz yakıtlarının dağıtımı" başlıklı sütunundaki sayı alınacaktır.

b) Sözleşmesi 180 günden fazla olan 180 günden sonraki kısımlar için fiyat farkı hesaplanırken, 180 takvim günlük sürenin bittiği tarihin içinde bulunduğu aya ait sektörler itibarıyla alımın niteliği ve gereklerine uygun olarak idarece tespit edilecek TÜİK tarafından yayımlanan aylık yurt için üretici fiyat endeksi, 2003=100,CPA 2008 kısım, bölüm ve gruplarına göre tarihsel seri tablosunun ilgili sütunundaki sayıyı, idarece bu tespitin yapılamaması durumunda ise "Genel" sütunundaki sayıyı esas alınacaktır.

- Uygulama Tarihi itibarıyla baz alınacak (A2 katsayısında petrol ürünleri için değişiklik getirilmiştir;

Yeni düzenleme ile;

c) LNG için sözleşmeye göre malın teslim edilmesi gereken aya ait EPDK tarafından aylık yayımlanan ortalama satış fiyatını, diğer doğalgaz türleri için sözleşmeye göre malın teslim edilmesi gereken tarihin içinde bulunduğu aya ait TÜİK tarafından yayımlanan aylık yurt için üretici fiyat endeksi, 2003=100,CPA 2008 kısım, bölüm ve gruplarına göre tarihsel seri tablosunun 35.2 numaralı “Gaz İmalatı, Ana şebeke üzerinden gaz yakıtlarının dağıtımı” başlıklı sütunundaki sayı alınacaktır.

d) Sözleşmesi 180 günden fazla olan 180 günden sonraki kısımlar için fiyat farkı hesaplanırken, sözleşmeye göre malın teslim edilmesi gereken aya ait alt sektörler itibarıyla alımın niteliği ve gereklerine uygun olarak idarece tespit edilecek TÜİK tarafından yayımlanan aylık yurt için üretici fiyat endeksi, 2003=100,CPA 2008 kısım, bölüm ve gruplarına göre tarihsel seri tablosunun ilgili sütunundaki sayıyı, idarece bu tespitin yapılamaması durumunda ise “Genel” sütunundaki sayıyı esas alınacaktır.

- Endekslerin değişmesi durumuna ilişkin bir düzenlemede getirilmiştir. Endesklerden birinin veya birkaçının sözleşme uygulanması sırasında TÜİK tarafından değiştirilmesi durumunda, değiştirilen endekse eşdeğer yeni bir endeks belirlenmez ise TÜİK tarafından itibarıyla alımın niteliği ve gereklerine uygun olarak idarece tespit edilecek TÜİK tarafından yayımlanan aylık yurt için üretici fiyat endeksi, 2003=100,CPA 2008 kısım, bölüm ve gruplarına göre tarihsel seri tablosunun ilgili sütunundaki sayıyı, idarece bu

tespitin yapılamaması durumunda ise “Genel” sütunundaki sayıyı esas alınacaktır.

3.2. Hizmet Alım İhalelerinde Fiyat Farkı Hesaplamasında Yeni Düzenlemeler

Hizmet Alımlarına Yönelik Fiyat Farkı Esaslarında aşağıdaki konularda değişiklik yapılmıştır;

- Fiyat farkı hesabındaki endeksler yeniden tanımlanmıştır. Yeni tanımlar aşağıdaki gibidir;

Güncel endeks: Uygulama ayına ait Endeks tablosundaki sayıyı, akaryakıt ürünleri Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) tarafından fiyatı yayımlananlar için EPDK’nın internet sayfasında yayımlanan uygulama ayına ait ortalama satış fiyatını,

Temel endeks: İhale tarihinin içinde bulunduğu aya, çerçeve anlaşma ihalelerinde ise münferit sözleşme için teklif vermeye davetin yapıldığı tarihin içinde bulunduğu aya ait Endeks tablosundaki sayıyı, akaryakıt ürünlerinden EPDK tarafından fiyatı yayımlananlar için EPDK’nın internet sayfasında yayımlanan ihale tarihindeki, çerçeve anlaşma ihalelerinde ise münferit sözleşme için teklif vermeye davetin yapıldığı tarihteki satış fiyatını,

Endeks Tablosu: TÜİK tarafından aylık yayımlanan yurtiçi üretici fiyat endeksi, 2003=100 CPA 2008 kısım, bölüm ve gruplarına göre tarihsel seri tablosunu,

Satış Fiyatı: Akaryakıt ürünleri için, bir önceki yıl gerçekleşen piyasa büyüklüklerine göre en büyük işlem hacmine sahip olduğu EPDK tarafından belirlenen ilk sekiz akaryakıt dağıtım şirketince, EPDK’ya bildirilen ve EPDK’nın internet

sayfasında yayımlanan İstanbul İli, Avrupa yakası için geçerli bayi satış fiyatlarının KDV hariç aritmetik ortalamasını, ilk sekiz dağıtım şirketinin tamamının fiyat bildirmemesi halinde bunlardan fiyat bildirenlerin fiyatlarının KDV hariç aritmetik ortalamasını

- Fiyat farkı hesaplama formülünde katsayıların belirlenmesi durumunda diğer katı ve sıvı yakıtların ağırlık oranlarına da yer verilmiştir.
- 365 günden takvim gününü aşan hizmet alım ihalelerinde fiyat farkı hesaplanacağına yönelik düzenlemenin zorunlu olarak yer alacağı düzenlemesi gelmiştir.

3.3.Yapım İşi İhalelerinde Fiyat Farkı Hesaplamasında Yeni Düzenlemeler

Yapım işlerinde Yönelik Fiyat Farkı Esaslarında aşağıdaki konularda değişiklik yapılmıştır;

- Fiyat farkı hesabındaki endeksler yeniden tanımlanmıştır. Yeni tanımlar aşağıdaki gibidir;

Güncel endeks: Uygulama ayına ait Endeks tablosundaki sayıyı, akaryakıt ürünleri Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) tarafından fiyatı yayımlananlar için EPDK'nın internet sayfasında yayımlanan uygulama ayına ait ortalama satış fiyatını,

Temel endeks: İhale tarihinin içinde bulunduğu aya, çerçeve anlaşma ihalelerinde ise münferit sözleşme için teklif vermeye davetin yapıldığı tarihin içinde bulunduğu aya ait Endeks tablosundaki sayıyı, akaryakıt ürünlerinden EPDK tarafından fiyatı yayımlananlar için EPDK'nın internet sayfasında yayımlanan ihale tarihindeki, çerçeve anlaşma ihale-

lerinde ise münferit sözleşme için teklif vermeye davetin yapıldığı tarihteki satış fiyatını,

Endeks Tablosu: TÜİK tarafından aylık yayımlanan yurtiçi üretici fiyat endeksi, 2003=100 CPA 2008 kısım, bölüm ve gruplarına göre tarihsel seri tablosunu,

Satış Fiyatı: Akaryakıt ürünleri için, bir önceki yıl gerçekleşen piyasa büyüklüklerine göre en büyük işlem hacmine sahip olduğu EPDK tarafından belirlenen ilk sekiz akaryakıt dağıtım şirketince, EPDK'ya bildirilen ve EPDK'nın internet sayfasında yayımlanan İstanbul İli, Avrupa yakası için geçerli bayi satış fiyatlarının KDV hariç aritmetik ortalamasını, ilk sekiz dağıtım şirketinin tamamının fiyat bildirmemesi halinde bunlardan fiyat bildirenlerin fiyatlarının KDV hariç aritmetik ortalamasını

- Fiyat farkı hesaplama formülünde katsayıların belirlenmesi durumunda diğer katı ve sıvı yakıtların ağırlık oranlarına da yer verilmiştir.
- Bazı yapım işlerinde fiyat farkı ödemesinin konulması zorunlu kılınmıştır. Şöyleki Bu Esaslara tabi yapım işi ihalelerinde fiyat farkı uygulanabilmesi için, söz konusu işlerin ihalelerine ilişkin idari şartname ve sözleşmelerde, bu Esaslara göre fiyat farkı hesaplanacağına belirtilmiş olması gerekir. Sözleşmelerde yer alan fiyat farkına ilişkin esas ve usullerde sözleşme imzalandıktan sonra değişiklik yapılamaz. Hükmüne. Ancak sözleşme süresi 365 takvim gününü aşan yapım işlerinde fiyat farkı hesaplanacağına dair

düzenlemenin yer alması zorunlu hale gelmiştir.

- “Akaryakıt girdisinin nev’ine uygulanan Özel Tüketim Vergisinde değişiklik gerçekleşmesi halinde, bu değişikliğin bayi satış fiyatlarında yol açtığı artış veya azalış dikkate alınarak, b3 katsayısının hesaplanmasına esas alınan miktarın uygulama ayına karşılık gelen kısmı için bu vergide birim başına meydana gelen değişiklik miktarı, 5 inci maddeye göre yapılan fiyat farkı hesabından bağımsız olarak ayrıca ödenir veya kesilir.” Düzenlemesi yürürlükten kaldırılmıştır.
- Sözleşme süresi bitmiş ve idarenin izni ile cezalı çalışılan işlerde, fiyat farkı hesaplanırken süre bitim tarihinin içinde bulunduğu aya ait endeks ile işin fiilen gerçekleştirildiği aya ait endeksten düşük olanı esas alınır.
- Fiyat Farkı Hesaplanması Öngörülme-yen İşler İle ilgili önemli bir değişiklik yapılmıştır.

Eski düzenleme aşağıdaki gibidir;

*Fiyat farkı hesaplanması öngörülme-
yen işler*

*MADDE 9- (1) İdari şartname ve sözleşmesinde fiyat farkı verilmesi öngörülme-
meyen işlerde, 4735 sayılı Kanununun 10
uncu maddesinde belirtilen mücbir sebepler
ya da idareden kaynaklanan nedenlerle işin
bitim tarihinin süre uzatımı vermek suretiyle
uzatılması halinde, uzatılan süre içinde ve
bu süreye göre revize edilen iş programına
uygun olarak yapılan iş kalemleri ya da iş
grupları için, bu madde hükmüne işin idari
şartname ve sözleşme-*

*sinde yer verilmiş olması şartıyla bu Esas-
lara göre fiyat farkı hesaplanır.*

*(2) Fiyat farkı hesabında temel endeks,
iş bitim tarihinin içinde bulunduğu aya ait
endeksi; güncel endeks ise, revize iş prog-
ramına göre işin gerçekleştirilmesi gereken
aya ait endeksi ifade eder. Temel endeks
ve güncel endeks olarak Türkiye İstatistik
Kurumu tarafından aylık yayımlanan
2003=100 Temel Yıllı Üretici Fiyatları Alt
Sektörlere Göre Endeks Sonuçları Tablosu-
nun “ÜFE Genel” sütunundaki sayı esas
alınarak fiyat farkı hesaplanır.*

İlk olarak görüleceği üzere eski düzenlemenin yukarıda yer alan maddenin 1’inci fıkrasının en sonunda yer alan düzenleme doğrultusunda bu düzenlemenin ihale dokümanında yer alması gerekliydi. Eğer bu düzenleme ihale dokümanında yer almıyor ise idare kaynaklı dahi olsa süre uzatımı durumunda bazı idare ve yüklenici arasında fiyat farkı ödenmesi konusu ile ilgili hukuki tartışma yaşanmaktaydı. Yeni düzenleme ile bu tartışma sona ermiştir. Fiyat farkına ilişkin yukarıdaki düzenleme olmasa dahi yüklenicilere idare kaynaklı süre uzatımı veriliyor ise fiyat farkı ödemesi gerçekleştirilecektir.

Ayrıca Endeks tablosundaki ÜFE Genel ibaresi de Endeks tablosunun “Genel” sütunundaki ibare olarak yeni bir ifadeye kavuşmuştur.

4. BİR KAÇ ÖNEMLİ SORUYA CEVAP?

Bu noktada konu hakkında çokça sorulan sorulara cevaplar verilmiştir;

4.1. İstisna Kapsamında Gerçekleştirilen Alımlarda Fiyat Farkı Ödenebilir Mi?

4734 sayılı Kanun kapsamındaki ida-

relerin, bu Kanundan istisna olan işlerin ihale dokümanlarında bu Esaslara uygun şekilde hazırlanmış açık bir düzenleme bulunması halinde bu Esaslar uygulanabilir.

4.2. Döviz Üzerinden Akdedilen Sözleşmelerde Fiyat Farkı Ödenebilir Mi?

4734 sayılı Kanuna göre ihale edilen ve 5/1/2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununa göre Türk parası üzerinden sözleşmeye bağlanan işlerde uygulanacak fiyat farkı bu Esaslara göre hesaplanır. Döviz üzerinden akdedilen sözleşmelerde fiyat farkı ödenmez.

4.3. Doğrudan Teminlerde Fiyat Farkı Ödenebilir Mi?

4734 sayılı Kanununun 22 nci maddesi çerçevesinde doğrudan temin usulüyle yapılan yapım işi sözleşmelerinde bu Esaslara uygun şekilde hazırlanmış açık bir düzenleme bulunması halinde bu Esaslar uygulanabilir.

5. SONUÇ

Kamu alımları piyasasının düzenlendiği ana mevzuat 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'dur. Ayrıca bu Kanunların hizmet, mal, yapım ve danışmanlık için ayrı ayrı ihale uygulama yönetmelikleri ve tebliğleri ile devasa bir alt mevzuatı bulunmaktadır.

Bu mevzuatta zaman zaman Danıştay kararları ile yeni içtihatların oluşması ve yahut ihale süreçlerinde yeni ihtiyaçların ortaya çıkmasıyla değişiklikler olabilmektedir.

Geçtiğimiz günlerde 24 Şubat 2022 tarihli ve 31760 sayılı Resmi Gazete'de söz konusu Yeni fiyat farkı ile ilgili yayımlanmıştır.

Makalemizde ayrıntılı olarak yer verdiğimiz düzenlemelere dikkat edilecek olursak;

- Endeks kavramlarında değişiklikler meydana gelmiştir.
- Mal ve hizmet alımlarında 180 gün, yapım işlerinde 365 takvim gününü aşan işlerde fiyat farkı ödeneceğine yönelik düzenlemelerin yer alması zorunlu hale getirilmiştir.
- Mal alımlarında fiyat farkı ödemesi yapılabilecek alımların türü değişmemiştir. Elektrik, doğal gaz, ilaç, petrol ürünleri ve sıvılaştırılmış petrol gazı ürünleri alımlarında uygulanacaktır. Ayrıca bu konularda sayılmamakla birlikte diğer mal alımlarında da fiyat farkı ödemesi olabilecektir. Bu konuda şu konuya dikkat edilmesi gerekmektedir. Sözleşme süresi 180 gün takvim süresi olan mal alımlarında uygulanabilecektir. Ayrıca fiyat farkı sadece 180 günden sonra ki kısımlar için uygulanabilecektir.
- LPG dışında Sıvılaştırılmış doğal gaz olan LND içinde fiyat farkı hesabı getirilmiştir.

Bu konuda söylebileceğimiz son söz ise bu esaslar doğrultusundaki yeni fiyat farkları hesaplama usul ve esaslarının 30 gün sonra yürürlüğe gireceği doğrultusundadır.

KAYNAKÇA

www.resmigazete.gov.tr

MEVZUAT FİHRİSTİ

14/01/2022-05/03/2022 Tarihleri Arasındaki Resmi Gazete’de
Yayımlanan Önemli Mevzuatı Kapsamaktadır

KANUNLAR

- Kanun Adı** : **Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu İle Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun**
- Kanun Tarihi ve No.** : 19/1/2022/ 7351
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 22/01/2022- 31727
- Konusu** : 28/3/2001 tarihli ve 4632 sayılı Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanununun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a), (b), (c), (d), (h) ve (ı) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.
14/1/1970 tarihli ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 40 ıncı maddesinin (III) numaralı fıkrasına “c) *Banka nezdinde bulunan yabancı ülke merkez bankalarına ait para, alacak, mal, hak ve varlıklar haczedilemez, üzerlerine ihtiyati tedbir veya ihtiyati haciz konulmaz.*” bent eklenmiştir.
18/4/2001 tarihli ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanununun 11 inci maddesine “*BOTAŞ tarafından Bakanlık görüşü alınmak kaydı ile bölgesel ve iklimsel koşullar dikkate alınarak il veya bölge bazında kademeli doğal gaz satış fiyatı uygulanabilir.*” fıkra eklenmiştir.
5/1/2002 tarihli ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.
“Ek fiyat farkı ve/veya sözleşmelerin devri
GEÇİCİ MADDE 5 – Ülkemizde ve dünyada hammadde temininde ve tedarik zincirlerinde yaşanan aksaklıklar ile girdi fiyatlarındaki beklenmeyen artışlar nedeniyle 1/12/2021 “fiyat farkına ilave olarak ek fiyat farkı verilebilir.”, “fiyat farkı ödenebilmesine yönelik ilgili kuruluş veya üst birliğin mevzuatında düzenleme yapılabilir”
31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun ek 19 uncu maddesinin birin-

ci fıkrasında yer alan “1.500” ibaresi “2.500” şeklinde değiştirilmiştir.

13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye “GEÇİCİ MADDE 38 – 4688 sayılı Kanuna göre düzenlenen Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2022 ve 2023 Yıllarını Kapsayan 6. Dönem Toplu Sözleşmenin İkinci Kısım Birinci Bölümünün 5 inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca %5 artış oranı üzerinden belirlenmiş olan katsayılar, sözleşme ücreti artış oranları ve ücret tavanları ile 7 nci maddesi uyarınca 2022 yılının birinci altı aylık dönemi için belirlenmiş olan ortalama ücret toplamı üst sınırı %7,5 oranına göre yeniden belirlenerek uygulanır.” geçici madde eklenmiştir.

- Kanun Adı** : **Vergi Usul Kanunu İle Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun**
- Kanun Tarihi ve No.** : 20/1/2022/ 7352
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 29/01/2022- 31734
- Konusu** : 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununa geçici madde eklenmiştir. 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununa geçici madde eklenmiştir. Enflasyon düzeltmesi şartlarının oluşup oluşmadığına bakılmaksızın enflasyon düzeltmesine tabi tutulur. Yapılan enflasyon düzeltmesinden kaynaklanan kâr/zarar farkı geçmiş yıllar kâr/zararı hesabında gösterilir. Bu şekilde tespit edilen geçmiş yıl kârı vergiye tabi tutulmaz, geçmiş yıl zararı zarar olarak kabul edilmez.

CUMHURBAŞKANI KARARLARI

- Karar Sayısı** : **5202**
- Adı** : **4734 Sayılı Kamu İhale Kanununa Göre İhale Edilen Mal Alımlarında Uygulanacak fiyat Farkına İlişkin Esaslarda Değişiklik Yapılmasına Dair Esaslar**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 24/02/2022 - 31760
- Konusu** : 4734 sayılı Kamu İhale Kanununa Göre İhale Edilen Mal Alımlarında Uygulanacak Fiyat Farkına İlişkin Esaslarda

Değişiklik Yapılmasına Dair Esaslar 2 nci maddesinde değişiklik yapılmıştır. Fiyat farkına ilişkin düzenlemeler yapılmıştır.

- Karar Sayısı** : 5203
Adı : 4734 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun Geçici 5 inci Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Esaslar
R.G. Tarih ve Sayısı : 24/02/2022 - 31760
Konusu : 5.1.2002 tarih ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun geçici 5 inci maddesi uyarınca ek fiyat farkı hesaplanması ve sözleşmelerin devri ile Toplu Konut İdaresi Başkanlığının sözleşmelerinde süre uzatımı ve fiyat farkı verilmesine ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.

- Karar Sayısı** : 5140
Adı : Tarımsal Kuraklıkla Mücadele ve Kuraklık Yönetimi Çalışmalar Hakkında Karar
R.G. Tarih ve Sayısı : 2/02/2022 - 31738
Konusu : Ülkemizde yaşanması muhtemel tarımsal kuraklığın etkilerini azaltmak ve alınacak tedbirler hususunda Tarım ve Orman Bakanlığının koordinasyonunda ilgili bakanlıklar, başkanlıklar, üniversiteler, valilikler, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşlarının katılımıyla yapılacak çalışmalar-daki görev, yetki ve sorumluluklara ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir.

YÖNETMELİKLER

- Yönetmeliğin Adı** : Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
R.G. Tarih ve Sayısı : 25.02. 2022 – 31761
Konusu : – 3/7/2017 tarihli ve 30113 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin 40, 57 ve 59 uncu maddelerinde değişiklik yapılmıştır. Binalarda tasarruf tedbirleri ve iklim değişikliği, iç mimari değişiklikleri ve iç mimaride kullanılan elektrik projelerinin sunulması gibi hususlarda değişiklik yapılmıştır. Ayrıca iç mekânların tasarımına dair iç mekân projesi değişikliği ile taşıyıcı sistemi ve yangın güvenliğini etkilemeyen mahal listesi değişiklikleri de ruhsata tabi olmayacağı hükmü konulmuştur.

- Yönetmeliğin Adı** : **Tarımsal Kuraklıkla Mücadele ve Kuraklık Yönetimi Çalışmaları Hakkında Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 2.02. 2022 – 31738
- Konusu** : Ülkemizde yaşanması muhtemel tarımsal kuraklığın etkilerini azaltmak ve alınacak tedbirler hususunda Tarım ve Orman Bakanlığının koordinasyonunda ilgili bakanlıklar, başkanlıklar, üniversiteler, valilikler, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşlarının katılımıyla yapılacak çalışmalar-daki görev, yetki ve sorumluluklara ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.
- Tarımsal kuraklığın etkilerini azaltmak üzere ilgili bakanlıklar ve başkanlıkların çalışmaları yanında, Tarımsal Kuraklık Yönetimince alınan kararlar ve uygulamalar doğrultusunda gerek yerleşim yerlerinde gerekse kırsal kesimde kuru ve sulu ziraat alanlarında su yönetimi, yatırımlar, tarım teknik leri, tohum ve bitki çeşitliliği, sulama teknikleri, hastalık ve zararlılarla mücadele, ekonomik ve sosyal destekler, mera otlatma planları, arazi kullanım planları, kısıtlamalar ve acil eylemin uygulanmasına yönelik her türlü tedbiri kapsar
- Yönetmeliğin Adı** : **Mevzuat Hazırlama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 24.02. 2022 – 31760
- Konusu** : Mevzuat taslaklarının hazırlanmasına ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir. Bu Yönetmelik; Cumhurbaşkanlığı, bakanlıklar, bağlı, ilgili, ilişkili kurum ve kuruluşlar ile diğer kamu kurum ve kuruluşları tarafından hazırlanan mevzuat taslaklarını kapsar.
- Yönetmeliğin Adı** : **Afet ve Acil Durum Müdahale Hizmetleri Yönetmeliği**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 24.02. 2022 – 31760
- Konusu** : Afet ve acil durumlara müdahalede ihtiyaç duyulacak kapasiteyi ulusal ve yerel düzeyde planlamak, bu kapasitenin olay bölgesine hızlı ve etkin bir şekilde ulaştırılmasını ve kullanılmasını sağlamak, müdahale hizmetlerini ve bu hizmetlerin koordinasyonundan sorumlu ana ve destek çözüm ortaklarının ve yerel düzeyde sorumlu birimlerin, görev ve sorumlulukları ile planlama esasları belirlenmiştir.

- Yönetmeliğin Adı** : Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 24.02. 2022 – 31760
- Konusu** : 3.12.2014 tarihli ve 2014/7052 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Genel Muhasip Yönetim Muhasebe Yönetmeliğine enflasyon düzeltilmesine ilişkin geçici 3 üncü madde eklenmiştir.
- Yönetmeliğin Adı** : Kooperatif ve Üst Kuruluşlarının Denetimine Dair Yönetmelik
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 1.02. 2022 – 31737
- Konusu** : Kooperatif ve üst kuruluşlarının denetimleri ile birlik ve merkez birliklerinin denetim için yetkilendirilmesine ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir. 24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanununa tabi kooperatif ve üst kuruluşlarında yapılacak denetimler ile 18/4/1972 tarihli ve 1581 sayılı Tarım Kredi Kooperatifleri ve Birlikleri Kanununa tabi kooperatif ve üst kuruluşlarında yapılacak dış denetimi ile 1/6/2000 tarihli ve 4572 sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanuna tabi kooperatif ve üst kuruluşlarından bağımsız denetime tabi olmayanların dış denetimini kapsar.
- Yönetmeliğin Adı** : Uluslararası İşgücü Kanunu Uygulama Yönetmeliği
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 2.02. 2022 – 31738
- Konusu** : 28/7/2016 tarihli ve 6735 sayılı Uluslararası İşgücü Kanunu uyarınca, uluslararası işgücüne ilişkin politikaların belirlenmesi, uygulanması, izlenmesi ile yabancılara verilecek çalışma izni ve çalışma izni muafiyetlerine dair iş ve işlemlerde izlenecek usul ve esasları, yetki ve sorumlulukları ve uluslararası işgücü alanındaki hak ve yükümlülükleri düzenlemektir.
- Yönetmeliğin Adı** : Korumalı İşyerleri Hakkında Yönetmelik
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 27.01. 2022 – 31732
- Konusu** : Korumalı işyeri statüsünün kazanılması, korumalı işyerlerinin işleyişi ve denetlenmesine ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir.
- g) Korumalı iş merkezi:** Bir yapı veya alan bütünlüğü olan, içinde birden fazla korumalı işyeri bulunan; beslenme, giyinme, eğlenme, dinlenme, kültürel ve benzeri ihtiyaçların bir kısmının veya tamamının karşılandığı ortak

kullanım alanlarını içeren merkezî bir yönetim tarafından yönetilen işletmeyi,

ğ) **Korumalı işyeri:** İş gücü piyasasına kazandırılmaları güç olan zihinsel veya ruhsal engelli bireylere istihdam oluşturmak amacıyla Devlet tarafından teknik ve mali yönden desteklenen ve çalışma ortamı özel olarak düzenlenen işyerini

Yönetmeliğin Adı : **Atık Ön İşlem ve Geri Kazanım Tesislerinin Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

R.G. Tarih ve Sayısı : 27.01. 2022 – 31732

Konusu : 9/10/2021 tarihli ve 31623 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Atık Ön İşlem ve Geri Kazanım Tesislerinin Genel Esaslarına İlişkin Yönetmeliğinin 4 ve 9 uncu maddelerinde değişiklik yapılmıştır.

Yönetmeliğin Adı : **Isı Sayaçları Muayene Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

R.G. Tarih ve Sayısı : 27.01. 2022 – 31732

Konusu : 6/7/2018 tarihli ve 30470 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Isı Sayaçları Muayene Yönetmeliğinde değişiklik yapılmıştır.

2017 yılı ve daha önceki yıllarda piyasaya arz edilmiş olup periyodik/stok muayenesi yaptırılmamış olanlar için bu sayaçların periyodik/stok muayenelerini yaptırmakla yükümlü olanların, 1/1/2022 tarihinden 28/2/2022 tarihi mesai saati bitimine kadar servislere müracaat etmesi ve 31/12/2022 tarihi sonuna kadar muayeneleri yaptırmaması veya 1/1/2023 tarihinden 28/2/2023 tarihi mesai saati bitimine kadar servislere müracaat etmesi ve 31/12/2023 tarihi sonuna kadar muayeneleri yaptırmaması zorunludur.

Yönetmeliğin Adı : **Ölçü ve Ölçü Aletlerinden Alınacak Muayene ve Damgalama Ücret Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

R.G. Tarih ve Sayısı : 22.01. 2022 – 31727

Konusu : Ölçü ve Ölçü Aletlerinden Alınacak Muayene ve Damgalama Ücretlerinde değişiklik yapılmıştır.

“Uygulanacak indirim oranları

MADDE 3/A – Elektrik, su ve gaz sayaçlarının ilk, periyodik ve stok muayenesi için verilen başvuru beyannamesin-

de yer alan sayaç sayısının;
0-200 adedi için % 100'ü,
201-500 adedi için % 80'i,
501-1000 adedi için % 60'ı,
1000 adetten fazlası için % 40'ı,
oranında muayene ve damgalama ücreti alınır.

Yönetmeliğin Adı : **Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

R.G. Tarih ve Sayısı : 22.01. 2022 – 31727

Konusu : 4/3/2009 tarihli ve 27159 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Mal Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin ek 2 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "(BOTAŞ)" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve Elektrik Üretim A.Ş. (EÜAŞ)" ibaresi eklenmiştir.

Yönetmeliğin Adı : **Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Fizik Mühendisleri Odası Serbest Müşavirlik ve Mühendislik Hizmetleri Uygulama, Büro Tescil ve Meslekî Denetim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik**

R.G. Tarih ve Sayısı : 20.01. 2022 – 31725

Konusu : 21/6/2007 tarihli ve 26559 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Fizik Mühendisleri Odası Serbest Müşavirlik ve Mühendislik Hizmetleri Uygulama, Büro Tescil ve Meslekî Denetim Yönetmeliğinin 1 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "fizik, nükleer enerji ve matematik mühendisliği" ibareleri "Fizik, Nükleer Enerji, Matematik ile Optik ve Akustik Mühendisliği" olarak değiştirilmiştir.

Yönetmeliğin Adı : **Merkezi Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerinin Kesin Hesaplarının Düzenlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik**

R.G. Tarih ve Sayısı : 20.01. 2022 – 31725

Konusu : Merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri bütçelerinin kesin hesabının düzenlenmesine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

- Yönetmeliğin Adı** : **Mal, Hak veya Alacağın Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi Üzerinden Sorgulanması Hakkında Yönetmelik**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 22.01. 2022 – 31727
- Konusu** : Ödeme emrindeki müddetin geçmesi ve borçlu itiraz etmiş ise itirazın kaldırılmasından sonra alacaklının Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) üzerinden, bu sisteme entegre bilişim sistemleri vasıtasıyla borçlunun mal, hak veya alacağının sorgulanmasına ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir.

TEBLİĞLER

- Tebliğin Adı** : **Yapı Sahipleri İle Yapı Denetimi Hizmet Sözleşmesi İmzalayacak Yapı Denetim Kuruluşlarının Elektronik Ortamda Belirlenmesine İlişkin Usul ve Esaslara Dair Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 12.02.2022 – 31748
- Konusu** : 29/12/2018 tarihli ve 30640 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yapı Sahipleri ile Yapı Denetimi Hizmet Sözleşmesi İmzalayacak Yapı Denetim Kuruluşlarının Elektronik Ortamda Belirlenmesine İlişkin Usul ve Esaslara Dair Tebliğinde değişiklik yapılmıştır.
- “(1) Yapı denetim kuruluşları aşağıda belirtilen yapı gruplarında;
- a) Yönetmeliğin 26 ncı maddesine göre I. grup içinde yer alan yapıların oluşturduğu I. yapı grubu için,
- b) Yönetmeliğin 26 ncı maddesine göre II. grup içinde yer alan yapıların oluşturduğu II. yapı grubu için,
- c) Yönetmeliğin 26 ncı maddesine göre III. grup içinde yer alan yapıların oluşturduğu III. yapı grubu için,
- ç) Bu fıkranın (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilen yapı gruplarından hangisinde yer alırsa alsın inşaat alanı 500 metre-kareyi geçmeyen yapıların oluşturacağı IV. yapı grubu için, ayrı ayrı sıralanır.”
- “(15) Yapının, birinci fıkranın (ç) bendi kapsamında kalıp kalmadığına ilişkin yapılacak değerlendirmede;
- a) Küme yapılarda küme yapı içerisinde kalan tüm yapıların inşaat alanı,
- b) Yapı denetimi hizmet sözleşmesi fesihli işlerde onaylı fesih seviyesinden sonra yapının kalan inşaat alanı, dikkate alınır.

- Tebliğin Adı** : Mimarlık ve Mühendislik Hizmet Bedellerinin Hesabında Kullanılacak 2022 Yılı Yapı Yaklaşık Birim Maliyetleri Hakkında Tebliğ
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 18.02.2022 – 31754
- Konusu** : 2022 yılı Yapı Yaklaşık Birim Maliyetleri, yapının mimarlık hizmetlerine esas olan sınıfı dikkate alınarak; KDV hariç, genel giderler (%15) ile yüklenici kârı (%10) dâhil edilerek yeniden belirlenmiştir. ‘Dergimizin Pratik Bilgiler Köşesi ni inceleyebilirsiniz’
- Tebliğin Adı** : Proje Ve Kontrollük İşlerinde Uygulanacak Fiyat Artış Oranları Hakkında Tebliğ
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 18.02.2022 – 31754
- Konusu** : 1 /1/2022 tarihinden itibaren, proje ve kontrollük işlerinde uygulanmak üzere rakamlar yeniden belirlenmiştir. ‘Dergimizin Pratik Bilgiler Köşesini inceleyebilirsiniz’
- Tebliğin Adı** : Yapı, Tesis ve Onarım İşleri İhalelerinde Kullanılan Müteahhitlik Karneleri ve İş Bitirme Belgelerinin 2022 Yılına Ait Değerlendirme Katsayıları Hakkında Tebliğ
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 18.02.2022 – 31754
- Konusu** : 1/1/2022 tarihinden itibaren, müteahhitlik karneleri ve iş bitirme belgeleri için geçerli katsayılar aşağıda belirtilmiştir:
- Tespit olunan bu katsayılar 1/1/2023 tarihine kadar uygulanacaktır.
 - 1/3/1981-28/2/1982 arasındaki tarihleri taşıyan (bu tarihler dâhil) ve geçerliliğini muhafaza eden müteahhitlik karneleri miktarı, grubu aynı kalmak şartıyla; 115.690,151 ile çarpılacaktır.
 - 1/3/1982-31/12/1982 arasındaki tarihleri taşıyan (bu tarihler dâhil) müteahhitlik karneleri miktarı, grubu aynı kalmak şartıyla; 96.194,219 ile çarpılacaktır.
 - Kuruluşlarca iş bitirme belgelerinin ve müteahhitlik karnelerinin değerlendirilebilmesi için 1/1/2022 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere tespit olunan katsayılar uygulanacaktır: ‘Dergimizin Pratik Bilgiler Köşesini inceleyebilirsiniz’

- Tebliğın Adı** : **Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliğı (Sıra No: 74) (Parasal Sınırlar Ve Oranlar)**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 18.02.2022 – 31754
- Konusu** : 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malı Yönetimi ve Kontrol Kanunu ve diğer mevzuat kapsamında uygulanacak olan parasal sınırları, faiz oranlarını ve alındı birim fiyatlarını belirlenmiştir.
- Tebliğın Adı** : **Kültür Varlıkları İhale Yönetmeliğı Kapsamındaki Parasal Limitlerin Güncellenmesi Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2022/1)**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 26.01.2021 – 31731
- Konusu** : 25/7/2013 tarihli ve 28718 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kültür Varlıkları İhale Yönetmeliğininin 26 ncı maddesi uyarınca söz konusu Yönetmelikte yer alan parasal limitlerin Türkiye İstatistik Kurumu tarafından yayımlanan 2021 yılının Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) oranları esas alınarak güncellenmesidir.
- Tebliğın Adı** : **Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğı (Sıra No: 509)’Nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sıra No: 535)**
- R.G. Tarih ve Sayısı** : 22.01.2021 – 31727
- Konusu** : 19/10/2019 tarihli ve 30923 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğı (Sıra No: 509)’nin “IV.1.4. e-Fatura Uygulamasına Geçiş Zorunluluğu
1- Brüt satış hasılatı (veya satışları ile gayrisafi iş hasılatı);
a) 2018, 2019 veya 2020 hesap dönemleri için 5 Milyon TL,
b) 2021 hesap dönemi için 4 Milyon TL,
c) 2022 veya müteakip hesap dönemleri için 3 Milyon TL ve üzeri olan mükellefler.”
“7- Gayrimenkul ve/veya motorlu taşıt, inşa, imal, alım, satım veya kiralama işlemlerini yapanlar ile bu işlemlere aracılık faaliyetinde bulunan mükelleflerden brüt satış hasılatı (veya satışları ile gayrisafi iş hasılatı);
a) 2020 veya 2021 hesap dönemleri için 1 Milyon TL,
b) 2022 veya müteakip hesap dönemleri için 500 Bin TL ve üzeri olan mükellefler.
8- Kültür ve Turizm Bakanlığı ile belediyelerden yatırım ve/veya işletme belgesi almak suretiyle konaklama hizmeti veren otel işletmeleri.”
- e-Fatura uygulamasına kayıtlı olan ve brüt satış hasılatı (veya satışları ile gayrisafi iş hasılatı);

- a) 2018, 2019 veya 2020 hesap dönemlerinde 25 Milyon TL,
 b) 2021 veya müteakip hesap dönemlerinde 10 Milyon TL ve üzeri olan mükellefler.”
 Sayılmıştır.

Tebliğın Adı : **Kamu İhale Tebliğı (Tebliğ No: 2022/1)**
R.G. Tarih ve Sayısı : 20.01.2021 – 31725
Konusu : 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununda belirtilen eşik değerlerin ve parasal limitlerin, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından açıklanan 2021 yılı Aralık ayı Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) yıllık değişim oranında (%79,89) arttırılarak güncellenmiştir.

Tebliğın Adı : **Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliğı (Sıra No: 73) (Döner Sermaye İşlemleri)**
R.G. Tarih ve Sayısı : 18.01.2022 – 31723
Konusu : Döner sermayeli işletmelerin; aylık gayrisafi hasılatından genel bütçeye aktarılacak tutarlar ile yıl sonu kârlarının bildirilmesi, ödenmesi, muhasebeleştirilmesi, zorunlu hâllerde ödeme süresinin uzatılması, beyan edilmesi, ödemenin süresinde yapılmaması halinde yapılacak işlemler ile bilgi verme yükümlülüklerini, kayıt ve tescil işlemlerini, tutulacak defter ve belgelere ilişkin bilgileri, bilgisayar ve kredi kartları ile yapılacak tahsilatları ve mükelleflerin borçlarına karşılık yapacakları kesintilere ilişkin işlemler düzenlenmiştir.

Tebliğın Adı : **Gelir Vergisi Genel Tebliğı (Seri No: 319)**
R.G. Tarih ve Sayısı : 27.01.2022 – 31732
Konusu : 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununda, 22/12/2021 tarihli ve 7349 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile yapılan değişikliklere ilişkin usul ve esaslar düzenlenmiştir. **Asgari ücretli olarak çalışanlarda gelir vergisi istisnası, Asgari ücretin üzerinde ücret geliri elde edenlerde gelir vergisi istisnası, Birden fazla işverenden ücret alınması durumunda istisnanın uygulanması, Teşvik ve istisna kapsamındaki ücret ödemeleri, 193 sayılı Kanunun kaldırılan 64 üncü maddesi kapsamında bulunan diğer ücretlilerin durumuna açıklık getirilmiştir.**

YARGI KARARLARI

YARGITAY KARARLARI

İŞÇİ ÜCRETLERİNDE FARKLILIKLAR¹

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili, davacının, davalı *Belediyede şehiriçi otobüs şoförü olarak çalışırken emeklilik nedeniyle iş sözleşmesinin sona erdiğini, davalı belediyenin şehir içi ulaşım işini kendi iştiraki olan Anonim Şirketi ve Kent Konut Anonim Şirketi üzerinden kadrolu işçilerine göre düşük ücretle çalışan işçiler ile temin ettiğini, bu durumun 4857 Sayılı Yasa'nın 2.maddesi'ne göre asıl-alt işveren ilişkisi olmadığını, gerçekte işçi temini olduğunu, davalının iştiraki olan şirketlerin hiçbir araç-gereç ve teknik donanımına sahip olmadıklarını, davacı ve diğer şoför olarak çalışan tüm işçilerin davalı tarafından işe alınıp yetkililerinin emir ve talimatları ile çalıştırıldığını, davacının işyerinde kadrolu işçilerle birlikte aynı işi yaptığını, Belediye ile bahse konu şirketler arasındaki ilişkinin muvazaalı olduğunu ileri sürerek bakiye kıdem tazminatı ile bakiye ücret, ilave tediye, sendikal ikramiye, sosyal yardım ücretleri, gece zammı, asgari geçim indirimi alacaklarının davalıdan tahsilini talep etmiştir.*

Davalı Cevabının Özeti:

Davalı Belediye vekili, davacının alacaklarının zaman aşımına uğradığını, davacının belediye personeli olmadığını, davacı ile müvekkil idare arasında hizmet ilişkisinin kurulmadığını, davacının A.Ş çalışanı olduğunu, husumet yokluğu nedeniyle davanın reddi gerektiğini, davacının çalışması süresince alacaklarının banka hesabına yatırıldığını, davacının da bir itirazda bulunmadan bu ödemeleri kabul ettiğini savunarak davanın öncelikle husumet yokluğu nedeniyle reddini aksi takdirde esastan davanın reddine karar verilmesini istemiştir.

Gerekçe:

Dosya kapsamına göre davacının davalı Büyükşehir Belediye Başkanlığı tarafından kurulan ... Anonim Şirketi ve Kent Konut Anonim Şirketinde şehir içi otobüs şoförü olarak çalıştığı anlaşılmaktadır.

Davalı Belediye tarafından şehir içi otobüslerinin işletilmesi ile ilgili işler kapsa-

¹ T.C. YARGITAY 9. Hukuk Dairesi Esas No: 2019/5562, Karar No : 2021/2437

mında dava dışı şirketlerce sözleşme yapıldığı davacının da bu kapsamda dava dışı şirketlerin işçisi olarak çalıştığı görülmektedir.

Mahkemece alınan (muvazza) bilirkişi raporunda; şirket hisselerinin yaklaşık %99'unun belediyeye ait olduğu ve sözleşmenin işçi teminine yönelik olduğu gerekçeyle davalı **Belediye ile ilgili şirketler arasındaki ilişkinin muvazaa olduğu sonucuna varılmış ise de kanunun vermiş olduğu yetkiye dayanılarak belediye tarafından kurulan şirketlere belediyenin bir kısım işlerinin gördürülmesi işçi teminine yönelik olarak değerlendirilemez.**

5393 sayılı Belediye Kanununun 67. maddesine göre, “Belediyede belediye meclisinin, belediyeye bağlı kuruluşlarda yetkili organın kararı ile park, bahçe, sera, refüj, kaldırım ve havuz bakımı ve tamiri; araç kiralama, kontrollük, temizlik, güvenlik ve yemek hizmetleri; makine-teçhizat bakım ve onarım işleri; bilgisayar sistem ve santalleri ile elektronik bilgi erişim hizmetleri; sağlıkla ilgili destek hizmetleri; fuar, panayır ve sergi hizmetleri; baraj, arıtma ve katı atık tesislerine ilişkin hizmetler; kanal bakım ve temizleme, alt yapı ve asfalt yapım ve onarımı, trafik sinyalizasyon ve aydınlatma bakımı, sayaç okuma ve sayaç sökme-takma işleri ile ilgili hizmetler; toplu ulaşım ve taşıma hizmetleri; sosyal tesislerin işletilmesi ile ilgili işler, süresi ilk mahallî idareler genel seçimlerini izleyen altıncı ayın sonunu geçmemek üzere ihale yoluyla üçüncü şahıslara gördürülebilir”. Bu madde uyarınca toplu ulaşım ve taşıma hizmetlerine yönelik işlerin alt işverence gördürülmesi mümkündür.

5393 sayılı Kanun'un 70. maddesinde ise, “Belediye kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre şirket kurabilir” düzenlemesi yer almaktadır.

Benzer şekilde 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 26. maddesinde ise, “Büyükşehir belediyesi kendisine verilen görev ve hizmet alanlarında, ilgili mevzuatta belirtilen usullere göre sermaye şirketleri kurabilir. Genel sekreter ile belediye ve bağlı kuruluşlarında yöneticilik sıfatını haiz personel bu şirketlerin yönetim ve denetim kurullarında görev alabilirler. Büyükşehir belediyesi, kendine ait büfe, otopark ve çay bahçelerini işletebilir; ya da bu yerlerin belediye veya bağlı kuruluşlarının % 50'sinden fazlasına ortak olduğu şirketler ile bu şirketlerin % 50'sinden fazlasına ortak olduğu şirketlere, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tabi olmaksızın belediye meclisince belirlenecek süre ve bedelle işletilmesini devredebilir”. düzenlemesi yer almaktadır.

Şirket hissesinin büyük bir kısmının ya da tamamının belediyeye ait olması tek başına aradaki ilişkinin geçersiz olduğu şeklinde değerlendirilemez. Yine belirtilen yasal düzenlemeler karşısında şirket işçilerinin belediyelerin faaliyet alanındaki işlerde çalıştırılması, bir kısım emir ve talimatları belediye yetkililerinden almaları, belediye işçileri ile benzer işlerde çalıştırmaları muvazaa kriteri olarak değeri-

dirilemez.

Davalı Belediye ile dava dışı şirketler arasındaki ilişki geçerli olduğundan davacının davalı belediyenin taraf olduğu Toplu İş Sözleşmesinden yararlanması mümkün değildir.

Davacının Toplu İş Sözleşmesinden kaynaklanan fark alacaklara ilişkin talebin reddine karar verilmesi gerekirken kabulüne karar verilmesi hatalıdır.

İMAR YASASINA MUHALEFET NEDENİYLE GÖREVİ KÖTÜYE KULLANMA²

Dosya incelenerek gereği düşünüldü:

I- Sanık hakkında imar yasasına muhalefet nedeniyle görevi kötüye kullanma suçundan kurulan mahkumiyet hükmünün incelenmesinde;

Hükümden sonra 24.11.2015 tarih ve 29542 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren ve TCK'nın 53. maddesinin bazı hükümlerini iptal eden Anayasa Mahkemesi'nin 08.10.2015 tarih ve 2014/140-2015/85 sayılı kararının infaz aşamasında dikkate alınması mümkün görülmüştür.

Suç tarihlerinin karar başlığına suça konu son imar planı değişiklik tarihi olan 05/06/2008 yerine 2005-2008 yılları olarak yanlış yazılması mahallinde düzeltilebilir maddi hata kabul edilmiştir.

Yapılan yargılama sonunda aşamalarda ileri sürülen iddia ve savunmaların toplanan tüm delillerle birlikte gerekçeli kararda tartışılıp sanığın suçlarının sübutu kabul, olay niteliğine ve kovuşturma sonuçlarına uygun şekilde vasfı tayin edilmiş, cezaları azaltıcı sebebin niteliği takdir kılınmış, incelenen dosyaya göre verilen hükümlerde bir isabetsizlik görülmemiş olduğundan, sanık müdafinin yerinde görülmeyen temyiz itirazlarının reddiyle hükümlerin ONANMASINA,

II- Sanık hakkında, belediye başkanlığı döneminde hazineden kiralanan restoranta kira bedeli ödenmesi ve gelir elde etmemesi sonucu oluşan zarar nedeniyle görevi kötüye kullanma suçundan kurulan mahkumiyet hükmünün incelenmesinde,

1-5393 sayılı Belediye Kanununun 15. maddesinde “Belediyelerin yetkileri ve imtiyazları” başlığı altında yer alan, 1. fıkrasının (a) bendinde, “Belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla her türlü faaliyet ve girişimde bulunmak” hükmü yer almaktadır. Belediyenin, belde sakinlerinin ortak toplumsal ihtiyaçların kâr amacı gütmeyen, kamu yararını sağlamak amacıyla kurulan kamu

² T.C. YARGITAY 9. Ceza Dairesi Esas N: 2020/709, Karar No: 2020/267

tüzel kişisi olması ve sanığın savunmasının aksine mahkumiyetine yeterli delil bulunmadığı nazara alındığında görevi kötüye kullanma suçunun yasal unsurları oluşmadığı bu nedenle de sanığın beraati yerine, yasal ve yeterli olmayan gerekçelerle yazılı şekilde mahkumiyet hükmü kurulması,

2- Kabule göre de;

a) Suç tarihinin karar başlığına üç yıllık kira sözleşmesinin bitim tarihi olan 13/07/2008 tarihleri yerine 2005-2008 yılları olarak gösterilmesi suretiyle CMK'nın 232/2-c maddesine muhalefet edilmesi,

b) Anayasa Mahkemesinin karar tarihinden sonra 24/11/2015 günlü Resmi Gazete'de yayımlanan 08/10/2015 gün ve 2014/140 esas, 2015/85 sayılı kararı ile TCK'nın 53. maddesinin bazı bölümlerinin iptaline ilişkin kararlarının ve TCK'nın 53/1-c maddesinde düzenlenen hak yoksunluğunun uygulanma süresi ve şeklinin Kanunda öngörülen biçimde uygulanması zorunluluğu,

Kanuna aykırı, sanık müdafisinin temyiz itirazları bu itibarla yerinde görülmemiş olduğundan hükmün 5320 sayılı Yasanın 8/1. maddesi de gözetilerek CMUK'nın 321. maddesi uyarınca BOZULMASINA, 03/06/2020 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.

BELEDİYELERDE SAĞLIK İŞLERİNİN HANGİ İŞ KOLUNA GİRDİĞİNE DAİR³

Davacı İsteminin Özeti:

Davacı vekili dava dilekçesinde özetle, davalı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığına, Hizmet-İş Sendikası tarafından yapılan işkolu tespit başvurusu üzerine, Bakanlığın ... Belediyesi Sağlık İşleri Müdürlüğü işyerinin 20 nolu işyerine girdiğine karar verdiğini ve bu kararın 11/05/2016 tarih ve 29709 sayılı Resmi Gazete'de yayımlandığını, tespite konu işyerinin kanun, tüzük ve yönetmelik hükümlerine göre 17 nolu Sağlık ve Sosyal Hizmetler işkoluna girdiğini, Sendikalar Kanununun 5. maddesi ve İşkolları Yönetmeliğine göre sağlık işleri müdürlüklerinde yapılan işlerin sağlık işkoluna girdiğini, İşkolları Yönetmeliğinde 17 sıra numaralı Sağlık ve Sosyal Hizmetler işkoluna giren işlerin tek tek sayıldığını, "Hastaneler, bakım ve dinlenme evleri, doğum ve çocuk bakım evleri, kreşler, gibi sağlık kuruluşları ve benzerleriyle her türlü sağlık işlerinin" 17 sıra numaralı "Sağlık ve Sosyal Hizmetler" işkoluna gireceğinin tespit edildiğini, Bakanlık tarafından yapılan işkolu tespitinin hatalı olduğunu ileri sürerek 11/05/2016 tarih ve 29709 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2016/18 karar sayılı işkolu tespit kararının iptaline, Bursa Belediyesi Sağlık İşleri Müdürlüğü işyerinin İşkolları Yönetmeliği'nin 17 nolu "Sağlık ve Sosyal Hizmetler" işkoluna girdiğinin tespitine karar verilmesine talep etmiştir.

3 YARGITAY 9. Hukuk Dairesi Esas No: 2020/5609 Karar No: 2020/13977

(...)

Gerekçe:

Uyuşmazlık, 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'nun 4 üncü ve 5 inci maddeleri kapsamında işkolu tespitine itiraz istemine ilişkindir.

Türk toplu iş hukukundaki normatif düzenlemelerde işkolu kavramı önemli bir yer tutmaktadır. 6356 sayılı Kanun'un 3 üncü maddesine göre, sendikalar kuruldukları işkolunda faaliyette bulunurlar. İşkolunun belirlenmesi konusunu düzenleyen 6356 sayılı Kanun'un 5 inci maddesine göre, işkolu tespiti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca yapılacaktır. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca yapılan tespit ile ilgili kararın Resmi Gazete'de yayımlanmasını müteakip, bu tespite karşı ilgililer, onbeş gün içinde dava açabilir. Belirtilen süre hak düşürücüdür.

6356 sayılı Kanun'un 4 üncü maddesinin birinci fıkrasına göre, işkolları, Kanuna ekli (1) sayılı cetvelde gösterilmiştir. Maddenin ikinci fıkrasına göre ise, bir işyerinde yürütülen asıl işe yardımcı işler de, asıl işin girdiği işkolundan sayılır. Yine aynı maddede, bir işkoluna giren işlerin neler olacağı, işçi ve işveren konfederasyonlarının görüşü alınarak ve uluslararası normlar göz önünde bulundurularak, yönetmelikle düzenleneceği belirtilmiştir.

İşkolu kavramı sendikaların faaliyet alanlarını belirleyen temel bir ögedir. Birbirine benzer işler bir hukuki kalıp altında toplu iş hukukuna sunulmaktadır.

İşkolu tespitinde birim olarak işyerinin esas alınacağı normatif düzenlemelerin tartışmasız bir sonucudur. 4857 sayılı İş Kanunu'nun 2 nci maddesinin gerekçesinde, işyeri, teknik bir amaca, diğer bir deyişle mal ve hizmet üretimine yönelik ve değişik unsurlardan meydana gelen bir birim olarak belirtilmiştir. İşyerinin sınırlarının saptanmasında “işyerine bağlı yerler” ile “eklentiler” ve “araçların” bir birim kapsamında oldukları belirtildikten sonra özellikle bir işyerinin mal ve hizmet üretimi için ayrı bir alanı da kullanması halinde bunların tek işyeri mi yoksa birbirinden bağımsız işyerleri mi sayılacağı konusunda “amaçta birlik”, aynı teknik amaca bağlı olarak üretimde bulunma, nitelik yönünden bağlılık ile “yönetimde birlik”, aynı yönetim altında örgütlenmiş olma koşullarının aranacağı düzenlenmiştir.

Bu genel açıklamalar ışığında temyiz itirazlarının değerlendirilmesi gerekmektedir.

Somut uyuşmazlıkta; Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından 11/05/2016 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan karara göre “... Belediyesi Sağlık İşleri Müdürlüğü'nde Bakanlığımızca yapılan incelemede; acil ve poliklinik hizmetleri, defin ruhsat hizmetleri, hasta nakil ve koruyucu sağlık hizmetlerinin yürütülmekte olduğu, yürütülen hizmetin 5393 sayılı Belediye Kanununun 14 üncü maddesinde belirtilmiş olan belediyelerin yetki, görev ve sorumlulukları arasında yer aldığı, do-

layısıyla yürütülen hizmetin bağımsız bir sağlık hizmeti olmadığı, belediye hizmeti odaklı bir sağlık hizmeti olduğundan yapılan işlerin İşkolları Yönetmeliğinin 20 sıra numaralı "Genel işler" işkolunda yer aldığı tespit edilmiştir" şeklinde işkolu tespit kararı verilmiştir.

Tespit konusu işyeri ... Belediyesine aittir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin görev ve sorumlulukları" başlıklı 14 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi gereğine belediyeler, mahallî müşterek nitelikte olmak şartıyla "sağlıkla ilgili her türlü tesisi açabilir ve işletebilir".

Diğer taraftan İşkolları Yönetmeliğine göre de "Belediye hizmetleri" 20 sıra numaralı "Genel işler" işkoluna dahildir.

Somut uyuşmazlıkta dosya kapsamında yer alan bilgi ve belgeler ile iş müfettişi raporu ve bilirkişi raporunda yer alan tespitler çerçevesinde, uyuşmazlık konusu işyerinde belediyelerin görev ve sorumlulukları kapsamında sağlık hizmeti yürütüldüğü anlaşılmaktadır.

Bu açıklamalara göre somut uyuşmazlıkta belediyeye ait olan tespit konusu işyerinde belediye hizmeti niteliğinde faaliyet yürütüldüğünden, tespit konusu işyerinin "Genel işler" işkoluna dahil olduğu açıktır. Bu itibarla Bakanlık tarafından yapılan işkolu tespiti isabetli olduğundan davanın reddine karar verilmesi gerekirken yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsizdir.

DANIŞTAY KARARLARI

BÖLGE İDARE MAHKEMESİ KARARLARI ARASINDAKİ AYKIRILIĞIN GİDERİLMESİ¹

(Eczaneler tarafından iş yerlerinde kullanılan levhaların 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu uyarınca ilan ve reklam vergisinin konusuna girdiği)

İSTEMİ HAKKINDA KARAR

I- AYKIRILIĞIN GİDERİLMESİ

İSTEMİNDE BULUNAN : Samsun Bölge İdare Mahkemesi Başkanlar Kurulu

II- İSTEMİN ÖZETİ : Samsun Bölge İdare Mahkemesi 2. Vergi Dava

Dairesinin 22/06/2021 tarih ve E:2021/177, K:2021/473 sayılı kararı ile Ankara

¹ T.C. DANIŞTAY VERGİ DAVA DAİRELERİ KURULU Esas No : 2021/8 Karar No : 2022/1

Bölge İdare Mahkemesi 4. Vergi Dava Dairesinin 19/09/2019 tarih ve E:2019/544, K:2019/1386 sayılı; İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 5. Vergi Dava Dairesinin 19/06/2018 tarih ve E:2018/6734, K:2018/5640 sayılı kararları arasındaki aykırılığın 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun'un 3/C maddesinin (4) numaralı fıkrasının (c) işaretli bendi uyarınca giderilmesi, istinaf yoluna başvurma hakkı bulunanın bu yöndeki talebini uygun gören Samsun Bölge İdare Mahkemesi Başkanlar Kurulunun 06/10/2021 tarih ve E:2021/25, K:2021/23 sayılı kararıyla istenmiştir.

III- ÖN İNCELEME :

Adana Bölge İdare Mahkemesi Başkanlar Kurulunun 25/10/2021 tarih ve E:2021/28, K:2021/26 sayılı başvurusunun aynı konuda olduğu ve aynı istem sonucunu içerdiği görüldüğünden usul ekonomisi açısından bu başvuruya ilişkin Danıştay Vergi Dava Daireleri Kurulunun E:2021/9 sayılı dosyasının işbu dosya (E:2021/8) ile birleştirilmesine karar verilmiştir.

IV- AYKIRILIĞIN GİDERİLMESİ İSTEMİNE KONU BÖLGE İDARE MAHKEMESİ KARARLARI:

A- Samsun Bölge İdare Mahkemesi 2. Vergi Dava Dairesinin E:2021/177 sayılı dosyasına konu yargılama süreci:

Dava konusu istemin özeti: Davacı Türk Eczacılar Birliği 18. Bölge Trabzon Eczacı Odası tarafından, eczanelerde kullanılması zorunlu olan ışıklı ışsız tabela ve levhalardan ilan ve reklam vergisinin alınmamasına yönelik yapılan başvurunun reddine ilişkin 16/10/2019 tarih ve 20092 sayılı işlemin iptali istemiyle dava açılmıştır.

İdari davaya konu olabilecek nitelikte kesin ve yürütülmesi gerekli bir işlem bulunmadığı gerekçesiyle verilen davanın incelenmeksizin reddi yolundaki kararın Samsun Bölge İdare Mahkemesi 2. Vergi Dava Dairesince kaldırılması ve dosyanın mahkemesine gönderilmesi üzerine davayı yeniden inceleyen Trabzon Vergi Mahkemesinin 19/01/2021 tarih ve E:2020/782, K:2021/22 sayılı kararı:

Davacı tarafından 19/08/2019 tarihli dilekçeyle, eczanelerin "E" logolu ve ışıklı ışsız levhalarının rızaya dayalı olarak yapılan ilan ve reklam mahiyetinde olmadığı,

Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Yönetmelik'in 25 ve 26. maddeleri uyarınca bu levhaların kullanımının zorunlu olduğu dolayısıyla eczanelerde kullanılan "E" logolu, ışıklı ve ışsız levhalardan ilan ve reklam vergisi alınmaması gerektiği belirtilerek bu konuda gereğinin yapılması ve durumun ilçe belediyelerine bildirilmesi davalı idarenden talep edilmiştir.

Bunun üzerine davalı idarece 29/08/2019 tarih ve 13700 sayılı işlemle, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu kapsamında reklam izlenimi oluşturmayacak özellikte olmak kaydıyla "E" logolu ışıklı standart levhalardan ilan ve reklam vergisi alınmadığı

belirtilmiştir.

Davacı tarafından 24/09/2019 tarihli dilekçeyle, "E" logolu levha ile aynı mahiyette olan ışıklı ve ışısız levhaların da ilan ve reklam vergisi kapsamında olmadığı, bu hususun da değerlendirilerek sonucunun taraflarına bildirilmesi istemiyle davalı idareye bir kez daha başvuruda bulunulmuştur. Davalı idarece 2464 sayılı Kanun'da herhangi bir istisna ve muafiyet hükmü bulunmadığından eczanelerin ışıklı ve ışısız tabela ve levhalarından ilan ve reklam vergisi alınmamasının mümkün olmadığı belirtilerek 16/10/2019 tarih ve 20092 sayılı işlem ile başvuru reddedilmiştir. Söz konusu işlemin iptali istemiyle işbu dava açılmıştır.

Türk Vergi Sisteminde vergi, hangi fiili ya da hukuki durum üzerine konulursa genellikle o isimle anılmaktadır. Belediye sınırları ile mücavir alanlar içinde yapılan her türlü ilan ve reklam, ilan ve reklam vergisinin konusunu oluşturmaktadır. Bu verginin mükellefi ise ilan ve reklamı kendi adına yapan veya yaptıran gerçek veya tüzel kişiler olarak belirlenmiştir.

Yasa koyucu tarafından gözetilen ekonomik, sosyal v.b. nedenlerle verginin konusuna giren işlemlerden bazılarında kısmen veya tamamen istisna tanınabileceği gibi verginin mükellefi olması gereken kişilere de muafiyet sağlanabilecektir. Verginin konusuna giren işlemlere istisna; mükelleflere ise muafiyet tanınmadığı sürece kanunda öngörülen vergiyi doğuran olay gerçekleştiğinde vergi yükümlülüğü doğacaktır.

Eczacıların ilan ve reklam vergisinin mükellefi oldukları, eczanelerin ışıklı ve ışısız levhalarının ilan ve reklam vergisinin konusuna girdiği, bunlardan yalnızca 1/2 metrekaresi aşmayan ışısız levhaların vergiden istisna edildiği, 2464 sayılı Kanun ya da başka kanunlarda anılan konu ve mükellefler yönünden istisna ya da muafiyet hükmü bulunmadığı dikkate alındığında Türk Eczacılar Birliği tarafından eczanelerde standardize edilmiş ışıklı veya ışısız levhaların kullanımının, Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Yönetmelik ile zorunlu tutulmasının, değinilen tabelanın mahiyetini ve verginin konusuna girdiği gerçeğini değiştirmeyeceğinden eczanelerde kullanılan ışıklı ve ışısız tabela ve levhalardan ilan ve reklam vergisi alınmamasına yönelik başvurunun reddine ilişkin işlemde hukuka aykırılık görülmemiştir.

Vergi mahkemesi bu gerekçeyle davayı reddetmiştir.

Davacının istinaf istemini inceleyen Samsun Bölge İdare Mahkemesi 2. Vergi Davası Dairesinin 22/06/2021 tarih ve E:2021/177, K:2021/473 sayılı kararı:

Vergi Davası Dairesi, mahkeme kararının usul ve hukuka uygun olduğu gerekçesiyle istinaf istemini kesin olarak reddetmiştir.

B- Ankara Bölge İdare Mahkemesi 4. Vergi Davası Dairesinin E:2019/544 sayılı dosyasına konu yargılama süreci:

Dava konusu istemin özeti: Davacı Türk Eczacılar Birliği 2. Bölge Ankara Eczacı

Odası tarafından, odanın üyesi olan eczanelerde mevcut eczane adını gösterir tabela ile "E" logolarından ilan ve reklam vergisi alınmamasına yönelik yapılan başvurunun reddine dair 18/09/2018 tarih ve E.88826 sayılı işlemin iptali istemiyle dava açılmıştır.

Ankara 5. Vergi Mahkemesinin 16/01/2019 tarih ve E:2018/1143, K:2019/55 sayılı kararı:

Türk Eczacıları Deontoloji Tüzüğü'nün 1. maddesi, Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Yönetmelik'in "*Tanımlar*" başlıklı 4. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (ç) ve (d) işaretli bentleri ile aynı Yönetmelik'in "*Eczane ismi, levhası ve vitrini*" başlıklı 25. maddesinin (2) ve (3) numaralı fıkralarında yer verilen kuralların birlikte değerlendirilmesinden, özel kişiler eliyle işletilen eczanelerin, ticari bir müessese niteliği bulunmakla birlikte esas itibarıyla kamu sağlığının korunması amacına yönelik eczacılık faaliyeti yürüten sağlık kuruluşları olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Söz konusu faaliyetin, kamu düzeni ve yararı ile doğrudan ilgisinin bulunması ve hizmetten yararlanan bireylerin korunması, kolayca ve etkin bir şekilde hizmete ulaşılabilmesi amacıyla eczane adını gösterir tabela ile "E" logolarının eczanelerde bulundurulması zorunluluğu getirilmiştir.

Olayda, eczaneler tarafından kullanılan ve bireylerin eczaneler tarafından sunulan sağlık hizmetlerinden kolay ve etkin şekilde yararlanabilmesini amaçlayan eczane adını gösterir tabela ile "E" logolarının kullanımının zorunlu olması ve bunların reklam ve ilan amacını taşımaması dikkate alındığında dava konusu işlemde hukuka uygunluk görülmemiştir.

Vergi mahkemesi bu gerekçeyle dava konusu işlemi iptal etmiştir.

Davalının istinaf istemini inceleyen Ankara Bölge İdare Mahkemesi 4. Vergi Dava Dairesinin 19/09/2019 tarih ve E:2019/544, K:2019/1386 sayılı kararı:

Vergi Dava Dairesi, istinaf dilekçesinde ileri sürülen iddiaların isteme konu vergi mahkemesi kararının kaldırılmasını gerektirecek nitelikte olmadığı gerekçesiyle istemi kesin olarak reddetmiştir.

C- İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 5. Vergi Dava Dairesinin E:2018/6734 sayılı dosyasına konu yargılama süreci:

Dava konusu istemin özeti: Davacı Türk Eczacılar Birliği 7. Bölge Bursa Eczacı Odası tarafından, odanın üyesi olan eczanelerde mevcut eczane adını gösterir tabela ile "E" logolarından ilan ve reklam vergisi alınmamasına yönelik yapılan başvurunun reddine dair 26/04/2017 tarih ve 71243 sayılı işlemin iptali istemiyle dava açılmıştır. **Bursa 1. Vergi Mahkemesinin 13/03/2018 tarih ve E:2017/588, K:2018/485 sayılı kararı:**

Türk Eczacıları Deontoloji Tüzüğü'nün 1 ve 9. maddeleri, Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Yönetmelik'in "*Tanımlar*" başlıklı 4. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (ç)

ve (d) işaretli bentleri ve 25. maddesinin (2) ve (3) numaralı fıkralarının birlikte değerlendirilmesinden, özel kişiler eliyle işletilen eczanelerin, ticari bir müessese niteliği bulunmakla birlikte esas itibarıyla kamu sağlığının korunması amacına yönelik eczacılık faaliyeti yürütülen sağlık kuruluşları olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Söz konusu faaliyetin, kamu düzeni ve yararı ile doğrudan ilgisinin bulunması ve hizmetten yararlanan bireylerin korunması, kolayca ve etkin bir şekilde hizmete ulaşılabilmesi amacıyla eczane adını gösterir tabela ile "E" logolarının eczanelerde bulundurulması zorunluluğu getirilmiştir.

Olayda, eczaneler tarafından kullanılan ve bireylerin eczaneler tarafından sunulan sağlık hizmetlerinden kolay ve etkin şekilde yararlanabilmesini amaçlayan eczane adını gösterir tabela ile "E" logolarının kullanımının zorunlu olması ve bunların reklam ve ilan amacını taşımaması dikkate alındığında dava konusu işlemde hukuka uygunluk görülmemiştir.

Vergi mahkemesi bu gerekçeyle dava konusu işlemi iptal etmiştir.

Davalının istinaf istemini inceleyen İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 5. Vergi Dava Dairesinin 19/06/2018 tarih ve E:2018/6734, K:2018/5640 sayılı kararı:

Vergi Dava Dairesi, istinaf dilekçesinde ileri sürülen iddiaların isteme konu vergi mahkemesi kararının kaldırılmasını gerektirecek nitelikte olmadığı gerekçesiyle istemi kesin olarak reddetmiştir.

V- SAMSUN BÖLGE İDARE MAHKEMESİ BAŞKANLAR KURULUNUN GÖRÜŞÜ:

A- Usul Yönünden:

Aykırılığın giderilmesi talebini içeren dilekçede herhangi bir eksiklik görülmemeye- rek yapılan incelemede Başkanlar Kurulunca, talepte bulunanın bu hakka sahip olduğunun anlaşılması, uyumsuzluk konularının benzer maddi olaylardan kaynaklanması ve farklı yönde istinaf kararları bulunması hususları dikkate alındığında aykırılığın giderilmesi isteminde usul yönünden bir eksiklik görülmemiştir.

B- Esas Yönünden:

Aykırılığın giderilmesi talep edilen kararlar, eczanelerde kullanılması zorunlu olan ışıklı-ışsızsız tabela ve levhalardan ilan ve reklam vergisinin alınıp alınmayacağına ilişkindir.

Türk Vergi Sisteminde vergi, hangi fiili ya da hukuki durum üzerine konulursa genellikle o isimle anılmaktadır. Belediye sınırları ile mücavir alanlar içinde yapılan her türlü ilan ve reklam, ilan ve reklam vergisinin konusunu oluşturmaktadır. Bu verginin mükellefi ise ilan ve reklamı kendi adına yapan veya yaptıran gerçek veya tüzel kişiler olarak belirlenmiştir.

Yasa koyucu tarafından gözetilen ekonomik, sosyal v.b. nedenlerle verginin konusuna giren işlemlerden bazılarında kısmen veya tamamen istisna tanınabileceği gibi verginin mükellefi olması gereken kişilere de muafiyet sağlanabilecektir. Verginin konusuna giren işlemlere istisna; mükelleflere ise muafiyet tanınmadığı sürece kanunda öngörülen vergiyi doğuran olay gerçekleştiğinde vergi yükümlülüğü doğacaktır.

2464 sayılı Kanun'un "İlan ve Reklam Vergisi" başlıklı ikinci bölümü, verginin konusu, mükellefi ve sorumlusu, istisna ve muafılları, tarife ve nispeti, verginin tarihi ve ödenmesi ile ilgili düzenlemelerden oluşmaktadır. Kanun'un 12 ilâ 16. maddelerinde, belediye sınırları ile mücavir alanlar içinde yapılan her türlü ilan ve reklamın amacına ya da zorunluluğuna bakılmaksızın verginin konusuna girdiği kabul edilmiş, tabela ve levhalar da bu kapsamda değerlendirilmiş, levhalardan gerçek kişilerin ikametgâhlarının iç veya dış kapılarına konan ve kimliklerini gösteren levhalar ile gerçek veya tüzel kişilere ait iş yerlerinin içine veya dışına asılan iş sahibinin kimliği ile işin mahiyetini gösteren ve alanı 1/2 metrekaresi aşmayan ışsız levhalar yanında, genel ve katma bütçeli idareler ile il özel idarelerinin, belediyelerin, köylerin ve bunların kuracakları birliklerin ve Posta-Telgraf-Telefon ve T.C. Devlet Demiryolları işletmelerinin yapacakları her türlü ilan ve reklam ilan ve reklam vergisinden istisna edilmiştir.

Bu kurallara göre, gerçek kişilerin ikametgâhlarının iç veya dış kapılarına konan ve kimliklerini gösteren levhaların dahi verginin konusuna girdiği ancak bu levhaların istisna yoluyla vergi dışı bırakıldığı görülmektedir. Öte yandan, ilan ve reklam vergisinin konusunun oldukça geniş tutulduğu ve her türlü ilan ve reklamın verginin konusuna dahil olduğu, bu kapsamda amacına ya da kullanım zorunluluğunun bulunup bulunmadığına bakılmaksızın iş yeri adını gösteren levhaların verginin konusuna girdiği sonucuna varılmıştır.

Bu kapsamda eczacıların ilan ve reklam vergisinin mükellefi oldukları, eczanelerin ışıklı ve ışsız levhalarının ilan ve reklam vergisinin konusuna girdiği, bunlardan yalnızca 1/2 metrekaresi aşmayan ışsız levhaların vergiden istisna edildiği, 2464 sayılı Kanun ya da başka kanunlarda anılan konu ya da mükellefler yönünden istisna ya da muafiyet hükmü bulunmadığı dikkate alındığında Türk Eczacılar Birliği tarafından eczanelerde standardize edilmiş ışıklı veya ışsız levhaların kullanımının, Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Yönetmelik ile zorunlu tutulmasının, değinilen tabelanın mahiyetini ve verginin konusuna girdiği gerçeğini değiştirmeyeceği sonucuna ulaşılmıştır.

Başkanlar Kurulu tarafından aykırılığın giderilmesi isteminin kabulüne; aykırılığın Samsun Bölge İdare Mahkemesi 2. Vergi Dava Dairesinin 22/06/2021 tarih ve E:2021/177, K:2021/473 kararı doğrultusunda giderilmesine oyçokluğuyla karar verilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE

MADDİ OLAY:

Bölge idare mahkemesi kararları arasındaki aykırılığın giderilmesi istemiyle ilgili kararlara konu olaylarda, eczacı odaları tarafından eczanelerin iş yerlerinde kullanılması zorunlu ve standardize edilmiş levhaların ilan ve reklam vergisine tabi olmadığı ve bu nedenle vergi alınmaması gerektiğinden bahisle başvuru yapılmış; bu başvuruların reddine dair tesis edilen işlemlerin iptali istemiyle dava açılmıştır.

İLGİLİ MEVZUAT**1- Anayasa'nın "Vergi Ödevi" başlıklı 73. maddesinin üçüncü fıkrası:**

" Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır."

2- 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun "İlan ve Reklam Vergisi" başlıklı ikinci bölümünün "Konu" başlıklı 12. maddesi:

" Belediye sınırları ile mücavir alanları içinde yapılan her türlü İlan ve reklam, İlan ve Reklam Vergisine tabidir."

3- 2464 sayılı Kanun'un "Mükellef ve sorumlu" başlıklı 13. maddesi:

"İlan ve Reklam Vergisinin mükellefi, yurt dışından gönderilen ilan ve reklamlar dahil olmak üzere, ilan ve reklamı kendi adına yapan veya yaptıran gerçek veya tüzel kişilerdir.

İlan ve reklam işlerini mutad meslek olarak ifa edenler, başkaları adına yaptıkları ilan ve reklamlara ait vergileri mükellefler adına ilgili belediyeye yatırmaktan sorumludurlar."

4- 2464 sayılı Kanun'un "İstisna ve muaflıklar" başlıklı 14. maddesi:

"Aşağıda sayılan ilan ve reklamlardan vergi alınmaz.

1. Türkiye Radyo Televizyon Kurumu tarafından yayınlanan ve yapılan ilan ve reklamlar,
2. Her türlü gazete, dergi ve kitaplarda yapılan ilan ve reklamlar,
3. Gerçek kişilerin ikametgahlarının iç veya dış kapılarına konan ve kimliklerini gösteren levhalar,
4. İşletmelerin işteğal veya imal konusu maddelerinin ambalajları üzerinde bulunan ve kendi işlerine ait ilan ve reklamları ile ambalaj muhtevassından olan prospektüs ve tarifnameler,
5. Gerçek veya tüzel kişilere ait işyerlerinin içine veya dışına asılan iş sahibinin kimliği ile işin mahiyetini gösteren ve alanı 1/2 metrekaresi aşmayan ışsız levhalar, (Alanı 1/2 metrekaresi aşan levhalar, aşan kısım üzerinden vergiye tabidir.)

6. Genel ve katma bütçeli idareler ile il özel idarelerinin, belediyelerin, köylerin ve bunların kuracakları birliklerin ve Posta - Telgraf - Telefon ve T.C. Devlet Demiryolları İşletmelerinin yapacakları her türlü ilan ve reklamlar,
7. Siyasi Partiler Kanununa göre, siyasi partilerin siyasi faaliyet sınırları içinde yapacakları ilan ve reklamlar,
8. Altıncı bentte yazılı idarelerle, kooperatifler ve kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları tarafından ülke ürünlerinin ve turizminin reklamını yapmak ve herhangi bir ticari ve sınai kuruluşa ait olmamak üzere hazırlanan her türlü levha ve afişlerle, aynı kuruluşlar tarafından Türkiye'deki ticaret, sanayi, tarım ve mesleki müesseselerinin isim ve ticaret unvanları ile ad ve adreslerini ihtiva etmek üzere yayınlanacak kitap, broşür, katalog ve dergiler,
9. Umumi mahallere reklam amacı ile konulacak sıra, bank ve benzeri gereçler üzerindeki ilan ve reklamlar,
10. Sinema ve tiyatroların kendi programlarına ilişkin olarak gösterinin yapıldığı binanın içinde ve dış yüzünde yaptıkları ilan ve reklamlar."

5- 2464 sayılı Kanun'un "Tarife ve nispet" başlıklı 15. maddesi:

"İlan ve Reklam Vergisi aşağıdaki tarifeye göre alınır.

(Değişik Tarife: 30/12/2004-5281/16 md.)

	Verginin Tutarı (YTL)	
	En Az	En Çok
1. Dükkân, ticarî ve sınai müessese ve serbest meslek erbabınca çeşitli yerlere asılan ve takılan her çeşit levha, yazı ve resim gibi tüm sabit ilân ve reklamların beher metrekaresinden yıllık olarak:	20	200
2. Motorlu taşıt araçlarının içine veya dışına konulan ilân ve reklamların beher metrekaresinden yıllık olarak:	8	40
3. Cadde, sokak ve yaya kaldırımları üzerine gerilen, binaların cephe ve yanlarına asılan bez veya sair maddeler vasıtasıyla yapılan geçici mahiyetteki ilân ve reklamların metrekaresinden haftalık olarak:	2	10
4. Işıklı veya projeksiyonlu ilân ve reklamlardan her metrekaresine için yıllık olarak:	30	150
5. İlân ve reklam amacıyla dağıtılan broşür, katalog, duvar ve cep takvimleri, biblolar veya benzerlerinin her biri için:	0,01	0,25
6. Mahiyeti ne olursa olsun yapıştırılacak çeşitli afişler ve benzerlerinin beherinin metrekaresinden:	0,2	0,50

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

A- Usul Yönünden:

i. Uyuşmazlığın esasına yönelik aykırılığın giderilmesi istemine konu kararların yargılama usulüne ilişkin hususlar yönünden ön denetime tabi tutulup tutulamayacağı:

2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanun'un 18/06/2014 tarih ve 6545 sayılı Kanun'un 6. maddesiyle eklenen 3/C maddesinin (4) numaralı fıkrasının (c) işaretli bendinde, bölge idare mahkemesi başkanlar kurulunun, benzer olaylarda, bölge idare mahkemesi dairelerince verilen kesin nitelikteki kararlar arasında veya farklı bölge idare mahkemeleri dairelerince verilen kesin nitelikteki kararlar arasında aykırılık veya uyuşmazlık bulunması hâlinde; resen veya ilgili bölge idare mahkemesi dairelerinin ya da istinaf yoluna başvurma hakkı bulunanların bu aykırılığın veya uyuşmazlığın giderilmesini gerekçeli olarak istemeleri üzerine, istemin uygun görülmesi halinde kendi görüşlerini de ekleyerek Danıştaydan bu konuda karar verilmesini isteyebileceği, anılan maddenin (5) numaralı fıkrasında ise, (4) numaralı fıkranın (c) işaretli bendine göre yapılacak istemlerin, konusuna göre İdari veya Vergi Dava Daireleri Kuruluna iletileceği, ilgili dava daireleri kurulunca üç ay içinde karar verileceği, aykırılık veya uyuşmazlığın giderilmesine ilişkin olarak bu fıkra uyarınca verilen kararların kesin olduğu hükmüne yer verilmiştir.

Anılan düzenlemeyle üç dereceli yargılama sisteminde içtihat makamı rolünü üstlenen Danıştayın temyizi kabil olmayan kesin kararlara konu olaylarda uygulama birliği sağlanması amaçlanmıştır. Kanun koyucu bu amacın gerçekleştirilmesi amacıyla aykırılığın giderilmesi istemi için temyiz kanun yolu denetiminde uygulanan usulden farklı bir usul ihdas etmiş, Danıştayın temyiz mercii olarak yaptığı görev ile aynı veya farklı bölge idare mahkemesi daireleri kararları arasındaki aykırılıkların giderilmesine dair görev arasında bir ayırım gözeterek aykırılığın giderilmesi istemine konu kararların kesin nitelikte olması gerektiğini belirtmiştir.

Danıştayın temyiz mercii olarak görevi, temyiz istemine konu kararlarda, yargılama esnasında uyulması gereken usul hükümleri ile uyuşmazlığın esasının çözümüne yönelik kuralların hukuka uygun bir biçimde uygulanıp uygulanmadığını denetlemektir. Buna karşın aynı veya farklı bölge idare mahkemeleri dairelerince verilen kararlar arasındaki aykırılığın giderilmesine ilişkin başvuru yolunda Danıştay, benzer olaylarla ilgili olup kesin nitelikte ancak birbirinden farklı sonuçlar veren kararlar arasındaki aykırılıkların giderilmesine yönelmektedir. Bu nitelikteki kararlar arasındaki aykırılığın yargılama usulüne ya da uyuşmazlığın esasına yönelik olması mümkündür.

Kanun koyucunun uygulamada içtihat birliğinin sağlanmasına yönelik amacı göz önünde bulundurulduğunda, uyuşmazlığın esasına yönelik aynı ya da farklı bölge idare mahkemesi dava dairelerinin kararları arasında oluşan aykırılığın giderilmesi istemi incelenirken kesin nitelikte olan bu kararların verilme sürecinde yargılama

usulü kurallarına uyulup uyulmadığı yönünden bir ön denetim yapılmasına hukuken bir gereklilik bulunmadığına oybirliğiyle karar verilmiştir.

Öte yandan aynı veya farklı bölge idare mahkemesi dava dairelerinin kararları arasındaki uyumsuzluğun yargılama usulüne ilişkin olması halinde istemin bu yönüyle inceleneyeceği açıktır.

ii. Aykırılığın giderilmesi isteminin konu yönünden sınırlandırılması:

Samsun Bölge İdare Mahkemesi 2. Vergi Dava Dairesinin 22/06/2021 tarih ve E:2021/177, K:2021/473 sayılı kararıyla; eczaneler tarafından iş yerlerinde kullanılan levhaların (E logolu levhalar hariç) ilan ve reklam vergisine tabi olduğu dolayısıyla dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddi yolunda verilen mahkeme kararına yöneltilen istinaf istemi reddedilmiştir.

Ankara Bölge İdare Mahkemesi 4. Vergi Dava Dairesinin 19/09/2019 tarih ve E:2019/544, K:2019/1386 sayılı; İstanbul Bölge İdare Mahkemesi 5. Vergi Dava Dairesinin

19/06/2018 tarih ve E:2018/6734, K:2018/5640 sayılı kararıyla eczane adını gösteren tabelalar ile "E" logolu levhaların ilan ve reklam vergisine tabi olmadığı dolayısıyla dava konusu işlemlerde hukuki isabet bulunmadığı gerekçesiyle dava konusu işlemlerin iptali yolunda verilen mahkeme kararlarına yöneltilen istinaf istemleri reddedilmiştir.

Bu durumda, Samsun Bölge İdare Mahkemesi 2. Vergi Dava Dairesinin 22/06/2021 tarih ve E:2021/177, K:2021/473 sayılı kararıyla istinaf istemi reddedilen Mahkeme kararında hukuka uygunluğu incelenen dava konusu işlemin eczaneler tarafından kullanılan "E" logolu levhalara yönelik olarak tesis edilmediği anlaşıldığından, aykırılığın giderilmesi isteminde bulunulabilmesi için gerekli olan şartların eczaneler tarafından kullanılan "E" logolu levhalar yönünden gerçekleşmediği sonucuna varılmıştır.

B- Esas Yönünden:

Bölge İdare Mahkemesi Vergi Dava Dairelerince kesin olarak verilen kararlar arasındaki aykırılık, eczaneler tarafından iş yerlerinde kullanılan levhaların ilan ve reklam vergisine tabi olup olmadığına ilişkindir.

Anayasa'nın 73. maddesinin birinci fıkrasında, herkesin kamu giderlerini karşılamak üzere mali gücüne göre vergi ödemekle yükümlü olduğu belirtilmiş, diğer fıkralarında da bu yükümlülüğe ilişkin ilkeler gösterilmiştir. Devletin vergilendirme yetkisi Anayasa'nın 73. maddesinde yer alan verginin kanuniliği, mali güce göre ödenmesi, genelliği, vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı ilkeleri yanında Anayasa'nın genel ilkeleri ile de sınırlandırılmıştır.

Verginin kanuniliği ilkesi takdire dayalı keyfi uygulamaları önleyecek sınırlamaların kanunda yer almasını gerektirmekte ve vergi yükümlülüğüne ilişkin düzenlemelerin konulması, değiştirilmesi veya kaldırılmasının kanun ile yapılmasını zorunlu

kılmaktadır. Bu zorunluluk, verginin kanuniliği ilkesi olarak tanımlanmakta olup bu ilke uyarınca verginin yükümlüsü, konusu, vergiyi doğuran olay, matrah, oran, tarh, tahakkuk, tahsil, zamanaşımı, muafiyet ve istisna gibi vergilendirmenin temel öğelerinin kanun ile belirlenmesi gerekir.

Kanun'un açıkça verginin konusunu ve mükellefini belirlediği hallerde, bu belirlemelerin aksine vergisel yükümlülüğün kapsamını idari ya da yargısal yorum yoluyla genişletilmesi ya da daraltılması verginin kanuniliği ilkesine aykırı düşeceği gibi vergi adaletini de zedeleyecektir.

2464 sayılı Kanun'un "İlan ve Reklam Vergisi" başlıklı ikinci bölümünde, verginin konusu, mükellefi ve sorumlusu, istisna ve muafıkları, tarife ve nispeti, verginin tarhi ve ödenmesine ilişkin düzenlemelere yer verilerek bu konularda açıkça bir belirleme yapılmıştır.

Değinilen Kanun'da, verginin konusunu, belediye sınırları ile mücavir alanları içinde yapılan her türlü ilan ve reklamın oluşturduğu kurala bağlandıktan sonra verginin mükellefinin yurt dışından gönderilen ilan ve reklamlar dahil olmak üzere ilan ve reklamı kendi adına yapan veya yaptıran gerçek veya tüzel kişiler olduğu belirtilmiş, ilan ve reklamın yapılmasıyla vergiyi doğuran olayın gerçekleştiği kabul edilmiştir.

İlan ve reklam, levha, yazı, resim gibi çeşitli yöntemlerle yapılabilir. İlan ve/veya reklam mahiyetinde olabilecek olan levhanın, mutlak suretle reklam içermesi gerekmemekle birlikte kanun koyucu vergiyi doğuran olayın gerçekleşmesi için, ilan ile reklamın birlikte yapılması şartını aramamıştır. Bu durum, reklam unsuru taşımayan salt ilan mahiyetinde olan levhalar yönünden de vergiyi doğuran olayın gerçekleştiğinin kabul edilmesini gerekli kılmaktadır.

Aykırlığın giderilmesi istemine konu kararlarda da yer verildiği üzere eczacılık faaliyeti yürüten sağlık kuruluşları olan eczanelerde eczane ibaresinin, reklam mahiyetinde olmayacak biçimde eczanenin adının ve eczacının adı ile soyadının ilan edilmesine yarayan levhaların kullanılması ilgili düzenlemelerde zorunlu tutulmuştur.

2464 sayılı Kanun verginin konusunu, her türlü ilan ve reklamın oluşturduğunu açıkça belirledikten sonra ilan ve reklamı kendi adına yapan veya yaptıran mükellefin ilan ve/veya reklamı icra edilen meslek kurallarını belirleyen yasal ya da idari düzenlemelerde öngörülen zorunluluğa istinaden yapmasını istisna ya da muafiyet biçiminde bir vergi kolaylığı tanınması sonucunu doğuran bir unsur olarak değerlendirmemiştir. Nitekim, verginin konusunu belirleyen kuralda "her türlü ilan ve reklam" ifadesine yer verilmek suretiyle ilan ve reklamın zorunlu olarak yapıp yapılmadığına bakılmaksızın verginin konusuna girdiği açıkça kabul edilmiştir. Öte yandan yürütülen hizmetin kamusal mahiyetinin de kanunda açıkça vergi kolaylığı tanınmasını gerektiren bir unsur olarak belirlenmediği müddetçe bir önemi bulunmamaktadır.

İlgili düzenlemelerde faaliyetleri reklam yasağına tabi kılınan eczaneler tarafından

iş yerlerinde kullanılan levhaların ilan niteliğinde olduğu ve bu ilanın ise 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu uyarınca ilan ve reklam vergisinin konusuna girdiği, 2464 sayılı Kanun'un 14. maddesinin birinci fıkrasının (5) numaralı bendi hariç söz konusu levhalar için vergi istisnası tanınmasını öngören bir yasal düzenlemenin bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Buna göre, söz konusu levhaların vergilendirilmesine yönelik hukuki değerlendirmelerde 2464 sayılı Kanun'un ilgili maddelerinde öngörülen ışksız levhalar yönünden levhanın alanı bağlamında belirlenen istisna veya verginin tarife ve nispetine ilişkin diğer kuralların dikkate alınacağı tabiidir.

VI- SONUÇ:

Açıklanan hukuksal nedenler ve gerekçeyle, anılan bölge idare mahkemeleri dava dairelerinin kararları arasındaki aykırılığın, **eczaneler tarafından iş yerlerinde kullanılan levhaların 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu uyarınca ilan ve reklam vergisinin konusuna girdiği ve 2464 sayılı Kanun'un 14. maddesinin birinci fıkrasının (5) numaralı bendi hariç söz konusu levhalar için vergi istisnası tanınmasını öngören bir yasal düzenlemenin bulunmadığı yönünde giderilmesine**, 19/01/2022 tarihinde oyçokluğuyla kesin olarak karar verildi

X - KARŞI OY:

Özel kişiler eliyle işletilen eczaneler, ticari bir müessese niteliği bulunmakla birlikte esas itibarıyla kamu sağlığının korunması amacına yönelik eczacılık faaliyeti yürüten sağlık kuruluşlarıdır.

Söz konusu faaliyetle, kamu düzeni ve yararı ile doğrudan ilgisinin bulunması ve hizmetten yararlanan bireylerin korunması, kolayca ve etkin bir şekilde hizmete ulaşılabilmesi amaçlanmakta olup bu amacın gerçekleşmesi için de eczaneler tarafından levha kullanımı, ilgili mevzuat kapsamında zorunlu tutulmuş, anılan levhaların standartlarının Türk Eczacılar Birliği tarafından belirleneceği kabul edilmiştir. Bu yönüyle, eczacıların bu konuya ilişkin kullanacakları levhaların ebatlarını belirleme konusunda veya kullanıp kullanmama noktasında herhangi bir iradeleri bulunmamaktadır.

Bu durumda, Türk Eczacılar Birliği tarafından eczanelerde standardize edilmiş ışıklı veya ışksız levhaların kullanımının, Eczacılar ve Eczaneler Hakkında Yönetmelik ile zorunlu tutulması ve eczacılar tarafından reklam yapamayacak olması karşısında herhangi bir reklam unsuru içermeyen eczanelerin iş yerinde kullandıkları tabelaların 2464 sayılı Kanun uyarınca ilan ve reklam vergisine tabi olmadığı sonucuna varılmıştır.

Açıklanan hukuksal nedenler ve gerekçeyle, aykırılığın, eczaneler tarafından iş yerlerinde kullanılan levhaların 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanun'u uyarınca ilan ve reklam vergisinin konusuna girmediği yönünde giderilmesi gerektiği oyuyla Kurul kararına katılmıyoruz.

SAYIŞTAY KARARLARI

BELEDİYE BAŞKAN VE MECLİS ÜYELERİNİN HUZUR HAKLARININ YANLIŞ HESAPLANMASI¹

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 39'uncu maddesine aykırı olarak belediye başkanı ödeneğinin hatalı hesaplanması nedeniyle Belediye meclis başkan ve üyelerine meclis ve komisyon toplantıları için verilen huzur haklarının da fazla ödenmesi suretiyle kamu zararına sebebiyet verildiği hk.

(...)

İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün 11.03.2008 tarih ve B.05.0.MAH.0.65.001/80000-7065 sayılı "Belediye Başkanı Ödenekleri Hakkında Genelge" sinde aynen;

"5393 sayılı Belediye Kanunu'nun belediye başkanının özlük haklarını düzenleyen 39'uncu maddesine göre, belediye başkanlarına belde nüfusu esas alınmak suretiyle ödenek verilmektedir. Bu ödemeler ilgili maddede belirtilen gösterge rakamının Devlet memurları için belirlenen aylık katsayı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda her ay brüt olarak ödenmektedir².

(...)

Ancak 5393 sayılı Kanunun 39'uncu maddesi uyarınca belediye başkanı aylık ödeneği belde nüfusuna göre hesaplanacak olup, aynı Kanunun 12'nci maddesinde, Kanunda öngörülen nüfus büyüklüğü için Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığınca bildirilen nüfusun esas alınacağı açıkça belirtildiğinden, belediye başkanı ödeneğinin, geçmiş seçim yılı nüfus verisine bağlı kalınmaksızın Türkiye İstatistik Kurumu tarafından bildirilen güncel nüfus sayım sonuçları esas alınarak hesaplanması icap eder.

Bu nedenle meclis üye sayısının belirlenmesi ile ilgili olarak 2972 sayılı Kanunda yer alan hükmün, belediye başkanı ödeneğinin hesabında kıyas yoluyla uygulanması mümkün olmayıp, bu yönde yapılan işlemin 5393 sayılı Kanuna aykırılık teşkil ettiği ve bu suretle huzur haklarının da fazla ödendiği anlaşıldığından, sorumluların itirazları kabul edilmemiştir.

Bu itibarla, Belediye meclis başkan ve üyelerine huzur haklarının mevzuata aykırı olarak fazla ödenmesi sebebiyle kamu zararına yol açıldığından, konuya ilişkin dilekçi itirazları reddedilerek 172 sayılı İlamın 3'üncü maddesiyle verilenTL tutarındaki tazmin hükmünün TASDİKİNE,

¹ Sayıştay Temyiz Kurulu Kararı Tarih : 07.07.2021 No : 49902

² 5393 sayılı Belediye Kanununun 39 uncu maddesinde belirtilen katsayılara Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa ekli cetvelde geçen '2.280' rakamı eklenmek suretiyle bulunacak rakamın Memur maaş katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak rakam brüt maaştır.

DOLU KADROYA VEKALET EDEN KİŞİYE ÖDENEN ZAM VE TAZMİNAT FARKI³

Mali Hizmetler Müdürlüğü kadrosuna vekâleten atanan ...'e söz konusu kadroya ilişkin zam ve tazminat farkının ödenmesi nedeniyle, ... TL'ye tazmin hükmü verilmiştir.

(...)

... Belediyesi Mali Hizmetler Müdürlüğü kadrosu dolu olduğu halde söz konusu kadronun karşılığı olarak vekâleten zam ve tazminat farkı ödemesi yapılması suretiyle kamu zararına neden olduğu yönündeki tespit, ilgili yasal mevzuat kapsamında hukuka uyarlılık arz etmediğini,

(...)

GEREĞİ GÖRÜŞÜLDÜ:

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun "Vekâlet görevi ve aylık verilmesinin şartları" başlıklı 86'ncı maddesinde;

"Memurların kanuni izin, geçici görev, disiplin cezası uygulaması veya görevden uzaklaştırma nedenleriyle işlerinden geçici olarak ayrılmaları halinde yerlerine kurum içinden veya diğer kurumlardan veya açıktan vekil atanabilir. Bir görevin memurlar eliyle vekaleten yürütülmesi halinde aylıksız vekalet asıldır. Aynı kurumdan ayrılmalar dolayısıyla atanan vekil memurlara vekalet görevinin 3 aydan fazla devam eden süresi için, ... vekalet aylığı ödenir... Yukarıda sayılan haller dışında, boş kadrolara ait görevler lüzum görüldüğü takdirde memurlara ücretsiz olarak vekaleten gördürülebilir. ..." ve 175'inci maddesinde; "Bir göreve vekaleten atanan memurlara vekalet edilen görevin kadro derecesinin birinci kademesinin üçte biri, ... verilir. ... Ancak, kurum içinden veya diğer kurumlardan vekalet edenlere vekalet aylığı ödenebilmesi için, **vekilin asilde aranan şartları taşımaması zorunludur. ...**" hükümlerine yer verilmiştir.

Öte yandan, 657 sayılı Kanunun 152'nci maddesine istinaden 05/05/2006 tarihli ve 26159 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak 17/04/2006 tarihli ve 2006/10344 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Devlet Memurlarına Ödenecek Zam ve Tazminatlara İlişkin Kararın 9'uncu maddesinde;

"(1) 657 sayılı Kanunun 86 ncı maddesi uyarınca;

a) 1) Kurumlarınca bir göreve kurum içinden veya diğer kurumlardan vekalet ettirilene;

aa) Vekâletin, 657 sayılı Kanunun 86 ncı maddesine binaen yapılması ve bu hususun onayda belirtilmiş olması,

³ Sayıştay 6. Daire 23.6.2021 tarih ve 46516 Dosya No'lu Kararı

bb) Vekâletin, Bakanlar Kurulu kararı veya müşterek karar ile atama yapılması gereken kadro veya görevler için ilgili Bakan, diğer kadro veya görevler için asili atamaya yetkili amir tarafından verilmesi,

cc) Vekillerin, genel ve ilgili özel mevzuatı uyarınca asaleten atanmada aranan tüm şartları (asaleten atanmada sınav şartı aranılan kadro veya görevler için bu sınavlara girebilme hakkının elde edilmiş olması dahil) bir arada taşımaları, kaydıyla; vekalet ettikleri kadro veya görevler için bu Karar uyarınca öngörülen zam ve tazminatların toplam net tutarının, asli kadro veya görevleri karşılığında fiilen aldıkları zam ve tazminatların toplam net tutarından fazla olması halinde, aradaki fark; 657 sayılı Kanununun 175 inci maddesindeki oranlar dikkate alınmaksızın, vekalet görevine başlanıldığı tarihten itibaren ve vekalet görevinin fiilen yapıldığı sürece ödenir.

2) aa) Esas ve usule ilişkin olarak yukarıda belirtilen şartları bir arada taşımayanlara,

bb) Mehil müddeti, yıllık izin, mazeret izni, hastalık izni, geçici görev, vekalet, görevden uzaklaştırma, tutuklanma, gözaltına alınma, hizmetiçi eğitim, kurs veya seminer nedeniyle görevlerinden ayrılanlara vekalet edenlere,

cc) Vekaletleri esnasında yıllık izin, mazeret izni, hastalık izni, vekalet görevine ilişkin olmayan geçici görev, görevden uzaklaştırma, tutuklanma, gözaltına alınma, hizmetiçi eğitim, kurs, seminer ve benzeri nedenlerle vekalet görevine ara verenlere (ara verdikleri günler için),... vekalet nedeniyle öngörülen zam ve tazminatlar ödenmez.” denilmektedir.

Buna göre anılan şartları taşıyan ilgililerin vekalet ettikleri kadro veya görevler için öngörülen zam ve tazminatların toplam net tutarının, asli kadro veya görevleri karşılığında fiilen aldıkları zam ve tazminatların toplam net tutarından fazla olması halinde, aradaki farkın vekalet görevine başlanıldığı tarihten itibaren ve vekalet görevinin fiilen yapıldığı sürece ödeneceği, ancak mehil müddeti, yıllık izin, mazeret izni gibi mezkur hükümde sayılan durumlarda vekalet edenlere vekalet nedeniyle zam ve tazminat ödenemeyeceği ifade edilmiştir.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 9’uncu maddesinin beşinci ve altıncı fıkralarında;

“Birinci fıkra kapsamına giren personelden; kurumlarınca bir kadroya kurum içinden veya kurum dışından vekalet ettirilenlere, vekaletin 657 sayılı Kanununun 86 ncı maddesine istinaden yapılmış ve bu hususun onayda belirtilmiş olması, vekalet görevinin Bakanlar Kurulu kararı veya müşterek karar ile atama yapılması gereken kadrolar için ilgili bakan, diğer kadrolar için asili atamaya yetkili amir tarafından verilmesi, vekalet eden personelin asaleten atanmada aranan tüm şartları (asaleten atanmada sınav şartı aranılan kadrolar için bu sınavlara girebilme hakkının elde edilmiş olması dahil) taşınması kaydıyla vekalet ettikleri kadro için öngörülen ek ödemenin

asli kadroları için öngörülen ek ödemedan fazla olması halinde, aradaki fark, vekalet görevine başlanıldığı tarihten itibaren ve bu görev fiilen yapıldığı sürece ödenir.

Ancak, mehil müddeti, yıllık izin, mazeret izni, hastalık ve refakat izni, geçici görev, vekalet, görevden uzaklaştırma, hizmet içi eğitim, seminer ve kurs nedenleriyle görevlerinden ayrılanlara vekalet edenlere bu şekilde ödeme yapılmaz.

Ücret ve tazminatları ek 10 uncu maddeye göre ödenenlere, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kanuna ekli (III) sayılı Cetvelde sayılan düzenleyici ve denetleyici kurumlarda görev yapan personele ve bir kadroya açıktan vekil olarak atananlara bu madde uyarınca ek ödeme yapılmaz. ”denilmektedir.

Bir kadroya vekalet edenlere, vekalet ettikleri kadro için öngörülen ek ödemenin asli kadroları için öngörülen ek ödemedan fazla olması halinde aradaki farkın ödeneceği ancak mehil müddeti, yıllık izin, mazeret izni gibi mezkur hükümde yer verilen durumlarda vekalet edenlere ödeme yapılamayacağı belirtilmiştir.

Buna göre, herhangi bir kadroya kurum içinden veya kurum dışından vekâleten bir görevlendirilme yapılabilmesi için, söz konusu kadronun her hangi bir nedenle sürekli olarak boşalması veya vekâlet edilecek kadroda görevli memurun kanuni izin, geçici görev, disiplin cezası uygulaması, görevden uzaklaştırma gibi nedenlerle işinden geçici olarak ayrılması gerekmektedir.

Bununla birlikte, vekâlet edilecek kadroda görevli memurun mehil müddeti, yıllık izin, mazeret izni, hastalık ve refakat izni, geçici görev, vekâlet, görevden uzaklaştırma, hizmet içi eğitim, seminer ve kurs nedenleriyle görevinden ayrılması halinde söz konusu göreve vekâlet edenlere vekâlet ücreti ödenemeyecektir.

Bu durumda, kadrosu dolu olan ve bu kadroya asaleten atanmış olan görevlinin herhangi bir şekilde geçici veya sürekli olarak başka bir görevde bulunmadığı; yani asaleten atanmış olduğu görev başında bulunduğu ve bu kadro üzerinden ücret almaya devam ettiği bir görev için başka bir memurun vekâleten atanmak suretiyle vekâlet ücreti alması mümkün değildir.

(...)

Diğer taraftan savunmalarda, Anayasa Mahkemesinin, 13.10.2012 tarihli ve 28440 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 05.07.2012 tarihli ve E. 2012/11, K.2012/104 sayılı kararı dikkate alındığında, vekâleten yürütülen Mali Hizmetler Müdürlüğü kadrosu dolu olduğu halde söz konusu kadronun karşılığı olarak zam ve tazminat farkı ödenmesi sonucu kamu zararına neden olduğu yönündeki saptamanın yerinelik arz etmediğinin belirtildiği görülmüşse de, Anayasa Mahkemesinin mezkûr kararı kurum içerisinden boş kadrolara vekâleten atanan memurlara, vekâlet görevinin 3 aydan fazla devam eden süresi için, vekâlet aylığı ödenmesi ile ilgili olup, sorgu konusu edilen uygulama ile Anayasa Mahkemesinin anılan kararının konusu birbirinden farklı niteliktedir.

Dolayısıyla, dolu olan Mali Hizmetler Müdürlüğü kadrosuna vekâleten atanan ...'e söz konusu kadroya ilişkin zam ve tazminat farkının ödenmesi nedeniyle, ... TL kamu zararı oluşmuştur.

Bu itibarla 397 sayılı ek ilamın 1'inci maddesiyle verilen tazmin hükmünün TAS-DİKİNE (Üye ...'in aşağıda yazılı ayrışık görüşlerine karşı) oy çokluğuyla

Karar verildiği 23.06.2021 tarih ve 49781 sayılı tutanakta yazılı olmakla işbu ilam tanzim kılındı.

GÖREVDE YÜKSELME SINAVINA GİRMEYEN MÜDÜRLÜK KADROSUNA ATANMA⁴

Anılan İlamın ...'üncü maddesiyle, Belediyesinde, görevde yükselme sınavına girmeyen ...'in Basın Yayın Halkla İlişkiler Müdürlüğü kadrosuna atanarak maaşını bu kadrodan alması sonucu neden olunan kamu zararı tutarı TL'nin tazminine karar verilmişti.

(...)

Bu hükümler bağlamında, somut olayda harcama yetkilileri ile gerçekleştirme görevlilerinin sorumluluğu ödeme emrine konu atamaya ilişkin harcamayı yapmaktan ibarettir.

Hukuki uyuşmazlık konusuna esas atama aşamasında herhangi bir yetki ve sorumluluğu bulunmayan harcama yetkilileri ile gerçekleştirme görevlilerinin sorumluluğu bulunmamaktadır. Zira ilgili kamu görevlilerince 5018 sayılı Kanun'un 32, 33'üncü maddeleri çerçevesinde, icra edilen fiiller ile kamu zararına sebebiyet veren atama işlemindeki mevzuat hükümlerine aykırılık arasında uygun illiyet bağı bulunmamaktadır.

Kamu zararından ...'in hizmet süresini tamamlamadığı ve yazılı sınava girmediği halde müdürlüğe atanmasını teklif eden Belediye Başkan Yardımcısı ile atamayı onaylayan Belediye Başkanı sorumludur.

Bu itibarla, ...'in 657 sayılı Kanun'un 68'inci maddesi (B) bendinde belirlenen on yıllık hizmet süresini tamamlamadan ve görevde yükselme sınavına girmeden tarihli olur ile birinci dereceli Basın Yayın Halkla İlişkiler Müdürlüğü kadrosuna atanarak maaşını kendi kadrosundan alması gerekirken müdürlük kadrosundan alması sonucu neden olunan kamu zararı tutarı TL'nin **atamayı teklif eden Belediye Başkan Yardımcısı ve atamayı onaylayan Belediye Başkanı'e müştereken ve müteselsilen** işleyecek faizleri ile ödettirilmesine oy birliğiyle karar verildi.

⁴ Sayıştay 6. Daire 10.6.2021 tarih ve 809 Sayılı Kararı

KAMU İHALE KURULU KARARI

SINIR DEĞER TESPİT KATSAYISININ BELİRLENMESİ¹

4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 38 inci maddesinin son fıkrasında, Kamu İhale Kurumunun, ihale konusu işin türü, niteliği ve yaklaşık maliyeti ile ihale edilme usulüne göre aşırı düşük tekliflerin tespiti, değerlendirilmesi ve ekonomik açıdan en avantajlı teklifin belirlenmesi amacıyla sınır değerler ve sorgulama ölçütleri belirlemeye, ihalenin bu maddede öngörülen açıklama istenilmeksizin sonuçlandırılabilmesine, ayrıca yaklaşık maliyeti 8 inci maddede öngörülen eşik değerlerin yarısına kadar olan hizmet alımları ile yapım işleri ihalelerinde sınır değerinin altında olan tekliflerin bu maddede öngörülen açıklama istenilmeksizin reddedilmesine ilişkin düzenlemeler yapmaya yetkili olduğu hüküm altına alınmıştır.

Bu hüküm çerçevesinde Kamu İhale Genel Tebliğinin 79.1.2 nci maddesinde personel çalıştırılmasına dayalı olmayan hizmet alımı ihalelerinde sınır değerini;

SD: Sınır değeri,

YM: Yaklaşık maliyeti,

n: İhalenin ilk oturumunda teklif mektubu ve geçici teminatı usulüne uygun olduğu anlaşılan ve teklif tutarı yaklaşık maliyetin yüzde 60'ından düşük ve yaklaşık maliyetten yüksek olanlar dışındaki isteklilerin teklif sayısını,

T1, T2, T3....Tn: İhalenin ilk oturumunda teklif mektubu ve geçici teminatı usulüne uygun olduğu anlaşılan ve teklif tutarı yaklaşık maliyetin yüzde 60'ından düşük ve yaklaşık maliyetten yüksek olanlar dışındaki isteklilerin teklif bedellerini,

R: Sınır Değer Tespit Katsayısını ifade etmek üzere;

$$SD = \left(\frac{YM + \sum_{k=1}^n T_n}{n+1} \right) \times R \left(\frac{YM + \sum_{k=1}^n T_n}{n+1} \right) \times R$$

Formülüyle hesaplanacağı; 79.1.3 üncü maddesinde ise (79.1.2) nci maddede yer alan R değerinin her yıl 1 Şubat tarihinden geçerli olmak üzere Kurum tarafından belirlenerek ilan edileceği; ihalenin konusu veya işin niteliğine göre Kurum tarafından farklı R değerlerinin belirlenebileceği düzenlenmiştir.

Maddede düzenlenen formül incelendiğinde R katsayısının, yaklaşık maliyet ve teklifler veri kabul edildiğinde, sınır değerinin bu verilerin aritmetik ortalamasından sapmayı ifade ettiği anlaşılmaktadır. Bu çerçevede 4734 sayılı Kanunun 38 inci maddesinin sağlıklı uygulanmasını sağlamak üzere, kamu alımları istatistikleri kullanılarak 2020 ve 2021 yıllarında gerçekleşen personel çalıştırılmasına dayalı olmayan hiz-

¹ Toplantı No:2022/005, Gündem No: 4, Karar Tarihi: 24/01/2022, Karar No: 2022/DK.D-30, Toplantıya Katılan Üye Sayısı: 7

met alımlarındaki yaklaşık maliyet, ihalelere sunulan fiyat teklifleri ve ortalama teklif sayıları kullanılarak aşağıdaki hizmet grupları için ortalama sapma değerleri hesaplanmış ve gerekli görülen diğer veriler de kullanılarak R katsayıları tespit edilmiştir.

Yukarıda yer alan tespit ve değerlendirmeler çerçevesinde;

1) İlanı veya duyurusu 1/2/2022 ve sonrasında yapılacak olan personel çalıştırılmasına dayalı olmayan hizmet alımı ihalelerinde sınır değer tespitinde ekte yer verilen R katsayılarının kullanılmasına;

2) Bu kararın Kamu İhale Genel Tebliğinin 79.1.3 üncü maddesi gereğince Kurumun resmi internet adresinde ve Elektronik Kamu Alımları Platformunda ilan edilmesine;

EK-1

PERSONEL ÇALIŞTIRILMASINA DAYALI OLMAYAN HİZMET ALIMINI İHALELERİNDE SINIR DEĞERİN TESPİTİNDE KULLANILACAK R KATSAYILARI (2022 YILI)	
İhalenin Konusu*	R Katsayısı
Araç Kiralama	0,72
Bilgisayar Sistemlerine Yönelik Hizmetler	0,87
Malzemeli Yemek	0,79
Mühendislik Hizmetleri	0,74
Sigorta Hizmetleri	0,78
Diğer Hizmetler	0,71

** Birden fazla hizmet konusunu içeren işlerin ihalelerinde, yaklaşık maliyet içinde ağırlıklı olan konuya göre R katsayısı tespit edilecektir.*

SINIR DEĞERİN ALTINDAKİ TEKLİFLERİN AÇIKLAMA İSTENİLMEKSİZİN REDDEDİLECEĞİ HİZMET ALIMLARI

Kamu İhale Kurulunun 24/01/2022 tarih ve 2022/DK.D-29 sayılı kararı ile, ilanı veya duyurusu 9 Şubat 2022 tarihi ve sonrasında yapılacak ihalelerde uygulanmak üzere;

Yaklaşık maliyeti 4734 sayılı Kanununun 8 inci maddesinde öngörülen eşik değerinin yarısının altında olan;

- 1) Malzemeli Yemek Hizmet Alımları,
- 2) Personel/Öğrenci Taşıma Hizmet Alımları,
- 3) Araç Kiralama Hizmet Alımlarında,

sınır değerin altında olduğu tespit edilen tekliflerin Kanununun 38 inci maddesinde öngörülen açıklama istenilmeksizin reddedilmesi suretiyle ihalenin sonuçlandırılmasına,

Birden fazla hizmet işini kapsayan ve bu işlerden birinin veya birkaçının sayılan listede bulunduğu tespit edilen işlerde, listede bulunan alımın yaklaşık maliyetteki ağırlığının yarıdan fazla olması durumunda işin tamamının listede bulunduğu kabul edilmesine, karar verilmiştir.

Bu çerçevede, ilan veya duyuru tarihi 9 Şubat 2022 ve bu tarihten sonra olan ihalelerde anılan karar dikkate alınarak işlem tesis edilmesi önem arz etmektedir.

Personel çalıştırılmasına dayalı olmayan hizmet alımı ihalelerinde sınır değerin hesaplanmasında kullanılacak 2022 yılı R katsayısı değerleri belirlenmiştir.

KAMU İHALE KURULUNUN 19/01/2022 TARİHLİ VE 2022/DK.D-19 SAYILI KARARI İLE KAMU İHALE BÜLTENİNDE YAYIMLANACAK İLANLARIN YAYIN ÜCRETİ

Kamu İhale Kurulunun 19/01/2022 tarihli ve 2022/DK.D-19 sayılı kararı ile Kamu İhale Bülteninde yayımlanacak ilanların yayın ücreti güncellenmiştir.

Bu kapsamda 2022/DK.D-19 sayılı Kurul kararı ile;

“Kamu İhale Bülteninde yayımlanacak ilanların bir adedinin yayın ücretinin 01/02/2022-31/01/2023 dönemi için 1.500 -TL + KDV olarak belirlenmesine”

karar verilmiştir.

Bu karar doğrultusunda 01/02/2022 tarihinden itibaren Kamu İhale Bülteninde yayımlanacak ilanlar için idareler tarafından 1.500-TL + KDV (%18) = 1.770-TL ücret yatırılması gerekmektedir.

TEBLİĞLER GENELGE VE GÖRÜŞLER

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : 71188846/2383378
Konu : Belediye Meclis Üyeliğinin Düşürülmesi Hk.

18/02/2022

GENELGE
2022/3

Yeni tip koronavirüs (covid-19) hastalığına karşı Devletimiz tüm kurumlarıyla etkin koruyucu önlemleri almış olup hastalıkla mücadele devam etmekle birlikte koronavirüs salgınının toplum sağlığı ve kamu düzeni açısından oluşturduğu riski yönetme, ekonomik ve sosyal etkilerini azaltma, sosyal izolasyonu temin, fiziki mesafeyi koruma ve hastalığın yayılım hızını kontrol altında tutma amacıyla, Sağlık Bakanlığı ve Koronavirüs Bilim Kurulunun önerileri ve Sayın Cumhurbaşkanımızın talimatları doğrultusunda birçok tedbir kararı alınmıştır. Bu dönemde yayımlanan genelgeler ve alınan kararlar çerçevesinde durdurulacak faaliyetler ile alınacak önlemler duyurulmuş olup ayrıca belediyelerin buna ilişkin görev ve sorumlulukları hatırlatılmıştır. Bu dönemde belediyelerimiz ve belediye organları da önlemler uyarınca çalışmalarına devam etmiştir.

Ancak Bakanlığımıza intikal eden bilgi ve belgelerden, bazı belediyelerde meclis üyeliklerinin mevzuatta öngörülen usul ve esaslar ile hastalığa karşı alınan tedbirlere uygun olmayan şekilde düşürülmesi ile ilgili işlemler başlatıldığı anlaşılmıştır.

Bilindiği üzere, 5393 sayılı Belediye Kanununun “Meclis toplantısı” başlıklı 20 nci maddesinde; “Belediye meclisi, her ayın ilk haftası, önceden kararlaştırıldığı günde toplanır. Meclis, resmî tatile rastlayan günlerde çalışmasına ara verebilir. Belediye meclisi her yıl bir ay tatil kararı alabilir. Bütçe görüşmesine rastlayan toplantı süresi en çok yirmi gün, diğer toplantıların süresi en çok beş gündür. Mutat toplantı yeri dışında toplanılmasının zorunlu olduğu durumda üyelere önceden bilgi vermek kaydıyla meclis başkanının belediye sınırları içerisinde belirlediği yerde toplantı yapılır. Ayrıca, toplantının yeri ve zamani mutata usullerle belde halkına duyurulur. ...” hükmü,

“Meclis üyeliğinin sona ermesi” başlıklı 29 uncu maddesinde; “Meclis üyeliği, ölüm ve istifa durumunda kendiliğinden sona erer. Meclis üyeliğinden istifa dilekçesi belediye başkanlığına verilir ve başkan tarafından meclisin bilgisine sunulur. Özürsüz veya izinsiz olarak arka arkaya üç birleşim günü veya bir yıl içinde yapılan toplantıların yarısına katılmayan üyenin üyeliğinin düşmesine, savunması alındıktan sonra üye tam sayısının salt

çoğunluğuyla karar verilir. Belediye meclisi üyeliğine seçilme yeterliğinin kaybedilmesi durumunda, valinin bildirmesi üzerine Danıştay tarafından üyeliğin düşmesine karar verilir.” hükmü,

“Huzur ve izin hakkı” başlıklı 32 nci maddesinde; “...Meclis üyeleri hastalıkları süresince izinli sayılır. Ayrıca mazeretleri durumunda, bir yıl içindeki toplantı süresinin yarısını aşmamak şartıyla istekleri üzerine meclis tarafından izin verilebilir.” hükmü yer almaktadır.

Diğer taraftan, Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliğinin “Tanımlar” başlıklı 4 üncü maddesinde; “Yönetmelikte geçen;

...

Başkan: Belediye meclisi başkanını,

Başkanlık divanı: Meclis başkanı, meclis birinci ve ikinci başkan vekilleri ile katip üyeleri,

...

Toplantı: Meclisin bir ay içinde yaptığı birleşimlerin tamamını,

Birleşim: Meclisin bir gün içinde yaptığı oturumların tamamını,

...

İfade eder.” hükmü,

“Meclis üyeliğinin sona ermesi” başlıklı 9/A maddesinde; “Meclis üyeliği, ölüm ve istifa durumunda kendiliğinden sona erer. Meclis üyeliğinden istifa dilekçesi belediye başkanlığına verilir ve başkan tarafından meclisin bilgisine sunulur. Özürsüz veya izinsiz olarak arka arkaya üç birleşim günü veya bir yıl içinde yapılan toplantıların yarısına katılmayan üyenin üyeliğinin düşmesine, savunması alındıktan sonra üye tam sayısının salt çoğunluğuyla karar verilir.” hükmü yer almaktadır.

Buna göre; belediye meclisi her ayın ilk haftasında olağan ve bir yılda üç defadan fazla olmamak üzere olağanüstü toplantılar yapmakta, her toplantı bir gün içinde yapılan oturumların tamamından oluşan birleşimlerden ve her bir birleşim ise ara ile bölünen kısımlardan her birini ifade eden oturumlardan oluşmaktadır.

5393 sayılı Kanun’un 29 uncu maddesi kapsamında özürsüz veya izinsiz olarak arka arkaya üç birleşim günü veya bir yıl içinde yapılan toplantıların yarısına katılmayan üyenin üyeliğinin düşmesine, savunması alındıktan sonra üye tam sayısının salt çoğunluğuyla karar verilmekte olup; üyeliğin düşürülmesi hakkında karar alınacağı zaman yalnızca üyenin katılım sağlamadığı birleşim veya toplantıların ve bunlara ilişkin hallerin (özür, mazeret/hastalık hali nedeniyle izin, mazeretsiz devamsızlık) esas alınması gerekmektedir. Ayrıca birleşimlere devamsızlık nedeniyle üyeliğin düşürülmesiyle ilgili karar, devamsızlığın özürsüz veya izinsiz olarak arka arkaya gerçekleşmiş olması, toplantılara devamsızlık nedeniyle üyeliğin düşürülmesiyle ilgili karar ise devamsızlığın bir yıl içinde yapılacak toplantılara özürsüz veya izinsiz olarak katılım sağlanmamasının gerçekleşmiş olması durumunda verilebilecektir.

Birden fazla birleşimden oluşan toplantılarda özürsüz veya izinsiz olarak toplantıya katılım sağlanmadığının tespiti, toplantının tüm birleşimlerine katılım sağlanmaması halinde mümkün olup, bu bakımdan örneğin beş birleşimden oluşan bir toplantının en az bir birleşimine katılım sağlayan kişilerin toplantıya katılım sağlamadığı yönünde bir kabul mümkün olmayacak, öte yandan aynı toplantı içinde üst üste üç birleşime katılmamak da üyeliğin düşmesine sebep olacaktır.

5393 sayılı Kanun'un 29 uncu ve 32 nci madde hükümleri uyarınca meclis tarafından üyelerin mazeretleri nedeniyle verilecek izinlerin, bir yıl içindeki toplantı süresinin yarısını aşmayacak şekilde belirlenmesi gerekmekte olup, diğer taraftan hastalık halinin izin olarak değerlendirilmesi gerekmele beraber hastalık süresinin Kanun'da belirtilen hadlerin üzerinde olması ve hastalık hallerinin belgelenmesi halinde arka arkaya üç birleşime veya bir yıl içinde yapılan toplantıların yarısına katılmayan üyelerin üyeliği düşürülemeyecektir. Bunların dışında olup belgelendirilmiş özür hallerinde de yine Kanun'da belirtilen hadlerin üzerinde devamsızlığı bulunan meclis üyelerinin üyeliği düşürülemeyecektir.

Ayrıca, yaşanan pandemi sürecinde belediye meclis üyelerinin yeni tip koronavirus (covid-19) hastalığı sebebiyle yürürlüğe konulan genelgeler veya alınan kararlara uygun gerekçelerle (karantina, hastalık, rapor, tedbir vb.) katılmadığı toplantılar ve birleşimler bakımından özürlü veya izinli olarak kabul edilmesi gerekmektedir.

Konunun iliniz dâhilindeki belediyelere duyurulması ve uygulamanın yukarıda açıklandığı şekilde yürütülmesi hususunda;

Bilgilerini ve gereğini rica ederim.

Murat KURUM
Bakan

T.C.
ÇEVRE, ŞEHİRCİLİK VE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ BAKANLIĞI
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sayı : E-83683335-929-2814236

28/01/2022

Konu : Geçici Süreli Çalıştırılan İşçilerin Süre Uzatımı Hk.

.....BELEDİYE BAŞKANLIĞINA

İlgi : 26.01.2022 tarihli ve 67463 sayılı yazınız.

Belediyenizde, 5620 sayılı Kanun kapsamında 5 ay 29 gün süre ile istihdam edilen geçici işçilerin çalışma sürelerinin uzatılıp uzatılmayacağına ilişkin ilgi yazınız incelenmiştir.

Bilindiği üzere, 5620 sayılı Kamuda Geçici İş Pozisyonlarında Çalışanların Sürekli İşçi Kadrolarına veya Sözleşmeli Personel Statüsüne Geçirilmeleri, Geçici İşçi Çalıştırılması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun Kapsam başlıklı 1 inci maddesinde; "(1) Bu Kanun;

a) Genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (II) sayılı cetvelde yer alan özel

bütçeli idareler ve (IV) sayılı cetvelde yer alan sosyal güvenlik kurumları ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar, kanunlarla kurulan fonlar ve kefalet sandıkları, özel kanunlarla kurulan kuruluş ve teşekküller ile hizmetlerini genel bütçenin transfer ter-tiplerinden yardım olarak yürüten kamu kurum ve kuruluşlarında,

b) Kamu iktisadî teşebbüsleri ve bağlı ortaklıkları (iştirakler hariç), 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanun çerçevesinde özel-leştirme kapsamında veya programında bulunanlardan sermayesinin % 50'sinden fazlası kamuya ait kuruluşlar ile 4/2/1924 tarihli ve 406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanu-nu ile kurulmuş ve sermayesinin tamamı Hazineye ait kuruluşlarda,

c) İl özel İdareleri, belediyeler, bunların kurdukları veya üye oldukları mahallî idare birlikleri ile müessese ve işletmelerinde (Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurulmuş olan şirketler hariç) ve belediyelerin bağlı kuruluşlarında,

2006 yılı içerisinde usûlüne uygun olarak vizesi yapılmış geçici iş pozisyonlarında toplam 6 ay veya daha fazla süreyle çalışmış olan geçici işçileri kapsar..." hükmü ile,

Geçici iş pozisyonlarında işçi çalıştırılması başlıklı 3 üncü maddesinde; "(1) Bu Ka-nunun yayımı tarihinden 1 inci madde kapsamındaki idare, kurum ve kuruluşlarda geçici iş pozisyonlarında işçi çalıştırılmaz.

(2) Ancak mevsimlik ve kampanya işleri ile orman yangınıyla mücadele hizmetle-rinde bir malî yılda 6 aydan az olmak üzere vize edilecek geçici iş pozisyonlarında işçi çalıştırılabilir. Bu şekilde çalıştırılacak işçiler için her malî yılda;

a) 1 inci maddenin (a) bendinde belirtilen idarelerce, Maliye Bakanlığından,

b) 1 inci maddenin (b) bendinde belirtilen kuruluşlarca, Hazine Müsteşarlığı-nın (özelleştirme programına alınanlar için Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın) onayı üzerine Devlet Personel Başkanlığından,

c) Belediyeler ile bunların müessese ve işletmelerinde (Türk Ticaret Kanunu hü-kümlerine göre kurulmuş olan şirketler hariç) ve mahallî idare birliklerinde, Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahallî İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmeliğın 24 üncü maddesi çerçevesinde yetkili meclislerinden,

geçici iş pozisyon vizesi alınması zorunludur. Söz konusu vize işlemi yapılmaksızın geçici işçi çalıştırılmaz ve herhangi bir ödeme yapılamaz. İl özel idareleri ile bun-ların müessese ve işletmelerinde (Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurulmuş olan şirketler hariç) bu fıkra hükümlerine göre geçici işçi çalıştırılabilmesine ilişkin usûl ve esaslar İçişleri Bakanlığı tarafından belirlenir.

(3) İkinci fıkranın (a) ve (b) bentleri kapsamında vizelenen geçici iş pozisyon-larında çalışanların çalışma sürelerini, ilgili kurum veya kuruluşların talebi üzerine kurum, kuruluş, birim veya pozisyon itibarıyla dört aya kadar uzatmaya Maliye Ba-kanlığı yetkilidir." hükmüne yer verilmiştir.

Diğer taraftan, 22.02.2007 tarihli ve 26442 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmeliğin *Geçici işçiler* başlıklı 24 üncü maddesi "(1) Belediyeler ve mahalli idare birliklerinde kullanılacak geçici iş pozisyonları bu kurum ve kuruluşlar için norm kadro standartları cetvellerinde belirlenen memur norm kadro standardı toplamının yüzde yirmisini geçmemek üzere bulunacak sayının yuvarlanması ve tam yıl esasına göre hesaplanması sonucu adam/ay sayısına göre meclis tarafından yıllık olarak belirlenir. Oranların hesaplanmasında sonucun tam sayı çıkmaması durumunda bulunan rakam kendinden büyük en yakın tam sayıya yuvarlanarak geçici iş pozisyonu sayısı tespit edilir..." hükmündedir.

Yukarıdaki mevzuat hükümleri incelendiğinde; 5620 sayılı Kanun kapsamında geçici iş pozisyonlarında geçici işçi istihdam edilen kurum ve kuruluşların hangilerinde süre uzatımı yapılabileceği hususunda sayma yoluna gidilmiş, belediyeler ise süre uzatımı yapılabilecek kurumlar arasında sayılmamıştır.

Bu itibarla, Belediyenizde 5620 sayılı Kanuna göre 5 ay 29 gün süre ile istihdam edilen geçici işçilerin çalışma sürelerinin uzatılmasının mümkün olmadığı değerlendirilmektedir.

Bilgilerinizi rica ederim.

Bakan a.
Genel Müdür

SORU - CEVAP

Soru:

5393 Sayılı Belediye Kanunu İhtisas komisyonları Madde 24 (...) Meclis toplantısını müteakip imar komisyonu en fazla on iş günü, diğer komisyonlar ise beş iş günü içinde kendilerine havale edilen işleri sonuçlandırır.

Komisyonlar kendilerine havale edilen işlerle ilgili raporlarını bu sürenin sonunda meclise sunmadıkları takdirde, konu meclis başkanı tarafından doğrudan gündeme alınır. (...)

Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği (*Resmî Gazete Tarihi: 09.10.2005 Resmî Gazete Sayısı: 25961*) İhtisas komisyonlarının oluşumu Madde 21 (...) İhtisas komisyonları toplantılarını, meclisin toplantı süresinde veya müteakip günlerde yapar. İmar ve bayındırlık komisyonu en fazla on iş günü, diğer komisyonlar ise beş iş günü toplanarak kendisine havale edilen işleri sonuçlandırır ve raporunu meclise sunar. Rapor Kanunda öngörülen sürenin sonunda meclise sunulmadığı takdirde, konu meclis başkanı tarafından doğrudan gündeme alınır. (...) *hükümleri karşımıza çıkmaktadır.*

Bu Kanun ve Yönetmelik hükümleri uyarınca aşağıda örneklenmiş sorularımız şunlardır;

Örnek: 3 Ocak 2022 tarihinde yapılan Belediye Meclis Toplantısının 1. Birleşiminde, 4. gündem maddesi X komisyonuna görüşülmek üzere sevk edilmiştir. (Komisyon; İmar ve bayındırlık komisyonu değildir.)

2. Birleşim de 07 Ocak 2022 olarak planlanmıştır.

Soru A) X komisyonu toplantılarını 3 / 4 / 5 / 6 / 7 Ocak 2022 tarihlerinde mi yapmalıdır?

Soru B) X komisyonu toplantılarını 3 / 6 / 12 / 18 / 27 Ocak 2022 tarihlerinde yapabilir mi?

Eğer değerlendirmeniz Bu durumu üzerinden ise;

4982 Sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu Bilgi veya belgeye erişim süreleri

Madde 11- **Kurum ve kuruluşlar, başvuru üzerine istenen bilgi veya belgeye erişimi onbeş iş günü içinde sağlarlar.** Ancak istenen bilgi veya belgenin, başvuru

kurum ve kuruluş içindeki başka bir birimden sağlanması; başvuru ile ilgili olarak bir başka kurum ve kuruluşun görüşünün alınmasının gerekmesi veya başvuru içeriğinin birden fazla kurum ve kuruluşu ilgilendirmesi durumlarında bilgi veya belgeye erişim otuz iş günü içinde sağlanır. Bu durumda, sürenin uzatılması ve bunun gerekçesi başvuru sahibine yazılı olarak ve onbeş iş günlük sürenin bitiminden önce bildirilir.

10 uncu maddede belirtilen bilgi veya belgelere erişim için gereken maliyet tutarının idare tarafından başvuru sahibine bildirilmesiyle onbeş iş günlük süre kesilir. Başvuru sahibi onbeş iş günü içinde ücreti ödemezse talebinden vazgeçmiş sayılır.” hükmünün yorumlanmasındaki 15 günlük süre hesabı nasıl yapılmalıdır?

Cevap:

İhtisas Komisyonlarının Çalışmaları ile ilgili sorunuz incelenmiştir.

İhtisas komisyonlarının toplanması ve çalışmasına ilişkin usul ve esaslar, 5393 Sayılı Belediye Kanunu’nun “İhtisas komisyonları” başlıklı 24 üncü maddesi, aynı doğrultuda Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği’nin 21 inci maddesinde düzenlenmiştir. Hemen belirtelim ki, 4982 Sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu’nun 11 inci maddesi doğrudan belediye meclisinin çalışmalarıyla ilgili olmayıp, genel nitelikli bir kanundur.

Esasen, 4982 sayılı Kanunun 1 inci maddesinde belirtildiği üzere, bu Kanun’un amacı; demokratik ve şeffaf yönetimin gereği olan eşitlik, tarafsızlık ve açıklık ilkelerine uygun olarak kişilerin bilgi edinme hakkını kullanmalarına ilişkin esas ve usulleri düzenlemek olarak belirlenmiştir. “Kapsam” başlıklı 2 nci maddesinde ise, bu Kanun’un; kamu kurum ve kuruluşları ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının faaliyetlerinde uygulanacağı öngörülmüştür.

Bu bağlamda öncelikle belirtmeliyiz ki, kamu kurum ve kuruluşları görevleri gereği birbirinden bilgi istemesi bu yasa hükümleri çerçevesinde yapılmaz. Bir kamu idaresi, bir başka kamu idaresinden her zaman bilgi ve belge isteyebilir. Kamu idarelerinin birbirlerinden istediği belgeleri, özel bir kısıtlama olmadığı sürece karşılanması esastır.

İhtisas komisyonu toplantılarına gelince; 5393 Sayılı Belediye Kanunu’nun 24 üncü maddesinde; “Meclis toplantısını müteakip imar komisyonu en fazla on iş günü, diğer komisyonlar ise beş iş günü içinde kendilerine havale edilen işleri sonuçlandırır...”

Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği’nin 21 inci maddesinde; “İhtisas komisyonları toplantılarını, meclisin toplantı süresinde veya müteakip günlerde yapar...”

hükümleri yer almaktadır.

Bu açıklamalar ışığında sorunuza gelirsek;

Örneğin, 3 Ocak 2022 tarihinde yapılan Belediye Meclis Toplantısının 1. Birleşimi-

minde, 4. gündem maddesi X komisyonuna görüşülmek üzere sevk edildiğini, bunun da imar ve bayındırlık komisyonu dışında bir komisyon olduğunu, bununla bağlantılı olarak 2. Birleşimin de 7 Ocak 2022 olarak planlandığını varsayalım.

Bu durumda (X) komisyonu toplantılarını 5 gün olarak yapmak isterse 3, 4, 5, 6 ve 7 Ocak 2022 tarihlerinde tamamlayıp, 7 Ocak 2022 tarihinde öğleden sonra yapılabilecek toplantıya yetiştirip meclisçe karara bağlayabilir.

Ayrıca, 5393 Sayılı Kanun'un 24, Yönetmeliğin 21 inci maddesindeki, "*İhtisas komisyonları toplantılarını, meclisin toplantı süresinde veya müteakip günlerde yapar...*" hükümleri uyarınca, (X) ihtisas komisyonu, meclis toplantısının sona ermesinden sonra kendisine havale edilen konuyu 10 - 14 Ocak 2022 tarihlerinde toplanıp, rapora bağlayabilir. Ya da (X) Komisyonunun kendisine havale edilen konu ile ilgili olarak kurum içinden veya başka bir kamu kurumundan bilgi alması gerekiyorsa, bunu meclis başkanlığı kanalıyla ivedilikle veya elektronik ortamda isteyebilmesi mümkündür. Ancak bu durumda Komisyon iki yönteme başvurabilir:

1. Toplantılarını 10 - 14 Ocak 2022 tarihlerinde 5 gün yapıp, talep ettikleri bilgi ilgili kurumdan ulaşıncaya kendisine havale konuyla ilgili toplanıp rapora bağlayabilirler, ancak 5 günden fazlası için huzur hakkı alamayacaklarından fazladan toplanıp rapora bağladıkları toplantı için ayrıca ücret alamazlar.

2. Toplantılarını 10 - 13 Ocak 2022 tarihlerinde 4 gün olarak yapıp, talep ettikleri bilgi ilgili kurumdan geldiği gün veya ertesi gün, ama her halükarda meclisin yeni toplantısından önce bitirip raporu meclis başkanlığına sunacak şekilde son toplantısını yapıp konuyu rapora bağlayabilirler,

Bu bağlamda, ihtisas komisyonları toplantılarını, meclis toplantılarını tamamlamadan birkaç gün içinde bitirebilecek ise meclisin toplantı süresinde, komisyona havale edilen konu detaylı araştırma yapmayı ve bazı kamu kurumlarından bilgi ve belge almayı gerektiriyorsa meclis toplantısından sonraki günlerde komisyon başkanı ve üyelerince yukarıda açıkladığımız çerçevede yapıp rapora bağlanmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Dolayısıyla (X) komisyonunun toplantılarını gerek meclis toplantıları sırasında, gerekse meclis toplantılarından sonra birbirinden kopuk, bir bütünlük, devamlılık arz etmeyen ve keza toplantıların ruhunu ve insicamını bozacak şekilde 3, 6, 12, 18, 27 Ocak 2022 tarihleri arasında yapmasının uygun olmayacağı değerlendirilmektedir.

Soru:

Belediye Zabıta Kadrosunda olup, İmar Müdürlüğüne Yapı Denetimleri için görevlendirilen zabıta memuruna Fazla çalışma ücreti ödenir mi?

Cevap:

Belediye Zabıtasının Haklarına ödenen Fazla Çalışma Ücreti Bütçe Kanunu ile her yıl yeniden belirlenmektedir.

Belediyeler ile bunlara bağlı müstakil bütçeli kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşlarda, görevlerinin niteliği gereği 657 sayılı Kanunda belirtilen çalışma süre ve saatlerine bağlı olmaksızın zabıta ve itfaiye hizmetlerinde fiilen çalışan personel ile kadrolu olarak fiilen çalışan koruma ve güvenlik personeline, belediye meclisi kararı ile tespit edilen miktar, fazla çalışma ücreti olarak “maktuen” ödenmektedir.

Sayıştay Kararlarına bakıldığı zaman,

Belediye Zabıta Müdürlüğü'nde Zabıta memurluğu kadrosunu işgal eden ancak ihtiyaca binaen Personel Müdürlüğü ile Özel Kalem Müdürlüğü'nde istihdam edilen ve bu durumları Belediye Başkanı oluruyla tespit edilen personele maktu fazla çalışma ücreti ödenmesi mümkün değildir.

Kadrosu, Zabıta Kadrosunda olup, fiilen zabıta olarak çalışan personele ödenebileceği kural olarak alınmaktadır.

Zabıta Yönetmeliğinde yapılan değişiklik ile zabıtalara çeşitli alanlarda uzmanlaşmanın yolu açılmıştır. Dolayısıyla İmar Zabıtası, Sağlık Zabıtası, vs. oluşturulabilmektedir.

Örnek Sayıştay Karar Özetleri:

-“Gerek Belediye Kanunu gerekse Bütçe Kanununda zabıta personeline fazla mesai ücreti ödenmesi, **personelin fiilen zabıta görevinde çalışması şartına bağlanmıştır**. Dolayısıyla, Belediyede zabıta kadrosunda çalışıyor olsa bile fiilen zabıta görevini ifa etmeyen personele bu ödemenin yapılması mümkün değildir. “ (Sayıştay 5.Daire 21.03.2017 tarih ve 211 nolu kararı)

“**Fiilen zabıta hizmetinde görev yapmayan**, Belediye emlak servisinde görevlendirilen personele maktu fazla çalışma ücreti ödenmesi mümkün değildir. “(Sayıştay 4. Daire 19.11.2009 tarih ve 30865 sayılı kararı.)

“zabıta kadrosunda bulunan memurlara, fiilen zabıta memurluğu görevini **yapmadıkları halde** fazla çalışma ücreti ödenmesi mümkün değildir.” (Sayıştay 7. Daire 9.5.2000 tarih ve 8620 sayılı kararı.)

“Zabıta memuru olarak çalışmakta olan personel, bu görevinin yanı sıra Basın Müdür Vekilliği görevini yürütmekte ise de; **asli görevi zabıta memurluğu olup, bu**

görevi fiilen yerine getirmiş olduğundan fazla çalışma ücreti ödenmesinde mevzuata aykırılık bulunmamaktadır.”(Sayıştay Temyiz Kurul Kararı 29.6.2004 tarih ve 27235 sayılı kararı)

“Savunmalar ve eki belgeler doğrultusunda; ...**zabıta olarak hafta sonu tatillerinde fazla mesai nöbeti tutturulduğu ve zabıta yetkisiyle denetlemelere katıldığı anlaşıldığından**, kendisine ...TL tutarında maktu fazla mesai ücreti ödenmesi konusunda ilişilecek husus bulunmadığına” (Sayıştay 7. Dairesi 10.10.2016 tarih ve 127 Sayılı Kararı)

Soru:

15/04/1993 yılında ... Belde Belediyesinde Tahsildar olarak memurluğa başladım. 1994 Yılında Muhasip kadrosuna atandım. 2007 yılında 18 gün ... Belediyesinde Başkan yardımcılığı kadrosuna atandım. Mali Hizmetler Müdürü olarak ... atanarak devam ettim. 2009 yılında Büyükşehir Yasası ile kapanan belde belediyesi ... Büyükşehir İlçe Belediyesine Çevre Koruma Kontrol Müdürü kadrosuna atamam yapıldı. 2010 Yılında 1 Yılı Mali Hizmetleri Müdürlüğüne v. Baktım. 2013 Yılında Kültür ve Sosyal İşleri Müdürü olarak atandım. 2015 Yılında 11 ay gibi Başkan Yardımcılığı yaptım. Daha sonra Destek Hizmetleri görevine atanarak halen bu görevi yapmaktayım. 2007 Yılında 2 Yıllık Fakülte, 2010 Yılında 4 Yıllık İşletme Fakültesini bitirdim. Yapılan işlemler ilgili yasalara uygun mudur?

Cevap:

15.04.1993 yılında ... Belde Belediyesinde Tahsildar olarak memurluğa başladığınızı, 1994 yılında Muhasip kadrosuna atandığınızı, 2007 yılında 18 gün ... Belediyesinde Başkan yardımcılığı kadrosuna atandığınızı, Mali Hizmetler Müdürü olarak ... Belediyesine atandığınızı, Belediyenizin kapanması üzerine 2009 yılında ... Belediyesine geçiş yaptığınızı, 2009 Yılında Çevre Koruma ve Kontrol Müdürü kadrosuna atandığınızı, 2010 Yılında 1 yıl Mali Hizmetler Müdürlüğüne baktığınızı, 2013 Yılında Kültür ve Sosyal İşleri Müdürü olarak atandığınızı, 2015 yılında 11 ay kadar Başkan Yardımcılığı yaptığınızı ve daha sonra Destek Hizmetleri görevine atanarak halen bu görevi yaptığınızı belirterek, durumunuza ilişkin görüş talep eden mesajınız incelenmiştir.

Öncelikle belirtelim ki, 2007 yılında 2 Yıllık okul, 2010 yılında 4 Yıllık İşletme mezunu olduğunuz anlaşılmaktadır. Bu kapsamda;

1. 2007 yılında 2 Yıllık okul bitirerek, aynı yıl ... Belediyesinde Başkan yardımcılığı kadrosuna atanmanızın tahsil ve hizmet süresi bakımından yeterli olduğu,
2. 2007 yılında 18 gün ... Belediyesinde Başkan yardımcılığı kadrosunda görev

yaptıktan sonra Mali Hizmetler Müdürü olarak ... Belediyesine atanmanızın meri mevzuat gereği mümkün olmadığı, çünkü 2 yıllık yüksek öğrenim görenlerin belediye başkan yardımcılığına atanması mümkün olmakla birlikte, atanılması için 4 yıllık yüksek öğrenim gerektiren Mali Hizmetler Müdürü kadrosuna atanmanızın mevzuata uygun düşmediği, aynı şekilde eğitiminiz nedeniyle 2009 yılında ... Belediyesine geçiş yaparak 2009 Yılında Çevre Koruma ve Kontrol Müdürü kadrosuna atanmanızın da mümkün olmadığı,

3. 2010 Yılında 4 yıl süreli işletme öğrenimi görmüş olmanıza karşın, 2007 yılında Belediye Başkan Yardımcılığı kadrosunda en az 6 ay görev yapmadığınız için Mali Hizmetler Müdürlüğüne atanamayacağınız ve aynı şekilde 2013 yılında Kültür ve Sosyal İşleri Müdürü olarak atanmanızın da mevzuata uygun olmadığı,
4. 2015 yılında Başkan Yardımcılığı kadrosunu atanmanızın ise öğrenim ve hizmet süresi bakımından uygun olduğu ve ayrıca bu kadroda 6 aydan fazla çalışmanız nedeniyle müdürlük kadrolarına, bu kapsamda Destek Hizmetleri müdürlüğüne atanmanızın mümkün olduğu,
5. Bu bilgiler ışığında 2007 yılından, başkan yardımcılığına atandığınız 2015 yılına kadarki döneme ait aldığınız ödemelere ilişkin olarak hakkınızda kamu zararı ile karşı karşıya kalabileceğiniz hususunda,

PRATİK BİLGİLER

DEVLET MEMURLARIYLA İLGİLİ MALİ HAKLAR

T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Kamu Mali Yönetim ve Dönüşüm Genel Müdürlüğü'nün 06.01.2022 tarih ve 27998389-010.06.02-.854887 sayılı Mali ve Sosyal Haklara İlişkin Sıra No:1 ve 22.01.2022 tarih ve 903791 sayılı Sıra No:4 genelgesi)	01/01/2022 30.06.2022 Dönemi
(Maaş) Esas Aylık Katsayısı Kıdem Aylığı Göstergesi	0,235445
Kıdem Aylığı Göstergesi (20 x Kıdem Yılı Maaş Katsayısı) Bir hizmet yılı için 20, 25 yıl ve fazlası için azami 500 gösterge	20
Taban Aylığı Katsayısı	3,68518
Yan Ödeme Katsayısı (İş güçlüğü, iş riski, temininde güçlük ve mali sorumluluk zamlarının aylık tutarlara çevrilmesinde uygulanacak yan ödeme katsayısı)	0,074667
Özel Hizmet Tazminat Tavanı (8.000+1.500) x Maaş Aylık Katsayısı	2.236,72 TL
399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 3 üncü maddesinin (c) bendi uyarınca sözleşmeli olarak çalıştırılan personelin ücret tavanı	12.886,55 TL
6/6/1978 tarihli ve 7/15754 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Sözleşmeli Personel Çalıştırılmasına İlişkin Esasların 3 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan ücret tavanı	11.488,07 TL
Mevzuatı uyarınca istihdam edilen sözleşmeli personelin hizmet sözleşmesi esaslarında yer alan ve 7/7/2021 tarihli ve 13659 sayılı Bakanlığımız Genelgesinin 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (ç) bendiyle yükseltilmiş bulunan taban ve tavan ücretleri oranında artırılmıştır.	% 30,95
Mevzuatı uyarınca vize edilmiş sözleşmeli personel pozisyonlarının, anılan Genelgenin 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (d) bendiyle yükseltilmiş bulunan taban ve tavan ücretleri oranında artırılmıştır.	% 30,95
Çeşitli statülerde 2020 yılında sözleşmeli olarak çalıştırılanlardan 2022 yılında da görevlerine devam etmeleri ilgili kamu idarelerince uygun görülenlerin, söz konusu Genelgenin 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (e) bendiyle yükseltilmiş bulunan mevcut brüt sözleşme ücretleri	% 30,95

29.12.2020 tarihli ve 3342 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararıyla yürürlüğe konulan Kamu İktisadi Teşebbüslerinde Uygulanacak Ücretlerin Tespitine İlişkin Karara ekli listede gösterilen grupların 31.12.2021 tarih itibarıyla en düşük ve en yüksek temel ücretleri ile bu gruplara göre temel ücreti belirlenen personelin anılan tarih itibarıyla geçerli olan temel ücretleri	% 30,95
Özelleştirme programında bulunan kuruluşlarda 527 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 31 inci maddesine istinaden istihdam edilen sözleşmeli personelin 31.12.2021 tarihi itibarıyla geçerli olan sözleşme ücretleri %27,91 oranında artırılmıştır. (Ancak, bunların sözleşme ücreti tutarları, ilgili dönemde 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (II) sayılı cetvele dahil emsali personelin toplam sözleşme ücreti tutarını geçmeyecektir.)	%27,91
8/2/2002 tarihli ve 2002/3729 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının, 2 nci maddesinde yer alan ortalama ücret toplamı üst sınırı	23.450,40 TL
3 üncü maddesi kapsamındaki personelin mali ve sosyal hakları söz konusu maddede yer alan usul ve esaslar dahilinde %27,91 oranında artırılmıştır.	% 30,95
01.01.2022 tarihinden itibaren işçilere ödenecek kıdem tazminatının yıllık tavan tutarı	10.858,59 TL
19/4/1990 tarihli ve 3628 sayılı Kanun uyarınca yürürlüğe konulan Mal Bildiriminde Bulunulması Hakkında Yönetmeliğin 8 inci maddesi uyarınca Bakanlığımızca ilan edilmesi gereken genel idare hizmetleri sınıfında birinci derecenin birinci kademesindeki şube müdürüne ödenen her türlü zam ve tazminatlar dahil net aylık tutarı 01.01.2022 tarihi itibarıyla	10.437,06 TL

DEVLET MEMURLARINA SAĞLANAN SOSYAL YARDIMLAR

(657 s.Kanun md. 202, T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Kamu Mali Yönetim ve Dönüşüm Genel Müdürlüğü'nün Mali ve Sosyal Haklara İlişkin Sıra No:1, 22.01.2022 tarih ve 903791 sayılı genelgesi)

Konusu		01.01.2022 30.06.2022 Dönemi TL.
Aile Yardımı (2.273x Maaş Katsayısı)		535,16
Çocuk Yardımı	06 Yaş grubu çocuk için 500 x Maaş Aylık Katsayısı	117,72
	07 Yaş grubu çocuk için 250 x Maaş Aylık Katsayısı	58,86
Doğum Yardımı	1. Çocuk için	300
	2. Çocuk için	400
	3. Çocuk için	600
	3. Çocuk sonrası her çocuk için 633 sayılı KHK'ya göre (15.05.2015 tarihinden itibaren geçerlidir)	600
Ölüm Yardımı	Eş ve Çocuğun Ölümü (8.000+1.500) x Maaş Aylık Katsayısı	2.236,72
	Memurun Ölümü (8.000+.1500) x Maaş Aylık Katsayısı x 2	4.473,45

BELEDİYE BAŞKAN ÖDENEĞİ

Nüfus	Ödenek Göstergesi	Ödeme Dönemi	Aylık Katsayısı	Bürüt Ödenek
10.000'e kadar olan beldelerde	72.280	01.01.2022 - 30.06.2022	0,235445	17.017,96
10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde	82.280	01.01.2022 - 30.06.2022	0,235445	19.372,41
50.001'den 100.000'e kadar olan beldelerde	102.280	01.01.2022 - 30.06.2022	0,235445	24.018,31
100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde	117.280	01.01.2022 - 30.06.2022	0,235445	27.612,98
250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde	137.280	01.01.2022 - 30.06.2022	0,235445	32.321,88
500.001'den 1.000.000'a kadar olan beldelerde	157.280	01.01.2022 - 30.06.2022	0,235445	37.030,78
1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde	192.280	01.01.2022 - 30.06.2022	0,235445	45.271,36
2.000.001'den fazla olan beldelerde	232.280	01.01.2022 - 30.06.2022	0,235445	54.689,16

Nüfusu 50.001'den az olan il merkezi beldelerde bu ödeneğin hesaplamasında 102.280 gösterge rakamı esas alınır. Yani brüt ödenek 24.018,31 TL'dir.

BELEDİYE MECLİS ÜYELERİ HUZUR HAKKI^[1]

Nüfusuna Göre Belediye Meclisi Huzur Hakkı	01.01.2022 - 30.06.2022 Dönemi Aylık Brüt Ödenek
10.000'e kadar olan beldelerde	189,08 TL
10.001'den 50.000'e kadar olan beldelerde	215,24 TL
50.0001'den 100.000'e kadar olan beldelerde	267,57 TL
100.001'den 250.000'e kadar olan beldelerde	306,81 TL
250.001'den 500.000'e kadar olan beldelerde	359,12 TL
500.0017den 1.000.000'a kadar olan beldelerde	411,45 TL
1.000.001'den 2.000.000'a kadar olan beldelerde	503,01 TL
2.000.001'den fazla olan beldelerde	607,65 TL

Meclis başkan ve üyelerine, belediye başkanına ödenmekte olan aylık brüt ödeneğin günlük tutarının üçte birini geçmemek üzere meclis tarafından belirlenecek miktarda huzur hakkı ödenir.

[1] 5393 sayılı Belediye Kanununun 32 nci maddesine göre hesaplanmıştır.

BELEDİYENİN NÜFUSUNA GÖRE BELEDİYE ENCÜMEN ÖDENEĞİ

(5393 Sayılı Belediye Kanununun 36 ncı maddesi ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun 16 ncı maddesine istinaden)

Belediyenin Nüfusuna Göre Belediye Encümen Ödeneği	01.01.2022 30.06.2022 Dönemi (TL) Aylık Brüt Ödenek
Nüfusu 10.000'e kadar olan belediyelerde 3,500	824,05 TL
Nüfusu 10.001'den 50.000'e kadar olan belediyelerde 4.500	1.059,50 TL
Nüfusu 50.001 den 200.000'e kadar olan belediyelerde 6.000	1.412,67 TL
Nüfusu 200.001'in üzerinde olan belediyelerde ise 7.500	1.765,83 TL
Büyükşehir Belediye Encümen Başkanı ve Seçilmiş Üyelerine 12.000	2.825,34 TL

Encümenin memur üyelerine bu tutarların yarısı ödenir.

İL GENEL MECLİS ÜYELERİNİN HUZUR HAKLARI

Görevi	Dönemi 01.01.2022-30.06.2022
İl Genel Meclis Başkanı (Gösterge 6.026 x 0,235445)	1.418,79 TL
İl Genel Meclis Üyeleri (Gösterge 2.226 x 0,235445)	524,10 TL

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 24 üncü Maddesine göre verilen bu huzur hakkı il genel meclisi başkan ve üyelerinin, meclis ve komisyon toplantılarına katıldıkları her gün için verilecektir.

İL ENCÜMEN BRÜT ÖDENEKLERİ

Görevi	Dönemi 01.01.2022-30.06.2022
Encümen Başkanı (14.000 Gösterge x 0,235445)	3.296,23 TL
Encümen Üyeleri (12.000 Gösterge x 0,235445)	2.825,34 TL

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 28 inci maddesine göre verilen bu ödenek, encümen başkanı hariç memur üyelerine yarısı ödenecektir.

ASGARİ ÜCRETİN NET HESABI VE İŞVEREN MALİYETİ¹

	01.01.2021-31.12.2021 Dönemi (TL) Asgari Ücretin Netinin Hesabı (TL)	01.01.2022-31.12.2022 Dönemi (TL) Asgari Ücretin Netinin Hesabı (TL)
Asgari Ücret	3.577,50	5.004,00
SSK Primi (%14)	500,85	700,56
İşsizlik Sig. Fonu (%1)	35,78	50,04
Gelir vergisi (%15)	187,82	-
Asgari Geçim İndirimi	268,31	-
Damga Vergisi (%07,59)	27,15	-
Kesintiler Toplamı	751,60	750,60
Net Asgari Ücret	2.825,90	4.253,40
	İŞVERENE MALİYETİ (TL/AY)	
Asgari Ücret	3.577,50	5.004,00
SSK Primi (%15,5) (İşveren Payı (**))	554,51	775,62
İşveren İşsizlik Sigorta Fonu (%2)	71,55	100,08
İşverene Toplam Maliyet	4.203,56	5.879,70

Not : 5083 Sayılı Kanununun 2. maddesi uyarınca; Türk Lirası değerlerin yeni Türk Lirasına dönüşüm işlemlerinin ve Yeni Türk Lirası cinsinden yapılan işlemlerin sonuçlarında ve ödeme aşamalarında yarım Kuruş ve üzerindeki değerler bir Yeni Kuruşa tamamlanır; yarım Yeni Kuruşun altındaki değerler dikkate alınmamıştır.

Gelir Vergisi ve Damga Vergisi hesaplanmamıştır.

(**) 5510 sayılı Kanununun 81. maddesinin (1) bendine göre, bentde belirtilen şartları sağlayan işverenlere, SGK primi işveren payında 5 puanlık indirim öngörüldüğünden hesaplamalar buna göre yapılmıştır. Gerekli şartları sağlamayan işverenler için, SGK primi işveren payı %20,5'dir. 6385 sayılı kanunun 9. maddesiyle yapılan düzenleme ile 01.09.2013 tarihinde itibaren geçerli olmak üzere 5510 sayılı kanunun 81.maddesi "Kısa vadeli sigorta kolları prim oranı, sigortalının prime esas kazancının %2'sidir.

Günlük Kazanç Alt Sınır	116,80 TL
Aylık Kazanç Alt Sınır	5.004,00 TL
Günlük Kazanç Üst Sınır	1.251,00 TL
Aylık Kazanç Üst Sınır	37.530,00 TL

1 <http://www.csgb.gov.tr/csgbPortal/cgm.portal?page=asgari>

Asgari ücret tespit komisyon kararı 17 Aralık 2021 tarih ve 31692 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.

Bir işçinin günlük normal çalışma karşılığı ücreti 166,80 TL'dir.

**GELİR VERGİSİNE TABİ GELİRLERİN VERGİLENDİRİLMESİNDE
ESAS ALINAN TARİFE
GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ (SERİ NO:317)
21.12.2021 tarih ve 31696 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmıştır.**

Gelir Vergisi Kanununun 103 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan gelir vergisine tabi gelirlerin vergilendirilmesinde esas alınan tarife, 2022 takvim yılı gelirlerinin vergilendirilmesinde esas alınmak üzere aşağıdaki şekilde yeniden belirlenmiştir.	
32.000 TL'ye kadar	15%
70.000 TL'nin 32.000 TL'si için 4.800 TL, fazlası	20%
170.000 TL'nin 70.000 TL'si için 12.400 TL (ücret gelirlerinde 250.000 TL'nin 70.000 TL'si için 12.400 TL), fazlası	27%
880.000 TL'nin 170.000 TL'si için 39.400 TL (ücret gelirlerinde 880.000 TL'nin 250.000 TL'si için 61.000 TL), fazlası	35%
880.000 TL'den fazlasının 880.000 TL'si için 287.900 TL (ücret gelirlerinde 880.000 TL'den fazlasının 880.000 TL'si için 281.500 TL), fazlası	40%

**1608 SAYILI KANUNA GÖRE 2022 YILI
BELEDİYE İDARİ PARA CEZALARI**

Kanun, Tüzük, Yönetmeliklerin men ettiği veya yasakladığı fiilleri işleyenlere ve Kanun Tüzük ve Yönetmelikler gibi mevzuat çerçevesinde meclislerin aldıkları kararlara aykırı hareket edenlere belediye encümenince para cezaları verilir.	
Belediye Meclisi Kararlarına Muhalefet veya Mevzuatın Men veya Emrettiği Fiilleri İşleyenler	581 TL
Yolcu Nakil Araçları Ücret Tarifesine Uymayanlara	en az 1.171 TL en fazla 23.697 TL
5393 Sayılı Belediye Kanununun 15. Maddesinin (b) bendinde "Kanunların belediyeye verdiği yetki çerçevesinde yönetmelik çıkarmak, emir vermek, belediye yasakları koymak ve uygulamak...", belediyenin yetki ve imtiyazları arasında yer almış, ve 1608 sayılı Kanun'un değişik 1 inci maddesi, "Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmüne göre idarî para cezaları verilmektedir.	

2559 SAYILI POLİS VAZİFE VE SELAHİYET KANUNUNA GÖRE 2022 YILI BELEDİYE İDARİ PARA CEZALARI

(Kişilerin tek tek veya toplu olarak eğlenmesi, dinlenmesi veya konaklaması için açılan otel, motel, pansiyon, kamping ve benzeri konaklama yerleri; gazino, pavyon, meyhane, bar, birahane, içkili lokanta, taverna ve benzeri içkili yerler; sinema, kahvehane ve kıraathane; kumar ve kazanç kastı olmamak şartıyla adı ne olursa olsun bilgi ve maharet artırıcı veya zeka geliştirici nitelikteki elektronik oyun alet ve makinelerinin, video ve televizyon oyunlarının içerisinde bulunduğu elektronik oyun yerleri; internet kafeler ve benzeri yerler umuma açık istirahat ve eğlence yeri sayılır. 2559 S.K. Md. 7)

	KABAHAHAT	CEZAYI VERECEK MAKAM	2022 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
Umuma açık istirahat ve eğlence yerleri			
m. 6/1-a	İşyerlerinden süreli olarak faaliyetten geçici olarak men edildiği halde süresinden önce açılması	Belediye Encümeni	3.317 - 6.668 TL
m. 6/1-b	İşyerlerinin açma ve kapanma saatlerine uymaması	Belediye Encümeni	3.317 - 6.668 TL
m.6/1-c, 12/1	Eğlence, oyun, içki ve benzeri umuma açık ve açılması izne bağlı yerlerde 18 yaşından küçüklerin çalıştırılması	Belediye Encümeni	3.317 - 6.668 TL
m.6/1-c, m.12/2	Bar, pavyon, gazino, meyhane gibi içkili yerler ile kıraathane ve oyun oynatılan yerlere yanlarında veli veya vasisi olsa bile 18 yaşından küçüklerin alınması	Belediye Encümeni	3.317 - 6.668 TL
m.6/1-d	İşyerlerinin mevzuat hükümlerine aykırı olarak işletilmesi	Belediye Encümeni	3.317 - 6.668 TL
m.7/3	İzin almadan umuma açık istirahat ve eğlence yeri açmak	Belediye Encümeni	Kapatma
m.6/3	Yukarıda sıralanan suçları bir yıl içinde tekrar etmek	Belediye Encümeni	En son uygulanan ceza bir kat artırılır

Bu maddede öngörülen idarî para cezaları, belediye sınırları içinde belediye encümeni tarafından verilir. Verilen idarî para cezalarına ilişkin kararlar, ilgililere 7201 sayılı Tebliğat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir. İtiraz, idarece verilen cezanın yerine getirilmesini durdurmaz. İtiraz üzerine verilen karar kesindir. İtiraz, zaruret görülmeyen hallerde evrak üzerinde inceleme yapılarak en kısa sürede sonuçlandırılır. İdarî para cezaları, 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil olunur.

Bu maddede belirtilen aynı fiillerin, bir yıl içinde tekrarı halinde, en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanır.

3194 SAYILI İMAR KANUNU'NA İLİŞKİN 2022 YILI İDARİ PARA CEZALARI

Kanuni Dayanağı	Fiil	Yapının Sınıfı	Yapının Grubu	İdari Para Cezası (TL) (her bir m2 için)
42/2-a ve 42/5	Ruhsat alınmaksızın veya ruhsata, ruhsat eki etüt ve projelere veya imar mevzuatına aykırı olarak yapı yapmak, AYRICA 42. MADDENİN 5. FIKRASINA GÖRE (KÖY YERLEŞİK ALANI İÇİNDE RUHSATA TABİ OLAN tarım ve hayvancılık maksatlı yapılar)	I	A	12,50
			B	21,06
		II.	A	33,72
			B	46,46
		III	A	76,08
			B	84,53
		IV	A	97,21
			B	105,73
			C	131,09
		V	A	160,72
B	194,64			
C	220,09			
D	266,63			
42/2-b	Mevzuata aykırılığı yapı inşaat alanı üzerinden hesaplanması mümkün olmayan, yapının cephelerini ve diğer yapı elemanlarını değiştiren veya yapı malzemesi için öngörülen gereklere aykırı bulunan			Birim Fiyat Listesindeki Bedelin %20

42/2-c maddesindeki artırım sebepleri (42/2-a ve b bentlerinde belirtilen ceza miktarına uygulanır)

42/2-c (42/2-a ve b bentlerinde yapılan yapı)	Hisseli parselde diğer maliklerin muvafakati alınmaksızın yapılmış ise	30%
	Kamuya veya başkasına ait bir parselde yapılmış ise	40%
	Uygulama imar planında veya parselasyon planında "Kamu Tesisi Alanı veya Umumi Hizmet Alanı" olarak belirlenmiş bir alanda yapılmış ise	60%
	Mevcut haliyle veya öngörülen bir afet tehlikesi karşısında can ve mal emniyetini tehdit ediyor ise	100%
	Uygulama imar planı bulunan bir alanda yapılmış ise	20%
	Yapılaşmaya yasaklanmış bir alanda yapılmış ise	80%
	Özel kanunlar ile belirlenmiş özel imar rejimine tabi bir alanda yapılmış ise	50%
	Ruhsatsız ise	180%
	Ruhsatı hükümsüz hale gelmesine rağmen inşaatı sürdürülüyor ise	50%
	Yapı kullanma izin belgesi alınmış olmakla birlikte, ruhsat alınmaksızın yeni inşai faaliyete konu ise	100%
42/2	İnşai faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılmıyor ise	10%
	İnşai faaliyetleri tamamlanmış ve kullanılıyor ise	20%
	Çevre ve görüntü kirliliğine sebebiyet veriyor ise	20%
	42. maddenin 2. fıkrasındaki aykırılıklarda minimum ceza miktarı yapının mülkiyet durumuna, bulunduğu alanın özelliğine, durumuna, niteliğine ve sınıfına, yerleşmeye ve çevreye etkisine, can ve mal emniyetini tehdit edip etmediğine ve aykırılığın büyüklüğüne göre hesaplanacak ceza miktarı	1.839 TL'den az olamaz

3194 SAYILI İMAR KANUNU'NA İLİŞKİN 2022 YILI İDARİ PARA CEZALARI*

7226 s. Kanun ile eklenen bent	İdari Para Cezası (Emlak Vergi Değeri)	Aykırılığa konu alan ile bu alanın bulunduğu arsa veya arazinin emlak vergisine esas asgari metrekare birim değerinin çarpımı ile bulunan bedel (Sadece 42/2-a için uygulanır) 42/2-a uyarınca hesaplanan bedel, 7226 s. Kanun ile eklenen bent gereğince hesaplanan bedel ile toplanarak toplam imar para cezası miktarı tespit edilir.
--------------------------------	--	---

Yasal Dayanak	Fiil	Ceza Miktarı	Fiillerin Çevre Ve Sağlık Şartlarına Aykırı Olması Halinde	Can ve Mal Emniyetini Tehdit Etmesi Halinde
42/3	18, 28, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 40 ve 41 inci maddelerde belirtilen mükellefiyetleri yerine getirmemek veya bu maddelere aykırı davranmak yapı veya parsel sahibine, harita, plan, etüt ve proje müellifine veya gözetmenine, yapı müteahhidi, şantiye şefine ilgisine göre ayrı ayrı	8.452,00	16.920,00	25.393,00
42/4	Yapıldığı tarih itibarıyla plana ve mevzuata uygun olmakla beraber, can ve mal emniyetini tehdit ettiği veya edeceği tespit olunan yapıları, ilgili idarenin yazılı ikazına rağmen idarece tanınan süre içinde takviyede bulunmamak veya bu yapıları 39 uncu madde uyarınca yıkmamak	42.333,00	Uygulanmaz	Uygulanmaz
42/5	(KÖY YERLEŞİK ALANI İÇİNDE RUHSATA TABİ OLMAYAN) 27 nci maddeye göre belirlenmiş köy yerleşik alanı ve civarı sınırları içinde köyün nüfusuna kayıtlı olan ve köyde sürekli oturanlar tarafından, projeleri fen, sanat ve sağlık şartlarına uygun olmasına rağmen muhtarlık izni olmaksızın konut ve zati maksatlı tarım ve hayvancılık yapısı inşa edilmesi	1.485,00	Uygulanmaz	Uygulanmaz

Bu yapılarıdaki diğer aykırılıklar ve ruhsata tabi tarım ve hayvancılık maksatlı yapılarıdaki aykırılıklar için verilecek olan idari para cezası, 1.485 TL'den az olmamak üzere, ikinci fıkraya göre hesaplanan toplam ceza miktarı uygulanır.

* Daha geniş bilgi için: Mahalli İdareler Dergisi 2021 Yılı Kasım - Aralık Sayısında yayımlanan "2022 Yılında Uygulanacak İmar Para Cezaları ve Bunların Hesaplanma Şekli" başlıklı Suat ŞİMŞEK makalesini inceleyebilirsiniz.

4857 SAYILI İŞ KANUNU'NA GÖRE UYGULANACAK PARA CEZALARI (2022 YILI)

Ka- nun Mad.	Ceza Mad.	Cezayı Gerektiren Fiil	(TL)	
3	98	İşyerini muvazaalı olarak bildirmek	47.409,9	İşyerini muvazaalı olarak bildiren asıl işveren ile alt işveren vekillerine ayrı ayrı.
5	99/1-a	İşçilere eşit davranma ilkesine aykırı davranmak	397	Bu durumdaki her işçi için
7	99/1-b	Madde öngörülen ilke ve yükümlülükler aykırı olarak geçici işçi çalıştırmak	653	Bu durumdaki her işçi için
7/2 (f) bendi	99/2	7. maddenin 2 fıkrasının f bendine aykırı davranmak	2.665	
8	99/1-c	İş sözleşmesinin içeriğini belirtir yazılı belgeyi vermemek	397	Bu durumdaki her işçi için
14	99/1-c	Çağrı üzerine ve uzaktan çalışma hükümlerine aykırı davranmak	397	Bu durumdaki her işçi için
28	99/1-d	İşten ayrılan işçiye Çalışma Belgesi vermemek, belgeye gerçeğe aykırı bilgi yazmak	397	Bu durumdaki her işçi için
29	100	Madde hükmüne aykırı olarak işçi çıkartmak (toplu işçi çıkarma)	1.559	Bu durumdaki her işçi için
30	101	Engelli ve Eski Hükümlü Çalıştırmamak	5.917	Çalıştırılmayan her engelli ve eski hükümlü ve çalıştırılmayan her ay için
32	102/a	Ücret ile bu kanundan doğan veya TİS'den yada iş sözleşmesinden doğan ücreti kasten ödememek veya eksik ödemek	429	Bu durumda olan her işçi ve her ay için
32	102/a	Ücret, pirim, ikramiye ve bu nitelikteki her çeşit istihkakını zorunlu tutulduğu halde özel olarak açılan banka hesabına ödememek	429	Bu durumda olan her işçi ve her ay için
37	102/b	Ücret hesap pusulası düzenlememek	1.559	
38	102/b	Yasaya aykırı ücret kesme cezası vermek veya kesintinin sebep ve hesabını bildirmemek	1.559	
39	102/a	Asgari ücreti ödememek veya eksik ödemek	429	Bu durumdaki her işçi ve her ay için
41	102/c	Fazla çalışmalara ilişkin ücreti ödememek, işçiye hak ettiği serbest zamanı altı ay zarfında kullandırmamak, fazla saatlerde yapılacak çalışmalar için işçinin onayını almamak.	755	Bu durumdaki her işçi için
52	102/b	Yüzde ile ilgili belgeyi temsilciye vermemek	1.559	

4857 SAYILI İŞ KANUNU'NA GÖRE UYGULANACAK PARA CEZALARI (2022 YILI)

56	103	Yıllık ücretli izni yasaya aykırı şekilde bölmek,	755	Bu durumdaki her işçi için
57	103	İzin ücretini yasaya aykırı şekilde ödemek veya eksik ödemek	755	Bu durumdaki her işçi için
59	103	Sözleşmesi fesh edilen işçiye yıllık izin ücreti ödememek	755	Bu durumdaki her işçi için
60	103	Yıllık izin yönetmeliğinin esas usullerine aykırı olarak izni kullandırmamak veya eksik kullandırmak	755	Bu durumdaki her işçi için
63	104	Çalışma sürelerine ve buna dair yönetmelik hükümlerine uymamak	4.173	
64	104	Telafi çalışması usullerine uymamak	755	Bu durumdaki her işçi için
68	104	Ara dinlenmesini uygulamamak	4.173	
69	104	İşçileri geceleri 7.5 saatten fazla çalıştırmak, gece ve gündüz postalarını değiştirmemek	4.173	
71	104	Çocukları çalıştırma yaşına ve çalıştırma yaşına aykırı davranmak	4.173	
72	104	Yer ve sualtında çalıştırma yaşına uymamak	4.173	
73	104	Çocuk ve genç işleri gece çalıştırmak veya ilgili yönetmelik hükümlerine aykırı hareket etmek	4.173	
74	104	Doğum öncesi - sonrası sürelerde kadın işçiyi çalıştırmak veya ücretsiz izin vermemek	4.173	
75	104	İşçi Özlük dosyasını düzenlememek	4.173	
76	104	Çalışma sürelerine ilişkin yönetmeliklere muhalefet etmek	4.173	
92/2	107/1-a	Çağrıldıkları zaman gelmemek, ifade ve bilgi vermemek, gerekli olan belge ve delilleri getirip göstermemek, İş Müfettişlerinin 92/1.fıkra yazılı görevlerini yapmak için kendilerine her çeşit kolaylığı göstermemek ve bu yoldaki emir ve isteklerini geciktirmeksizin yerine getirmemek.	37.929	
96/1	107/1-b	İfade ve bilgilerine başvuru işçilere işverenlerce telkinlerde bulunma, gerçeği saklamaya yahut değiştirmeye zorlama veyahut ilgili makamlara ifade vermeleri üzerine onlara karşı kötü davranışlarda bulunmak	37.929	
107/2		İş Müfettişlerinin teftiş ve denetim görevlerinin yapılmasını ve sonuçlandırılmasını engellemek.	37.929	

'Not:5083 sayılı T.C. Devletin Para Birimi Hakkında Kanunun 2. maddesine 21/04/2005 tarihli 5335 sayılı Kanunun 22. maddesi ile eklenen fıkra uyarınca 1 YTL'nin altında kalan tutarlar dikkate alınmamıştır.

ÇEŞİTLİ KANUN ve CUMHURBAŞKANLIĞI KARARNAMELERİNE GÖRE BÜTÇE KANUNUNDA GÖSTERİLMESİ GEREKEN PARASAL SINIRLARA AİT CETVEL (2022 YILI)*

K.MAD.	AÇIKLAMA	TUTAR - TL
5018 s. K/35	a) Yapım işleri ile mal ve hizmet alımları için	
1	1-İllerde, kuruluş merkezlerinde, büyükşehir belediye sınırları içindeki ilçeler ve nüfusu 50 bini geçen ilçelerde	2.370
	2-İlçelerde	1.235
	c) Şehit cenazelerinin nakli, firari askerler, şüpheli, tutuklu veya hükümlü askerlerin sevkinde kullanılmak üzere	27.320
	f) Doğal afetler nedeniyle oluşacak ihtiyaçlar için kullanılmak üzere	125.505
	g) İl dışına yapılacak seyahatlerde akaryakıt giderleri için kullanılmak üzere	12.350
	ğ) Yakalanan yasa dışı göçmenler ile sınırdışı edilecek şahıslar için kullanılmak üzere	50.272
	i) 5018 sayılı Kanuna ekli (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin	
	Kuruluş merkezlerindeki mutemetlerine	1.714,125
	Merkez dışındaki birim mutemetlerine	689.140
40	4- Bağış ve yardımlar için	52.600
79	a) Zaruri veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imtani kalmayan kamu alacaklarının silinmesinde	20.000
	b) Tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan, kamu alacaklarının silinmesinde	20
Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Sayısı: 4	ı) Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 409 uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi gereğince kurum yararının bulunması halinde hak ve alacakların terkinini	909
2942	Kamulaştırma Kanunu 3. md. 12. fıkra	432.000

* 2022 Yılı Bütçe Kanun 31.12.2021 Tarih ve 31706 (Mükerrer) R.G. yayımlanmıştır.

**5326 SAYILI KABAHAHLER KANUNU'NA GÖRE
VERİLECEK PARA CEZALARI (2022 YILI)**

Cezanın Türü ve Ceza Mercii	Yasal Dayanağı	Tutarı (TL)	
		En Az	En Çok
Emre aykırı davranış (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.32	581	581
Dilencilik (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.33	277	277
Gürültü (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.36/1 (Kişiyeye)	277	277
	5326 s. K. md.36/2 (Tic. İşl. sahibine)	5.995	30.072
Rahatsız etme (Bel. Zabıtası)	5326 s. K. md.37 (Mal/hizmet satmak için rahatsız etme)	277	277
İşgal (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.38/1 (Cad. sokak, kaldırımları işgal)	277	277
	5326 s. K. md.38/2 (Cad. sokak, kaldırım inşaat malzeme yığma)	581	2.977
Tütün mamullerinin tüketilmesi (Bel. Bşk. yetki verdiği görevli)	5326 s. K. md.39; 4207 s. K. m.5/1; 2/1	277	277
Tütün ürünleriyle ilgili izmarit, paket, ağızlık, kağıt vb. atıklar çevreye atılması (Bel. Zab.)	4207 s. K. m.5/1 ve 3/12	164	164
Kimliği bildirmeme (Bel. Zabıtası)	5326 s. K. md.40 (Görevle bağlantılı ol. kamu görevli. kimliği ve adresle ilgili bilgi vermeme)	277	277
Çevreyi Kirletme (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.41/1 (Evsel, bireysel atıklarla çevreyi kirletme)	89	89
	5326 s. K. md.41/2 (Yem. Pişirme servisi işlet. atıklarının toplanma ve depolanmasına özgü yerler dışına atılması)	2.977	30.072
	5326 s. K. md.41/3 (Belirlenen yerler dışında hayvan kesme veya atıklarını sokağa atma)	277	277
	5326 s. K. md.41/4 (İnşaat atık ve artıkları sokağa veya kamusal alana atma)	581	18.028
	5326 s. K. md.41/4 (İnşaat atık ve artıklarını belirlenen yerler dışına atma/şirketler)	581	30.072
	5326 s. K. md.41/5 (Kullanılmayacak ev eşyasını özel gün dışında sokağa bırakma)	277	277
	5326 s. K. md.41/6 (Hurda motorlu taşıtları ve parçalarını sokağa bırakma)	1.480	1.480
Afiş Asma (Belediye Zabıtası)	5326 s. K. md.42 (İzinsiz afiş ve ilan asma)	581	18.028

(*) 5326 s. K. 17/7 md. uyarınca; idarî para cezasının hesabında bir TL'nin küsuru dikkate alınmaz.

Not: Daha geniş bilgi için Kasım-Aralık 2021 Dergisinde yayımlanan M. Lamih Çelik'in makalesine bakınız.

İDARİ PARA CEZASI GEREKTİREN FİİLLERİN TEKRARI

Umuma açık istirahat ve eğlence yerleri ile ilgili olarak, 2559 sayılı Yasa'nın 6 ncı maddesinin son fıkrasında; *"Bu maddede belirtilen aynı fiillerin bir yıl içinde tekrarı halinde, en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanır."* hükmü yer almaktadır.

Söz konusu fıkra hükmüne göre; 6 ncı maddede belirtilen aynı fiillerin bir yıl içinde tekrarı halinde, **en son uygulanan para cezası bir kat artırılarak uygulanacaktır.**

Bu madde kapsamında akla şöyle bir soru gelebilir: *"Aynı fiillerin bir yıl içinde tekrarı halinde" ibaresinden bir takvim yılı mı yoksa ilk fiil ile son fiil arasındaki zaman mı esas alınacaktır ?*

Dikkat edilirse, madde hükmünün son fıkrasında mali yıldan söz edilmemiştir. Bu itibarla; artırımlı ceza uygulanmasında, bir yıllık sürenin tespiti için suçun ilk işlendiği tarihten itibaren bir yıllık zaman diliminin esas alınması, başka bir deyişle birinci fiil ile ikinci aynı fiilin, bir yıl içinde tekrarı halinde, idari para cezasının iki kat artırılarak uygulanması gerekmektedir.

Diğer idari cezaları gerektiren fiillerin tekrarı halinde, Belediye encümeni Kabahatler Kanunu'nun 32. maddesine göre idari para cezasını verirken ihlal edilen kararın tarih ve sayısına kısaca konusu da yer vermelidir. Kabahatler Kanunu'nda tekerrür olmadığından tekerrür nedeniyle cezanın iki kat olarak alınması gibi bir encümen kararı alınmaz. Ayrıca encümen 32. maddeye göre tahakkuk eden para cezası miktarını az bulup artıramaz aynı şekilde indiremez.

Danıştay 14. Daire E:2013/2967, K: 2014/620

Hüküm veren Danıştay Ondördüncü Dairesince, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 54. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendine göre kararın düzeltilmesi istemi yerinde görüldüğünden, Danıştay Ondördüncü Dairesinin 29.11.2012 günlü, E:2011/11988, K:2012/8892 sayılı kararı kaldırılarak, işin esası yeniden incelendi.

.... Dava konusu uyuşmazlıkta; davalı idarece yapılan 26.04.2010 ve 27.04.2010 tarihli bir ve ikinci tespitler üzerine para cezası uygulanmaksızın, 28.04.2010 ve 29.04.2010 tarihli üçüncü ve dördüncü tespitler üzerine, verilen temel para cezasının iki katının alınarak tekerrür hükmünün uygulandığı görülmektedir.

Bu durumda; tespit tutanakları ile belirlenen aykırılıklar nedeniyle para cezası verilmesinden sonra, aynı aykırı fiil ve hallerin yeniden tespiti halinde, bu miktar üzerinden tekerrür hükmü uygulanmak suretiyle, ceza verilmesi gerekirken, davalı idarece yapılan ilk tespitler üzerine para cezası verilmeksizin dolayısıyla tekerrürün şartı olan daha önce ceza verilmiş olma şartı yerine getirilmeksizin, yapılan üçüncü ve dördüncü tespitler üzerine verilen cezanın iki katının alınması suretiyle tesis edilen işlemde hukuka uyarlık bulunmadığından, aksi yöndeki İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, İstanbul 1. İdare Mahkemesinin 31.12.2010 günlü; E:2010/1286, K:2010/2178 sayılı kararının bozulmasına, dosyanın Mahkemesine gönderilmesine, 08.01.2014 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

BELEDİYE PARA CEZASI NİTELİĞİNDE OLUP DA, MAHKEMELERCE VERİLEN PARA CEZALARI

Ceza hükümleri içeren ve belediyeleri yakından ilgilendiren birçok yasa, tüzük ve yönetmelik bulunmakta olup, bu mevzuatlarla belediyelere birçok görev ve yetki verilmiştir. Ancak bu mevzuattaki cezaları karara bağlamak Adliye Mahkemelerinin yetkisi dahilinde bulunmaktadır.

Bu bölümde yer alan yasalar şunlardır:

- 30.7.1966 tarihli ve 775 sayılı **Gecekondu Kanunu**,
- 21.7.1983 tarihli ve 2863 sayılı **Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu**
- 11.1.1989 tarihli ve 3516 sayılı **Ölçüler ve Ayar Kanunu**.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 38 inci maddesinin (c) bendine göre, "Belediyeyi Devlet dairelerinde ve törenlerde, davacı veya davalı olarak da yargı yerlerinde temsil etmek veya vekil tayin etmek." hükmü yer almaktadır. Bu madde hükmüne göre, mahkemelerde belediye lehine dava açmak ve belediye aleyhine açılan davalarda belediyeyi savunmak, belediye başkanının görevidir. Belediye başkanları da, mahkemelerde davacı ve davalı olarak belediyeyi temsil etme görevini avukatlara devredebilirler.

EMLAK VERGİSİ KANUNU GENEL TEBLİĞİ

21 Aralık 2021 Salı ve 31696 (Mükerrer) sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Hazine ve Maliye Bakanlığı (Gelir İdaresi Başkanlığı) tarafından hazırlanan Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği (Seri No: 80)

2022 YILINDA UYGULANACAK OLAN (1319 S. Kan./44-2.fık.) VERGİ ORANLARINA ESAS MESKEN NİTELİKLİ TAŞINMAZ DEĞERLERİNİN ALT VE ÜST SINIRLARI

6.173.000 TL ile 9.260.000 TL arasında olanlar (bu tutar dahil)	
6.173.000 TL'yi aşan kısmı için	(Binde 3)
12.347.000 TL'ye kadar olanlar (bu tutar dahil) 9.260.000 TL'si için 9.261 TL, fazlası için	(Binde 6)
12.347.000 TL'den fazla olanlar 12.347.000 TL'si için 27.783 TL, fazlası için	(Binde 10)

olarak tespit edilmiştir.

1319 sayılı Kanunun 42 nci maddesi (Türkiye sınırları içinde bulunan mesken nitelikli taşınmazlardan 29 uncu maddeye göre belirlenen bina vergi değeri 5.000.000 Türk lirasının üzerinde olanlar değerli konut görgisine tabidir.) yer alan tutar 6.173.000 TL. olarak belirlenmiştir. (1319 S. Kanun'un 44. Md.)

5846 SAYILI FİKİR VE SANAT ESERLERİ KANUNU

KANUN	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2022 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		yasal olarak çoğaltılmış, bandrollü nüshaların yol, meydan, pazar, kaldırım iskele, köprü ve benzeri yerlerde satışı yasaktır.		
5846	23/01/2008 tarih ve 5728 S.K. 81 inci md.	Bu yasağa uymayanlara Kabahatler Kanununun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	277 TL

7126 SİVİL SAVUNMA KANUNU

KANUN	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2022 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		Tatbiki ilan olunan sivil savunma tedbirlerine riayet etmeyen bütün vatandaşlarla resmi veya özel daire, müessese ve teşekküllerin mesul amirlerine, fiillerine suç oluşturmadığı takdirde,		
5728	47	Kabahatler Kanununun 32 nci maddesinin birinci fıkrasına göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	581 TL

6301 SAYILI ÖĞLE DİNLENMESİ KANUNU

KANUN	KANUN MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2022 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		İşçilerine öğle tatili vermeyen veya dinlenme devresinde işyerlerini kapatmayan işveren veya vekillerine (İş Kanununa tabi işyerleri hariç)		
6301 Sayılı Kanun	m.7/1		Belediye Encümeni	457 TL

SİGORTALI ÇALIŞANLARDAN PRİME ESAS KAZANÇLARDAN İSTİSNA TUTULACAK

Sigorta Primleri Genel Müdürlüğü 07.01.2022 tarih ve 38246807 sayılı Genelgesi

Yemek parası		10,01
Çocuk zammı	5510 s. K.4/a md.	100,08
Aile zammı (yardımı)		500,40
Emzirme ödeneği	5510 s. K. 4/a-b, 16/a md.	316,00
Cenaze ödeneği	5510 s. K. 37.md.	1.250,00

H - CETVELİ

10/2/1954 Tarihli ve 6245 Sayılı Harcırah Kanunu Hükümleri Uyarınca Verilecek Gündelik ve Tazminat Tutarları*

YURTIÇİ HARCIRAHLAR	GÜNDELİK MİKTARI (TL)
I. Yurt İçinde Verilecek Gündelikler (Madde : 33)	
B. Memur ve Hizmetlilerden;	
a) Ek göstergesi 8000 ve daha yüksek olan kadrolarda bulunanlar (1)	80
b) Ek göstergesi 5800 (dahil) - 8000 (hariç) olan kadrolarda bulunanlar	75
c) Ek göstergesi 3000 (dahil) - 5800 (hariç) olan kadrolarda bulunanlar	71
d) Aylık/kadro derecesi 1-4 olanlar	63
e) Aylık/kadro derecesi 5-15 olanlar	62
1) 6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkrasına göre verilecek gündeliklerin hesabında bu tutar esas alınır. * 6245 sayılı Harcırah Kanununun 33 üncü maddesinin (b) fıkrasına göre yatacak yer temini için ödenecek ücretlerin hesabında gündeliklerinin %50 artırımlı miktarı, (d) fıkrasına göre yapılacak ödemelerde ise görevlendirilmenin ilk 10 günü için gündeliklerinin %50 artırımlı miktarı, takip eden 80 günü için gündeliklerinin %50 si, müteakip 90 günü için ise müstehak oldukları gündeliklerinin %40'ı esas alınır.	
II- Arazi Üzerinde Çalışanlara Verilecek Tazminatlar (Madde 50)	
50 nci Maddenin 1, 2, 3, 4 ve 5 inci Bentlerinde Yer Alan Personel:	
a) Kadro derecesi 1-4 olanlar	23,50
a) Kadro derecesi 5-15 olanlar	22,70
Bu tazminattan yararlananlardan;	
1) Memuriyet mahalli dışındaki çalışma alanlarında hizmet görenler ile 24/2/1984 tarihli ve 2981 sayılı Kanun uygulamasında çalışan Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü personeline yukarıda yazılı miktarların yarısı ek olarak ödenir.	
2) Bu çalışmaları dolayısıyla arazide, şantiyede veya gemilerde geceleyenlere bu suretle bulunacak miktarın yarısı ek olarak ayrıca ödenir.	

* 2022 Yılı Bütçe Kanun 31.12.2021 Tarih ve 31706 (Mükerrer) R.G. yayımlanmıştır.

FAZLA ÇALIŞMA ÜCRETLERİ

		Tutar
Saat Başı Fazla Çalışma Ücreti	657 sayılı Kanununun 178 inci maddesi uyarınca	2,70 TL
	Özel kanunlarındaki hükümler uyarınca bütçe kanunlarıyla belirlenmesi gereken fazla çalışma ücretleri için bu saat ücreti esas alınmaktadır.	
	Büyükşehir ve İl Belediye Başkanları ile birlikte çalışan personele ayda 90 saati geçmemek üzere makam onayına istinaden	2,85 TL

Belediyeler ile bunlara bağlı müstakil bütçeli kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşlarda (iktisadi işletmeler hariç), görevlerinin niteliği gereği 657 sayılı Kanunda belirtilen çalışma süre ve saatlerine bağlı olmaksızın zabıta ve itfaiye hizmetlerinde fiilen çalışan personele (destek hizmeti yürüten personel hariç), belediye meclisi kararı ile tespit edilen tutar, fazla çalışma ücreti olarak maktu ödeneyeceği (K) işaretli cetvelde düzenlenmiş ve bunlara ödenecek aylık fazla çalışma ücreti de en son yapılan resmi nüfus sayımına göre belediye nüfusuna göre yapılmaktadır.

		Tutar
Aylık Maktu Fazla Çalışma Ücreti	Belediye Nüfusu	
	10.000'e kadar olanlar için	361 TL
	10.001'den 50.000'e kadar olanlar için	386 TL
	50.001'den 100.000'e kadar olanlar için	427 TL
	100.001'den 250.000'e kadar olanlar için	482 TL
	250.001'den 1.000.000'e kadar olanlar için	575 TL
	1.000.001'den fazla olanlar için	667 TL
	Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehir belediyeleri dışındaki diğer büyükşehirlerin belediye sınırları içerisindeki için	667 TL
Ankara, İstanbul ve İzmir büyükşehirler belediye sınırları içerisindeki için	888 TL	

Aylık maktu fazla çalışma ücreti alanlara, her ne ad altında olursa olsun ayrıca fazla çalışmaya yönelik olarak başkaca bir ödeme yapılamayacağı ve yukarıdaki hükümlere göre ödenecek aylık maktu fazla çalışma ücretleri;

- Görevin yapılması sırasında veya görevden dolayı yaralanma ve sakatlanma hallerinde tedavi süresince,
- Bir yılda toplamı 30 günü geçmeyen hastalık izni sürelerinde,
- İtfaiye hizmetlerinde çalışan personel için görevin yapılması sırasında veya görevden dolayı hastalanma hallerinde tedavi süresince,
- Yurt içinde yapılacak hizmet içi eğitime katılma ve geçici görevli olarak bulunma durumlarında, ödenmeye devam olunacağı, diğer hallerde ise, fiilen çalışıldığı sürece ve bu süre ile orantılı olarak ödenir.

- 442 Sayılı Köy Kanununun 74 üncü maddesinin beşinci fıkrasında yer alan (11.500) gösterge rakamı (14.640), mülga ek 16 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan (8.500) gösterge rakamı (9.189) olarak geçerli olacaktır.
- 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 24 üncü maddesinde yer alan (6000) ve (2200) gösterge rakamları, 1.1.2022 – 31.12.2022 tarihleri arasındaki dönemde sırasıyla (6.026), (2.226) olarak uygulanır.
- 5393 sayılı Belediye Kanununun 39 uncu maddesinde yer alan gösterge rakamları 1.1.2022-31.12.2022 tarihleri arasındaki dönemde (2.280) eklenmesi suretiyle uygulanır.

GAYRİMENKUL SERMAYE İRATLARINDA UYGULANAN KİRA İSTİSNA TUTARI 2022 YILI

(21.12.2021 tarih ve 31696 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.)

Gelir Vergisi Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan mesken kira gelirleri için uygulanan istisna tutarı	9.500 TL
--	----------

HİZMET ERBABINA İŞYERİ VEYA İŞYERİNİN MÜŞTEMİLATI DIŞINDA KALAN YERLERDE YEMEK VERİLMEK SURETİYLE SAĞLANAN MENFAATLARA İLİŞKİN İSTİSNA TUTARI (2022 YILI)

(21.12.2021 tarih ve 31696 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.)

Gelir Vergisi Kanununun 23 üncü maddesinin birinci fıkrasının (8) numaralı bendinde yer alan, işverenlerce işyeri veya işyerinin müştemilatı dışında kalan yerlerde hizmet erbabına yemek verilmek suretiyle sağlanan menfaatlara ilişkin istisna tutarı,	234.00 TL
--	-----------

BASİT USULE TABİ OLMANIN GENEL ŞARTLARINDAN OLAN İŞYERİ KİRA BEDELİNE İLİŞKİN TUTAR (2022 YILI)

(21.12.2021 tarih ve 31696 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.)

Gelir Vergisi Kanununun 47 nci maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendinde yer alan yıllık kira bedeli toplamı, 2022 takvim yılında uygulanmak üzere	
-Büyükşehir belediye sınırları içinde	16.000 TL
-Diğer yerlerde	10.000 TL

ENGELLİLER İÇİN VERGİ İNDİRİMİ

(21.12.2021 tarih ve 31696 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.)

193 Sayılı Kanun'un 31. Maddesinde yer alan Engellilik indirimi

DERECESİ	TUTARI (TL)
I. Derece Sakatlar (Çalışma Gücünün Asgari % 80'ini Kaybedenler)	2.000
II. Derece Sakatlar (Çalışma Gücünün Asgari % 60'ını Kaybedenler)	1.170
III. Derece Sakatlar (Çalışma Gücünün Asgari % 40'ını Kaybedenler)	500

YENİDEN DEĞERLEME ORANLARI

YILLAR		
2021	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:533) (27/11/2021 tarih ve 31672)	%36,20
2020	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:521) (28.11.2020 tarih ve 31318)	%9,11
2019	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:503) (23.12.2019 tarih ve 30987)	%22,58
2018	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:503) (31/12/2018 tarih ve 30642 (3. Mükerrer)	%23,73
2017	Yılı yeniden değerlendirme Oranı (VUK Genel Tebliği No:484)	%14,47
2016	Yılı yeniden değerlendirme oranı (VUK Genel Tebliği No:474)	%3,83

GÖREVDEN UZAKLAŞTIRMA HALİNDE ÖDENECEK ÜCRET

Görevden Uzaklaştırılan veya Tutuklanan Memurlar İçin

Aylık, taban aylığı ve kıdem aylığı	2/3 oranında verilir.
Aile Yardımı ve Çocuk Zammı	Tam Verilir.
Yan Ödeme	2/3 Oranında Verilir.
Özel Hizmet Tazminatı	2/3 Oranında verilir.
Tayin Bedeli	2/3 Oranında Verilir.
Eğitim ve Öğretim Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Mülki İdare Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Din Hizmetleri Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Emniyet Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Denetim Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Lojman Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Yabancı Dil Tazminatı	2/3 Oranında Verilir.
Ek Çalışma Ücreti	2/3 Oranında Verilir.
Yolluk Karşılığı Tazminatı	Hiç Verilmez.
Emekli Keseneği	Tam Aylığın Yarıısı Üzerinden Kesilir.
Damga Vergisi	Tabiidir.

Not: Görevden uzaklaştırılan personele göreve iade edilerek açığına ait tam aylığa hak kazanma halinde, emekli kesenekleri aylığın diğer yarısından da kesilerek tama çıkarılır.

ÜCRETLİ YILLIK İZİNLER (İşçiler İçin - 10.06.2003'den itibaren)

a)	1 Yıdan 5 Yıla Kadar Olanlar (5 yıl dahil)	14 İş Günü
b)	5 Yıdan Fazla 15 Yıdan Az Olanlar	20 İş Günü
	15 Yıl Dahil ve Daha Fazla Olanlar	26 İş Günü
c)	18 ve Daha Küçük Yaştaki İşçiler İle 50 ve Daha Yukarı Yaştakiler En Az	20 İş Günü

Not: İzin sürelerine rastlayan ulusal bayram, hafta tatili ve genel tatil günleri izin süresinden sayılmaz

İŞ AKDİNİN FESHİNDE İHBAR TAZMİNATI TUTARLARI

Hizmet Süresi	Bildirim Süresi	İhbar Tazminat Tutarı
a) İş 6 Aydan Az Sürmüş İşçi İçin	2 Hafta	2 Haftalık Ücret
b) İş 6 Aydan 1.5 Yıla Kadar Sürmüş İşçi İçin	4 Hafta	4 Haftalık Ücret
c) İş 1.5 Yıdan 3 Yıla Kadar Sürmüş İşçi İçin	6 Hafta	6 Haftalık Ücret
d) İş 3 Yıdan Fazla Sürmüş Olan İşçi İçin	8 Hafta	8 Haftalık Ücret

Not: 4857/17 maddesi gereği sözleşme ile süreler yükseltilebilir.

MEMUR ÖDEMELERİNDEN YAPILAN KESİNTİLER

MEMUR MAAŞ KALEMİ	KANUNİ DAYANAĞI	GELİR VERGİSİ	DAMGA VERGİSİ	EMEKLİ KESENEĞİ (KURUM/ŞAHİS)
Aylık (gösterge)	Gelir Vergisi Kanunu madde 61	+	+	+
Ek gösterge	Gelir Vergisi Kanunu madde 61	+	+	+
Taban aylığı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesi	+	+	+
Kıdem Aylığı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesi	+	+	+
Yan ödeme (Zamlar)	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	+	+	-
Özel hizmet tazminatı	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Ek tazminat	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Denetim tazminatı	657 sayılı Kanununun 152. maddesinin son fıkrası	-	+	Kısmen*
Makam tazminatı	657 sayılı Kanununun ek 26. maddesi	-	+	Kısmen*
Görev tazminatı	375 sayılı KHK'nın 1. maddesinin (C-4) bendi	-	+	Kısmen*
Temsil tazminatı	4505 sayılı Kanununun 5. maddesi	-	+	Kısmen*
Yabancı Dil Tazminatı	375 sayılı KHK'nın 2. maddesinin son fıkrası	-	+	-
Aile yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 203. maddesi	-	-	-
Doğum yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 207. maddesi	-	-	-
Ölüm yardımı ödeneği	657 sayılı Kanununun 208. maddesi	-	-	-
Öğretim yılına hazırlık ödeneği	657 sayılı Kanununun ek 32. maddesi	-	+	-
Nöbet üzeri (sağlık personeli için)	657 sayılı Kanununun ek 33. maddesi	-	+	-
Emekliliğini isteyen personele verilen ödeme	375 sayılı KHK'nın 1. maddesinin (D) bendi	-	+	-
Toplu sözleşme ikramiyesi	375 sayılı KHK'nın ek 4. maddesi	-	+	-
666'ya göre ek ödeme	375 sayılı KHK'nın ek 9. maddesi	-	+	-
Fazla çalışma ücreti	375 sayılı KHK'nın ek 13. maddesi	-	+	-
Cumhurbaşkanı, Başbakan ve TBMM başkanının yakın korumalarına yapılan ödeme	375 sayılı KHK'nın ek 14. maddesi	-	+	-
Harcırah ödemeleri	Gelir Vergisi Kanunu madde 24	-	+	-

Bu ödemeler 2008 yılı Ekim ayı başından önce memuriyete başlayanlar açısından emeklilik keseneği ve kurum karşılığına tabi olmamakla birlikte ilk defa 4/1-c sigortalısı olan memurlar açısından 5510 sayılı Kanununun 80 nci maddesi gereğince Makam, temsil ve görev tazminatları ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 152 nci maddesi uyarınca (bölge, kurum, birim, çalışma mahalli, görevin niteliği ve benzeri kriterlere dayalı olarak asıl tazminatlara ilave, ek veya ayrıca ödenen tazminatlar hariç) ödenen tazminatlar prime esas kazançta dahil edilmektedir.

DEVLET MEMURLARINA HASTALIK VE REFAKAT İZİNİ

		İzin Süresi
DMK 105. Md.	Hastalık İzni	-Uzun süreli hastalıklarda 18 ay -Diğer hastalıklarda 12 ay
	Refakat İzni	Sağlık Kurulu Raporu ile Ana, baba, eş, çocuk, kardeş için; 3 ay(gerektiğinde bu süre bir katına kadar uzatılabilir.
DEVLET MEMURLARINA AYLIKSIZ İZİN		
Devlet Memurları Kununu 108. Madde	Askerlik	Muvazzaf askerliğe ayrılan memurlar askerlik süresince izinli sayılırlar
	Görev ve Öğrenim	Yetiştirilmek üzere yurtdışına gönderilen veya Sürekli görevle yurtiçine ya da yurtdışına atanan veya en az altı ay süreyle yurtdışına geçici olarak görevlendirilen memurlar yurtdışına kamu kurumlarınca gönderilmiş olan öğrencilerin memur olan eşleri 77 inci maddeye göre izin verilenlerin memur olan eşlerine görev veya öğrenim süresi kadar aylıksız izin verilir.
	Doğum	Analık izinden sonra 24 ay Eşi doğum yapan memura 24 ay
	Aylıksız İzin	Beş hizmet yılını tamamlamış olanlara; bir yıla kadar (en fazla iki defada kullanılmak üzere)
	Evlat Edinme	24 Ay
	Hayati Tehlike	Refakat izninden sonra 18 Ay
	Göreve Dönme/ Görevden Çekilmiş Sayılma	Aylıksız izin süresinin bitiminden önce mazereti gerektiren sebebin ortadan kalkması halinde, on gün içinde göreve dönülmesi zorunludur. Aylıksız izin süresinin bitiminde veya mazeret sebebinin kalkmasını izleyen on gün içinde görevine dönmeyenler, memuriyetten çekilmiş sayılır.

MEMURLARDA AÇIKTAN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET

1) Esas Aylık	Vekalet Ettiği Kadro Derecesinin İlk Kademe Aylığının Ek Göstergesi Dahil 2/3 Oranıdır.
2) Kıdem Aylığı	Hiç Verilmeyecek
3) Taban Aylığı	2/3 Oranında Verilecektir
4) Yan Ödeme	Tam Verilir
5) Özel Hizmet Tazminatı	Tam Verilir
6) Eğitim ve Öğretim Tazminatı	Tam Verilir
7) Din Eğitimi Hizmetleri Tazminatı	Tam Verilir
8) Ek Çalışma ve Ek Ders Ücreti	Tam Verilir
9) Aile Yardımı ve Çocuk Zammı	Tam Verilir
10) Tedavi Giderleri	Tam Verilir
11) Damga Vergisi	Vergiye Tabi Hakedişlerden Kesilir
12) Emekli Keseneği	Taban Aylığı Dahil Aldığı Aylık Üzerinden (2/3 Tutarından) Tam Kesilir a) İşe Başlamada Kısıtlı Aylıktan Kesilemez b) İlk Tam Maaşından Giriş Aidatı Kesilir c) İşten Ayrılmalarda Aylık Kısıtlı Hesaplanırsa bile emekli keseneği tam aylık üzerinden kesilir.
13) Lojman Tazminatı	Verilmeyecektir

DEVLET MEMURLARINDA KURUM DIŞINDAN VEKALETTE ÜCRET

Dolu Kadroya Vekalet	
Vekaletin sebebi, kanuni izin, geçici görev ve görevden uzaklaştırma hallerinde geçici boşalmaya dayanmaktadır.	
1- Esas Aylık	Aylıksız vekalet asıldır. Ancak, kurum dışında (Yani başka kurumlardan) atanan vekil memura işe başladığından bu yana vekalet aylığı, görevin kadro derecesinin ilk kademe aylığının (ek gösterge dahil) 1/3 oranında ödenir.
2- Kıdem ve Taban Aylığı	Verilmez
3- Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Kanuni izin, geçici görev (hizmetçi eğitimine katılma dahil) görevden uzaklaştırma halleriyle geçici boşalan kadrolara vekalet ve kendi derecesinden daha aşağı dereceli bir göreve vekalet edilmesinde ödenmez.
4- Lojman Tazminatı	Verilmez
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka bir yerdeki kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez.
6- Emekli Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir

KURUM İÇİNDEN VEKALETTE ÖDENECEK ÜCRET

Dolu Kadroya Vekalet	
Vekaletin Sebebi; kanuni izin, geçici görev ve görevden uzaklaştırma hallerindeki geçici boşalmaya dayanmaktadır.	
1- Esas Aylık	Aylıksız vekalet asıdır. Ancak 3 aydan fazla devam süresi için, görevin kadro derecesinin ilk kademe göstergesinin (ek gösterge dahil) aylığının 1/3 tutarı verilir. İlkokul öğretmenliği ve veznedarlık görevine bağlandığı tarihten itibaren verilir. Diğer taraftan tedviren görevlendirmelerde vekalet aylığı ödenmez.
2- Kıdem Aylığı	Verilmeyecektir
3- Yan Ödeme ve Ö.H.T.	Mehil müddedi, yıllık izin, mazeret ve hastalık izni, geçici görev, görevden uzaklaştırma, hizmetçi eğitime katılma halleriyle geçi boşalan kadrolara vekalet ve kendi derecesinden aşağı dereceli kadroya vekalet edilmesinde ödenmez. Ayrıca vekil 99 Seri No'lu Devlet Memurları Kanunu Genel Tebliğinde belirtildiği gibi asılde aranan şartlara haiz olması gerekmektedir.
4- Lojman Tazminatı	Verilmeyecektir
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka bir yerdeki kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez. Ancak, o kadroya aslen atanabilme şartlarına sahipse zam ve tazminatların farkı ödenir.
6- Emeklilik Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir
Boş Kadroya Vekalet	
Boş kadrolara ait görevler lüzum görüldüğü takdirde memurlara ücretsiz olarak vekaleten gördürülebilir. Ancak, saymanlık kadrolarının boşalması halinde işe başlama tarihten itibaren vekalet aylığı verilmek suretiyle vekaleten atama yapılabilir.	
1- Esas Aylık	Vekalet edilen kadro derecesinin ilk kademe aylığının (ek gösterge dahil) 1/3 nispetinde verilir.
2- Kıdem Aylığı	Verilmez
3- Yan Ödeme ve O.H.T.	Yapılan her iki görevle ilgili aynı cins zam ve tazminatlardan fazla olarak farklı cinsteki zam ve tazminatlar 657 s. K. 175. maddesindeki oranlara bakılmaksızın vekalet görevine bağlandığı tarihten itibaren ödenir. Ancak kendi derecesinden daha aşağı derecelerdeki kadrolara vekalet ve tedviren görevlendirme halinde hiçbir ödeme yapılmaz.
4- Lojman Tazminatı	Verilmeyecek
5- Yolluk	Memur bulunduğu yerden başka yerlerdeki bir kadroya vekalet ederse, kendi aylık derecesinin gerektirdiği geçici görev yolluğunu alır. Bu halde vekalet aylığı ödenmez.
6- Emeklilik Keseneği	Kesilmez
7- Gelir Vergisi	Tabidir
8- Damga Vergisi	Tabidir

1593 SAYILI UMUMİ HIFZISSİHHA KANUNU

AÇIKLAMA	CEZAYI VERECEK MAKAM	2022
a) 24.4.1930 tarih ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amaçlı Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la değişik 283 üncü maddesine göre; bu Kanunda yazılı belediye vazifelerine ilişkin olup, 266 ncı maddede gösterilen sıhhi zabıta nizamnamesinde belirtilen yasaklara (Her şehir ve kasaba belediyesi bu kanunun mer'iyeti tarihinden itibaren bir sene zarfında o şehir veya kasabanın ihtiyaçlarına göre bu kanunun gösterdiği sıhhi hususlara ait bu zabıta talimatnamesi tertip eder. Bu nizamname, meskenlerin ihtiva etmeleri lazım gelen asgari müştemilatı, umumi ve müşterek ikametgahlardaki ikamet şartını, gıda maddeleri satılan veya sair temizliğe mütaallik işlerle iştigal edilen mahallerin, han, otel, misafirhane, eğlence mahalleriyle bütün umumi yerlerin sıhhi şartlarını ve umumiyetle şehrin sıhhat ve temizliğine taallük eden hususlara ait riayetleri lazım gelen kaideleri ihtiva eder.) aykırı hareket edenlerle mecburiyetlere riayet etmeyenler, 1608 sayılı Yasa gereğince cezalandırılır. Sağlık zabıta yönetmeliğinde yazılı yasaklara aykırı hareket edenlerle yapılması gerekenlere uymayanlar hakkında 1608 sayılı Yasa'ya istinaden belediye encümenince verilir.	Belediye Encümeni	581 TL
b) 1593 sayılı Kanun'un 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Kanun'la değişik 299 uncu maddesi uyarınca; defin ruhsatıyesı olmadan cenaze defnedenden mezar bekçileri veya ölü sahipleri Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesine göre cezalandırılır. Sağlık zabıta yönetmeliğinde yazılı yasalara aykırı hareket edenlere	Belediye Encümeni	581 TL
c) 1593 sayılı Kanun'un 23.1.2008 tarih ve 5728 sayılı Kanun'la değişik 301 inci maddesi uyarınca; müsaadesiz olarak bir şehir ve kasabadan diğerine ölü nakledenler, Kabahatler Kanunu'nun 32 nci maddesine göre cezalandırılır.	Belediye Encümeni	581 TL
İdarî para cezasına itiraz : 1593 sayılı Yasa'da itiraz mercii belirtilmediğinden, 5326 sayılı Yasa hükümlerine göre idarî para cezasına ilişkin idarî yaptırım kararlarına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç 15 gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idarî yaptırım kararı kesinleşir.		

ÖDEMELERDE VERGİ BORCU SORGULAMA

3 Mart 2020 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere;	Limit-TL
– 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamına giren kurumların, mal veya hizmet alımları ile yapım işleri nedeniyle yapacakları ödemeler,	5.000,00
– Kanun, kararname ve diğer mevzuatla nakdi olarak sağlanan Devlet yardımları, teşvikler ve destekler nedeniyle yapılacak ödemeler,	

ÖDEMELERDE SGK BORCU YOKTUR TALEP ETME BORÇ LİMİTLERİ 2022 YILI İÇİN¹

4a SSK kapsamında işçi çalıştırıyorsanız ödeme vadesi geçmiş sigorta prim borcunuz brüt asgari ücretin tavan tutarının 3 katına kadar kesinleşmiş borç olarak kabul edilmez ve bu tutarı geçmeyen borçlar SGK ihale borç yok yazısı için engel teşkil etmez. Tüzel kişiler ve işçi çalıştıranlarda ihaleye katılmak için SGK borcu sınırı	112.590,00 TL
Alt yükleniciler ve alt yüklenici çalıştıran işverenler için ise brüt asgari ücretin tavan tutarının 6 katına kadar olan borçlar ihale borcu olmadığına dair yazı için engel teşkil etmemekte Bu kapsamda 2022 yılı için SGK borcu yoktur limiti	225.180,00 TL
Eğer işveren aynı zamanda gerçek kişi ise ve tabi ki vergi mükellefi ise brüt asgari ücretin 3 katına kadar olan ödeme vadesi geçmiş BAĞ-KUR prim borcu SGK borcu yok yazısı almak için engel teşkil etmez. Bunun için ihale SGK borç limiti	15.012,00 TL
4734 Sayılı Kanun ile diğer Kanunlara tabi olan ihalelere katılmak için geçerlidir. Hakediş ödemelerinde bir sınır yoktur. Eğer son ödeme vadesi geçmiş borçlar varsa hakediş ödemeleri yapılmaz ya da yapılsa bile hakediş ödemelerinden kesinti yapılır.	

¹ Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı Sigorta Primleri Genel Müdürlüğünün 07.01.2022 tarihli Prime esas kazançların alt ve üst sınırları ile bazı işlemlere esas tutarlara ilişkin (2022/1) sayılı genelge.

2886 SAYILI DEVLET İHALE KANUNUNDAKİ PARASAL LİMİTLER (2022 YILI)*

	TL
1. Diğer Şehirlerde Yapılacak İlanlar İçin Alt Sınır (Madde 17/2) ¹	1.188.000
2. Resmi Gazete İle Yapılacak İlanlar İçin Alt Sınır (Madde 17/3) ²	3.564.000
3. Açık Teklif Usulü İle Yapılacak İhaleler İçin Üst Sınır (Madde 45) ³	3.562.000
(Bu madde ile ilgili parasal sınır, Hazineye ait taşınmazların satışında 10.000.000.- TL olup, bu tutarı yirmi katına kadar artırmaya Çevre ve Şehircilik Bakanı yetkilidir.)	
4. Pazarlık Usulü İle Yapılacak İhaleler İçin Üst Sınır (Madde 51) ⁴	
a- İllerde, Kuruluş Merkezlerinde Askeri Birlik, Kurum ve Kuruluşları da Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçindeki İlçelerde ve Nüfusu 50.000'i Geçen İlçelerde	130.000
b-Diğer İlçelerde	64.400
5. Taşınır ve Taşınmaz Malların Satış, Kira, Trampa Edinmesi ve Mülkiyetin Gayri Ayni Hak Tesisinde Mahalli Komisyonların Yetkilerinin Üst Sınırı (Madde 76) ⁵	
a) Ankara, İstanbul ve İzmir İllerinde	784.000
b) Diğer Büyükşehir Belediyesi Olan İllerde	393.000
c) Diğer İllerde ve Nüfusu 50.000'i Geçen İlçelerde	285.000
ç) Diğer İlçelerde	213.000

Bu madde ile ilgili parasal sınırların herbiri için ayrı ayrı veya birlikte dört katına kadar artırmaya Çevre ve Şehircilik Bakanı yetkilidir.

[1] 2886/17 md. 2. fıkrası Diğer şehirlerde yapılacak ilanlar: Tahmin edilen bedeli her yıl Genel Bütçe Kanunu ile belirlenecek miktarı aşan ihale konusu işler (1) numaralı fıkraya göre yapılacak ilanlardan başka, traşi göz önüne alınarak ili Basın-İlan Kurumunca tespit olunacak günlük gazetelerden birinde, ihale tarihinden en az 10 gün önce bir defa daha ilan edilir.)

[2] 2886/17 md. 3. Fıkrası: Resmi Gazete ile yapılacak ilanlar: Tahmin edilen bedeli (2) numaralı fıkraya uyarınca belirlenecek miktarın üç katını aşan ihale konusu işler, ihale tarihinden en az 10 gün önce bir defada Resmi Gazete'de ilan edilir.

[3] 2886/45 Açık teklif usulü ile yapılabilecek

[4] 2886/-51. Md Pazarlık usulüyle yapılacak

[5] 2886/76 ncı maddesi : Mahalli komisyonların yetkileri- Taşınır ve taşınmaz malların satış, kira, trampa edilmesi ve mülkiyetin gayri ayni hak tesislerinde, mahalli komisyonların ne miktara kadar ihaleye yetkileri oldukları, her yıl Genel Bütçe Kanununda gösterilir.

* 2022 Yılı Bütçe Kanun 31.12.2021 Tarih ve 31706 (Mükerrer) R.G. yayımlanmıştır.

SULAR HAKKINDA KANUN

KANUN	MADDESİ	İŞLENME ŞEKLİ	CEZAYI VERECEK MAKAM	2022 YILI İÇİN UYGULANACAK MİKTAR
		İçme suları kaynaklarına ve su yollarına zarar verecek ve sağlık şartlarını bozacak şekilde tarla açmak, hayvan bırakmak ve sulamak belediye meclislerince yasak edilebilir		
831 Sayılı Kanun	28.4.1926 tarih ve 831 sayılı Sular Hakkında Kanunun Ek-7 nci Maddesi		Belediye Encümeni	581 TL

28.4.1926 tarih ve 831 sayılı Sular Hakkında Kanun'un Ek 7 nci maddesine göre; içme suları kaynaklarına ve su yollarına zarar verecek ve sağlık şartlarını bozacak şekilde tarla açmak, hayvan bırakmak ve sulamak belediye meclisleri tarafından yasak edilebilir.

Belediye meclisleri, su kaynaklarının, su yollarının ve su depolarının korunması amacıyla çeşitli önlem ve kararlar alabilirler. Bu konuda çeşitli yasaklar koyabilirler. Bu yasaklara uyulmadığı takdirde, 1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesine göre, ceza uygulaması gerekmektedir.

1608 sayılı Yasa'nın 1 inci maddesinde; "Belediye meclis ve encümenlerinin kendilerine kanun, nizam ve talimatnamelerin verdiği vazife ve salahiyet dairesinde ittihaiz ettikleri kararlara muhalif hareket edenlerle belediye kanun ve nizam ve talimatnamelerinin men veya emrettiği fiilleri işleyenlere veya yapmayanlara belediye encümenince Kabahatler Kanununun 32 nci maddesi hükmüne göre idarî para cezası ve yasaklanan faaliyetin menine karar verilir. Bu kararda ilgili kişiye bir süre de verilebilir." hükmü yer almaktadır.

Para cezası uygulamasında, belediye mücavir alanı ile sınırlı kalmayıp, su kaynaklarına kadar gidebilecektir. İçme ve kullanma suyu ihtiyacının mahallî idare birlikleri tarafından karşılanması halinde, belediyelere tanınan bütün yetki ve görevler, bu birlikler tarafından yerine getirilecektir

TAHSİLDARLARIN ÜZERİNDE TUTABİLECEKLERİ PARA LİMİTİ (01.01.2022-31.12.2022)

Kanuni Dayanağı	Nüfusu	Tutarı
Belediye Tahsilat Yönetmeliğinin 10 uncu maddesinde düzenlenmiş ve tahsilat tutarı son genel nüfus sayımına göre nüfusu 10.000'e kadar olan yerlerde, 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanununun 83 üncü maddesinin (A) bendinin (a) alt bendi uyarınca (1050 sayılı Kanun mülga olduğu için 5018 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin birinci fıkrası) her yıl Bütçe Kanunu ile illerde ita amiri mutemeteri için belirlenen avans limitinin 2 katını, nüfusu 10.000'den fazla olan yerlerde ise, bu limitin 4 katını geçmesi halinde 15 fünürlük süre beklemeden vezneye veya bankaya yatırılması zorunludur.	10.000' e kadar olan belediyeler	4.740 TL
	10.000' den fazla olan belediyeler	9.480 TL

BELEDİYE MECLİS VE ENCÜMEN İÇİN UZLAŞMA LİMİTLERİ (01.01.2022-31.12.2022 Tarihleri Arası)

	Yasal Dayanak	Tutarlar
Belediye Encümeni	5393 sayılı Kanun md.34/f	24.540,30 TL'den az olan tutarlar için
Belediye Meclisi	5393 sayılı Kanun md.18/h	24.540,30 TL'den fazla olan tutarlar için

MİMARLIK VE MÜHENDİSLİK HİZMET BEDELLERİNİN HESABINDA KULLANILACAK 2022 YILI YAPI YAKLAŞIK BİRİM MALİYETLERİ*

YAPININ MİMARLIK HİZMETLERİNE ESAS LAN SINIFI	Yapının Birim Maliyeti (BM) TL/m ²
I. SINIF YAPILAR	
A GRUBU YAPILAR	425,00
1. Kâgir veya betonarme ihata duvarı (3,00 m yüksekliğe kadar)	
2. Basit kümes ve basit tarım yapıları	
3. Yumuşak plastik örtülü seralar	
4. Mevcut yapılar arası bağlantı - geçiş yapıları	
5. Geçici kullanımı olan küçük yapılar	
6. Kalıcı kullanımı olan yardımcı yapılar	
7. Gölgelekler - çardaklar	
8. Üstü kapalı yanları açık dinlenme, oyun ve gösteri alanları	
9. Depo amaçlı kayadan oyma yapılar	
10. Bu gruptakilere benzer yapılar.	
B GRUBU YAPILAR	640,00
1. Cam veya sert plastik örtülü seralar	
2. Basit padok, büyük ve küçük baş hayvan ağılları	
3. Kâgir ve betonarme su depoları	
4. İş yeri depoları	
5. Bu gruptakilere benzer yapılar.	
II. SINIF YAPILAR	
A GRUBU YAPILAR	1.050,00
1. Kuleler, ayaklı su depoları	
2. Palplanj ve ankrajlı perde ve istinat duvarları	
3. Kayıkhanes	
4. Bu gruptakilere benzer yapılar.	
B GRUBU YAPILAR	1.550,00
1. Şişirme (Pnömatik) yapılar	
2. Tek katlı ofisler, dükkân ve basit atölyeler	
3. Semt sahaları, küçük semt parkları, çocuk oyun alanları ve eklentileri	
4. Tarımsal endüstri yapıları (Tek katlı, prefabrik beton, betonarme veya çelik depo ve atölyeler, tesisat ağırlıklı ağıllar, fidan yetiştirme ve bekletme tesisleri)	
5. Yat bakım ve onarım atölyeleri, çekek yerleri	
6. Jeoloji, botanik ve tema parkları	
7. Mezbahalar	
8. Bu gruptakilere benzer yapılar.	
C GRUBU YAPILAR	1.700,00
1. Hangar yapıları (küçük uçaklar, helikopterler, tarım uçakları park ve bakım onarım yeri)	

* 18 Şubat 2022 tarih ve 31754 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

MİMARLIK VE MÜHENDİSLİK HİZMET BEDELLERİNİN HESABINDA KULLANILACAK 2022 YILI YAPI YAKLAŞIK BİRİM MALİYETLERİ

2. Sanayi yapıları (Tek katlı, bodrum ve asma katı da olabilen)
3. Bu gruptakilere benzer yapılar.

III. SINIF YAPILAR

A GRUBU YAPILAR	2.250,00
1. Okul ve mahalle spor tesisleri (Temel eğitim okullarının veya işletme ve tesislerin spor salonları, jimnastik salonları, semt salonları)	
2. Katlı garajlar	
3. Ticari amaçlı binalar (üç kata kadar üç kat dâhil - asansörsüz - 3/7/2017 tarihli ve 30113 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin 34 üncü maddesinin 1 inci fıkrasına göre asansör yeri bırakılacak)	
4. Alışveriş merkezleri (semt pazarları, küçük ve büyük hal binaları, marketler ve benzeri)	
5. Basımevleri, matbaalar	
6. Soğuk hava depoları	
7. Konutlar (üç kata kadar- üç kat dâhil - asansörsüz - 3/7/2017 tarihli ve 30113 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin 34 üncü maddesinin 1 inci fıkrasına göre asansör yeri bırakılacak)	
8. Akaryakıt ve gaz istasyonları	
9. Kampingler	
10. Semt postaneleri	
11. Küçük sanayi tesisleri (Donanımlı atölyeler, imalathane, dökümhane)	
12. Kreş ve gündüz bakımevleri, hobi ve oyun salonları	
13. Bu gruptakilere benzer yapılar.	
B GRUBU YAPILAR	3.000,00
1. Entegre tarımsal endüstri yapıları, büyük çiftlik yapıları	
2. Gençlik merkezleri, halk evleri	
3. Lokanta, kafeterya ve yemekhaneler	
4. Temel eğitim okulları	
5. Küçük kitaplık ve benzeri kültür tesisleri	
6. Jandarma ve emniyet karakol binaları	
7. Sağlık ocakları, kamu sağlık dispanserleri	
8. Ticari amaçlı binalar (Yapı yüksekliği 21,50 m'ye kadar olan)	
9. 150 kişiye kadar cezaevleri	
10. Fuarlar	
11. Sergi salonları	
12. Konutlar (Yapı yüksekliği 21,50 m'den az yapılar)	
13. Marinalar	
14. Gece kulübü, diskotekler	
15. Misafirhaneler, pansiyonlar	
16. Bu gruptakilere benzer yapılar.	

MİMARLIK VE MÜHENDİSLİK HİZMET BEDELLERİNİN HESABINDA KULLANILACAK 2022 YILI YAPI YAKLAŞIK BİRİM MALİYETLERİ

IV. SINIF YAPILAR	
A GRUBU YAPILAR	3.200,00
1. Özelliği olan büyük okul yapıları (Spor salonu, konferans salonu ve ek tesisleri olan eğitim yapıları)	
2. Poliklinikler	
3. Liman binaları	
4. İdari binalar (ilçe tipi hükümet konakları, vergi daireleri ve benzeri)	
5. İlçe belediyeleri	
6. 150 kişiyi geçen cezaevleri	
7. Kaplıcalar, şifa evleri ve benzeri termal tesisleri	
8. İbadethaneler (1500 kişiye kadar)	
9. Aqua parklar	
10. Entegre sanayi tesisleri	
11. Müstakil spor köyleri (Yüzme havuzları, spor salonları ve statları bulunan)	
12. Yaşlılar huzurevi, kimsesiz çocuk yuvaları, yetiştirme yurtları	
13. Büyük alışveriş merkezler	
14. Yüksek okullar ve eğitim enstitüleri	
15. Apartman tipi konutlar (Yapı yüksekliği 30,50 m'den az yapılar)	
16. Oteller (1 ve 2 yıldızlı)	
17. Bu gruptakilere benzer yapılar.	
B GRUBU YAPILAR	3.800,00
1. Araştırma binaları, laboratuvarlar ve sağlık merkezleri	
2. İl tipi belediyeler	
3. İl tipi idari kamu binaları	
4. Metro istasyonları	
5. Stadyum, spor salonları ve yüzme havuzları	
6. Büyük postaneler (merkez postaneleri)	
7. Otobüs terminalleri	
8. Eğlence amaçlı yapılar (çok amaçlı toplantı, eğlence ve düğün salonları)	
9. Banka binaları	
10. Normal radyo ve televizyon binaları	
11. Özelliği olan genel sığınaklar	
12. Müstakil veya ikiz konutlar (Bağımsız bölüm brüt alanı 151 m2 ~ 600 m2 villalar, teras evleri, dağ evleri, kaymakam evi ve benzeri)	
13. Bu gruptakilere benzer yapılar.	
C GRUBU YAPILAR	4.100,00
1. Büyük kütüphaneler ve kültür yapıları	
2. Bakanlık binaları	
3. Yüksek öğrenim yurtları	
4. Arşiv binaları	
5. Radyoaktif korumalı depolar	
6. Büyük Adliye Sarayları	

MİMARLIK VE MÜHENDİSLİK HİZMET BEDELLERİNİN HESABINDA KULLANILACAK 2022 YILI YAPI YAKLAŞIK BİRİM MALİYETLERİ

7. Otel (3 yıldızlı) ve moteller
8. Rehabilitasyon ve tedavi merkezleri
9. İl tipi hükümet konakları ve büyükşehir belediye binaları
10. İş merkezleri (Yapı yüksekliği 21,50 m ile 30,50 m arası - 30,50 m dâhil yapılar)
11. Konutlar (Yapı yüksekliği 30,50 m ile 51,50 m arası - 51,50 m dâhil yapılar)
12. Bu gruptakilere benzer yapılar.

V. SINIF YAPILAR

A GRUBU YAPILAR	4.950,00
1. Televizyon, Radyo İstasyonları, binaları	
2. Orduvleri	
3. Büyükelçilik yapıları, vali konakları ve brüt alanı 600 m2 üzerindeki özel konutlar	
4. Borsa binaları	
5. Üniversite kampüsleri	
6. İş merkezleri (Yapı yüksekliği 30,50 m aşan yapılar)	
7. Yapı yüksekliği 51,50 m'yi aşan yapılar	
8. Alışveriş kompleksleri (İçerisinde sinema, tiyatro, sergi salonu, kafe, restoran, market ve benzeri bulunan)	
9. Bu gruptakilere benzer yapılar.	
B GRUBU YAPILAR	6.000,00
1. Kongre merkezleri	
2. Olimpik spor tesisleri – hipodromlar	
3. Bilimsel araştırma merkezleri, AR-GE binaları	
4. Hastaneler	
5. Havalimanları	
6. İbadethaneler (1500 kişinin üzerinde)	
7. Oteller (4 yıldızlı)	
8. Uçak Bakım, Onarım ve Yenileme Merkezleri	
9. Bu gruptakilere benzer yapılar.	
C GRUBU YAPILAR	6.650,00
1. Oteller ve tatil köyleri (5 yıldızlı)	
2. Müze ve kütüphane kompleksleri	
3. Bu gruptakilere benzer yapılar.	
D GRUBU YAPILAR	7.800,00
1. Opera, tiyatro ve bale yapıları, konser salonları ve kompleksleri	
2. Tarihi eser niteliğinde olup restore edilerek veya yıkılarak aslına uygun olarak yapılan yapılar	
3. Bu gruptakilere benzer yapılar.	

PARASAL SINIRLAR

Parasal Sınırlar Ve Oranlara İlişkin Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği (Sıra No:67)
3 Mart 2021 tarih ve 31412 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır

2. Yetkili memurlarla ilgili işlemler: Pul ve Değerli Kağıtların Bayiler ve Yetkili Memurlar Vasıtası ile Sattırılmasına ve Bayilere Satış Aidatı Verilmesine Dair Yönetmelik hükümlerine göre yetkili memurlarca 15 günlük süre beklenmeden muhasebe biriminin veznesine teslim edilmesi gereken tahsilat tutarı,	6.750
C- MUHASEBE YETKİLİSİ ADAYLARININ EĞİTİMİ, SERTİFİKA VERİLMESİ İLE MUHASEBE YETKİLİLERİNİN ÇALIŞMA USUL VE ESASLARI HAKKINDA YÖNETMELİK	
1. Muhasebe yetkililerinin, kendilerine 5018 sayılı Kanun ve diğer mevzuatla verilen görev ve yetkilerinden, yardımcılarına devredebilecekleri görev ve yetkilere ilişkin limitler (vergi ve sair kesintiler düşülmeden önceki tutar)	
1.1. Yıllık yevmiye sayısı kırk bine kadar olan muhasebe birimlerinde, geçici veya kesin ödeme, iade, mahsup ve bunların muhasebeleştirilmesi işlemlerinde (her bir belge için)	5.500
1.2. Yıllık yevmiye sayısı kırk bini geçen muhasebe birimlerinde, geçici veya kesin ödeme, iade, mahsup ve bunların muhasebeleştirilmesi işlemlerinde (her bir belge için)	7.750
1.3. Banka teminat mektubu veya menkul değerlerin, kısmen veya tamamen ilgisine iadesine ilişkin işlemlerde	27.625
2. Yukarıdaki (1.1) ve (1.3) numaralı maddelerde belirtilen tutarlar; Maliye Bakanlığı Merkez Muhasebe Birimi, İstanbul İl Muhasebe Birimi ile Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı muhasebe birimlerinde 4, diğer merkez muhasebe birimleri, Ankara İl Muhasebe Birimi ile İzmir İl Muhasebe Biriminde 3 kat olarak uygulanır.	
4. Merkezi yönetim kapsamı dışındaki idareler limitlerini kendileri belirleyebilirler.	
Ç- MERKEZİ YÖNETİM HARCAMA BELGELERİ YÖNETMELİĞİ	
1. Merkezi Yönetim Harcama Belgeleri Yönetmeliğinin 5 inci maddesi ve konuya ilişkin Tebliğde yapılan açıklamalara göre, özel kişiler tarafından düzenlenen faturaların kaybedilmesi halinde, noter onaylı fatura örneklerinin kabul edileceği parasal alt sınırdır.	101.000
D-TAŞINIR MALLARIN KAYITLARDAN ÇIKARILMASI	
1. Taşınır Mal Yönetmeliği hükümlerine göre harcama yetkilisinin onayı ile kayıtlardan çıkarılacak taşınırlar için uygulanacak limitler,	
1.1. Taşınırların kamu idareleri arasında bedelsiz devri ve satışında	8.500
1.2. Taşınırların aynı kamu idaresine bağlı harcama birimleri arasındaki devrinde	40.000
2. Yukarıda belirtilen limitler; kuruluş merkezleri ile Ankara, İstanbul ve İzmir İllerinde 3 kat olarak uygulanır.	

PARASAL SINIRLAR

Parasal Sınırlar Ve Oranlara İlişkin Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği (Sıra No:67)
3 Mart 2021 tarih ve 31412 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır

ÖN ÖDEME İŞLEMLERİ

A- HARCAMA YETKİLİSİ MUTEMEDİ AVANS SINIRLARI	(TL)
1. Yapım işleri ile mal ve hizmet alımları için:	
1.1. İllerde, kuruluş merkezlerinde, büyükşehir belediye sınırları içindeki ilçeler ve nüfusu 50.000'i geçen ilçelerde	2.100
1.2. Diğer ilçelerde	1.095
2. Şehit cenazelerinin nakli, firari askerler, şüpheli, tutuklu veya hükümlü askerlerin sev kullanılmak üzere	24.200
3. Yabancı konuk ve heyetlerin ağırlanması amacıyla görevlendirilen mihmandarlara	14.035
4. Bakanların katılacağı yurt dışı seyahatlerde kullanılmak üzere	40.665
5. Mahkeme harç ve giderleri	
5.1. İstanbul il merkezi için	153.000
5.2. Ankara ve İzmir İl Merkezlerinde	100.000
5.3. Diğer il ve ilçeler için	38.000
6. Doğal afetler nedeniyle oluşacak ihtiyaçlar için	100.600
7. İl dışına yapılacak seyahatte kullanılacak akaryakıt giderleri için	9.940
8. Yakalanan yasadışı göçmenler ile sınırdışı edilecek şahıslar için kullanılmak üzere	44.530
9. Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterliği ve Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği	805.440
10. Yargılama Giderleri	22.430
11. Posta ve telgraf giderleri (Yüksek Mahkemeler için)	5.085
12. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına ait kadın konukevleri ve bağlı birimlerinden hizmet alan kadınların harçlıkları için	
12.1. Büyükşehir belediye sınırları içinde	11.050
12.2. Diğer il ve ilçelerde	6.630
B - ÖZEL BÜTÇE İDARELER AVANS SINIRLARI	
10. Diğer Özel Bütçeli İdarelerin mutemetleri için	2.100
MUHASEBE KAYITLARINDAN ÇIKARILACAK ALACAKLAR	
1. 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanununun 106 ncı maddesi gereğince;	TL
1.1. 213 sayılı Vergi Usul Kanunu kapsamına giren amme alacaklarından tahsil imkansızlığı nedeniyle muhasebe kayıtlarından çıkarılacak tutar	10
1.2. Diğer amme alacaklarından tahsil imkansızlığı nedeniyle muhasebe kayıtlarından çıkarılacak tutar	20

PARASAL SINIRLAR

Parasal Sınırlar Ve Oranlara İlişkin Muhasebat Genel Müdürlüğü Genel Tebliği (Sıra No:67)
3 Mart 2021 tarih ve 31412 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır

2. 5018 sayılı Kanununun 79 uncu maddesi hükmü gereğince, özel mevzuatındaki hükümler saklı kalmak üzere, idare hesaplarında kayıtlı olup 6183 sayılı Kanun kapsamında izlenen kamu alacakların dışında kalan;	
2.1. Zarurî veya mücbir sebeplerle takip ve tahsil imkânı kalmayan alacaklardan kayıtlardan çıkarılacak tutar	20.000
2.2. Tahsili için yapılacak takibat giderlerinin asıl alacak tutarından fazla olacağı anlaşılan alacaklardan kayıtlardan çıkarılacak tutar	20,00

ESKİ YILLARA AİT TEMİNAT MEKTUPLARININ TASFİYESİ

1-6728 SAYILI Kanununun 75 inci maddesi uyarınca genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ve özel bütçeli idareler tarafından ilgili mevzuatı gereğince alınmış olup, düzenleme tarihi itibarıyla on yılı geçen ve çeşitli nedenlerle iadesi sağlanamayan veya gelir kaydedilemeyen teminat mektuplarından muhasebe birinmince kayıtlarından çıkarılacak ilgili bankalara iade edilecek tutar	980
--	-----

KANUNİ FAİZ VE TEMERRÜT FAİZ ORANLARI

3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanuna göre, yıllar itibarıyla uygulanması gereken kanuni faiz ve temerrüt faizi oranları: (Temerrüt faizi miktarının sözleşme ile kararlaştırılmamış olduğu hallerde, akdi faiz miktarı aşağıda belirtilen oranların üstünde ise temerrüt faizi, akdi faiz miktarından az olamaz.)	Yıllık Oran (%)
1.1/1/2021 tarihinden itibaren :	
1.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
1.2. Temerrüt faiz oranı	
1.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
1.2.2. Ticari işlerde (19/12/2020 tarihli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tebliği ile)	16,75
2. 1/1/2020-31/12-2021-31/12/2019 dönemi için	
2.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
2.2. Temerrüt faiz oranı	
2.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
2.2.2. Ticari işlerde (29/6/2018 tarihli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tebliği ile)	11,75
3. 1/1/2018 - 31/12/2019 dönemi için	
3.1. Kanuni faiz oranı sözleşme ile tespit edilmemişse,	9
3.2. Temerrüt faiz oranı	
3.2.1. Sözleşme ile tespit edilmemişse	9
3.2.2. Ticari işlerde (29/08/2018 tarihli Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Tebliği ile)	10,50

KİK EŞİK DEĞERLER VE PARASAL LİMİTLER

(20 Ocak 2022 Tarih ve 31725 Sayılı Resmî Gazete) 01/02/2021-31/01/2022)

	Alımın Türü	Kanuni Dayanağı	KDV Hariç Tutarı (TL)
Eşik Değerler	Mal ve Hizmet Alımları (Belediye, Özel İd. ve Birlik)	4734 sayılı Kanunun 8/b Md.	6.673,409
	Yapım İşleri (Belediye, Özel İd. ve Birlik)	4734 sayılı Kanunun 8/c Md.	146.815,969
Açık İhale Usulü Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 40 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/a-1 Md.	6.673,409
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/a-1 Md.	146.815,969
Belli İstekliler Arasında İhale Usulü Kamu İhale Bülteni Ön Yeterlilik İlan Limiti (Son başvuru tarihinden en az 14 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/a-2 Md.	6.673,409
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/a-2 Md.	146.815,969
Pazarlık Usulü Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 25 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/a-3 Md.	6.673,409
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/a-3 Md.	146.815,969
Yerel Gazete İlan Limiti (İhale tarihinden en az 7 gün önce en az iki yerel gazetede)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/b-1 Md.	436.830
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/b-1 Md.	873.705
Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 14 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/b-2 Md.	436.830 -
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/b-2 Md.	873.705 485.689 -
Kamu İhale Bülteni İlan Limiti (İhale tarihinden en az 21 gün önce)	Mal veya Hizmet Alımları	4734 sayılı Kanunun 13/b-3 Md.	873.705 -
	Yapım İşleri	4734 sayılı Kanunun 13/b-3 Md.	6.673,409 7.281,278 -
Doğrudan Temin Usulü ile Yapılacak Alımlar	Büyükşehir Sınır İçindeki İdareler	4734 sayılı Kanunun 22/d Md.	218.395
	Diğer İdareler	4734 sayılı Kanunun 22/d Md.	72.752
Belediye Şirketleri	Mal ve Hizmet alımları	4734 sayılı kanunun 3/g maddesi	33.494,082
Pazarlık Usulü ile Yapılacak Alımlar		4734 sayılı Kanunun 21/f Md.	728.072
İhalelerden Kesilecek Kamu İhale Kurumu Payı (Sözleşme bedelinin onbinde beşi)		4734 sayılı Kanunun 53/j-1 Md.	1.456,202
Mühendis ve mimarların diplomalarını ihalelerde benzer iş deneyimi olarak değerlendirilmesinde mezuniyet sonrası her yıl için dikkate alınacak tutar.		4734 Sayılı Kanunun 62/h Md.	808.172
Şikayette Bulunan İsteklilerin Kamu İhale Kurumuna Yatracakları Bedel	2.305,178-TL'ye kadar		13.819
	2.305,178-TL'den - 9.220,744-TL'ye kadar		27.654
	9.220,744-TL'den - 69.155,600-TL'ye kadar		41.482
	69.155,600-TL ve üzeri		55.316